

CD SLUNEČNICE - NEJLEPŠÍ FREEWARE 2004

+2 CD

CHIP

2/04 • Únor 2004

→ 38

ZDARMA
Jízdní řády

Testujeme:
videoprojektory
pro domácí kino

počítače • internet • komunikace

PLNÉ VERZE PROGRAMŮ NA 2 CD

Jízdní řády 2004

- plná verze jízdních řádů IDOS
- vlaky, autobusy, letadla, MHD
- kompletní databáze s vyhledáváním

Kaspersky Antivirus 4.5

- výkonný antivirový program
- nová verze pro Chip
- plnohodnotné funkce

System EKONOM

- účetní a evidenční systém
- registrace speciální verze
- 50% sleva na nákup plné verze

CD Slunečnice

- 187 freewarových novinek zdarma
- grafika a webdesign, hry, multimédia, vzdělání, obchod a kancelář, sítě, internet, systém, utility

Test: Inkoustové tiskárny formátu A3

- Cenově dostupné modely pro byt i kancelář

48

Cena: 158 Kč • 259 Sk

S dálkovým ovládáním na PC

130

- využijte infračervené rozhraní pro dálkové ovládání PC
- jak řídit počítač prostřednictvím televizního ovladače

Nejlepší české freemaily

- **Neplatíte, když nemusíte**
- srovnávací test českých freemailových serverů
- který server vám nabídne největší schránku?

68

Pryč s webovou reklamou

78

- tipy a triky, jak se zbavit obtěžující reklamy na internetu
- prostředky proti dialerům, bannerům a pop-up oknům

inzerce

Podle čínského kalendáře je rok 2004 rokem Opice, symbolu příležitosti a úspěchu. Podle předpovědi americké CEA, asociace spotřební elektroniky, půjde o rok obnovení zdravého růstu spotřebního průmyslu, který konečně prolomí propad z roku 2001 a následnou stagnaci a přinese výrobcům rekordní příjmy z prodeje. Vyjádřeno v číslech, očekávaný prodej by měl prolomit magickou hranici 100 miliard USD.

V loňském roce byl vedoucím segmentem prodej médií a příslušenství. S nárůstem 8,4 % jsou vypalovací CD a DVD největší štikou na trhu, velmi úspěšně je ovšem následuje oblast nabíjecích baterií. S pěti procenty růstu se na druhé příčce umístila nová digitální technika, a to především mobilní elektronika. Velmi pozitivní vývoj zaznamenaly aplikace pro domácí bezpečnost – tam CEA hovoří o růstu 4,6 %. Na druhé straně největším propadákem je oblast domácího audia, která zaznamenala pokles o 9,6 %.

Pro začínající rok 2004 už má CEA také jasno, a to v prognózách vývoje u jednotlivých segmentů. Divokou kartu v ruce drží mobilní telefony a navigační systémy. Tam se předpokládá největší nárůst, který by mohl dosáhnout hodnoty až 15 %. Následují vypalovací média a příslušenství, těm se přisuzuje zmírnění růstu na 6,5 %. Na třetí pozici úspěšnosti asociace vidí oblast videa. Tam předpovídá bezmála pětiprocentní růst prodeje.

Na zhodnocení od lokálních analytiků, do jaké míry se takové trendy projeví na našem trhu, si budeme muset ještě počkat. Přestože se na první pohled zdá, že by mohly být obdobné, přece jen má domácí trh svá specifika. Jde i o naši kupní sílu, která je letos oslabena zvýšením daně a kterou ve většině případů nekompensuje odpovídající nárůst příjmů... ■ ■ ■ jiri.palyza@vogel.cz

O B S A H

AKTUALITY

- 6 **Mailbox**
- 8 **CES International 2004**
Zpráva z největšího veletrhu spotřební elektroniky konaného v Las Vegas.
- 12 **Hardware**
- 16 **Software**
- 18 **Internet**
- 20 **Spektrum**

TÉMA

- 26 **Věrný obraz disku**
Srovnávací test čtyř nástrojů k vytváření obrazu pevného disku, sloužícího k rychlé obnově operačního systému.
- 32 **Disk pro více systémů**
Návod, jak připravit a provést instalaci více operačních systémů na jednom disku.

HARDWARE

- 36 **O 150 procent rychlejší, o tisíce levnější**
Chcete vědět, jak můžete prakticky zadarmo zvýšit výkon svého procesoru od AMD? Čtete!
- 38 **Talenty pro kancelář i obývací pokoj**
Srovnávací test deseti videoprojektorů.
- 46 **Pro pár „frejmů“ navíc**
Test grafického čipu nVidia GeForce FX 5950 Ultra.
- 48 **Čtyřikrát A3**
Srovnávací test čtyř inkoustových tiskáren formátu A3.
- 54 **Shuttle: Skvělý, ale...**
Recenze ovládacího zařízení, vhodného zejména pro usnadnění střihu videa.
- 56 **Disky ven!**
Představujeme zajímavý produkt, umožňující připojit běžný IDE pevný disk jako externí USB zařízení.
- 58 **Krátkodobé testy**
Minolta Dimage A1, Ricoh Aficio AP600N, Logitech diNovo Media Desktop, Lexmark X215, Acer Ferrari 3000, Nokia 3300, LifeView FlyTV Platinum, Canon i965.

INTERNET

- 68 **Test nejlepších freemailů**
Otestovali jsme české freemaily a vybrali pro vás ty nejlepší.
- 76 **WWW dílna**
Podívali jsme se na novinky v dílnách webdesignerů.
- 77 **Moderní způsob práce s informacemi**
Pohled na informační portál pro podnikatele.
- 78 **Pryč s webovou reklamou**
Obtěžují vás bannery? Ruší vás vyskakující okna? Poradíme vám, jak s těmito neřády zatočit.
- 84 **Budete vařit, nebo sledovat filmy?**
Představíme vám další dva zajímavé weby z českého internetu.

SOFTWARE

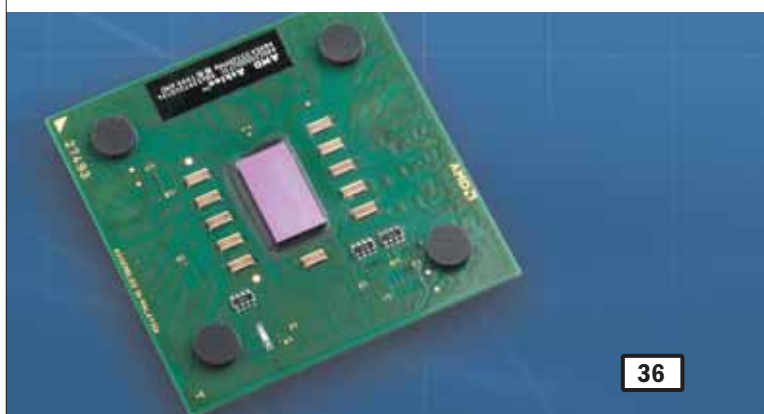
- 86 **Snadné stahování**
Srovnání současných programů – download manažerů.
- 90 **Co nového v klonování DVD**
Chip představuje novou generaci nástrojů na kopírování DVD.
- 92 **Jak na FTP servery**
Srovnávací test placených i freewarových FTP klientů.
- 96 **Oktany pro váš počítač**
Osmá verze známého programovacího nástroje Delphi přinesla radikální změny.

26

Věrný obraz disku

Když se na vašem počítači jakkoliv poškodí instalace operačního systému, není nutné systém znovu instalovat – pokud jste před tím vytvořili tzv. obraz svého pevného disku, pomocí něhož můžete obnovit kompletní systém se všemi programy a nastaveními.

36

O 150 procent rychlejší, o tisíce levnější

Procesory firmy AMD Duron (kódové jméno Applebred) a Athlon XP (Thorton) v sobě tají mnohem vyšší výkon, než jaký udává jejich označení. Budete-li se držet našeho návodu, stačí jen troška šikovnosti...

68

Test nejlepších freemailů

Zdarma, a ještě k tomu „na celý život“, takto lákavé nabídky poskytovatelů freemailů se dá těžko odolat. Daní za službu zdarma je však všudypřítomná reklama, obtěžující vás i vaše adresáty, a nepřilíš důkladné zabezpečení proti nežádoucím jevům vyskytujícím se na světové síti.

Jak na FTP servery

FTP je jednou ze základních služeb internetu, která je určena především k přenosu rozsáhlých souborů, typicky ke „stahování“ programů a k vystavování webových stránek. Abyste se dostali na FTP server, potřebujete vhodný klientský program. Z našeho přehledu si určitě vyberete.

Multimediální centrum na dálku

Ovládat počítač na dálku přes infračervené rozhraní (IR port) pomocí jakéhokoliv dálkového ovládání je překvapivě jednoduché, stačí mít ten správný software, resp. freeware. Poradíme i těm, kteří na svém počítači nemají infračervené rozhraní.

Projektory

Najít ten správný projektor pro práci i volný čas není snadné, protože projektor vyžaduje pro použití při prezentaci nebo při promítání domácího kina zcela odlišné kvality. Pomoci vám může náš test, v němž bylo deset projektorů prověřeno z obou uvedených hledisek.

Obsah Chip CD 2/04 najdete na straně 114.

Chip Vychází měsíčně ve vydavatelství Vogel Burda Communications s. r. o.

adresa redakce Sokolovská 73, 186 21 Praha 86 poštovní styk P. O. Box 77, 186 21 Praha 86
 telefony sekretariát 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500 inzerce 225 018 646,
 225 018 648, fax 225 018 600 předplatné 225 018 942

C H I P Ú N O R 2 0 0 4

98 Internetové bojiště

Vývoj p2p sítí pokračuje dál. S jakými programy si dnes můžeme vyměňovat soubory na internetu?

102 Nejsme tak bohatí, abychom mohli šetřit (na kvalitě)

Co vše lze udělat pro to, aby se využily rezervy hardwaru?

104 Dobrý a lepší

Nová verze oblíbeného multimediálního nástroje Flash opět přinesla užitečné novinky.

106 Kouzelně utkané stránky

Nový je i Dreamweaver, další z de facto standardů od Macromedie.

108 Profesionální Premiere

Rovněž Adobe Premiere (nyní již Premiere Pro) je ve svém oboru považována za standard.

112 Slunečnice 2004

Výběr zajímavého sharewaru a freewaru ze serveru Slunečnice a ještě něco navíc.

114 Data z internetu

Na redakčním CD přinášíme soubor nástrojů pro získávání informací ze světové sítě.

116 Open source komunita Fedora

Firma Red Hat bude profesionálně podporovat jen komerční linuxové distribuce a pro svět open source uvolnila distribuci Fedora.

118 Dotkněte se obrazovky

Proudové datové formáty, jejich přehrávače a stahovače.

122 Sedm tahounů

Podívali jsme se na sedm současných překladačů jazyka C++ a pokusili se je porovnat z různých hledisek.

126 Krátké testy

Business XP 2.10, Download Accelerator Plus 7, Kdo je kdo, Magic ISO Maker 4.1, Norton Internet Security 2004 Professional, WinOrganizer 2.6, Radiator 1.8.0.7, Slovník PCD, Tax 2002, Total Commander 6.01, TuneUP Utilities 2003.

PRAXE

130 Multimediální centrum na dálku

Potřebujete-li ovládat počítač na dálku, nepřehlédněte tento článek.

133 Dobří holubi se vracejí

Recenze virtuálního syntezátoru elektronických zvuků Native Instruments Absynth 2.

136 Jaký mám počítač?

Přehled nástrojů, které vám pomohou odhalit řadu informací o vašem počítači.

138 Nastavte si Internet

Další dávka tipů a triků, tentokrát zaměřená na internetové aplikace.

140 SVCD potřetí...

V posledním díle seriálu o vytváření SVCD jsme se podívali na finální úpravy video disku.

142 Druhá zpráva o HOM

High Order Messaging je efektivní objektová technologie, umožňující zjednodušit vytvářený kód a zvýšit jeho flexibilitu.

MAGAZÍN

144 HDTV: Lepší televize přichází

V tomto článku se dozvíte, co nás čeká ve světě televize v roce 2020. Tedy pokud jste optimisté...

151 Malé povánoční bilancování

Názory a komentáře – za jaké technologie jsme minulé Vánoce utráceli?

152 Zlevnit, či nezlevnit? Toť otázka!

Události na finančních trzích IT.

154 Proč nám to děláš, HP?

Názory a komentáře – o ovladačích HP, o nových paměťových kartách, softwaru Chaos atd.

SERVIS

155 Knihy

Recenze šesti zajímavých publikací odborného tisku.

158 Novinky na stříbrných discích

Novinky z produkce CD-ROM + CD Dědeček automobil a Duháček v lese.

160 Tiráž

162 Co si přečtete příště

Mailbox

Potřeboval bych poradit s problémem týkajícím se mého PC. Po zapnutí PC a zavádění operačního systému se při startování Panelu zástupců Microsoft Office počítač „kousne“ a objeví se hláška „DdCmigrate – program provedl neplatnou operaci“. Po jejím zavření (stisknutí tlačítka „Zavřít“) se objeví další stejné hlášky, pouze se mění názvy programů, a to např. Qttask, Msoffice, Explorer, Wcmdmgr atd. Poté se stane, že už PC na nic nereaguje a musím jej restartovat. Původně jsem měl při startu W98 spuštěný Ad-aware 6. Ten se mi podařilo odinstalovat v úsporném režimu, neboť jsem si myslel, že tento problém způsobuje, ale nepomohlo to. Konfigurace mého PC: W98, AMD Duron 950, grafika SIS.

Pavel Dědina

Na základě údajů, které jste zaslal, se sice nedá stoprocentně určit příčina problému, myslím si ovšem, že problém je WildTangent. Zkuste se podívat na tyto stránky, kde jsou podrobné „lékařské“ rady: <http://www.safersite.com/PestInfo/W/WildTangent.asp>

Petr Kratochvíl

Koupil jsem si mobilní telefon Alcatel 735 vybavený IR portem. Mám s ním však malý problém. Telefon funguje, jak má, ale při připojení přes IR port k mému PC ho dodávaný program Alcatel PC Suite permanentně odpojuje s hláškou „Wireless link interrupted“. PC běží na OS Windows XP SP1 (systém doporučený programem).

Je to čerstvá instalace. Pokud zapnu IR na telefonu, počítač si ho hned najde, správně ho detekuje a při prvním nalezení ho hned nainstaloval jako Standard IR modem. Po změně modem driveru na Alcatel OT0375 vše nadále pokračovalo dobře. Ale když se po spuštění Alcatel PC Suite program pokusí navázat spojení s telefonem, telefon se z neznámých důvodů odpojí a program hlásí Connection to Alcatel OT735 lost. Přitom v system tray ve WinXP vyskočí uvedené chybové hlášení o přerušení IR spojení. Telefon ve funkci modemu přitom normálně reaguje na Query Modem z položky Modems v Control panelu. Poskyt-

ne všechny potřebné odpovědi na AT stringy, a jak driver na telefon, tak také samotný telefon se tváří v pořádku. Ani po konzultaci s Alcatel Support Centrem se problém nepodařilo vyřešit. Jiný telefon (Nokia) s IR portem dokáže s odpovídajícími programy spolupracovat bez problémů, takže nepředpokládám chybu na straně PC anebo samotného OS. Zkoušel jsem také snižovat rychlost na sériovém portu, kde mám připojený IR port do PC, a nepomohlo to.

Martin Balec

Komunikace přes IrDA je podle mých zkušeností dosti často problematická, zvláště se starším HW a OS (o problémech, jak připojit N7110 ke staršímu notebooku s W98, bych mohl napsat knihu). Pokud ale máte XP (a předpokládám i novější HW), neměl by na této straně být problém. Další možností je chyba v telefonu – podle ohlasu z internetu (<http://mobilmania.cz/poradna/SubChild.asp?Qst=16246&Main=62>) není IrDA u Alcatelu zcela bezproblémový...

Já osobně bych tipoval chybu v SW – o těchto balících kolují úplné legendy, co se týče nespolehlivosti. O SW od Nokie (Nokia Data Suite) se ani nebudu zmiňovat (ještě teď mám hrůzu i z ikony tohoto programu), ale vyprávět by mohl i Milan Loucký, který se stejně trápil se SW pro telefon Sony. Takže bych hledal chybu tam a zkusil bych se pozeptat na novější verzi PC Suite.

Ještě jedna drobnost. Když jste nainstaloval PC Suite – nainstaloval jste také ovladač modemu?

Pokud ano, tak snad poslední rada – pokuste se nainstalovat prográmkem IrComm2, který udělá to, že se infra bude prezentovat jako virtuální sériový port.

<http://www.stud.uni-hannover.de/~kiszka/IrCOMM2k/English/download.html>

Petr Kratochvíl

S používáním Windows Media Playeru 9 a Nera 5 jsem docela spokojen, až na jednu zásadní věc. Pokud totiž zkopíruji nový CD z mechaniky do počítače ve Windows Media Playeru (zvukový disk CD a hudbu zkopíruji do knihovny médií), všechny soubory se uloží ve formátu

*.wma. Ani v Nastavení WMP 9 jsem nenašel jiný formát.

Celý háček tkví v tom, že Nero formát *.wma neumí přečíst, a tudíž ho ani nevyपालuje. Je pravda, že vypalovat se dá i v WMP9, ale je to dost chaotické a nemůžu vypálit nic, co není v knihovně médií. Je nějaká pomoc, aby WMP9 ukládal ve formátu *.mp3 nebo aby Nero četl *.wma?

Tomáš Houška

Doporučoval bych update Nera. Podle mých informací je už ve verzi 5.5.9.14 standardně WMA plug-in. Najdete ho i samostatně na <http://www.cdr.cz/files/software/Ahead/WMAPlugin.exe>

Obecně při jakýchkoliv problémech s Nereem doporučuji skvělou stránku http://www.cdr.cz/?software/nero_-_burning_rom/index.html, kde určitě najdete pomoc.

Petr Kratochvíl

Mám notebook Acer TravelMate 225XV, Windows XP, AVG 6.0. Pravidelně mažu soubory v adresáři C:\Documents and Settings\„uživatel“\Local Settings\Temp\. Nevím odkdy, ale myslím, že hned od prvotní instalace mi nejde smazat soubor Perflib_Perfdata_78c.dat (vždy má jiné číslo), každý den se tvoří nový (možná častěji). Nevím, ke kterému programu mám tento soubor přiřadit a zrušit tak jeho vytváření či povolit smazání. Na jiných počítačích s XP se tento soubor nevytváří?

Daniel Horák

Tento soubor vytváří System Monitor. Teoreticky by měl být vytvořen jen při špatném ukončení systému a při normálním ukončení by měl zmizet. Samozřejmě i zde platí, že občas se „chybička vloudí“, a tak stačí jedno nepovedené „ukončení systému“ a soubor jen bobtná a nejde smazat. Nejlepší a nejjednodušší cesta, jak soubor odstranit, je přidat příkaz do logon scriptu:

```
del /q %SystemRoot%\System32\Perf-lib_Perfdata*.dat
```

Petr Kratochvíl

inzerce

Mobilní telefony z produkce společnosti Anycall. Ta zřejmě už považuje digitální fotoaparát nebo MP3 přehrávač za nudné, a tak své modely vybavila stereovýstupem s podporou 3D zvuku nebo TV přijímačem (vpravo).

CES International 2004

Přelom roku je v našem oboru vždy ve znamení představování trendů pro nadcházející období. Vše odstartuje podzimní technologický Comdex, který je záhy vystřídán lednovým veletrhem CES, zaměřeným více na konzumní elektroniku. Možná vás napadne, že počítačová branže nemá se spotřební elektronikou co do činění, ovšem právě opak je pravda. Už delší dobu můžeme sledovat vzájemné prolínání obou oborů. Letošní CES byl toho dalším důkazem.

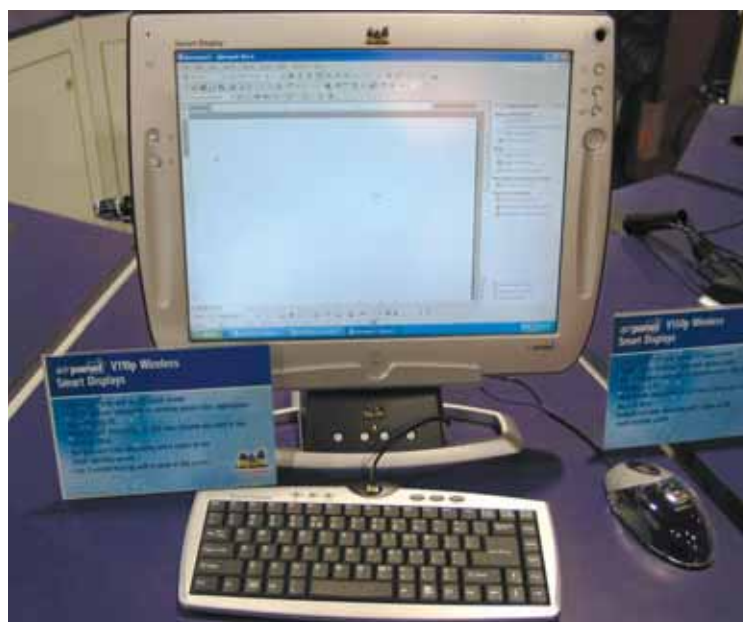
Nedá se jednoznačně říci, že jsme na výstavě viděli přelomové novinky. Spíš by

se pro zhlédnuté expozice hodilo označení evoluce a inovace. Převažujícím znakem CES

bylo citelné zaměření na zábavu: zvuk, obraz a komunikace snad ve všech podobách. Kupodivu nebylo k vidění žádné zařízení podporující 3D obraz – těch jsme pro srovnání na loňské výstavě IFA viděli tolik, až se chtělo věřit, že jde o silný trend. CES byl plný plochých LCD anebo plazmových panelů, které jsou opět větší, dokonalejší, s rozličnými

Nejen tiskárnami živ jest Brother aneb konec švadlenek na CES. I s takovými exponáty jsme se na výstavě setkali. Že je počítač v lednici, už jsme si zvykli, na řadu přišly šicí stroje...

ViewSonic AirPanel: TFT dotyková obrazovka je s PC spojena prostřednictvím bezdrátové technologie 802.11b. Pracovat teoreticky můžete v jakémkoliv pokoji svého bytu.

Pokud vás už nebaví zpříjemňovat si cestu do práce pouze poslechem hudby, pořídte si brýle s integrovaným displejem Eyetop Centra. Jsou průhledové, pouze u kraje pravé či levé zornice může být umístěn miniaturní displej, na němž lze sledovat např. film. Brýle se dodávají i ve variantě s kamerou, a tak při jízdě na kole máte úplný přehled o tom, co se děje za vámi.

→ designy upravenými pro domácí využití. Silně se hlásí ke slovu HDTV – klasické „trubkové“ obrazovky už v podstatě zmizely. Alespoň zde.

Velmi silnou skupinou produktů, zastoupenou bezmála v každém stánku vystavujících firem, byla mobilní zařízení. Telefony dostávají kvalitnější barevné displeje, jejich kamery jsou osazeny prvky s větším rozliše-

ním, a pokud nešlo o „věčkové“ provedení, v drtivé většině jsme měli tu čest s modely kombinujícími telefon s PDA a podporujícími základní prvky elektronické kanceláře. Notebooky byly k vidění v rozličných variacích: od subnotebooků s miniaturní obrazovkou až po plnotučné modely s širokoúhlým displejem, bohatě vybavené

multimediálními funkcemi a občas i dálkovým ovládním, jaké používáte k televizi. Kategorie PDA má opět bohatší vybavičku. Samostatný celek výstavy byl věnován řešením postaveným na kartě SD, která např. umí z vašeho PDA udělat i rádio.

V segmentu záznamových zařízení zapomeňme na analog. Digitální technologie →

Obraz proniká už i za volant. Televizory a DVD přehrávače jsou ve formátu modulu do palubní desky automobilu, k vidění byly především s logem Pioneer. Jak dlouho byste se kochali obrazem, parkujete-li svůj vůz na českých ulicích, je ovšem značně nejisté...

Jedno z mnoha představovaných řešení na bázi Windows Media 9. Toto bylo z produkce společnosti Hewlett-Packard.

Roku HD1000: digitální media player, set-top box pro HDTV s podporou mnoha formátů paměťových karet pro zobrazování a přehrávání multimediálních dat z různých zdrojů. Předpokládaná cena je 500 USD. Je jen škoda, že na HDTV si u nás asi ještě chvíli počkáme...

Panasonic Diga DMR-E75VS (nahore) byl jedním z mála kombinovaných záznamových zařízení, u kterého byla ještě vidět šachta pro kazety formátu VHS. Chcete-li digitalizovat svůj archiv videokazet na DVD, jde o optimální řešení.

→ jasně dominují, a pokud jsme ještě u některé skříně zahlédli šachtu na kazetu formátu VHS, šlo většinou o kombinované produkty, určené pro snadnou digitalizaci vašich VHS archivů na DVD. K vidění byl i prototyp zařízení podporujícího technologii Blu-ray, ovšem tady jde o řešení, na které si v masovějším měřítku ještě chvíli počkáme.

Digitální videokamery se stávají hromadnou záležitostí, zákazníci se přestávají zajímat o značku a vůbec jim nevedí produkty importované z Číny anebo z Tchaj-wanu. Možná už brzy budou klasické modely zaznamenávající na pásku na okraji zájmu a trh ovládnou kamery nahrávající na paměťové karty nebo přímo vypalující na DVD.

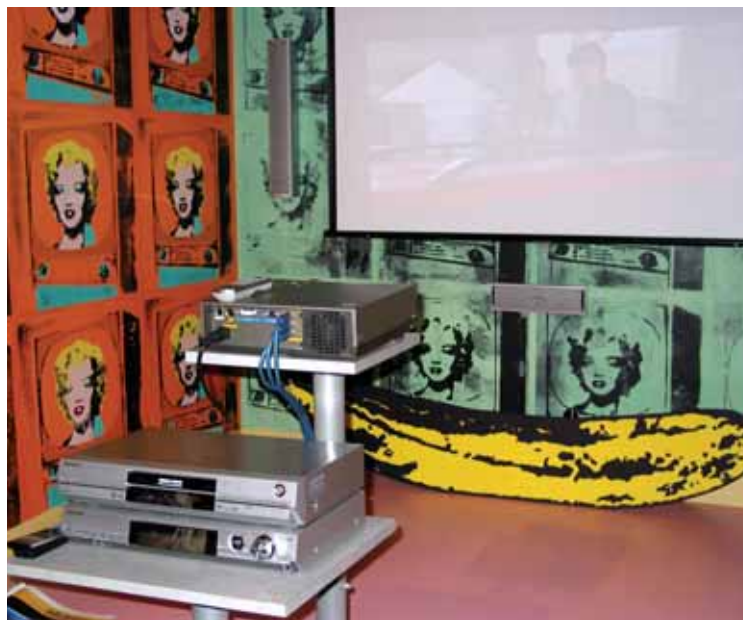

Grafická řešení od společnosti nVidia už dnes můžete najít snad ve všech typech počítačové techniky, na které si vzpomenete; mobilní telefony nevyjímaje. nVidia své expozici věnovala značnou pozornost, odpovídající její dominanci na trhu v této oblasti.

Na dveře našich domovů neodbytně klepou bezdrátové technologie. Ke slovu se hlásí standard 802.11n, podporující přenosovou rychlost až 100 MB/s. Své modely mezi tím představil např. D-Link a Netgear. Podporují sice standard 802.11g s teoretickým maximem až 108 MB/s, stále ovšem nejde o optimální zařízení pro video; jejich reálná propustnost se pohybuje kolem 20 GB/s. →

Tablet PC SC 2000 z produkce neznámé firmy Electroveya. Nestabilitu podobných řešení konvertibilních tabletů jiných výrobců obešla poměrně dlouhou zadní částí klávesnice, takže celý komplet nemá tendenci padat. Tablet vydrží až 9 hodin provozu na baterie a jeho zaváděcí cena je 2299 USD.

Domácí kino Panasonic: Zajímavým trendem pro domácí kina jsou videoprojektory. Jejich cena sice vyrazí dech (nejlevněji je pořídit od cca 50 000 Kč), pokud se ovšem na celou věc podíváte z hlediska cen širokoúhlých plochých displejů, není to zas tak hrozné.

Kartridže dvouvrstvých disků technologie Blu-ray byly k vidění u společnosti Panasonic. Jejich kapacita je 50 GB. Panasonic vystavoval i prototyp Blu-ray rekordéru, který by se měl v komerční verzi objevit na trhu tento rok (kromě Panasonicu se k tomuto kroku chystá i LG).

→ I PC byly na CES vidět. Ne ovšem ve své nejrozšířenější podobě šedivých krabic, známých z našich kanceláří a mnohdy i domovů, ale v líbivých designérských úpravách, podobných kombinovaným systémům z oblasti audia. Také stolní počítače byly bohatě multimediálně vybaveny, postaveny jako řešení podporující Microsoft Media 9 a často doplněny dálkovým ovládáním pro pohodlí domova.

Konvergence spotřební elektroniky a IT pokračuje. Průvodním znakem je i skutečnost, že zavedení výrobci PC se soustřeďují na vývoj a dodávky zařízení pro přenos zvuku, digitálních obrázků a brzy i videa z PC do audiovizuálního zařízení. Nazývají je Media Servery a jedním z produktů naznačujících rostoucí trend pro rok 2004 je např. Simplefi z dílny Motoroly. ■ ■ ■ Jiří Palyza

Sanyo FVD-C1: Digitální kamera zaznamenávající ve formátu MPEG-4 se stereofonním zvukem, pořizující fotografie, disponující 5,8násobným optickým zoomem a ukládající data na kartu formátu SD

PLACENÁ INZERCE

STORMWARE
SOFTWARE DEVELOPMENT

POHODA STORMWARE
Komplexní ekonomický systém

Nejoblíbenější
účetní software
v České republice

Podvojně účetnictví od **6980 Kč**
Jednoduché účetnictví od **1980 Kč**

TAX STORMWARE
Zpracování daňových příznání

Komplexní
řešení pro daňové
poplatníky a poradce

Daňová příznání od **980 Kč**

WINLEX STORMWARE
Právní systém pro podnikatele

Vždy aktuální
obchodní, daňová
a pracovněprávní
legislativa

Více než 1000 předpisů
v plném znění jen za **1990 Kč**

Volejte **800 178 278** a objednejte si
DEMO CD ZDARMA

Jihlava, 567 112 612 info@stormware.cz
Praha, 224 941 057 praha@stw.cz
Brno, 541 242 048 brno@stw.cz
Bratislava, 02 64780293 info@stormware.sk

www.stormware.cz

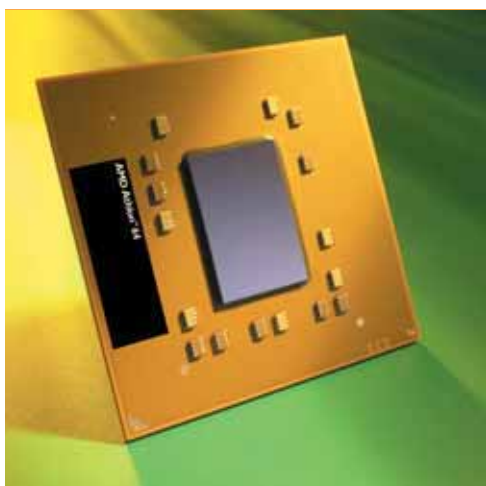

IYAMA PROLITE E430T-S, H430, E481S A H540**Placaté novinky**

Společnost iiyama představila ke konci roku čtyři nové LCD monitory, a to dva 17" modely pro domácí a kancelářské použití, jeden 19" monitor a pro práci v DTP 21,3" monitor. 17" monitor ProLite E430T-S obsahuje zabudovaný TV tuner, a je tedy alternativou klasického televizoru. Součástí dodávky je dálkové ovládání.

Druhý 17" model ProLite H430 doplňuje třídu high-end – v podstavci jsou zabudovány dva vstupy DVI-I a USB Hub. Displej má vysoký kontrastní poměr 500 : 1 a jas 250 cd/m².

19" model ProLite E481S je vybaven vstupy D-Sub a DVI-D a nabízí možnosti nastavení sRGB a korekce hodnoty gama. Model ProLite H540 s úhlopříčkou 54 cm (21,3") má rozlišení 1600 × 1200 bodů. Funkce PIP (obraz v obraze) umožňuje sledovat video a obraz z počítače najednou. V podstavci je zabudován USB Hub s podporou USB 2.0.

AMD ATHLON 64**64 bitů i v notebooku**

Nabídka 64bitových procesorů Athlon 64 se začátkem roku rozšířila o nové modely. Jde o procesor Athlon 64 3400+ pro osobní počítače (maximem doposud byla verze 3200+) a o úplně nové procesory Mobile AMD Athlon 64 pro mobilní počítače. Ty mají označení 3200+, 3000+ a 2800+.

64bitové procesory se tedy začnou objevovat v notebookech od více výrobců. Od desktopových se liší zapouzdřením (nemají kovovou destičku), což je vidět na obrázku. Používají technologii PowerNow!, která snižuje spotřebu energie.

SONY DRU-530A**Rychlé vypalování**

Společnost Sony má rychlou interní optickou mechaniku, která zvládá vypalovat na disky DVD+R osminásobnou rychlostí. Na disky DVD-R a DVD+RW zapisuje čtyřnásobnou rychlostí a na disky DVD-RW rychlostí dvojnásobnou. Zapisuje i na disky CD-R (40×) a CD-RW (12×). Mechanika má 2MB vyrovnávací paměť a technologii PowerBurn, která chrání médium v případě podtečení vyrovnávací paměti.

INTEL CELERON M**Mobilně levněji**

Mobilní počítače jsou stále populárnější, a aby se dostaly k širšímu okruhu zájemců, připravila firma Intel nový, cenově dostupnější procesor Celeron M. Ten je odvozen od procesoru Pentium M a hlavní rozdíl je ve velikosti vyrovnávací paměti. Ta je v případě Celeronu pouze 512 KB, zatímco Pentium M má vyrovnávací paměť o dvojnásobné velikosti. Ostatní vymoženosti Pentia M, tj. 400MHz sběrnice, 0,13mikronový výrobní proces, podpora SSE2 atd., zůstaly zachovány. Nově uvedené procesory jsou k dispozici ve verzích o frekvenci 1,2 a 1,3 GHz a v obou případech pracují s napětím 1,356 V a TDP (Thermal Design Power) 24,5 W. Představena byla i jedna varianta ULV (Ultra Low Voltage) s taktem 800 MHz, napětím 1,004 V a s TDP 7 W.

ASUS WL-300G ACCESS POINT

Bezdrátová zařízení ASUS

Firma Joyce ČR, zabývající se dovozem komunikačních zařízení značek Well a ASUS/ASUScom, rozšířila portfolio své nabídky o nové Wi-Fi produkty značky ASUS. Jde o síťové karty USB a PCMCIA, o přístupové body (access pointy/bridge) a o routery (ASUS WL-500g Router/AP/Switch). Wi-Fi karty v provedení PCMCIA podporují přenosovou rychlost 11 i 54 Mb/s a standard IEEE 802.11g zvládají i přístupové body a routery.

EPSON STYLUS PHOTO R800

Fototisk

Nová inkoustová tiskárna firmy Epson nese označení Stylus Photo R800 a je určena pro tisk fotografií. Využívá osm samostatných inkoustových zásobníků se světlostálými pigmentovými inkousty UltraChrome Hi-Gloss, které mají kromě nové červené a modré barvy (pro tisk motivů, jako je obloha, moře, západy slunce a podzimní krajinky) také optimalizátor lesku, jenž dává výtiskům vyniknout. Fotografie se zachovávají delší dobu – jejich světelná stálost je podle výrobce až sto let. Dalšími přednostmi jsou vysoké tiskové rozlišení (až 5760 × 1440 dpi) a objem kapiček inkoustu 1,5 pikolitru. Tiskárna nabízí tisk bez okrajů a připojuje se pomocí USB 2.0 nebo pomocí IEEE 1394 (FireWire).

CHIP ÚNOR 2004

PLACENÁ INZERCE

InFocus[®] X1[™]

CHAMELEON

Dopoledne s ním zaujmete klienta při nápadité prezentaci, odpoledne pobavíte kolegy v práci fotografiemi z firemního tréninku a večer potěšíte celou rodinu projekcí pohádky s obrazem jako v kině. InFocus X1 se pokaždé přizpůsobí.

„Přestávku nepotřebujeme!“

Zaujměte své kolegy i zástupce klienta při dynamických a nápaditých prezentacích.

„Ještě jeden film!“

To budete slyšet často, až InFocus X1 s obrazovým procesorem Faroudja večer připojíte do své sestavy kina doma.

„Také si ho koupím!“

Nic jiného také vedoucímu nákupu nezbude, až zjistí, za kolik se tento projektor s životností lampy 3000 hodin dá pořídit.

AV MEDIA

komunikace obrazem

člen APPT

www.avmedia.cz

tel.: 261 260 218

Brno • Č. Budějovice • Ostrava • Pardubice • Plzeň • Praha

CANON SMARTBASE MP390**Umí vše – i fotky**

Firma Canon představila multifunkční zařízení SmartBase MP390, které zabezpečuje všechny funkce domácí kanceláře v jediné jednotce. Zvládá tisk fotografií a dokumentů (rozlíšení je až 4800 × 1200 dpi a rychlost tisku 18 str./min. černobíle a 12 str./min. barevně), faxování, digitální kopírování (barevně i černobíle), barevné skenování (rozlíšení až 1200 × 2400 dpi) a umí tisknout přímo z paměťové karty a fotoaparátu. Navíc má toto zařízení elegantní provedení. Součástí dodávky je i průvodce tiskem (Print Advisor), který pomáhá novým uživatelům tisknout v optimální kvalitě bez dlouhého zaučování. Tato aplikace pomáhá správně nastavit zařízení podle typu tištěného obrázku/dokumentu.

SONY GRT996VP**S novým displejem**

Nový notebook profesionální třídy nabízí společnost Sony. Jde o model GRT996VP, jehož 16" displej s rozlišením 1400 × 1050 bodů je vyroben technologií Onyx-black, která poskytuje lepší ostrost a kontrast, reálné zobrazení černé barvy a díky zvýšené svítivosti také živé barvy a snížený odraz světla. V notebooku je procesor Intel Pentium 4 M s frekvencí 2,8 GHz, velikost pevného disku je 60 GB a paměť má kapacitu 512 MB. Ve výbavě je i duální vypalovací mechanika DVD±R/RW, o grafiku se stará výkonná karta nVidia GeForce FX Go 5600 a o komunikaci síťová karta 10/100Base-TX, modem V.92 a integrovaná bezdrátová síťová karta, jež pracuje na nejnovějším vysokorychlostním standardu 802,11 b/g. V dodávce je i množství softwaru.

SAMSUNG DIGIMAX U-CA 3**Nejen fotoaparát**

Fotoaparát Samsung Digimax U-CA 3 s rozlišením 3,3 MP má nově ve své nabídce firma Libra Electronics. Fotoaparát má objektiv s trojnásobným optickým zoomem (podporuje třínásobný zoom digitální) a makro u něj pracuje už ze vzdálenosti 5 cm. Kromě statických snímků pořizuje i video-sequenec ve formátu MPEG-4 a pracuje i jako záznamník. Obsluhuje se prostřednictvím plně barevného grafického menu s ikonami.

UMAX ASTRAPIX XS1**Elegantní foťáček**

Nový digitální fotoaparát s rozlišením 3,1 milionu bodů má v nabídce firma Umax. Jde o fotoaparát netradičního provedení, který zvládá kromě fotografování i záznam ozvučených videosekvencí, záznam zvuku (slouží jako diktafon) a přehrávání hudby ve formátu MP3. Fotoaparát má tělo tenké pouze 1,5 cm, a je tedy velmi snadno přenosný i v malé kapse. Díky standardně dodávanému lithioiontovému akumulátoru a nabíječce ušetříte peníze za nákup baterií. Menu fotoaparátu je celé v češtině. Cena je 5490 Kč s DPH a záruční doba dva roky.

BRAVE NOTELINE 513

Variabilní notebook

Společnost ProCA uvedla na trh nový model notebooku značky Brave. Model nese označení NoteLine 513 a je cenově výhodnější variantou modelu Brave NoteLine 515, který v nabídce firmy ProCA nahrazuje. NoteLine 513 je nabízen výhradně s 15" displejem a je postaven na platformě Intel s procesory Intel Celeron nebo Intel Pentium 4. Výhodou je vysoká variabilita hardwarového vybavení. Paměť může mít kapacitu 256 – 1024 MB, pevný disk 20 – 80 GB a na výběr je i optická mechanika. Rozměry notebooku jsou 332 × 285 × 30 – 39 mm a hmotnost je okolo 3,5 kg.

POWERKINETICS US8000

Záloha v záloze

Nové záložní zdroje PowerKinetics řady US8000 (kapacita 1 kVA / 700 W – 3 kVA / 2100 W) využívají zapojení AC-DC konverzních obvodů, detekujících elektrický proud a napětí veřejné sítě. Pro zachování stejného tvaru vlny a fáze proudu a napětí je přívod proudu řešen prostřednictvím vysokofrekvenčního PWM. Docílí se tak vstupního účinku přes 95 % a zabráňuje generování významnějších harmonických interferencí v napájecí síti. Záložní zdroje této řady jsou řízeny mikroprocesorem, pro komunikaci s PC mají port RS-232 a umožňují vzdálené monitorování. Při zapnutí UPS se automaticky provede kontrola komponentů, jako jsou střídač, baterie a připojená zátěž. Včasnou detekcí problémů je tak možné předejít ztrátám. Záložní zdroje PowerKinetics dodává firma Levi.

avast!

antivirus

»Komplexní ochrana technologií Microsoft:

- avast! 4 Server Edition
- avast! 4 Exchange Server Edition
- avast! 4 ISA Server Edition
- avast! 4 SharePoint Server Edition
- avast! 4 Professional Edition
- avast! 4 PDA Edition

»Pro uživatele Microsoft Small Business Server 2000/2003 cenově výhodný:

- avast! 4 Small Business Server Edition

»Více informací na:

www.avast.com

ALWIL Software
Průběžná 76
100 00, Praha 10
tel.: +420 274 005 666
fax: +420 274 005 888

SMARTQ**Jak snížit náklady na tisk**

Sledovat a přesně vyhodnotit náklady na tisk a zabezpečit přístup k vytištěným dokumentům je úkolem tiskového řešení SmartQ z dílny brněnské společnosti Y Soft. (Veřejnosti byl tento produkt poprvé představen na Inxexu 2003; současně byl nominován do soutěže o Křišťálový disk).

SmartQ je využitelný všude, kde se ve větší míře používají síťové tiskárny, kopírky nebo plottery. Jeho účelně využitě funkce umožní mimo jiné snížit náklady na tisk a snížit počet tiskáren ve firmě. SmartQ se skládá ze dvou hlavních součástí – softwarové (tiskového serveru) a hardwarové (tiskového centra). Řešení umožňuje nastavování práv a přidělování kreditů uživatelům, detailní sledování nákladů

a účinné omezování tisků. V přehledných grafech a tabulkách je možné sledovat ekonomické i statistické informace či přehled kreditů a přístupů na tisková centra. Vzhledem k tomu, že úlohy jsou tištěny až po autorizaci, je zabráněno neoprávněnému přístupu k vytištěným dokumentům. Řešení má příjemné a propracované uživatelské prostředí kompletně v češtině. Podrobné informace naleznete na www.smartq.cz nebo www.ysoft.cz.

HP WEB JETADMIN 7.5**Aktivní správa a řízení tiskáren**

Společnost HP představila software HP Web JetAdmin 7.5, který se vyznačuje rozšířenými funkcemi pro aktivní správu tiskáren a je k dispozici zdarma.

HP Web JetAdmin je jednoduchý software pro řízení periferních zařízení, který umožňuje dálkovou instalaci, konfiguraci a správu celé řady síťových zařízení společnosti HP, ale i ostatních značek, pomocí standardního webového prohlížeče. Na rozdíl od jiných nástrojů správy podporuje HP Web JetAdmin architekturu plug-inů. Uživatelé mohou kdykoliv doplňovat nová zařízení a aplikace, aniž by museli tento nástroj přeinstalovávat. Nejnovější verze HP Web JetAdmin 7.5 umožňuje aktivní správu a řízení podnikových tiskáren i dalších zařízení díky funkcím, jako je například plánování aktualizace firmwaru, podpora aktivních adresářů a podpora serveru Windows 2003. Nová verze zajistí pracovníkům IT kompletní přehled o činnosti tiskových zařízení v síti.

Ve zkratce

Společnosti **Sybase** a **TIBCO Software** informovaly o dohodě ohledně produktu Sybase Real-time Services. Tento produkt je prvním snadno použitelným řešením pro distribuci informací v reálném čase, pracujícím na otevřených standardech.

Autodesk nedávno představil novou aplikaci **AutoCAD Electrical 2004**, která je určena pro navrhování elektrických řídicích prvků, je založena na AutoCADu a je interoperabilní se

softwarem Autodesk Inventor Professional.

Řešení **Novell Nterprise Linux Services 1.0** poskytuje integrované služby sdílení souborů, tisku, posílání zpráv, adresáře a správy v prostředí Linuxu. Jedná se o integrovaný balík služeb, které běží a budou podporovány v prostředí distribucí SUSE Linux Enterprise Server a Red Hat Enterprise Linux. Tato sada podnikového softwaru umožňuje organizacím eko-

nomicky nahradit servery s Windows a přenést tradiční služby systému NetWare na platformu Linux.

Firma **EDS** začlení do svých řešení široké portfolio přepínačů, směrovačů a produktů pro hlas přes IP (VoIP) společnosti **3Com**. Smlouva doplňuje rozsáhlý obchodní kanál prodejců a partnerů společnosti 3Com.

Balík strojírenských výpočtů **MITCalc** byl rozšířen o propo-

vací modul pro CAD systém SolidWorks, což umožní snadné vložení a ovládání počítačových parametrických modelů ozubení, řemenových a řetězových převodů, hřídelí, pružin a dalších strojírenských dílů. Propojovací modul podporuje SolidWorks verze 2001 Plus, 2003 a 2004. MITCalc byl dále rozšířen o modul pro výpočet uložení strojních součástí a určení jejich rozměrových tolerancí a úchylek (www.mitcalc.cz).

REMOTEVU GUARDIAN 2.30**Rozšířené řešení Digital Video Surveillance**

Nová verze video web serveru RemoteVU Guardian z dílny společnosti Vanguard Managed Solutions podporuje až čtyři videoporty s možností rozšíření na osm prostřednictvím softwarové aktivace. Společnost současně představila software RemoteVU Guardian ve verzi 2.30. Obě tyto novinky rozšiřují řešení VanguardMS Digital Video Surveillance.

Software RemoteVU Guardian ve verzi 2.30 má rozšířené funkce a zvyšuje celkovou výkonnost systému pro digitální videodohled. Pro zkrácení doby vyhledávání a výpadků přibylo několik nových funkcí – pohybový histogram, který umožňuje prohledat hodiny uložených videozáznamů během několika minut, vyrovnávací paměť na posledních 60 sekund, jež lze prohlížet bez načtení celého souboru, a zlepšené funkce alarmu pro volbu určitých intervalů pro záznam ve dne a v noci. Systém RemoteVU Guardian navíc nyní dokáže uložit svoji stávající konfiguraci a rychle ji obnovit v případě výpadku napájení, což snižuje celkovou délku trvání výpadků systému.

Do systému bylo implementováno softwarové ovládání kamer Pelco PTZ (pan, tilt a zoom – panoráma, sklon a detail) a zákazníci tak nemusí kupovat speciální klávesnici pro nastavení pozice a ovládání kamer (www.vanguardms.cz).

Roční bezplatná ochrana počítačů

Společnosti Computer Associates (CA) a Microsoft informovaly o společné nabídce pro domácí uživatele systému Windows, která zahrnuje roční bezplatné využívání balíku zabezpečovacích programů CA eTrust EZ Armor, sestávajícího z antivirového programu a firewallu.

eTrust EZ Armor je uživatelská verze zabezpečovacího programového vybavení společnosti CA profesionální třídy, která výrazně zvyšuje úroveň zabezpečení domácích osobních počítačů a omezuje šíření internetových hrozeb. CA chce tuto speciální nabídku aktivně propagovat v rámci kampaně Microsoftu „Protect Your PC“ (Chraňte své PC). Produkt eTrust EZ Armor si lze stáhnout na webu Microsoftu (<http://www.microsoft.com/security/protect/>). V rámci nabídky, která platí do 30. června 2004, si jej mohou oprávnění uživatelé Windows stáhnout bezplatně, čímž získají jednoročnou ochranu osobního firewallu a antivirového programu s každodenní aktualizací virových signatur. Více o programu eTrust EZ Armor najdete na <http://www.my-etrust.com/microsoft>.

VANTAGE 9

Řešení pro správu aplikačních služeb

Společnost Compuware uvedla na trh produkt Vantage 9, novou generaci řešení pro správu aplikačních služeb.

Toto řešení umožní IT firmám systematicky a proaktivně zvyšovat výkon aplikací podle podnikových požadavků. Vantage 9 monitoruje aplikační služby z pohledu koncového uživatele (ne pouze jednotlivé součásti infrastruktury) a pomáhá tak vyhledávat a řešit problémy ještě předtím, než ovlivní samotný chod firmy. Umožňuje rovněž jednotný pohled z úrovně managementu kombinovaný s možností analýzy výkonu. K novým funkcím Vantage 9 patří mj. porovnání času na zpracování transakce, srovnávací pohledy či analýza podle výjimek (více informací na <http://www.compuware.com/vantage>).

Dohled nad bankovními agenty

Nové softwarové řešení SAS Broker Surveillance společnosti SAS reaguje na potřebu vyspělé analýzy a monitorování prodejní praxe a dodržování interních předpisů při obchodování.

Pomocí této technologie mohou finanční společnosti snížit možnosti ztrát způsobených pokutami a různými finančními vypořádáními a v neposlední řadě chránit svou reputaci. Řešení SAS Broker Surveillance kombinuje sofistikované technologie správy dat a jejich dolování s heuristickými scénáři, takže dokáže rychle a přesně odhalit jakékoliv porušení pravidel a identifikovat podezřelou aktivitu. Sběrem, kombinováním a analýzou obrovského množství transakcí a aktivit z celé firmy pomáhá nové řešení svým uživatelům identifikovat oblasti, které vyžadují důkladnější šetření (www.sas.com).

Borland Janeva 6 na trhu

Nejnovější verzi technologie pro zajištění interoperability podnikových platform, produkt Borland Janeva 6, uvedla na trh společnost Borland Software.

Janeva 6 pomáhá podnikům snižovat náklady a dopad integrace nových a stávajících programových systémů. Organizacím, které přecházejí na technologii z rodiny .NET, Janeva 6 nabízí bezpečné a výkonné propojení mezi aplikacemi založenými na platformě Microsoft .NET Framework a technologiemi J2EE a CORBA, využívanými na straně aplikačních serverů. Janeva 6 navíc nyní přináší certifikovanou podporu pro všechny hlavní J2EE aplikační servery nabízející transakční a bezpečnostní služby včetně autorizace a autentifikace uživatelů. Aplikace založené na technologiích J2EE a CORBA mohou dále využívat zpětného volání .NET aplikací a dosáhnout tak dvoucestné interoperability. Janeva se používá jako modul do rozšířených vývojových prostředí pro platformu Microsoft .NET Framework; automaticky překládá datové typy, takže vývojáři nemusí být experty v technologiích J2EE a CORBA. Borland certifikoval interoperabilitu produktu Janeva 6 s J2EE aplikačními servery BEA WebLogic Server 7.0, BEA WebLogic Server 8.1, Borland Enterprise Server 5.2, IBM WebSphere 5.0 a Oracle9i Application Server.

PLACENÁ INZERCE

AVG Anti-Virus

Kompletní ochrana před virovými útoky

AVG Anti-Virus

Professional

Verze

7.0

- **AVG Professional** pro Windows 9x/Me/NT/2000/XP
- **AVG SoHo** pro malé firmy
- **AVG Multilicence** pro počítačové sítě
- **AVG Email Server Edice** pro emailové servery
- **AVG File Server Edice** pro souborové servery Windows NT4/2000/2003

víceúrovňová antivirová ochrana :: rychlá reakce na nové viry

:: nepřetržitá technická podpora telefonicky i emailem

:: antivirové i programové aktualizace :: rozšířená ochrana

elektronické pošty :: výhodné ceny pro školství a zdravotnictví

Více se dozvíte na www.grisoft.cz

GRISOFT, s.r.o. Lidická 31, 602 00 Brno, tel.: 549 524 011, fax: 541 211 432, e-mail: obchod@grisoft.cz, <http://www.grisoft.cz>

CIGLER SOFTWARE Slovakia, a.s., Slácka 10, 831 02 Bratislava, tel.: +421-2-44462746, fax: +421-2-44462291, e-mail: avg@ciglersw.sk, <http://www.ciglersw.sk>

Mobilní noviny do každé rodiny

Ekonomický zpravodajský server Hospodářských novin iHNed.cz, který provozuje Economia OnLine, představil novou informační službu Mobilní noviny (www.mobilninoviny.cz). Servis je určen všem majitelům mobilních telefonů podporujících technologie WAP a Java, kteří chtějí získat jen ty informace, o které mají zájem.

Přednosti Mobilních novin spočívají v možnosti stažení přímo požadovaných informací do paměti mobilního telefonu a jejich následného pohodlného procházení, a to již bez nutnosti připojení k WAP, snadného stahování detailu konkrétní zprávy a pohodlného listování detailem zprávy (není třeba vždy znovu načítat další stránku).

Prostřednictvím Mobilních novin si v současné době můžete přečíst Zprávy iHNed (aktuální zpravodajství serveru iHNed.cz rozdělené do šesti tematických oblastí – ekonomika, Česko, svět, sport, finance, IT) a televizní program (ČT1, ČT2, Nova, Prima). Do paměti telefonu je možné si stáhnout televizní program až na týden dopředu. Jak v sekci Zprávy, tak v sekci TV program se připravují další kanály.

Postup instalace Mobilních novin je jednoduchý. V mobilním telefonu otevřete wapovou stránku <http://wap.mobilninoviny.cz>. Zvolte položku Zprávy iHNed nebo TV, aktivujte příkaz instalovat (podle typu svého telefonu) a potvrďte. Zavřete

wapový prohlížeč a přejděte v menu telefonu do záložky s aplikacemi. Zde si již nainstalovanou aplikaci jednoduše spustíte.

Soutěž webdesignérů Interzen 2003 má své vítěze

V polovině listopadu loňského roku vyhlásil internetový magazín Interzen (www.interzen.cz) soutěž s názvem Interzen 2003, určenou pro webdesignéry z České a Slovenské republiky. Vyhlášovatel soutěže se nechal slyšet, že jejím cílem je poukázat na technologicky dokonalé a vzhledově nevšední internetové projekty a propagovat kvalitní práci, prováděnou s hlubokou znalostí a citem pro věc.

Každý z přihlášených soutěžních projektů musel splňovat přísné vstupní podmínky, reprezentované nutností validního kódu CSS a HTML (podle normy XHTML 1.0 nebo vyšší) a zároveň musel být soutěžní web hostován v TLD CZ nebo TLD SK. Do soutěže se přihlásilo více než padesát webů, ze kterých musela být zhruba polovina vyloučena pro nesplnění vstupních podmínek. Zbylé projekty poté nezávisle na sobě posuzovalo sedm porotců, z nichž většina je internetovým odborníkům známá. Namátkou jmenujme alespoň Marka Prokopa, Petra Stanička nebo Dušana Janovského.

„Weby přihlášené do Interzenu byly validní, a tím se autoři vyčerпали. Možná je to proto, že na mnohých pracoval jen jednohlavý tým. Málokterý web zaujme vzhledem a tvůrci obecně podcenili použitelnost a neotřelost. Soutěže jako Interzen ale mohou zlepšit povědomí o tom, čím se odlišují kvalitní weby,“ shrnul pro Chip své dojmy z prvního ročníku Interzenu jeden z porotců Martin Kopta. Na prvních třech místech se v soutěži umístily weby Handmade Websites (www.hm.sk), Shop EE (www.ee.cz/shop) a Autobazar NVK cars (www.nvk.cz).

Internetová encyklopedie COTO.JE bilancovala

Je to již více než rok, co byl slavnostně spuštěn internetový projekt největší české encyklopedie s názvem COTO.JE (www.coto.je), která se stala nejpoužívanější encyklopedií na českém internetu. Za rok provozu serveru bylo pro více než 200 000 unikátních uživatelů (tj. každý osmý uživatel internetu) zobrazeno přes 800 000 encyklopedických hesel a bylo přeneseno přes 50 GB dat, což je obsah téměř 77 CD-ROM.

Největší zájem se soustředil na prezidentský pár. Konkrétně na heslo Havlová bylo učiněno téměř 5000 dotazů. Mezi další nejhledanější hesla patří vedle hesla Havel také Praha, české výtvarné umění, tenis, New York nebo Karel IV. Zajímavostí jsou často vyhledávaná slova jako magnetická inklinace, planetární seizmologie nebo vnitřní planeta.

Zlatý měšec 2003 zná své vítěze

Na stránkách finančního serveru Měšec (www.mesec.cz) probíhalo koncem minulého roku hlasování čtenářů o nejlepší finanční instituci Zlatý měšec 2003. Čtenáři svými hlasy určili pořadí v osmi kategoriích.

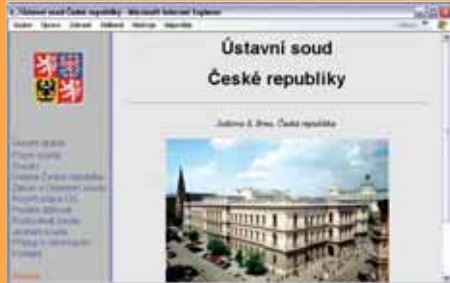

Soutěže o Zlatý Měšec se zúčastnilo několik desítek finančních institucí. Ucházely se o hlasy čtenářů v následujících osmi kategoriích: Banka, Pojišťovna, Stavební spořitelna, Penzijní fond, Úvěrová společnost, Leasingová společnost, Investiční společnost a Obchodník s cennými papíry.

První ročník soutěže se setkal s velkým zájmem čtenářů. Nejoblíbenější bankou byla zvolena Česká spořitelna, která jen těsně předstihla eBanku. Třetí místo obsadila ČSOB. V dalších kategoriích byly nejuspěšnější Česká pojišťovna, Českomoravská stavební spořitelna, ING Penzijní fond, GE Capital Multiservis, CAC LEASING, ČSOB Investiční společnost a RM Systém.

Ústavní soud oslovil internetové uživatele

Ústavní soud České republiky (www.concourt.cz) se rozhodl změnit podobu svých webových stránek. Snaha přizpůsobit své webové stránky potřebám občanů vede Ústavní soud k oslovení veřejnosti formou webové ankety. Je to pravděpodobně poprvé v Česku, kdy se soud touto formou zajímá o názory občanů. Kromě otázek, které se týkají celkové úrovně webových stránek, se Ústavní soud zajímá také o názory občanů na možnosti vyhledávání v databázi rozhodnutí – v judikatuře. Navíc je zde také prostor pro volné vyjádření dalších názorů a přání občanů. Pro porovnání jsou na stránkách ankety i přímé odkazy na weby některých dalších soudů, mj. Nejvyššího soudu ČR, slovenského ÚS a také štrasburského a lucemburského soudu. Právě srovnání těchto webů může být velmi užitečné. Samotný Evropský soudní dvůr v Lucemburku například publikuje veškerá rozhodnutí i s označením soudních stran, se jmény firem nebo občanů. Ústavní soud, na rozdíl od Nejvyššího soudu ČR, dosud publikuje pouhý výběr ze svých rozhodnutí, což může vést k různým spekulacím. Naopak běžné soudy nižších stupňů nepublikují drtivou většinu svých rozhodnutí vůbec. Je velmi sporné, zda takový stav napomáhá ke zvyšování právního povědomí běžných lidí, které samotní právníci tak rádi a často kritizují. Sympatická snaha Ústavního soudu ČR však potvrzuje, že ne náhodou se tato instituce těší vysokému stupni důvěry lidí. Skutečnost, že nejvýznamnější soud v zemi oslovil běžné smrtelníky, by se dokonce mohla stát impulzem pro podobný dialog se všemi ostatními

ni soudy, neboť každý z nich má své webové stránky. Třeba se i v Česku brzy dočkáme možnosti dálkového přístupu do vlastního soudního spisu, jako je to běžné například v Kanadě.

Junior Internet poprvé mezinárodní

Rozšíření o účastníky ze Slovenska a větší zaměření na uživatele internetu se zdravotním postižením, to jsou hlavní novinky dětské konference Junior Internet, která se již popáté uskuteční 20. března 2004 jako jedna z hlavních akcí Března – měsíce internetu. Zúčastnit se jí mohou jen ti, kdo úspěšně projdou některou ze čtyř nominálních soutěží, které byly vyhlášeny koncem loňského roku. JuniorText představuje soutěž o nejlepší slohovou práci na téma internetu a je pro děti do 14 let, stejně jako soutěž JuniorWeb, do které se mohou děti hlásit se svými webovými stránkami. Webik je jméno soutěže o nejlepší webové stránky dětských oddělení knihoven. Pro tvůrce do 18 let je určena soutěž JuniorProject, do které lze přihlásit rozsáhlejší webové stránky a internetové projekty. Podrobnosti o soutěžích, konferenci a registrační formulář naleznete na adrese www.juniorinternet.cz. Uzávěrka soutěží je 28. února 2004. Úspěšní účastníci nominálních soutěží budou pozváni na konferenci a vítězové jednotlivých kategorií na ní budou moci prezentovat svoje práce. V rámci programu budou představeny také některé internetové projekty pro uživatele se zdravotním postižením. Svoje stránky tak například přiblíží nevidomá školačka Katka Svobodová. Konferenci Junior Internet vymyslely samy děti a dětský internetový časopis eZavináč (www.ezavinac.cz) ji spolu s BMI sdružením (www.brezen.cz) poprvé zorganizoval v roce 2000. Mediálními partnery konference jsou dále Česká škola (www.ceskaskola.cz), Moje 1. noviny (www.moje1noviny.cz), Škola on-line (www.skolaonline.cz) a VTM. Konferenci podpoří také řada společností, které věnují ceny pro vítěze a do tomboly.

PLACENÁ INZERCE

AUDIO TECHNIKA - BÍLÉ TABULE - COPYBOARDY - DATA A VIDEO PROJEKTORY - EPIDIASKOPY - FLIPCHARTY - GYRO OVLADAČE - INTERAKTIVNÍ TABULE - KAMERY

LASEROVÁ UKAZOVÁTKA - NÁSTĚNKY - OHP PROJEKTORY - PLAZMOVÉ OBRAZOVKY - RADIOVÉ MYŠI A KLÁVESNICE

Adresa

Prezentační technika od A do Z

COMPLEX
VŠE PRO PREZENTACI spol. s r.o.

Business centrum Philips
Šafránkova 1
PRAHA 5, 155 00
tel.: 233 323 481-2
fax: 233 337 581
info@complex.cz

ASOCIACE PRODEJČŮ
APPT
PREZENTAČNÍ TECHNIKY

Ve zkratce

Svůj vstup na východoevropské trhy oznámila společnost **Lancom Systems GmbH**, poskytovatel řešení pro široké spektrum firem v oblasti připojení. Obchodním zástupcem společnosti se stala firma **Consito** a jejím hlavním úkolem bude najít vhodné distributory pro území celé východní Evropy, vytvořit „úřední“ postupy, poskytovat strategické poradenství a vybudovat povědomí o firmě Lancom Systems na stále zajímavějších trzích východní Evropy.

Do 29. února 2004 platí nabídka společnosti **T-Mobile** – možnost volání po třetí minutě zdarma. Tato nabídka je určena pro tarifní zákazníky i pro uživatele předplacených služeb Twist a k jejímu využívání není zapotřebí nic aktivovat či nastavovat. Stačí zadat předčísli 7330 a vytvořit číslo osoby, s nímž si zákazník přeje mluvit. Hovor bude stát stejně, jako je cena za tři minuty volání podle tarifu, který zákazník používá (maximální délka takto výhodného volání je 65 minut). Volné minuty pro tarifní zákazníky se při volání s předčísli 7330 nevyčerpávají.

Více než stovka zájemců navštívila pátý partnerský den společnosti **VUMS DataCom**. Seminář s hlavním odborným tématem „Složitě problémy – jednoduchá řešení“ proběhl v prosinci v pražském hotelu Diplomat a v jeho průběhu si mohl každý z partnerů a zákazníků společnosti VUMS DataCom prohlédnout a blíže se seznámit s čerstvými novinkami partnerů Allot Communications, Axerra, Ceragon Networks, ECI Telecom, NetScreen, RAD Data Communications nebo Radware.

Akciová společnost **LEVI International** se stala autorizovaným distributorem notebooků a mobilních zařízení **ASUS**. Značka ASUS je na českém trhu velmi oblíbená a je zárukou vysoké kvality, stability a spolehlivosti.

Společnost **Holding Unicorn** se přestěhovala. Od ledna ji najdeme v budově Danube House v Karlíně (Karolinská 650/1, Praha 8). Sídla společností Holdingu Unicorn zůstávají nezměněna.

Společnost **Datart**, oceněná titulem Obchodník roku 2003, nyní umožňuje svým zákazníkům nakoupit bez hotových peněz. V akci **Datart – vše za 5 Kč** stačí k nákupu pětikoruna, přičemž v případě zboží do 18 000 korun není nutné předkládat potvrzení o výši příjmu. Nabídka platí od 2. ledna 2004 pro všechny výrobky nabízené v prodejnách Datart za ceny od 3005 do 75 005 korun.

Společnost **AT Computers** se s účinností od 1. ledna 2004 rozdělila na dvě nové firmy. ➔

Chip: antivirový sloupek

Pavel Baudiš,
ALWIL Software

Svět kolem nás je plný překvapení. Věci, které vypadají zcela jasně a neměnně, najednou přestanou platit, a tím se může změnit vše kolem nás.

A média nás podobnými zvraty zásobují poměrně

často. V angličtině pro to dokonce existuje půvabná zkratka – **TEOTWAWKI (The End Of The World As We Know It – konec světa tak, jak ho známe)**. Takových konců předchozích světů jsme v poslední době zažili dost, některé měly na náš život opravdu velký vliv, jiné menší, a další z nich se vůbec nenaplnily.

OPATRNOSTI NENÍ NIKDY DOST

Podobné milníky jsme samozřejmě zaznamenali i ve světě počítačových virů, i když v této oblasti k nim dochází opravdu zřídka. Někteří odborníci například předpovídali, že k takové změně povede nástup polymorfních virů, což se nestalo – antivirové firmy se s tímto problémem dokázaly bez problémů vyrovnat. Naproti tomu k takovým významným zlomům bezesporu patří objevení makrovirů v roce 1995 – do té doby bylo jasné, že dokumenty nemohou obsahovat viry, a proto jsou pro komunikaci bezpečné. I dnes sice platí, že virus je program, a proto se nemůže šířit prostřednictvím textových dokumentů, nicméně problém je v tom, že naprostá většina dnešních „dokumentů“ neobsahuje jen čistá data, ale také kód, který je s daty spojen – a tedy programy. Proto je nutno k nim jako k programům přistupovat. Podobný zlom v přístupu k virům znamenal i objevení nechvalně známé chyby v programech MS Outlook a IE.

Do té doby platilo, že virus, který přichází elektronickou poštou, musí být na daném počítači spuštěn uživatelem, a i když to programy pro zpracování pošty uživatelům zjednodušují (stačí dvojité kliknutí na ikonu připojeného souboru), dalo se uživatelům vysvětlit, že pokud něco podobného provádět nebudou, budou v bezpečí. Poté, co viry začaly zneužívat výše zmíněnou chybu, rázem přestala uvedená zásada platit – virus mohl být spuštěn zcela automatic-

ky bez zásahu uživatele už při pouhém prohlížení zprávy. A tak nám ty zásady bezpečného používání počítače pomalu ubývají :-)) – kdysi jsme říkali uživatelům, aby si dali pozor na zprávy od cizích a neznámých lidí, dnes často viry přicházejí od kolegů či uživatelů, se kterými jsme v pravidelném kontaktu. Řada virů dnes totiž aktivně využívá připojení k internetu a e-mailové adresy, které na napadeném počítači najdou. Posledním trendem je pak kompletní falšování adresy uživatele. Opatrnosti zkrátka nikdy není dost, a proto nevěřte žádnému programu, který k vám dorazí elektronickou poštou!

SPOLEHLIVÁ OCHRANA – NEZAPÍMAT POČÍTAČ

Podobně trvale platné „pravdy“ se v minulosti často objevovaly i v marketingových materiálech některých antivirových firem. Kolikrát jsem jen četl, že „problém virů je definitivně vyřešen! Náš program je schopen zachytit všechny viry – past, present and future (minulé, současné i budoucí)!“. To je opravdu odvážné a mnohokrát vyvrácené tvrzení. Je pozoruhodné, že naprostá většina těchto firem už dnes neexistuje – a přitom nabízely tak spolehlivé a zázračné řešení! Žádná ochrana není prostě sto procentní a týká se to zejména těch virů budoucích – i když dnes používám všechny dostupné prostředky a dodržuji veškerá pravidla prevence a bezpečného používání počítačů, nelze prostě zaručit, že to bude stačit proti virům (a chybám v operačních systémech a aplikacích), které se objeví zítra. A to není jen teoretická úvaha – vždyť třeba firma, která zcela „vyřešila“ problém počítačových virů tím, že v elektronické poště mazala veškeré přílohy (což je dost drsné opatření!), byla zcela bezbranná proti viru Blaster, který pro své šíření elektronickou poštou vůbec nepoužíval.

Jak známo, jedinou naprosto spolehlivou ochranou proti virům je vůbec počítač nezapínat. Pro nás všechny, kteří jej přece jen zapneme, pak platí několik zásad, které snad alespoň nějaký čas vydrží: být ukázněný a nespouštět cizí, neznámé programy, pravidelně aktualizovat antivirový program, záplatovat operační systém a aplikace, zálohovat, sledovat poslední trendy a hlavně – neztrácet hlavu!

Pavel Baudiš, ALWIL Software

Vyhodnocení soutěže z čísla 12/03

Správné odpovědi na soutěžní otázky společnosti FotoStar Südcolor a ACD Systems byly: 1. a; 2. c; 3. c; 4. b.

J. Hertl z Bzence, L. Macháček ze Šlapanic, V. Nepeřený z Karlových Varů, J. Grunwald z Předína a J. Vojáček ze Žatce se mohou těšit na anglickou verzi ACDSSee 5.01 + CD s plug-inem Objednávka fotografií. Českou verzi programu ACDSSee 3.1 získává M. Drábková z Holešova, L. Matějka z Jihlavy, D. Horman z Českých Budějovic, J. Duda z Tábora, M. Molhanec z Prahy 4, V. Šnajdr ze Šternberka, H. Mlejková z Prahy 10, J. Mach z Tachova, L. Chlebný z Bíliny, P. Janošík z Vrutek, T. Kupka z Dobrušky, A. Gospošová z Bohumína, M. Hapala z Hranic, M. Jošlová z Luk nad Jihlavou, D. Toman z Kosmonos, M. Hisum z Liberce, J. Machová z Tachova, D. Kotyzová z Hrádku, S. Šrutek z Červeného Kostelce a F. Maier z Klatov. Ke každému ACDSSee dále společnost věnovala deset kusů digitálních fotografií zdarma.

Správné odpovědi na soutěžní otázky společnosti LEDA byly: 1. b; 2. c; 3. a. Velký anglicko-český a česko-anglický slovník získává M. Badurová z Třince, Velký rusko-český slovník poputuje k R. Vajcnarové z Českého Těšína, multimediální encyklopedie Heureka k J. Kohoutovi z Prahy 6 a Francouzsko-český ozvučený slovník k J. Martínkovi z Hradce Králové.

Vyhodnocení V-klubu z čísla 12/03

Správná odpověď na soutěžní otázku V-klubu „Jaké jsou hlavní výhody boxů s podavačem řady Slektor“ je: a, b, c, d, e (všechny možnosti).

Výherci se stávají: J. Hovorka z Poděbrad, J. Husová z Holetína, E. Zipsler z Havířova, Z. Voráček z Kladna, J. Onderka z Újezdu, A. Plaskot z Čepí, P. Kuska z Prahy 4, V. Hirsalová z Vrchlabí, J. Kříš z Klatov, J. Kasalová z Litvínova, M. Kniga z Habartic, D. Jirouchová z Hořovic, M. Synek z Prahy 9, M. Jankula z Jablonce nad Nisou, Ing. M. Teichman z Prahy 8, P. Batková z Trhanova, V. Dub z Vlašimi a K. Bureš z Tábora.

Oskar zachoval nízké ceny telefonů

Společnost Oskar ponechala v novém roce ceny telefonů na spodní hranici. Na zákazníky čekají stejné ceny jako těsně před vánočními svátky. Některé modely dále zlevnily (např. Samsung C 100, Siemens C62) a široká je nabídka telefonů podporujících multimediální zprávy (nejlevnější je právě Siemens C62, který lze s tarifem Nezavěšuj koupit už za 1577 korun s DPH).

Ceny mobilních telefonů jsou dnes již „proklaté“ nízké.

→ Distribuci má na starosti „stará“ AT Computers, a. s., jejímž ředitelem se stal Aleš Kilnar; nově vzniklá společnost AT Compus, s. r. o., se bude zabývat výlučně výrobou a technickými službami. V jejím čele bude stát Zdeněk Matúšek.

Z průzkumu, který mezi třemi tisícovkami uživatelů v Německu, Francii a Velké Británii provedla společnost Europressedienst pro Siemens mobile, vyplývá, že ženy patří v posílání zpráv mezi světové šampiony. Technologii vnímají podle funkčnosti, kterou nabízí, a jsou příznivě nakloněné UMTS. Ve vlastnictví mobilních telefonů nijak nezaostávají za muži, a v oblasti krátkých textových zpráv jsou dokonce aktivnější. Zajímají se zejména o mobilní služby, o možnost zasílat fotografie a videonahrávky (MMS), o lokalizační služby a dopravní informace.

Abacus Computer se stal autorizovaným distributorem celého portfolia produktů společnosti Lexmark. Své portfolio dále rozšířil o distribuci základních desek MSI (již nabízí základní desky Abit, Biostar, Epox, Soltek a Supermicro).

Třetí výročí působení na českém trhu oslavila společnost eTel. Její kořeny sahají prostřednictvím společnosti Globix do roku 1997; irský eTel nejprve získal v mateřském Globixu 65% podíl, v prosinci 2000 pak odkoupil zbývajících 35 procent. V souvislosti s tím byla česká pobočka přejmenována na eTel ČR, s. r. o., a zahájila samostatné působení.

Společnost Anect podepsala partnerskou smlouvu o spolupráci se společností Gartner. Hlavním cílem je využití bohatých informačních zdrojů z databází Gartner a spolupráce při poskytování nezávislých konzultantských služeb v rámci realizace významných projektů.

Společnost Globe Internet se jako jedna ze čtyř vybraných předních českých IT firem zúčastnila prosincové prezentace na londýnském velvyslanectví Czech IT Day. Zájem britských partnerů byl zaměřen především na hosting a správu serverů a na hotové softwarové aplikace. Akci pořádaly agentury CzechTrade a CzechInvest.

Společnost Siemens mobile chce posunout vpřed vývoj mobilních telefonů obsahujících funkci PoC – „Push-to-Talk over Cellular“ – a zaujmout v této oblasti přední postavení. Do poloviny roku 2004 bude Siemens mobile prvním poskytovatelem na světě, který celou svou produktovou řadu přizpůsobí službě PoC, založené na otevřené specifikaci dostupné všem dodavatelům. Komerční spuštění služeb push-to-talk je plánováno na polovinu roku 2004.

Společnost Frantschach Pulp & Paper, která patří mezi přední světové výrobce v papírenském průmyslu, se rozhodla pro outsourcing mzdové agendy společností Elanor nejen pro své pracovníky, ale také pro další společnosti skupiny Frantschach v ČR. Elanor již od prosince →

→ 2003 externě zpracovává mzdy pro přibližně 1200 zaměstnanců těchto podniků.

České zastoupení společnosti **FileNet** uspořádalo v listopadu první ročník uživatelské konference **FileNet UserNet**. Její hlavní náplní byly přednášky týkající se nejnovějších trendů v oblasti správy podnikového obsahu a úspěšně realizovaných projektů (např. v Českém Telecomu a Českomoravské stavební spořitelně).

Sledovat, jaká je aktuální sněhová situace na českých horách, umožňuje svým zákazníkům společnost **Eurotel Praha**. Služba s názvem **Hory** monitoruje počasí na horách a sněhové podmínky, a rovněž poskytuje informace o provozu vleků v našich hlavních lyžařských střediscích. Další možnost získávání informací o sněhové nadílce představuje WAP.

Aktivní činnost internetové společnosti **M.I.A.**, poskytující služby v oblasti reklamy na internetu a sponzorovaných SMS, byla k 31. prosinci 2003 ukončena. Rozhodl o tom její 100% vlastník **Český Telecom**.

GE Capital Bank umožňuje, jako první banka na českém trhu, platit prostřednictvím své Internet Banky faktury, které vystavil svým tarifním zákazníkům mobilní operátor **Oskar**.

Nejúspěšnějším produktem společnosti **Contactel** se v roce 2003 stal **Business Connect**, integrované řešení hlasových, datových a internetových služeb.

Společnosti **I.F.T. Progres** a **Citrix Systems** uzavřely smlouvu o spolupráci v oblasti systémových řešení založených na platformě produktů Citrix.

Společnost **Siemens Business Services** zajišťuje řešení pro vydání čtyř milionů nových řidičských a občanských průkazů v Bosně a Hercegovině. Součástí nových občanských průkazů je identifikace pomocí otisku prstu. Oba dokumenty mají formát kreditní karty.

Společnost **Infinity** vyhrála výběrové řízení mobilního operátora **Oskar** na dodávku softwarových licencí v rámci smlouvy Microsoft Select 6.1. Smluvní spolupráce je uzavřena na tříleté období a v její první fázi budou dodány produkty za zhruba 7,5 mil. Kč.

Firma **Eurotel** je již pět let stále jediným českým mobilním operátorem, který získal mezinárodní certifikáty systému řízení kvality ISO 9001:2000 (QMS) a od roku 2002 i systému řízení ochrany životního prostředí ISO 14001:1996 (EMS).

Společnost **Adobe** otevřela digitální obchod **Adobe Digital Media Store**, internetový obchod s širokou nabídkou →

HP silnější než kdy předtím

Mnozí kritikové předpovídali „novému“ HP ne příliš růžovou budoucnost. Přesto opak je pravda. Od spojení HP a Compaqu uplynulo již šest čtvrtletí a podle slov Pavla Kaláška, generálního ředitele společnosti HP, zejména to poslední plně prokázalo strategickou a ekonomickou úspěšnost tohoto kroku.

V posledním čtvrtletí se příjmy vyšplhaly na 19,9 miliardy dolarů, což je o 14 procent více než ve třetím čtvrtletí, provozní zisk byl 1,1 miliardy dolarů a představoval meziroční nárůst 152 procent. Všechny divize byly ziskové, podle výše tržeb je největší divizí Divize pro zpracování obrazu, která vykázala rekordní tržby ve výši 6,2 miliardy dolarů a její zisk se poprvé v historii přehoupl přes jednu miliardu dolarů. Vzrostly prodeje digitálních fotoaparátů, tiskáren a multifunkčních zařízení i spotřebního materiálu. Druhou největší je Divize osobních systémů (s tržbami šest miliard dolarů). Prodej notebooků vzrostl o 53 procent, prodej stolních počítačů o 23 procent (řada handheldů iPAQ meziročně vzrostla o 100 procent). Tržby Divize podnikových systémů přesáhly čtyři miliardy dolarů a tržby Divize služeb tři miliardy dolarů. Pro českou pobočku HP byl rok 2003 „zkouškou ohněm“, byl rokem kompletního dokončení spojení firem HP a Compaq, které znamenalo vytvoření jednotné právní formy společnosti a především změnu veškerých logistických, informačních a finančních systémů. Česká pobočka pracuje ve třech městech ČR a zaměstnává téměř 400 kmenových zaměstnanců. Podle obrátu patří k největším společnostem v oboru IT u nás. Podle údajů IDC společnost HP ve třetím čtvrtletí dominovala s 57procentním podílem v prodeji tiskáren v počtu prodaných jednotek, v oblasti multifunkčních zařízení nastartovala vlnu velkého zájmu a prodej narostl v desítkách procent, zlom je patrný i v oblasti fototiskáren (40% podíl), v oblasti serverů (43% podíl) – v oblasti intelovských serverů „okupuje“ HP 45 procent trhu.

Novinky od Motoroly

Společnost Motorola představila na tiskové konferenci konané k 75. výročí založení dva nové produkty pro český trh.

Prvním produktem je ruční radiostanice **Tetra – MTH650**, která míří především do rukou pracovníků vykonávajících náročné a nebezpečné práce, jako jsou policisté, hasiči, ale i zdravotníci. Radiostanice disponuje řadou funkcí, které se již blíží mobilním telefonům. Pro příklad uveďme možnost nastavení loga a spořiče na displeji. Samotný přístroj byl vyvíjen s ohledem na své určení. Je odolný (magneziová pogumovaná kostra) a vyvážený (lze ho odložit ve vertikální poloze), můžete si vybrat z řady antén, využít programovatelné klávesy, dva mikrofony či speciální záchraně tlačítko, které umožňuje snadný přístup k funkcím.

Dále byl představen mobilní telefon **Motorola V300**. Jedná se o „věčkový“ telefon, jenž byl vyvíjen ve spolupráci se společností T-Mobile, která bude také jediným prodejcem nabízejícím telefon na našem trhu. Disponuje dvěma displeji. Hlavní je barevný (176 × 220 pixelů) a dokáže zobrazit až 65 536 barev, externí je typu CLI a modře podsvícený. Zajímavostí telefonu je například podpora MP3, MIDI a WAV; jedná se o triband (GSM 900/1800/1900 MHz). Pro aplikace a data má telefon k dispozici 5 MB.

Telefon V300 je postaven na platformě modelů V500 a V600.

-ano

Úspěšný Palm

Společnost PalmOne oznámila, že na evropském trhu prodala už více než pět milionů kusů svých kapesních počítačů, tedy více než dvojnásobek než její největší konkurent.

Firma PalmOne nyní pokrývá potřeby širokého spektra zákazníků – na nejvyšších místech řady jejích produktů jsou modely Tungsten, zaměřené na business zákazníky. Po akvizici společnosti Handspring dodává přístroje Treo, kombinující funkce handheldu a mobilního telefonu, a pro nejméně náročné zákazníky jsou určeny levné, ale výkonné modely Zire.

Tyto skvělé prodejní výsledky korespondují s výsledkem rozsáhlého průzkumu mezi uživateli kapesních počítačů, který v prosinci zveřejnil americký časopis PC World. Podle něj počítače typu Palm lépe plní požadavky uživatelů a jsou spolehlivější než konkurenční přístroje na bázi operačního systému Windows Mobile.

-abe

Také rádi hraje?

Společnost Softmatch nedávno představila novou akční hru – Street Warrior. Jedná se o multi-player hru, která je založena na spojení virtuálního světa se světem reálným.

Hra je založena na zasílání SMS zpráv na speciální číslo s aktuální polohou hráče. Jedná se o udání skutečné polohy hráče v reálném světě. Podporována, a tedy i zmapována je většina měst, která mají více než 100 000 obyvatel. Pomocí SMS zpráv hráč udává také budoucí akce, ovládá své boty, kupuje zbraně nebo například zjišťuje pozici ostatních hráčů. Pro ovládání hry je možné využít také Java klienta. Cíl hry je prostý – zastřelit protivníka. Ve hře je možné například vytvářet boty či klany, které pak bojují pospolu. Pro nejlepší hráče jsou připraveny zajímavé ceny. Cenou nejvyšší je motorový skútr nebo mobilní telefon.

-ano

Integrace Wi-Fi u 3Comu

Společnost 3Com rozšířila svou řadu bezdrátových řešení o nové třírežimové přístupové body a klientské adaptéry sítí WLAN. Dosáhla tak hlavního cíle své bezdrátové strategie pro podniky – vytvoření integrovaných, cenově dostupných produktů, které spojují vyspělé bezdrátové zabezpečení s podporou všech tří standardů Wi-Fi: 802.11a, 802.11b a 802.11g.

3Com nabízí toto třírežimové bezdrátové řešení jako jeden z mála výrobců. Tato integrace poskytuje významný a praktický užitek pro řadu odvětví (firmy například mohou poskytovat mobilním pracovníkům bezpečný bezdrátový přístup k důležitým obchodním informacím, nemocnice mohou investovat do cenově dostupných bezdrátových sítí).

Od listopadu jsou k dispozici tato nová bezdrátová řešení: 3Com Wireless LAN Access Point 8750, 3Com Wireless LAN Access Point 8250, 3Com 11a/b/g Wireless PC Card s anténou XJACK, 3Com 11a/b/g Wireless PCI Adapter, 3Com 802.11g Wireless LAN Access Point Upgrade Kit a 3Com OfficeConnect Wireless 11a/b/g PC Card. V prosinci trh rozšířil 3Com OfficeConnect Wireless 11a/b/g Access Point a v lednu 2004 by se měl objevit 3Com OfficeConnect Wireless 11a/b/g Cable/DSL Gateway.

→ digitálních dokumentů ve formátu PDF k okamžitému stažení. Zákazníci zde najdou tisíce titulů, jako jsou Adobe PDF eBooks, odkazy k digitálním časopisům a novinám, mapy, vědecké studie a jiné dokumenty PDF (www.digitalmediastore.adobe.com nebo tlačítko „Get eBooks Online“ programu Adobe Reader nebo Acrobat 6.0).

Na přelomu roku 2003 a 2004 se k vysokorychlostnímu internetu **Karnevalu** (Turbo) bude moci připojit na 180 tisíc domácností. Firemní harmonogram se daří dodržet, došlo ke čtvrtročnímu 22 procentnímu nárůstu internetových zákazníků. Přibližně 90 procent uživatelů internetu využívá i programovou nabídku **Komplet**.

Společnost Intel oznámila sloučení aktivit v oblasti komunikací do jediné organizace: **Intel Communications Group** (ICG). Snahy společnosti Intel v oblasti komunikací – vytvořit komunikační infrastrukturu pro segment mobilních telefonů a kapesních počítačů – byly rozděleny mezi organizace ICG a Wireless Communications and Computing Group (WCCG).

Přes 12,1 milionu mobilních zařízení dodala na světový trh ve třetím čtvrtletí divize **Mobilní informace a komunikace** (Siemens mobile). Prodej jí „narostl“ o 53,9 procenta a podle průzkumu Gartner Dataquest se stala výrobcem s druhým nejrychleji rostoucím objemem prodeje. Ve stejném čtvrtletí došlo také k dalšímu zvýšení podílu společnosti Siemens na celkovém trhu s prodanými mobilními zařízeními – ve druhém čtvrtletí byl podíl přibližně sedm procent, během třetího čtvrtletí došlo k jeho zvýšení na 9,1 procenta.

Společnost Xerox dále rozšířila spolupráci s **Českým normalizačním institutem**. Před rokem vzniklo tiskové středisko a Xerox převzal odpovědnost za kompletní produkci tištěných materiálů (od lidských zdrojů přes veškeré procesy až po celkovou dodávku spotřebního materiálu, servis a údržbu strojů). Počátkem listopadu se tiskové centrum přestěhovalo do nových prostor přímo v sídle ČSNI v Praze 10.

Na pražském Barrandově, v sídle divize **Direct Marketing** společnosti **Mediatel**, předního poskytovatele telemarketingových služeb u nás, byl zahájen provoz modernizovaného call centra. Technické a programové vybavení call centra zajistily **Český Telecom** a **Siemens** a nové centrum umožní poskytovat zákazníkům služby v mnohem větším rozsahu.

Bank of Ireland a společnost **HP** podepsaly sedmiletou smlouvu na outsourcing služeb IT v hodnotě 600 milionů USD. Jde o jednu z nejrozsáhlejších outsourcingových smluv, jaká kdy byla v Irsku a ve Spojeném království podepsána. Divize HP Services bude řídit celou infrastrukturu IT.

Všichni členové věrnostního programu **Benefit** společnosti **Eurotel Praha** mohou využít speciální nabídku →

→ v podobě dvojnásobného množství volných minut na volání za body získané v rámci tohoto programu. Zvýhodněná nabídka platí do 29. února 2004. Eurotel současně prodloužil platnost bodů nasbíraných do konce roku z letošního prosince 2003 až do konce února 2004.

Společný projekt financování zboží koupeného po internetu prostřednictvím spotřebitelských úvěrů představily společnosti **Internet Mall** a **Cetelem ČR**. Úvěrovou smlouvu podepíše klient až v okamžiku doručení zboží.

Tržby společnosti **APC** činily ve třetím čtvrtletí 2003 393,7 milionu dolarů (meziroční nárůst 17 %), čistý zisk byl 55,8 milionu dolarů nebo 0,28 dolaru na akcii (meziroční nárůst 33 %).

Firma **Digi Trade**, dodavatel softwaru, dokončila v listopadu zakázku pro akciovou společnost ČEZ. Šlo o vývoj aplikace pro evidenci podpisových oprávnění pracovníků společnosti s napojením na stávající aplikaci pro tuto evidenci v prostředí Oracle a dále o vytvoření evidence podpisových vzorů.

Společnost **Eurotel** rozšířila nabídku svých mobilních služeb na motivy třetího dílu kultovní filmové trilogie **Pán prstenů**. Nabídka zahrnuje nová loga, tapety, spojiče a vyzváněcí melodie pro telefony podporující SMS i MMS formát, stejně jako Java a SMS hry. Eurotel ve spolupráci s **New Line Cinema** je jediným mobilním operátorem, který služby s touto tematikou u nás nabízí (<http://panprstenu.mobilgo.cz>).

Akciová společnost **Atlas.CZ**, provozující internetový portál Atlas.CZ, se v polovině prosince přestěhovala. Nyní ji najdeme na adrese Vinohradská 1597/ 174, Praha 3.

Společnost **Et netera** vytvořila internetovou prezentaci **Paláce Akropolis** (www.palacakropolis.cz). Změny doznala nejen vnější podoba prezentace, ale hlavně vnitřní, administrační část.

Společnosti **Check Point Software Technologies**, celosvětový lídr v oblasti zabezpečení internetu, a **Zone Labs**, přední poskytovatel koncových bezpečnostních řešení, podepsaly dohodu o sloučení, díky níž Check Point získává soukromě vlastněnou společnost Zone Labs za 205 milionů USD.

Internetový portál **Centrum.cz** spustil službu „Hledání ve zprávách“. Na adrese <http://news.centrum.cz> naleznou uživatelé unikátní databázi zpráv a článků z téměř 400 zpravodajských zdrojů v českém, slovenském a anglickém jazyce. Zprávy jsou aktualizovány několikrát denně. →

Nová politika Microsoftu

Na zjednodušeném licenčním programu má být založena nová politika rozšiřující přístup k intelektuálnímu vlastnictví (Expanded Intellectual Property Policy) společnosti Microsoft.

Tento program umožní přístup k intelektuálnímu vlastnictví společnosti Microsoft podstatně většímu počtu zájemců, propojí technologie společnosti Microsoft s dalšími technologiemi a podpoří inovační proces. V rámci nové politiky bude intelektuální vlastnictví společnosti poskytováno akademickým institucím pro nekomerční účely zdarma. Společnost Microsoft také ohlásila dvě nové licenční nabídky – první se týká technologie ClearType a druhá souborového systému FAT (Microsoft File Allocation Table).

Microsoft tak připravuje standardní hrazené licenční programy i licenční programy bezplatné. Součástí nové politiky společnosti Microsoft v oblasti intelektuálního vlastnictví je i zásada poskytovat toto intelektuální vlastnictví akademickým institucím pro nekomerční účely bezplatně.

Vánoční linka od Eurotelu

Již popáté letos umožnila Nadace Eurotel dětským pacientům v nemocnicích být ve spojení s rodinou nejen během vánočních svátků, ale po celou dobu jejich pobytu v nemocnici.

Nadace Eurotel poskytla v průběhu prosince dětským oddělením ve 32 nemocnicích nové kupony v hodnotě téměř 600 tisíc korun pro dobíjení mobilních telefonů, které využívají děti po dobu celého roku zdarma. Kromě toho připravila Nadace Eurotel společně s občanským sdružením Zdravotní klaun pro tyto děti vánoční besídky (profesionálně vyškolení klauni navštěvují nemocné děti celoročně a zpříjemňují tak dětem jejich pobyt v nemocnicích).

V rámci projektu Linka domů darovala společnost Eurotel v minulých letech dětským oddělením českých a moravských nemocnic mobilní telefony a dobíjecí kupony. V roce 2002 převzala záštitu nad tímto projektem Nadace Eurotel, která spolupracuje s občanským sdružením Zdravotní klaun, jehož aktivity podporuje. Nadace na projektu úzce spolupracuje rovněž se zdravotními sestrami a dětskými lékaři.

Mobilní surfování po internetu

Díky svému paketu **HotSpot to go (DSA-3110HS)** nabízí společnost **D-Link** kompletní řešení pro zřizování bezdrátového veřejného připojení k internetu (**HotSpot**). Uživatel může prostřednictvím svého PDA nebo notebooku surfovat po internetu, stahovat e-maily nebo vstupovat do firemních sítí. Při použití balíku HotSpot se může napojit až padesát uživatelů současně (prostřednictvím přístupového bodu – Access Point – bezdrátově).

„Srdcem“ HotSpotu je DSA-3100, zabezpečená internetová brána (Secured Internet Gateway), která se přes kabel připojí k modemu (přednostně ADSL modem), jakož i k Wireless Access Point DWL-700AP. Tím, že je Wireless Access Point připojen na gateway, je umožněno bezdrátové připojení k internetu (balík obsahuje deset karet typu Wireless CardBus DWL-610). Podrobněji na www.dlink.cz.

Personální změny

Ředitelem velkoobchodní divize **Telenor Networks** se v polovině prosince stal **Jiří Nykodým** (1960), dříve společnosti Microsoft a Unisys. Maloobchodní divizi Nextra vede od 1. ledna 2004 **Pavel Oplť** (1961). Do Nextry přichází ze společnosti Eurotel.

Management společnosti **eTel Česká republika** získal posilu. Na post Career & Business Development Director nastoupil **Ondřej Švihálek**. Do společnosti eTel Česká republika přichází z firmy UUNET Czech, s. r. o./MCI, v předchozích letech působil ve společnostech EuroTel Praha a Contactel.

Novým Sales Directorem společnosti **Cleverlance** se stal od ledna 2004 **Ing. Jiří Bíba** (1965). Přichází ze společnosti BEA Systems, jejíž pobočku v roce 2000 v České a Slovenské republice založil a vedl až do konce loňského roku.

Od ledna roku 2004 je senior manažerem PR a tiskovým mluvčím společnosti **Oskar Petr Šindler** (dříve mezinárodní public relations agentura GCI Praha). Ve funkci vystřídal **Igora Přerovského**, který se bude plně věnovat funkci viceprezidenta pro značku a komunikaci.

Novým ředitelem pro informační technologie a současně členem vedení společnosti **Datart International** se stal **Roman Červášek** (1947). Přichází ze společnosti NESS Czech, dříve APP Czech.

Výrobce a dodavatel síťových prvků a řešení **D-Link** rozšířil své řady o **Aleše Hilla** (33), který od listopadu loňského roku zastává funkci Country Manager. Bude zodpovědný za veškeré obchodní aktivity a komunikaci s distributory a s dalšími partnery v České republice a na Slovensku.

Petr Hampl (1969) byl jmenován do nově vytvořené funkce marketingového ředitele pro střední Evropu ve společnosti **LogicaCMG**. V této funkci je přímo odpovědný generálnímu řediteli pro tento region, vede marketingový tým a koordinuje jeho práci s obchodními aktivitami divizí. Ve společnosti LogicaCMG pracuje od roku 1998.

Společnost **GTS** má od začátku prosince 2003 novou tiskovou mluvčí. Stala se jí **Tereza Vránková**, která od listopadu zároveň zastává pozici marketingové ředitelky. Od května 2001 do současnosti pracovala jako zástupkyně generálního ředitele a členka představenstva cestovní kanceláře Fischer.

Edward J. Zander (56) se stal předsedou představenstva a vrchním výkonným ředitelem společnosti **Motorola**. Naposledy působil jako výkonný ředitel společnosti Silver Lake Partners, předního investičního fondu specializujícího se na oblast IT.

Ondřej Švihálek

Petr Šindler

Aleš Hill

Petr Hampl

Edward J. Zander

→ **Abacus Computer** zařadil do svého portfolia zajímavé sestavy na bázi elegantních a výkonných **miniPC Epox ex5 MiniMe** a **miniPC Biostar IDEQ**. K dispozici je široká nabídka konfigurací jak na bázi Intel, tak AMD.

Společnosti **SAP** a **Sybase** uzavřely celosvětovou dohodu o portaci řešení **SAP Business One** na databázovou platformu **Sybase Adaptive Server Enterprise**. Dohoda kombinuje kvality nového řešení SAP Business One, určeného pro společnosti od pěti až po několik set zaměstnanců, a výkonného databázového serveru Adaptive Server Enterprise (ASE).

Soutěž pro příznivce programovacího jazyka Java vyhrála mobilní aplikace **Pomocník diabetika**. Umožňuje kontrolu nutriční hodnoty jídel, plánování tělesné aktivity i zaznamenání údajů o léčbě. Jejím prostřednictvím se může pacient přes internet spojit s lékařem, lékař může současně on-line kontrolovat pacientovu léčbu. Java pohár pořádá **Oskar** v rámci činnosti **Výzkumného a vývojového centra**, kde jsou jeho partnery **Ericsson** a **ČVUT**.

Společnost **CEEmark CS**, české zastoupení společnosti **Lexmark**, od prosince 2003 rozšířila svoji distributorskou síť. Autorizovaným distributorem se stala firma **Abacus Computer**. Lexmark tak posílil svoji pozici na českém trhu (kromě Abacusu patří k autorizovaným distributorům společnosti eD' system, SWS a Lama Plus).

Společnosti **AT&T Wireless** a **Microsoft** zahájily provoz služby **Windows Mobile Start Service** pro uživatele telefonů Motorola MPx200. Jedná se o webovou stránku AT&T Wireless, založenou na Microsoft Web service, jejichž prostřednictvím mohou uživatelé snadno a rychle konfigurovat své telefony Motorola MPx200.

Partnerem **Zlínského kraje** při budování informačních a vzdělávacích portálů se stala společnost **Microsoft**. Dohoda zahrnuje zvýhodněné ceny softwarových licencí a vzdělávací programy pro učitele.

Za čtvrté čtvrtletí fiskálního roku 2003 dosáhla společnost **Adobe** rekordních příjmů, konkrétně 358,6 milionu USD, rozdělené výnosy podle GAAP na jednu akcii byly 0,34 USD a čistý příjem 83,3 milionu USD. Ve fiskálním roce 2003 dosáhla společnost Adobe rekordních příjmů 1,295 miliardy USD, roční čistý příjem podle GAAP byl 266,3 milionu USD.

Firma **T-Mobile** a společnost **Turner Broadcasting**, provozovatel televizních kanálů Cartoon Network a Boomerang, oznámily spolupráci při poskytování japonských her pro mobilní telefony na motivy animovaných seriálů známých z uvedených stanic (např. jde o seriály Tom a Jerry, Flintstoneovi a o řadu dalších), a to prostřednictvím portálu t-zones na evropských trzích, kde T-Mobile působí.

SOFTWARE NA CHIP CD

Drive Backup 6.0
omezené demo na 30 dní

Drive Image 7.01
trial na 30 dní

True Image 7.0
omezený trial na 15 dní

Nástroje pro vytváření obrazu disku

CHIP CD
SLUNEČNICE

Věrný obraz disku

Když Windows stávkují, je dobré mít jejich zálohu. Nemusí hned přijít nová instalace – k tomu, aby byl během několika minut vyčarován čerstvý operační systém, stačí obraz diskového oddílu.

Zhroucení pevného disku, viry nebo nepozorné smazání souborů – je mnoho důvodů, proč se ještě před chvílí dobře fungující Windows náhle už nespustí. Zde existuje rychlé řešení: obraz (image) disku. Jde o jeden velký soubor vytvořený speciálním programem, pomocí něhož můžete obnovit kompletní systém se všemi programy a nastaveními. Nástroje pro tvorbu obrazů původně pocházejí z profesionální oblasti a používají je především systémoví administrátoři pro rychlé nahrávání identického softwaru na více počítačů. Aby tato výhoda mohla být poskytnuta i domácím uživatelům, mají výrobci v nabídce za příznivou cenu odnože, které primárně slouží jako jednoduché zálohovací nástroje. Z původního profesionálního charakteru už naštěstí na aktuálních verzích těchto nástrojů nic nezů-

stává – ovládají se jednoduše, podporují velké pevné disky, a dokonce umějí obrazy vypalovat na DVD. Také podpora sítí je integrovaná a lehce ovladatelná, což potěší domácí uživatele s malou sítí.

Rozdíly jsou především ve výbavě. Největší inovací je nyní funkce Hot Backup: dovoluje vytvořit obraz spouštěcího (boot) oddílu disku za běhu Windows. To byla ještě před několika měsíci holá utopie. Hot Backup má však tu nevýhodu, že zálohování i obnova trvají déle než pomocí obvyklé metody přes zastaralý DOS režim.

Stejně tak nová je „bezpečná zóna“, v níž jsou obrazy na obnovení zcela z dosahu Windows. Vymazání nedopatřením již není možné, nástroj tím ovšem také znemožňuje přístup přes Průzkumníka a jiné souborové nástroje.

V současné době už lze tvrdit, že až na menší opravy chybiček, rychlost, podporu ještě větších pevných disků a perfektní kompatibilitu s novými vypalovačkami lze sotva co vylepšovat. Teprve až Microsoft zveřejní Windows Longhorn s novým souborovým systémem WinFS, bude to opět výzva pro vývojáře. Ani jeho podpora ale nebude představovat velký problém.

Otestovali jsme čtyři programy pro vytváření obrazů v ceně 50 až 70 eur. Test se zaměřuje především na spolehlivost, výbavu a komfort ovládání. Velkou roli ale hrají i pracovní tempo a možnost vypalování DVD. Které programy nakonec odvádějí dobrou práci a se kterými problémy musíte počítat, to se dočtete na následujících stránkách.

DRIVE IMAGE 7

Program je stejně jako předchozí verze velmi přívětivý k začátečníkům. Existuje v něm základní pohled pro nováčky a rozšířený pro →

STRATEGIE PRO UKLÁDÁNÍ SYSTÉMU

TŘI KROKY K OPTIMÁLNÍMU OBRAZU

Jakkoli jednoduché jsou příslušné programy, dříve než začnete vytvářet obrazy, měli byste respektovat toto:

Nahrajte pokud možno čerstvá Windows s potřebnými programy. Aby obraz spouštěcího oddílu nebyl příliš velký, neměli byste na něm ukládat žádná další data. Nikdy neukládejte obrazy do bootovacího oddílu – při jeho zhroutil se už jinak nedostanete k záloze. Obvyklá konfigurace nových PC je špatná, protože jsou většinou osazeny jedním pevným diskem, který má jen jeden oddíl. Obraz byste navíc měli vypálit.

1. ZŘÍDIT ČISTÝ SYSTÉM

Ideální jsou nově nainstalovaná Windows.

Nahrajte jen ty programy, které potřebujete, třeba kancelářský balík, zařídíte přístup k internetu a e-mailový program. Nastavte také rozlišení monitoru.

Vymažte všechny dočasné a set-up soubory, které ještě jsou na pevném disku. Když chcete existující systém zálohovat, měli byste všechny již nepotřebné programy odinstalovat. Na nových počítačích výrobci často nainstalovali nepotřebné nástroje nebo reklamu – pryč s tím.

Nyní spusťte Scandisk, abyste našli chyby souborů a pevného disku. Pomocí defragmentace se postaráte o kompaktně obsazený pevný disk.

2. ROZDĚLIT PEVNÝ DISK

Abyste mohli obrazy smysluplně ukládat, potřebujete buď druhý pevný disk, vypalovačku, nebo alespoň pevný disk rozdělený na

oddíly (partitions). Také všechna ostatní data kromě Windows a potřebných programů patří na jiný oddíl. V případě 120GB disku lze doporučit například následující rozdělení:

- spouštěcí oddíl s přibližně 10 GB pro Windows a instalované programy;
- datový oddíl velký asi 5 GB pro dopisy, tabulky a soubory Outlooku;
- oddíl image velký přibližně 15 GB pro vytvořené obrazy;
- oddíl multimédií – zbývající paměťové místo pro obrázky, soubory MP3 a videa.

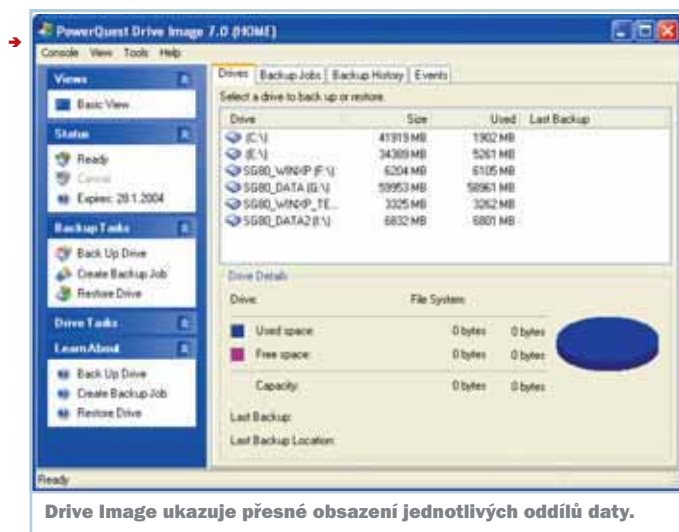
Rozdělení se nejlépe provede speciálními nástroji (Partition Manager – www.ranish.com, free, Partition Magic – www.powerquest.com). Dbejte na to, abyste oddíly pro obrazy a jiné zálohování dat formátováni v souborovém systému FAT32. Tak je zajištěno, že k těmto datům budete mít kdykoliv přístup i ze starších spouštěcích disket pro DOS.

3. ULOŽIT OBRAZ

Nyní přijde na řadu uložení image souboru. Obecně platí, že spouštěcí oddíl musí být uložen samostatně v jednom image souboru. Ostatní oddíly slučte do dalšího souboru. Využijte volbu pro vytvoření spouštěcí diskety. Pokud Windows již vůbec nenastartují, založte spouštěcí disketu, jejíž pomocí lze Windows obnovit téměř ve všech případech. Jelikož aktuální pevné disky nabízejí mnoho místa, nemusíte případně nabízenou komprimaci zapínat – zálohování a zpětné nahrání pak běží mnohem rychleji. Kromě toho použijte heslo.

→ uživatele, kteří si více věří. Tento nástroj prokazuje své silné stránky především při vytváření obrazu. Již po několika kliknutích myší začne Drive Image pracovat a vytvoří image soubor pomocí nové funkce Hot Backup. Podle výrobce je právě tato funkce význačným rysem programu – její pomocí se dá zálohovat i spouštěcí oddíl při běžících Windows.

V testu vše fungovalo bez problémů. Dokonce můžete dále ve Windows pracovat, ovšem se značnou ztrátou tempa. Vytváření obrazu trvalo asi deset minut – to není špatná hodnota, Ghost si ale pospíšíl víc. Při obnovování pokulhával Drive Image s dvanácti minutami ještě více. Nejdříve je na řadě restart, přičemž CD musí být vložen v mechanice. Nezapomeňte nejprve v BIOS nastavit jako první bootovací jednotku CD-ROM! Potom se spustí Windows PE, ořezaná verze Windows, která si při načítání dává velmi načas. Pro běh programu je nutný instalo-

Drive Image ukazuje přesné obsazení jednotlivých oddílů daty.

Nové prostředí True Image přehledně nabízí všechny funkce.

vaný základ (framework) .NET, který Power Quest dodává s programem, což je potěšitelné. Windows PE však vyžadují ještě více: kdo má v počítači méně než 256 MB RAM, nemůže tento software použít. Drive Image 7 kromě toho běží již jen pod Windows XP a 2000. Jako částečnou kompenzaci přiblížil výrobce navíc Drive Image 2002, který se dá využít pod Windows 9x a Me.

Rozsahu funkcí není co vytknout – uživatel nyní může obrazy vypalovat i na DVD, rozdělovat soubory, zálohovat na síťové jednotky nebo nechat vytváření obrazů spouštět plánovačem úloh. Pouze při vypalování na NEC ND-1100A došlo k problémům – jed-

nou trval proces vypalování věčnost (deset hodin!), jednou nebylo vypáleno vůbec nic. Na záplatě se podle PowerQuestu pracuje.

TRUE IMAGE 7.0

V posledním okamžiku se k nám dostala zbrusu nová verze programu True Image. Acronis mnohé vylepšil a zabudoval nové funkce. Upoutá především přepracované ovládací prostředí. Zůstala jednoduchá obsluha, která začátečníkům nečiní problémy. True Image umožňuje vytvoření „zabezpečeného oddílu“, z něhož může program i při úplném zhroutilí Windows opět obnovit disk z obrazu. Uživatel musí pouze určit,

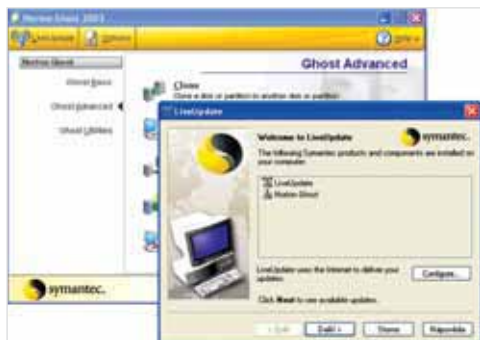
kde má ležet chráněná oblast. Přes Startup Recovery Manager, který funguje jako bootmanažer, je potom možné obraz bezpečně obnovit ve fázi před načtením systému Windows. Je-li však tato možnost aktivována, uživatel se už k této oblasti nedostane přes Průzkumníka ani jiné souborové manažery.

Integrovaná je i funkce Hot Backup, která v testu velmi dobře fungovala. Současná práce ve Windows je ale možná pouze se zřetelným poklesem výkonu. Zpětné nahrání spouštěcí oblasti disku (šest minut) šlo přesto rychleji než u Drive Image, jelikož True Image nepoužívá Windows PE, nýbrž se spustí na jádře Linuxu. Při obnovování

VÍTĚZ TESTU

Norton Ghost 2003

Nová verze značně přidala plyn a uživatel se konečně dostává i dlouho vytouženého prostředí Windows. I díky tomu je možné Ghost poprvé bez omezení doporučit pro začátečníky. Navíc je zde asistent, který provede proceduru vytváření obrazu a nikdy nedá vzniknout pochybnos-

Ghost nabízí známou funkci Symantecu – Live Update -, která samostatně nahraje z webu všechny záplaty a aktualizace.

tem. Přesto tento nástroj nabízí mnoho i zkušeným uživatelům. Možnosti konfigurace jsou rozmanité – kdo například chce ručně nahrát ovladače pro USB nebo FireWire, může tak učinit před restartem. Ale základní konfigurace je zvolena tak dobře, že je vlastně možné začít ihned.

Zatímco jiní výrobci lákají na novou funkci Hot Backup, zůstává Ghost věren klasické technice. Jak pro vytvoření, tak pro obnovu sice Ghost přepíná stejně jako dříve do režimu DOS, ale kdo si myslí, že Hot Backup automaticky znamená větší rychlost, velmi se mýlí. Ghost všem uteče. Pro systémový oddíl se 4,97 GB dat potřeboval jen sedm minut pro ukládání a pět minut pro obnovu – včetně potřebného restartu. Také komprimace nás přesvědčila: na nejvyšším stupni smáčkne Ghost data asi o 50 %. Obrazy se dají vypálit na CD nebo i na DVD. Vypalovací modul fungoval v testu bez připomínek – po

20 minutách vyjel hotový vypálený DVD z mechaniky. Vzhledem k těmto dobrým hodnotám lze pominout, že opět chybí plánovač úloh. A také náklady na podporu při telefonických hovorech by měl Symantec stejně jako jeho konkurent PowerQuest znovu zvážit.

VÍTĚZ TESTU

CELKOVÉ HODNOCENÍ: 4
CENA / VÝKON: dobrý
CENA: cca 50 eur
INFORMACE: www.symantec.com

- + PRACUJE RYCHLE
- + INTUITIVNÍ OBSLUHA
- + VELMI STABILNÍ
- + DOBRÝ VYPALOVACÍ MODUL
- DRAHÁ PODPORA

→ působí rušivě, že na všechna nastavení je třeba znovu kliknout. Také při zapisování a komprimování obrazu tento nástroj ztrácí body. Potřeboval sedmáct minut k vytvoření obrazu, komprese byla nejhorší ze všech.

Při vypalování DVD dochází k problémům, pokud před ním nebyl nainstalován žádný software pro paketové zapisování podle UDF. Jeho pomocí lze DVD naformátovat tak, aby na něj bylo možno zapisovat jako na pevný disk. Pro tento úkol je ideální program InCD (www.ahead.de) a je potěšující, že je zdarma.

DRIVE BACKUP 6.0

Zkušení uživatelé budou mít z Drive Backupu a jeho dosového nebo linuxového režimu radost – oba lze spustit z bootovatelného CD. Pro začátečníky přichází v úvahu spíše uživatelské rozhraní Windows, které sice není příliš intuitivní ve srovnání s linuxovou verzí, ale vypadá skutečně jednoduše.

Pozor: Než vytvoříte obraz, musí být aktivována volba Split image. Kromě toho musí být maximální velikost souboru omezena na 2 GB, jinak bude obraz obnoven chybně nebo vůbec. Příslušná záplata ještě v době testu nebyla k dispozici.

Pokud je však program nakrmen uvedenými nastaveními, dopadne vše dobře. Tento software zapisuje rychleji než True Image a data komprimuje stejně dobře jako Ghost a Drive Image.

Praktické: Pro případ, že Windows už vůbec nenastartují, je přiložen linuxový souborový manažer Midnight Commander. S ním máte přístup dokonce i k oddílům NTFS a můžete data zkopírovat na bezpečné místo. Další doplňky chybějí – není zde ani plánovač úloh, ani funkce Hot Backup. Obojí jsou sice funkce, které nejsou pro každého zajímavé, ale při ceně 50 eur by měly být obsaženy.

SHRNUTÍ

Perfektní nástroj pro vytváření obrazů – pro mě by to byla kombinace programů Ghost, Drive Image a True Image: výkon a spolehlivost Ghostu spojená s jednoduchou obsluhou Drive Image a „bezpečnou zónou“ True Image. Můj vysněný nástroj bohužel nelze koupit. V praxi je nyní Ghost nejlepším produktem – přesvědčuje spo-

lehlivostí, vysokou rychlostí a příznivou cenou. Uživatelé, kteří chtějí rychle a bezpečně vytvářet obrazy, by tedy měli sáhnout po Ghostu.

Drive Image a True Image nabízejí ve funkci Hot Backup a plánovači úloh zajímavé vlastnosti, které přispívají ke komfortu. Až na cenu mezi nimi beztak není rozdíl. Dají se relativně jednoduše ovládat a pracují spolehlivě. Kdo se tedy nechce vzdát luxusu zálohování spouštěcího oddílu při běžících Windows, může bez obav sáhnout po Drive Image a True Image.

Drive Backup skončil na posledním místě. Tomuto nástroji chybí vybava a komfort ovládní. Svůj úkol sice zvládne, ale není tak jednoduchý jako ostatní. Co se týká ceny, leží na úrovni Ghostu a True Image, odpovídající výbava by tu tedy měla být. ■ ■ ■ Thomas Baur

JAK JSME TESTOVALI

Platformou pro test byla Windows XP Professional na systému Pentium 4 se 2,5 GHz a 256 MB RAM. Pevný disk velký 120 GB se skládal ze čtyř oddílů, souborové systémy byly FAT32 (data a obrazy) a NTFS (operační systém).

FUNKCIONALITA

Nástroje k vytváření obrazů musí podporovat alespoň souborové systémy FAT a NTFS, linuxové systémy jsou plusem. Zvláštní význam má stabilita programu a bezproblémová obnova jednoho nebo více oddílů. Další body programy získají za možnost vypálení obrazů na CD nebo DVD. Nástroje musí nabízet také různé stupně komprese a rozdělování souborů, aby mohl uživatel rozdělit obraz na více CD. Doplňky jako Hot Backup nebo plánovač úloh jsou sice postradatelné, přesto jsou i za ně body.

ERGONOMIE

Žádný výrobce nemůže očekávat, že kupující jeho softwaru jsou profesionálové. Nástroje

proto musí být bez problémů ovladatelné nezkušenými uživateli. Výrobce vyžadované znalosti o oddílech a obrazech disku tedy v žádném případě nesmějí být příliš velké. Důležitá je také základní konfigurace programu. Ta musí být zvolena tak, že na konci vznikne soubor obrazu, u něhož je rychlost a kompresní faktor v rovnováze. Abychom v každém okamžiku věděli, co program dělá, očekáváme zobrazování patřičných informací. Zůstanou-li uživateli přece jen otevřené otázky, měla by být k dispozici příručka nebo přinejmenším pořádná nápověda v programu.

INSTALACE

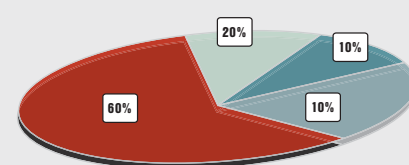
Přirozeně by měly být podporovány všechny běžné operační systémy. Jen Windows XP a 2000 je nám příliš málo. Pokud Windows již vůbec nenastartují, je uživatel závislý na bootovatelném médiu. Očekáváme, že alespoň jedno spustitelné médium je k programu přiloženo. Dobrá

je také možnost preventivně vytvořit spustitelná média.

PODPORA

Výrobci často zveřejňují aktualizace programů, které odstraňují chyby nebo přinášejí nové funkce. Pokud si jejich vydávání a instalaci program sám ohlíká, má z toho uživatel radost. Kromě toho musí být k dispozici zdroje podpory – v našich končinách, vzhledem k zahraničnímu původu programů, hlavně e-mail a web.

10% Podpora
10% Instalace
20% Ergonomie
60% Funkcionalita

PRODUKT	Norton Ghost 2003	Drive Image 7.01	True Image 7.0	Drive Backup 6.0
VÝROBCE	Symantec	PowerQuest	Acronis	Paragon Software Group
INTERNET	www.symantec.com	www.powerquest.com	www.acronis.com	www.drive-backup.com
CENA (CCA)	50 eur	70 eur	50 eur	50 eur
CELKOVÉ HODNOCENÍ	89	85	82	73
FUNKCIONALITA (60 %)	88	88	82	71
ERGONOMIE (20 %)	91	88	83	67
INSTALACE (10 %)	100	85	100	100
PODPORA (10 %)	80	60	70	65
CENA/VÝKON	dobrý	uspokojivý	dobrý	uspokojivý
SHRNUTÍ	Ghost je rychlý, dá se lehce ovládat a pracuje velmi spolehlivě.	Nástroj přivítivý k začátečníkům, s dobrou výbavou, sotva nechává nesplněná přání.	Chytré funkce v programu, jen snadnost obsluhy by mohla být o malinko lepší.	Kvůli komplikované obsluze se tento nástroj nehodí pro začátečníky.
FUNKCIONALITA				
PODPOROVANÉ SOUBOROVÉ SYSTÉMY	FAT, NTFS, Linux, ReiserFS	FAT, NTFS, Linux, ReiserFS	FAT, NTFS, Linux, ReiserFS	FAT, NTFS, Linux, ReiserFS, HPFS
OBNOVA ODDÍLU	bezproblémová	bezproblémová	vícero nastavení	bezproblémová
FUNKCE HOT BACKUP	-	•	•	-
PROSTŘEDÍ	konfigurace ve Windows, záloha a obnova přes restart	konfigurace a obrazy ve Windows, obnova startovacího oddílu přes restart	konfigurace a obrazy ve Windows, obnova startovacího oddílu přes restart	konfigurace a obrazy ve Windows, záloha/obnova startovacího oddílu přes restart
PLÁNOVAČ ÚLOH / OCHRANA HESLEM	- / • (volitelně)	• / • (volitelně)	• / • (volitelně)	- / • (volitelně)
ROZDĚLOVÁNÍ OBRAZŮ	•	•	•	•
MAXIMÁLNÍ KOMPRESI V TESTU	50 %	50 %	35 %	50 %
RYCHLOST*	7 min / 5 min	10 min / 12 min	17 min / 6 min	14 min / 8 min
ZÁLOHOVÁNÍ NA CD/DVD	• / •	• / • (částečně problémy)	• / • (nutný ovladač UDF)	• / • (-RW kritické)
STABILITA A PROVOZ	bez problémů	bez problémů	1 pád	obrazy vždy rozdělovat
ZVLÁŠTNÍ FUNKCE	průvodce vytvořením spouštěcí diskety, Norton Ghost Explorer, GDisk a Ghost Walker	Backup Image Browser, Partition Info a Partition Table Editor na CD	průvodce pro spouštěcí disk, zabezpečená oblast pro soubory obrazu, Startup Recovery Manager	průvodce vytvořením diskety, Midnight Commander, Image Explorer
ERGONOMIE				
OBSLUHA	intuitivní, mnoho možností nastavení	intuitivní, mnoho možností nastavení	intuitivní a vhodná pro začátečníky	částečně neprůhledná, DOS/Linux příliš komplikovaná
MANUÁL / NÁPOVĚDA	dobrá příručka, nápověda v programu	dobrá příručka, nápověda v programu	skrovná příručka, nápověda v programu	přehledná příručka, nápověda v programu
TECHNICKÉ ZNALOSTI NUTNÉ	v malé míře	v malé míře	v malé míře	předchozí znalosti nutné
INFORMACE O AKCI	zobrazení pokroku	zobrazení pokroku	zobrazení pokroku	zobrazení pokroku
ZÁKLADNÍ KONFIGURACE	dobrá, komprimace není max.	dobrá, komprimace není max.	dobrá, komprimace není max.	dobrá, komprimace není max.
INSTALACE				
OBECNÝ PRŮBĚH	bez problémů	bez problémů, min. 256 MB	bez problémů	bez problémů
PODPOROVANÉ OPERAČNÍ SYSTÉMY	Win 98/Me/2000/XP/NT4 (SP6a)	RAM a .NET Framework Win 2000 (SP2)/XP (Drive Image 2002 příložen)	Win 9x/Me/2000/XP/NT	Win 9x/Me/2000/XP/NT
BOOTOVACÍ DISKETA OBSAŽENA / LZE VYTVŮRIT	- / •	- / jen CD	- / •	- / •
PODPORA				
DRUH	telefon (29 eur), web	e-mail, telefon (30 eur), web, fax	e-mail, telefon (0,62 /min), web	e-mail, web, Answer Wizard
FUNKCE UPDATE	live update, aktualizace zdarma	jen odkaz, aktualizace zdarma	jen odkaz, aktualizace zdarma	jen odkaz, aktualizace zdarma

* (Obraz/obnova pro 4,97 GB)

inzerce

Disk pro více systémů

Více systémů na disku

I když Microsoft proklamuje, že jen jeden operační systém je ten pravý, realita je poněkud jiná. V domácnosti se tak obvykle bijí požadavky rodičů na stabilní operační systém, který je kdykoliv připraven k práci, s aktivitami jejich potomků, pro něž je rodinný PC především zdrojem zábavy. Řešením této situace je instalace dalšího operačního systému a tím striktní oddělení obou typů uživatelů.

JSOU WINDOWS 98 MRTVÁ?

Ačkoliv od uvedení Windows 95 už uběhla řada let, mezi uživateli se na nich založená rodina operačních systémů (Windows 9x) těší stále velké oblibě. Je proto logické, že po upgradu PC se řada z nás s oblíbenými Windows 98 nechce rozloučit a přemýšlí, jak to udělat, aby se stávající systém dal stále provozovat a zároveň bylo možné využívat

i předností novějších Windows XP. Výhody takové konfigurace jsou zřejmé – vedle zmíněné zachování kontinuity můžeme Windows 98 využívat k testování nejrůznějších aplikací, které by ve Windows XP, jež budeme využívat především pro práci, mohly udělat nepořádek.

Bohužel, Microsoft na rozdíl od distributorů Linuxu (viz rámeček) tyto snahy nepodporuje,

a tak zprovoznění této konfigurace nepatří mezi triviální činnosti. Pokud bychom postupovali standardní cestou a ponechali při instalaci Windows XP všechny volby na implicitních hodnotách nabízených instalačním programem, došlo by k aktualizaci systému a Windows 98 by zmizela v nenávratnu. Uživatel, který chce provozovat více operačních systémů na jednom PC, se proto musí hlouběji ponořit do problematiky diskových oddílů a bootmanažerů, bez jejíhož pochopení by mohl nadělat více škody než užítku. Při práci s diskovými nástroji buďte velmi opatrní – neuváženým zásahem můžete v okamžiku přijít o veškerá data na svém disku. Opět platí okřídlené: Zálohovat, zálohovat...

SOUBOROVÉ SYSTÉMY

Současné operační systémy disponují nepřebernou nabídkou souborových systémů. Podívejme se na ty, s nimiž se setkáme nejčastěji:

FAT16 – nejstarší verze souborového systému používaná v operačních systémech MS DOS a MS Windows 9x.

FAT32 – nová a rychlejší verze systému FAT16, podporující dlouhé názvy souborů (poprvé k dispozici u Windows 95 OSR2).

NTFS – souborový systém OS založených na jádře Windows NT. Podporuje práci s přístupovými právy na úrovni souborového systému, na rozdíl od formátu FAT není nutná častá defragmentace. Není podporován ve Windows 9x.

Linux Ext2, Ext3, Reiser FS – souborové systémy OS Linux, práce s nimi je možná pouze pomocí specializovaných nástrojů (Partition Magic), operační systémy z produkce Microsoftu s nimi neumějí vůbec pracovat.

NESMRTELNÝ FDISK

Ač je tomuto nástroji už řadu let předpovídán zánik, pro Windows 9x jde o neocenitelného pomocníka v krizových situacích. Jeho velkou výhodou je rozměr – dá se bez problémů umístit na bootovací disketu a spolu s příkazem format použít pro tvorbu diskových oddílů. Díky lokalizaci Windows je k dispozici v českém jazyce, proto jeho ovládání (pokud pochopíme filozofii práce s diskovými oddíly) nečiní problémy. Má však řadu omezení – chybí zde například funkce pro změnu velikosti již vytvořeného diskového oddílu bez ztráty dat. Pokud chceme na zaplněném disku vytvořit nový oddíl, musíme smazat některý z již existujících a takto získané místo použít pro tvorbu oddílu nového. Také podpora tvorby primárních oddílů je omezená – pomocí fdisku lze vytvořit pouze jeden primární oddíl.

DISKOVÉ ODDÍLY

Přípravné práce zahájíme modifikací stávajících diskových oddílů. I když v počítači máme fyzicky umístěn jeden disk, v rámci operačního systému jej můžeme mít rozdělený na více částí, tzv. diskových oddílů, resp. logických disků. V praxi je častá kombinace oddílu systémového (logický disk C) a datového (disk D). Tím je zajištěno oddělení programových souborů od datových, které má kromě nesporných bezpečnostních výhod dopad i na proces tvorby záloh – má-li logický disk velikost 650 MB, můžeme jej naráz vypálit na jeden CD bez nutnosti jakékoliv komprimace.

Ve zprovoznění více operačních systémů na jednom PC hrají diskové oddíly velice důležitou funkci. Systémy Windows totiž nepodporují přítomnost dvou systémů v jednom diskovém oddílu, a tak je nutné každý z nich instalovat do jiného oddílu. Pokud tedy už máme disk rozdělen a na tvorbu nového oddílu už nezbývá kapacita, musíme některý ze stávajících oddílů zmenšit. Pro →

PŘÁTELSKÝ LINUX

Hodláte-li na vlastní kůži vyzkoušet některou z distribucí Linuxu a bojíte se o svůj stávající operační systém, buďte bez obav: na rozdíl od operačních systémů Microsoftu jsou linuxové distribuce ke svým konkurentům velice tolerantní. Do speciální oblasti disku (MBR) nainstalují odkaz na svůj zavaděč (typicky LILO nebo GRUB) a díky němu umožní přístup i ke stávajícím systémům. Na jednom počítači tak lze bez větších problémů provozovat třeba trojici Windows 98, Windows XP a Linux.

Další výhodou Linuxu je podpora konkurenčních souborových systémů. V rámci Linuxu tak lze pracovat s oddíly formátovanými jak pod nativními souborovými systémy (ext2, ext3 či Reiser FS), tak i se systémy FAT16/32 a NTFS.

→ tuto operaci lze využít standardní nástroje operačního systému (fdisk, viz rámeček) i specializované programy typu Partition Magic, jejichž výhodou je zachování dat ve stávajících oddílech.

V popisované konfiguraci s disky C a D tedy budeme zmenšovat disk C tak, aby vznikl nový diskový oddíl o kapacitě dostačující pro instalaci Windows XP. Pokud nechceme přijít o stávající data, sáhneme po programu Partition Magic, který potřebnou funkci disponuje (nabídka *Partition | Resize/Move*). Po zmenšení oddílu na disku vznikne prázdné místo, které je připraveno pro tvorbu nového oddílu. Na výběr jsou dva typy oddílů: primární (primary) či rozšířený (extended). Primární oddíly mohou být na disku pouze tři (resp. čtyři, pokud nemáme oddíl rozšířený) a pouze do nich lze instalovat operační systém rodiny Windows 9x. Rozšířený oddíl pak slouží pro úschovu oddílů logických (logical). Na disku může být jen jeden rozšířený oddíl, v něm však můžeme vytvořit v podstatě neomezený počet logických oddílů, které budou – podobně jako oddíly primární – představovat jednotlivé diskové jednotky v rámci operačního systému.

Chceme-li tedy jako druhý OS instalovat Windows XP, vytvoříme rozšířený oddíl (pokud jej už nemáme) a v jeho rámci nový logický oddíl. Systémům založeným na jádře NT (tedy Windows NT 4.0, 2000 a XP) na rozdíl od Windows 9x instalace do logického oddílu v rámci rozšířeného oddílu nevadí, a proto zvolíme právě tuto konfiguraci.

INFOTIPY

www.ranish.com/part
Freearový správce diskových oddílů
www.23cc.com/free-fdisk
Freearová obdoba fdisku
www.computerhope.com/fdiskhlp.htm
Podrobný návod k fdisku
www.qvctc.commnet.edu/classes/csc277/boot.html
Popis bootovacího procesu

VOLBA SOUBOROVÉHO SYSTÉMU

Diskový oddíl máme vytvořen, nikoliv však připraven. Čeká nás jeho formátování, které je spojeno s výběrem souborového systému. Pryč jsou doby, kdy tím jediným možným byl systém FAT – uživatel si dnes může vybrat z dosti širokého spektra souborových systémů (viz tabulka) a při výběru je tak omezen

FDISK: TVORBA ODDÍLŮ NA ZELENÉ LOUCE

Máme-li k dispozici prázdný disk, na nějž chceme instalovat dvojici operačních systémů Windows 9x a Windows 2000/XP, můžeme k rozdělení disku využít standardní nástroj Windows 9x, fdisk.

Nabootujeme ze systémové diskety (či pro tento účel vytvořeného bootovacího CD), kde se nachází i fdisk, a po jeho spuštění odsouhlasíme aktivaci správy velkých disků. Následně se objeví hlavní nabídka programu.

Stiskem klávesy 1 se přepneme do režimu tvorby diskového oddílu. První oddíl bude určen pro Windows 9x, vybereme proto volbu *Vytvořit primární oddíl systému DOS*. Po ověření integrity stiskem klávesy N zakážeme, aby program nastavil vytvářenému oddílu maximální velikost (musí zůstat místo pro další oddíl) a doplníme velikost manuálně.

pouze podporou na straně operačního systému. V případě Windows 98 je volba jasná – pro současné pevné disky, jejichž kapacity dosahují desítek GB, nemá smysl uvažovat o jiném systému než o FAT32. Slibná budoucnost čeká souborový formát NTFS, který podporují operační systémy založené na jádře NT. Při jeho volbě však pozor: Windows 9x jej nepodporují a do diskových oddílů formátovaných pod NTFS se bez speciálních, komerčně nabízených utilit bohužel nedostaneme.

V našem případě tedy zůstaneme u souborového systému FAT32. K formátování nově vytvořeného oddílu můžeme využít buď Partition Magic (pokud byl oddíl vytvořen v něm, bude již formátován), nebo standardní příkaz operačního systému *format*, který u Windows 9x (vyjma první verze Windows 95) implicitně použije souborový systém FAT32.

Po vytvoření oddílu se stiskem klávesy Esc dostaneme do hlavní nabídky, kde se opět přesuneme do sekce pro vytvoření nového oddílu. Stiskem klávesy 2 vybereme volbu *Vytvořit rozšířený oddíl systému DOS* a odsouhlasíme nabízenou velikost – nyní již volné místo nepotřebujeme.

Po dokončení operace a stisku klávesy Esc dojde k automatickému přepnutí do režimu tvorby logických oddílů. Program správně vytušil, že v rámci rozšířeného oddílu chceme vytvořit oddíl logický, a tak nám ihned umožnil jeho tvorbu. Nabízená velikost oddílu je opět nastavena tak, aby nezbylo volné místo, což nám vyhovuje, a proto ji stiskem Enter potvrdíme. Po ukončení fdisk je nutno systém restartovat a oba nově vytvořené oddíly – opět za asistence nástrojů systémové diskety – naformátovat.

NABÍDKA NAŠEHO VYDAVATELSTVÍ PRO TENTO MĚSÍC:

Počítač pro každého je nejčtenější časopis nejen pro počítačové začátečníky.

Level je prestižní magazín o počítačových hrách, nejméně se dvěma CD nebo s DVD a s plnou verzí hry.

PlayStation 2 - oficiální magazín CZ je časopis pro hráče na konzolách PlayStation 2 s demoverzemi her na DVD.

Svět DVD je časopis s DVD tematikou a s filmem na příloženém DVD disku.

CHIP speciál – Fotíme digitálně shrnuje současně velmi atraktivní téma digitální fotografie.

PPK speciál – Excelujeme v tabulkách průvodce tabulkovým procesorem.

VOGELBURDA COMMUNICATIONS

Informace o předplatném a objednávkách: Vydavatelství Vogel Burda Communications s. r. o., DISTRIBUCE, Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, tel.: +420 225 018 944, fax: +420 225 018 900, e-mail: abonence@vogel.cz

→ INSTALACE OPERAČNÍHO SYSTÉMU

Po úspěšném zformátování nového diskového oddílu se můžeme pustit do instalace operačního systému. U Windows XP stačí vložit instalační CD a restartovat počítač – podpora bootování z CD zajistí automatické spuštění instalačního programu. V žádném případě systém neinstalujte z prostředí Windows 98, kde by došlo k nahrazení stávajícího systému jeho novou verzí!

Windows XP samozřejmě instalujeme do nového diskového oddílu – proto je v průběhu instalace nutné změnit implicitní cestu tak, aby došlo ke zkopírování souborů na žádané místo. Protože jsme nový oddíl už zformátovali, nemusíme příslušnou funkci v průběhu instalačního procesu aktivovat.

JDEME DO FINÁLE

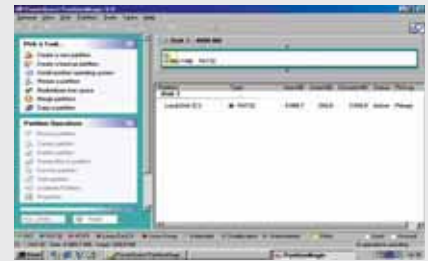
Po úspěšné instalaci a restartu nás přivítá bootovací nabídka s výběrem dvou operačních systémů. Instalační program Windows XP správně detekoval, že na disku se již nacházejí Windows 98, a díky tomu byla zachována možnost jejich spouštění. Stávající konfigurace Windows 98 tedy byla zachována, naopak ve Windows XP musíme vše provést znovu – od konfigurace a doplnění potřebných ovladačů až po instalaci programů, které při své práci využíváme. ■ ■ ■

Tomáš Vostrý

SDÍLENÍ PROGRAMŮ

Máme-li na disku instalovány dva systémy z rodiny Windows, logicky se nabízí otázka, zda je nutné potřebné programy (kancelářské aplikace, grafický editor) instalovat do různých složek. Nestačilo by instalaci provést v každém ze systémů vždy do stejného adresáře a tím ušetřit místo na pevném disku, kterého není nikdy dost? Z čistě principiálního pohledu by to vadit nemělo – instalace je provedena v obou systémech, díky čemuž dojde ke zkopírování potřebných knihoven od systémových adresářů obou verzí Windows, nechybí samozřejmě ani nezbytný zápis do registrů. Kolizní situace může nastat až v případě, kdy program při instalaci v prostředí Windows 9x do svého adresáře ve složce Program Files nakopíruje soubor, který bude mít stejné jméno jako jeho varianta pro Windows XP, avšak odlišnou funkci. V praxi jsem se při instalaci Office XP či oblíbeného souborového správce Total Commander nesetkal s problémy, i tak však instalaci do stejného adresáře provádějte s nejvyšší obezřetností.

PARTITION MAGIC 8.0: DĚLENÍ DISKU

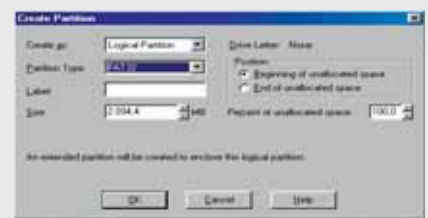
Předpokládáme, že disk obsahuje pouze jeden primary diskový oddíl, v němž je instalace Windows 98. Pokud o ni nechceme přijít, musíme při dělení disku použít specializované nástroje, například Partition Magic.

Pro rozdělení stávajícího disku označíme náš jediný oddíl a v nabídce *Partition* vybereme položku *Resize/Move*.

V dialogu poté buď pomocí myši, či úpravou číselných hodnot (pole *New Size*) zmenšíme velikost stávajícího oddílu tak, aby nově vzniklé místo dostatočovalo na instalaci dalšího operačního systému.

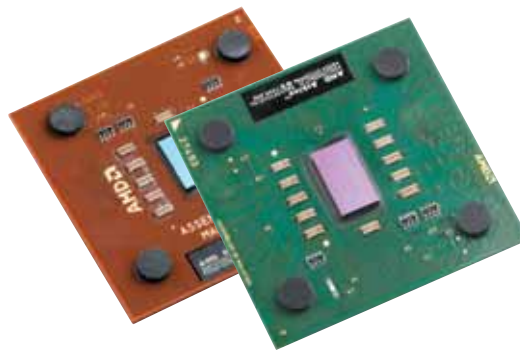
Vzniklé místo ihned využijeme pro vytvoření nového diskového oddílu (*Partition | Create*). Program automaticky doplní hodnoty tak, aby nový oddíl vyplnil veškeré volné místo.

Výsledkem našeho snažení je tak vznik dvou diskových oddílů: primárního a rozšířeného, v němž se nachází oddíl logický. Ten je připraven pro instalaci Windows 2000/XP. Provedení operací zahájíme stiskem tlačítka *Apply*.

inzerce

Tuning CPU: Vyšší rychlost zadarmo

0 150 procent rychlejší, o tisíce levnější

Z nových levných procesorů firmy AMD Duron (kódové jméno Applebred) a Athlon XP (Thorton) je možné „vylákat“ výkon podstatně dražších modelů. Stačí k tomu trocha obyčejného stříbrného laku.

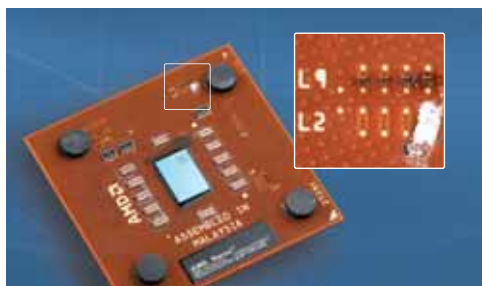
AMD uvádí na trh nové levné čipy, které v sobě ukrývají netušené možnosti. Nové Durony (1400 až 1800 MHz, kódové označení Applebred) a Athlony XP (2000+ až

Odblokujte plnou velikost cache a zvyšte možnou taktovací frekvenci FSB. Tím získáte výkon, za který byste museli zaplatit o několik tisíc více. A jak to funguje?

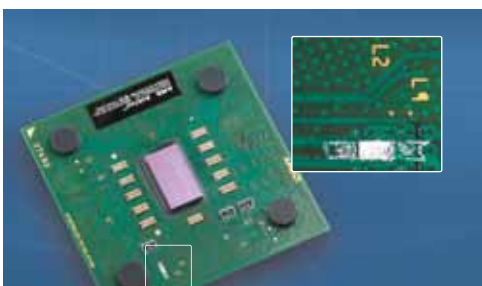
- Nejdříve zkontrolujte datum výroby. Najdete ho na štítku na procesoru. Jsou to dvě číslice na třetím řádku. Například označení „AQXEA 0323“ znamená, že byl procesor vyroben ve 23. kalendářním

UPOZORNĚNÍ: TENTO TIP JE URČEN JEN PRO ZKUŠENÉ UŽIVATELE A CHIP NERUČÍ ZA PŘÍPADNÉ POŠKOZENÍ VAŠEHO HARDWARU. JEDNÁTE NA VLASTNÍ RIZIKO!

2400+, kódové označení Thorton) totiž mají totéž jádro procesoru jako dražší modely řady Athlon XP. Firma AMD jejich výkon jenom uměle snížila. V čem spočívá trik?

Duron Applebred: U můstku L2 musíte pomoci stříbrného vodivého laku opatrně propojit přerušené piny (na obrázku úplně vpravo).

Athlon XP Thorton: Piny (druhý můstek vlevo) jsou schovány pod vrstvou izolačního laku. Seškrábejte ho a spojte piny stříbrným vodivým lakem.

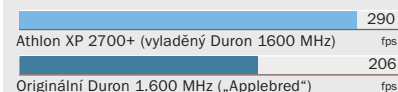
- týdnu. Vyladit se dají pouze procesory vyrobené do 39. kalendářního týdne.
- Kupte si lahvičku stříbrného vodivého laku (asi za 50 Kč). Kromě toho budete ještě potřebovat nůž na řezání koberců, lepicí pásku a párátko.
- Pak na procesoru najdete můstky L2. Jeden z nich je přerušovaný. Ten musíte spojit stříbrným vodivým lakem.
- Použijte nůž na koberce nebo podobný nástroj a opatrně seškrábejte izolační vrstvu na přerušovaném můstku tak, aby piny prosvítaly.
- Okraje můstku přelepte lepicí páskou. Pak vezměte párátko, namočte ho do stříbrného laku a opatrně oba piny spojte.
- Spoj nechte zaschnout. Pak můžete lepicí pásku odstranit.
- Procesor vložte zpátky do základní desky a spusťte počítač. V nastavení BIOS nastavte multiplikátor CPU, taktovací frekvenci FSB a napájení (max. 1,75 V). Všechny tři parametry zvyšujte pomalu krok za krokem.
- Pomocí windowsovského nástroje CPU-Z zkontrolujte takt procesoru a novou velikost cache. Příjemnou zábavu při ladění!

■ ■ ■ Daniel Bader

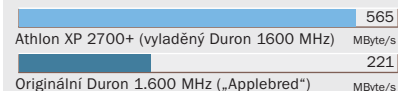
Z DURONU APPLEBRED NA ATHLON XP 2700+

Duron 1.600 MHz	Athlon XP/2700+
CPU-Frekvence 1.600 MHz (12 × 133 MHz)	→ 2.000 MHz (10 × 200 MHz)
L2-Cache 64 KByte	→ 256 KByte
Cena cca 1500 Kč	→ cca 4200 Kč

Herní benchmark: Quake 3 Arena
(rozdílení 1024 × 768 pixelů, 32 bitů)

Měření propustnosti paměti: Bench32
(rychlost přenosu dat)

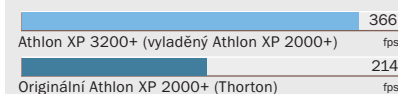

Exploze výkonu: U kritéria Bench32 bylo naměřeno zvýšení výkonu o 153 procent.

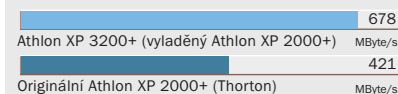
Z ATHLONU XP THORTON NA ATHLON XP 3200+

Athlon XP/2000+	Athlon XP/3200+
CPU-Frekvence 1666 MHz (12.5 × 133 MHz)	→ 2.200 MHz (11 × 200 MHz)
L2-Cache 256 KByte	→ 512 KByte
Cena cca 2400 Kč	→ cca 11 500 Kč

Herní benchmark: Quake 3 Arena
(rozdílení 1024 × 768 pixelů, 32 bitů)

Měření propustnosti paměti: Bench32
(rychlost přenosu dat)

Skvělý výsledek: Výkon procesoru se podle testu Q3A zvýšil o 70 procent.

inzerce

Srovnávací test 10 videoprojektorů

Talenty pro kancelář i obývací pokoj

Nejprve prezentace na jednání, potom odpočinek v domácím kině – Chip prověřil, do jaké míry se cenově výhodné víceúčelové projektory hodí pro oba tyto účely.

Hledá se: projektor pro práci a volný čas. To se ovšem snáze řekne než udělá, neboť prezentace a domácí kino vyžadují velmi odlišné kvality. Pro přednášky při denním světle by měl mít projektor co největší sílu světla. U domácího kina naproti tomu více záleží na dobré hodnotě černé, aby se tmavé scény neztrácely v šedé polévce (viz rámeček na další straně).

V kanceláři je potřeba poměr stran 4 : 3, pro širokoúhlé filmy by měl ovšem poměr stran činit 16 : 9. Nízká hmotnost a malé rozměry přispívají k pohodlí přednášejícího, zatímco filmový fajnšmekr nechce být při tichých dialozích rušen hlasitým hlukem větráku a větší přístroje většinou zvládnou chladit s menší hlučností. Podle údajů výrobců však mají moderní projektory spojení požadavků kanceláři a obývacích pokojů lehce zvládat a přitom ani nemají stát mnoho peněz. Chip si vybral 10 údajných multitalentů a testoval, jak dobře v obou světech obstojí. →

NEC VT560: NEC nabízí ambicióznímu uživateli nejlepší menu pro individuální nastavení barev.

→ Startovní pole testu sestává ze tří projektorů DLP a sedmi projektorů s technologií LCD – všechny podporují poměr stran 4 : 3 a dají se přepnout i na poměr 16 : 9. U projektorů DLP (s čipem s miniaturními zrcátky) je technicky jednodušší vytvořit vysoký tok světla, a přesto dosáhnout syté černě i dobrého kontrastu. Zato je nutné se smířit s efektem duhy: při mžourání nebo rychlém pohledu stranou může být člověk drážděn barevnými záblesky světla.

V případě LCD projektorů se světlo posílá pro každou základní barvu jedním LCD panelem. Efekt duhy tu neexistuje. LCD projektory ovšem často mívají slabé stránky v hodnotách černě a kontrastu. Také co se týká světelného toku mohou v této cenové třídě sotva držet krok s DLP projektory.

U domácího kina hrají vedle kontrastu a hodnoty černě důležitou roli především věrnost podání barev a dobré zpětné proklá-

Philips bSure XG2: U Philipsu je infračervený senzor umístěn nahoře, tam se dálkové ovládání trefí vždy.

dání (deinterlacing, konverze poloobrazu na celý obraz). Špatné zpětné prokládání se ve filmu nepříjemně projevuje třesoucími se hřebeny při pohybech nebo při otočení kamery.

Jak mnohostranní jsou skutečně účastníci našeho testu, ukazuje přehled.

Optoma EP725: Malý, lehký, kontrastní – to jsou kvality vítěze našeho testu. Více si o něm přečtete v rámečku dole.

Benq PB2220: Tento DLP projektor sice používá stejný zrcadlový čip nejnovější generace jako vítěz testu a ve spojení se silnější žárovkou z něj dostává nejvyšší světelný tok, ale v hodnotě černě a kontrastu na Optomu nedosáhne. Měření navíc ukazují nerovnoměrné prosvětlení: v dolní třetině je obraz zřetelně světlejší. Bílou Benq zobrazuje s lehkým nádechem modré. Efekt duhy, vlastní všem DLP projektorům, je u něj nao- →

VÍTEŽ TESTU

CELKOVÉ HODNOCENÍ: ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

POMĚR CENA/VÝKON: uspokojivý

CENA: cca 103 700 Kč

INFORMACE: www.comex.cz

Praktické: Optoma má jako jediný projektor také závit pro stativ.

- + VELMI DOBRÁ HODNOTA ČERNÉ
- + SILNÝ KONTRAST
- + NEJMENŠÍ SKŘÍŇ
- + NEJNIŽŠÍ HMOTNOST
- SLABÉ ZPĚTNÉ PROKLÁDÁNÍ

OPTOMA EP725

Kontrastní mrňous

Nejlepší kontrast a hodnota černě: Kompaktní Optoma dělá dobrý dojem jak jako mobilní prezentační projektor, tak jako projektor pro domácí kino.

CHIP tip
únor 2004
vítěz testu

Náskok díky technice: Optoma svého mrňouse osazuje největším zrcadlovým čipem firmy Texas Instruments, která je monopolním výrobcem DLP čipů, jehož zrcadélka se nyní mohou vyklonit o dva stupně dále.

Efekt: Nejtmavší černě (0,6 lumenu) a nejvyšší kontrast (1991 : 1) v testovaném poli.

Světelný tok ovšem s hodnotou 1046 lumenů leží jen ve středním poli. Podání barev je zato téměř bez poskvrny: bílá a černá se přibližují ideální hodnotě, modrá a červená jsou také velmi dobré, pouze v zelené barvě prokmitává nepatrný nádech modré.

Praktické pro všechny, kdo jsou hodně na cestách: Se základní plochou velikosti listu papíru A5, šesti centimetry výšky a jen jedním kilogramem hmotnosti nezabere Optoma v zavazadle více místa než tlustý román.

V domácím kině vnese nízká hodnota černě život do tmavých filmových scén. Také nový čip ovšem ukazuje pro DLP přístroje typický efekt duhy. Jemné čáry a rychlé pohyby kamery navíc vedou k mihotání hran. Problémy při zpětném prokládání však neohrožují vítězství přístroje EP725 v testu, protože tady mají slabou stránku téměř všichni kandidáti.

Se 3,6 sonu dává Optoma svým větrákem zřetelně najevo, že je zapnutá; hluk se přibližuje otevřenému PC. Oddělený složkový vstup sice chybí, místo něj se s přístrojem dodává odpovídající adaptér na konektor D-Sub. Překvapivý detail jsme objevili na spodní straně přístroje. Nachází se tam závitový otvor, do něhož lze našroubovat stativ. To přináší novou volnost při instalaci.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ CHARAKTERISTIKY PROJEKTORŮ

Světelný tok: Světlo, které jeho zdroj vyše za jednotku času. Světelný tok se u projektorů měří bílým testovacím obrazem a udává se v lumenech (lm). Označení „lumen ANSI“ se vztahuje na měřicí metodu amerického normalizačního úřadu. Vysoký světelný tok je důležitý především při prezentacích.

Šachovnicový kontrast: Testuje se šachovnicovým vzorem a zohledňuje tak přezářování bílých částí obrazu na černé. Ačkoli je to praxi bližší hodnota

kontrastu, udávají výrobci zpravidla jen maximální kontrast.

Hodnota černé: Zbytkové světlo, které projektor vyzařuje navzdory černému obrazu. Čím nižší hodnota černé, tím detailnější jsou i tmavé filmové scény.

Kontrast: Poměr světelných toků při bílém a černém testovacím obrazu. Jak pro prezentace, tak pro filmy by měl být kontrast co největší.

→ pak jen málo výrazný. Benq ovšem obtěžuje svým zřetelně slyšitelným hlukem větráku (3,9 sonu). Jeho silnou stránkou je tedy spíše prezentace.

Philips bSure XG2: Holanďané mají rádi ticho – Philips je s hodnotou 1,6 sonu stejně jako v minulém testu nejnižším přístrojem. Světelný tok bSure XG2 je s naměřenými 1278 lumeny třetí nejlepší ve srovnávacím testu. U tmavých obrazů ovšem LCD panely propustí velmi mnoho světla: se 4,9 lumenu zde naměříme nejsvětlejší čern. Kontrast by mohl být lepší. U statických obrazů to není tak tragické, jak ukazuje i šachovnicový kontrast 51 : 1, který vůbec není špatný. Tmavé filmové pasáže však vykazují příliš málo detailů.

Vybavení projektoru bSure XG2 je chvilu hodné: nejenže nabízí vstupy pro všechny běžné videostandardy, ale Philips jako jeden z mála výrobců dodává také adaptér Scart na videosignál pro připojení staršího videorekordéru.

Infocus X1: Náš cenový tip ukazuje, jak funguje dobré zpětné prokládání. Více k němu dole na straně 42.

NEC VT560: Nelekněte se, když tento projektor postavíte do šikmé polohy a náhle se změní obraz. Pomocí senzoru podobného vodováže pozná projektor svou polohu a automaticky vyrovná svislou trapézovou deformaci. Samo o sobě je to docela praktické, testovaný přístroj však reagoval příliš extrémně, takže jsme nakonec stejně museli regulovat i ručně.

S hodnotou 1070 lumenů je světelný tok přístroje NEC dostatečně vysoký pro prezentace. Jeho maximální kontrast 266 : 1 je ještě v pořádku, jeho hodnota černé 4 lumeny však již nikoli, přičemž optický vjem je vylepšen tím, že NEC zobrazuje neutrální čern bez viditelných falešných barev. Pro kutily navíc OSD menu nabízí četné možnosti nastavení, aby podání barev mohlo být přizpůsobeno vlastnímu vnímání. →

Sharp PG B10S: Jen u Sharpu se dá poloha objektivu mechanicky přestavit.

... když mi to šlape

COOLPIX SQ

11.990,- Kč

3Mpx • 3x optický zoom • kovové tělo • přesný AF • patnáct motivových programů • podpora panoramatického snímání • makro od 4 cm • BSS • vyvážení na bílou • kapselní velikost s kvalitním zpracováním obrazu • dodáván s multifunkčním stojánkem pro přenos dat a dobíjení baterií • volitelné příslušenství: externí blesk SB-30, originální pouzdro

Ocenění TIPA: Nejlepší design produktu v Evropě roku 2003-2004

COOLPIX 4300

14.990,- Kč

4Mpx • 3x optický zoom • rodinný fotoaparát • automatický i manuální režim • dvanáct motivových programů • makro od 4 cm • BSS • vyvážení na bílou • dodáván s bateriemi Li-ion a nabíječkou • volitelné příslušenství: širokoúhlá předsádka, telepředsádka, rybí oko, adaptér na přefocování filmu, makrosvětlo, dálková spoušť, externí blesk SB-30, originální pouzdro

COOLPIX 4500

17.990,- Kč

4Mpx • 4x optický zoom • makro od 2 cm • manuální nastavení • panoramatické snímání • dodáván s bateriemi Li-ion a nabíječkou • volitelné příslušenství: předsádka, adaptér na přefocování filmu, makrosvětlo, dálková spoušť, externí blesky, originální pouzdro

COOLPIX 5400

28.990,- Kč

5Mpx • 4x optický zoom • ultraširokoúhlý objektiv (28-115mm) • makro od 1cm • manuální nastavení • rychlé ovládání pomocí kruhového voliče • rychlé kontinuální snímání • dodáván s bateriemi Li-ion a nabíječkou • volitelné příslušenství: předsádkové čočky, externí blesky, originální pouzdro

Ocenění: Palec časopisu DIGI

www.nikon.cz

Prezentační centrum Nikon: Longin Business Centrum, Na Rybníčku 5, 120 00 Praha 2, tel.: 296 368 555

→ **Sharp PG B10S:** Tam, kde ostatní sázejí na elektronickou korekci, drží Sharp krok solidní mechanikou. Pomocí páčky vpravo od objektivu se dá čočka i ze šikmých pozic vyrovnat přesně na plátno. Oproti elektronické trapézové korekci, která může čerpat pouze z obrazových bodů, jež jsou k dispozici, a komprimovat je nahoru nebo dolů, tím zůstává zachován plný obraz. S hodnotou 823 lumenů jsme u Sharpu naměřili nejnižší světelný tok. Tady už může pomoci jen stažení rolet. Parametry černé a kontrast leží u středních hodnot typických pro LCD projektory. Ve videotestu se nám líbilo neutrální podání barev.

Toshiba TLP-S40: Ve družstvu LCD projektorů ukazuje Toshiba s 2,9 lumenu nejnižší hodnotu černé. Kromě toho má docela ucházející šachovnicový kontrast 55 : 1. Její světelný tok 941 lumenů je těsně pod průměrem. Sytá čerň má nádech do fialova, což sice scéně z jeskyně v prvním dílu Pána prstenů propůjčuje obzvláštní ponourost, jinak ale působí jen rušivě.

Stejně jako u Optomy slouží přípojka D-Sub zároveň jako komponentový vstup, v tomto případě však výrobce bohužel nedodává adaptér z Cinch na D-Sub.

SONY VPL-CS6: V tristním hejnu vran bílý holub – jak nádherné to jest. Při takovém designu člověka prostě napadá

VZDÁLENOST A ÚHLOPŘÍČKA OBRAZU

TIPY PRO UMÍSTĚNÍ PROJEKTORU

Vše najednou: Toshiba nabízí ke stažení program pro výpočet vzdáleností, který přehledně zobrazuje všechny projekční parametry.

Ohnisková vzdálenost a odstup: Má-li objektiv malou ohniskovou vzdálenost, vytvoří z krátkého odstupů velký obraz. To je výhodné, když projektor stojí před diváky. Má-li naopak zaujmout místo za nimi, potřebuje objektiv s velkou ohniskovou vzdáleností. Většinou mají projektory optický zoom, jehož pomocí se dá ohnisková vzdálenost v určitém rozsahu měnit. Jako orientační bod najdete v tabulce ke

každému projektoru údaje o projekční vzdálenosti a úhlopříčce obrazu. Někteří výrobci jako Optoma nebo Toshiba nabízejí na svých webových stránkách dokonce speciální kalkulačky na výpočet odstupů, které pro libovolnou vzdálenost zjistí odpovídající velikost obrazu. Částečně jsou tyto informace obsaženy také ve formě tabulek v technických datech (ke stažení).

Projekční přesazení: Videoprojektory zpravidla vyznačují obraz

více či méně šikmo nahoru. Jako pomůcku k tomu v tabulce udáváme vzdálenost středu objektivu od dolní hrany obrazu při projekční vzdálenosti 2 m. Na webových stránkách většiny výrobců najdete v tomto směru detailní informace. Přesazení se sice dá také vyrovnat postavením šikmo, trapézová korekce, která je potom nutná, ovšem stojí trochu kvality obrazu.

poezie. Bílá, měkce zaoblená skříň se inspirovala u produktu Apple iPod a nadčasového designu Braun.

Kráse se ale musí podřídit snadnost obsluhy: sklon přístroje se sice ještě dá pohodlně nastavit elektromechanicky,

CENOVÝ TIP

CELKOVÉ HODNOCENÍ: ■ ■ ■ ■ ■

POMĚR CENA/VÝKON: velmi dobrý

CENA: cca 48 700 Kč

INFORMACE: www.avmedia.cz

O jedno méně: Přes velký počet tlačítek chybí na přístroji tlačítko standby.

- + NEJLEPŠÍ ŠACHOVNICOVÝ KONTRAST
- + VELMI DOBRÝ KONTRAST
- + NEJLEPŠÍ ZPĚTNÉ PROKLÁDÁNÍ
- SLABÝ SVĚTELNÝ TOK
- CHYBÍ DOBRÁ OCHRANA PROTI PŘEHŘÁTÍ

INFOCUS X1

Multitalent za příznivou cenu

Projektor X1 je nejen cenově výhodný, nýbrž je také vydařeným kompromisem mezi prezentačním a filmovým projektorem.

CHIP tip
únor 2004
cenový tip

Přece jen to jde: X1 ukazuje v testu zpětného prokládání jen velmi lehké kmitání – nejlepší výsledek v testu. Dosahuje nízké hodnoty černé (0,9 lumenu), dobrého maximálního a nejvyššího šachovnicového kontrastu 59 : 1. Čerň je barevně blízko ideální hodnoty, totéž platí pro bílou, modrou a červenou barvu. Pouze zelená má lehký žlutý nádech.

Přes efekt duhy, typický pro DLP, se nám proto tento přístroj jako filmový projektor co do hodnot obrazu líbí nejvíce. Škoda že nenabízí komponentový vstup. Ve srovnání se špičkou je jeho světelný tok 882 lumenů spíše skromný, ale pokud se prezentace nekoná právě v prosluněné místnosti, tato hodnota určitě postačí.

Co se týká hluku větráku, s hodnotou 3,1 sonu se tento přístroj pohybuje ve

středu testovaného pole. Je tak přibližně stejně hlasitý jako standardní PC. Tlačítka na horní straně skříňe dovolují přímý přístup k nejdůležitějším nastavením, jako je trapézová korekce, zdroj obrazu nebo synchronizace. Jedno ale postrádáme: tlačítko standby, které se u jiných přístrojů stará o to, aby se vypnula pouze žárovka a větrák aby ještě chvíli chladil. To je zde pouze na dálkovém ovládní. Na radu příručky vypnout přístroj hned síťovým vypínačem by se nemělo dát. Při našich pokusech přitom větrák zůstal také hned stát, což žárovce dlouhodobě vůbec nesvědčí. Také šedivý a zevnitř navíc stříbrnou fólií polepený kryt objektivu je záludný. Je-li nasazen v provozu, nemůže světlo pronikat a vznikající teplo může poškodit objektiv.

TAK TESTUJE CHIP PROJEKTORY

Chip zkoumá projektory v pěti kategoriích. Celkový počet bodů je váženým součtem jednotlivých hodnocení.

KVALITA OBRAZU

Pro přípravu vrátíme projektory na jejich tovární nastavení a necháme je 30 minut zahřát. Pomocí měřicího přístroje barevného světla Minolta CL-200 měříme v 9 polích projekční plochy velké 2 m² jas a barevné souřadnice v bílé, černé, zelené, červené a modré. Z toho vypočteme a ohodnotíme světelný tok, hodnotu černé, maximální kontrast i barevný prostor a čistotu bílého a černého bodu.

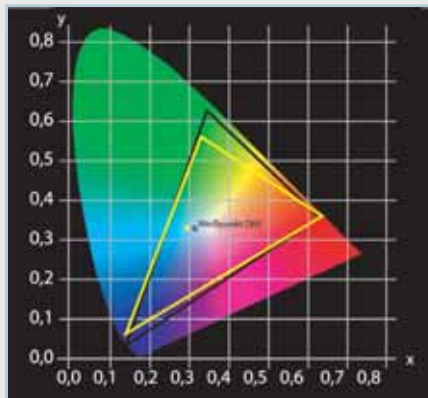
Šachovnicový kontrast vyplývá z měření jasů na šachovnicovém vzoru velkém osmkrát osm políček. Měření jsou doplněna a verifikována vizuálním dojmem, který získáme při přehrávání vybraných filmových scén. Pomocí rozbočovače videosignálu můžeme ohodnotit až čtyři přístroje v průměrném srovnání.

ERGONOMIE

Všechny ovládací prvky musí být lehce dosažitelné a logicky uspořádané. Projektor by měl začátečníkům dodat harmonické přednastavení, profesionálové však dovolit individuální vyladění. Spotřeba proudu, hlučnost (hlasitost v sonech) a mobilita (objem a hmotnost) jsou dalšími kritérii hodnocení.

VÝBAVA

Body přinesou rozsah zoomu i maximální úhlopříčka obrazu, stejně tak velký projekční rozsah. Počítá se počet videovstupů,

Hodnocení barev: Normovaná tabulka barev CIE obsahuje okem vnímané barevné spektrum. Projektory z něj mohou zobrazit jen výřez, který je omezen čistotou jeho základních barev. Pro zjištění barevného prostoru projektoru měříme barevné souřadnice modrého, zeleného a červeného testovacího obrazu. Tyto hodnoty vytvářejí body vrcholů žlutého trojúhelníku. Čím blíže jsou vrcholy okraji barevného prostoru, tím čistěji jsou příslušné barvy zobrazovány. Nejlepší souřadnice barev zjištěné v tomto testovaném poli představují černý referenční trojúhelník.

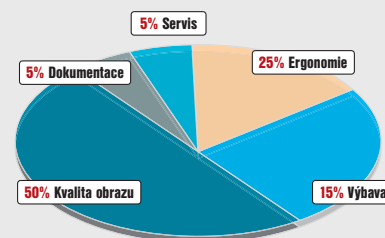
kabely a dodané adaptéry, ale i zdánlivě maličkosti, jako „neztratitelně“ připevněné a průhledné kryty objektivu. Dále oceňujeme vlastnosti, které překračují běžný standard, jako například možnost mechanického přestavení objektivu.

DOKUMENTACE

Dodaná dokumentace má uživatele obsáhle obeznámit se zvláštnostmi projektoru, poskytnout mu tipy k instalaci, bezpečnostní rady a pomoc při chybách. Tištěná příručka nám oproti digitální verzi stojí za bod navíc, stejně jako případně dodané testovací obrázky k nastavení.

SERVIS

Vedle záručních dob na projektor a žárovku hodnotíme náklady technické horké linky, dále pak kvalitu webových stránek výrobce, zejména co se týká dodatečných informací, ovladačů nebo užitečných pomůcek ke stažení.

Sony VPL-CS6: Navigační tlačítko OSD menu je u projektoru Sony pro normální prsty příliš malé.

→ čtyřsměrná kolébka pro navigaci v nastavení menu je však tak maličká, že je jednoduše nepoužitelná.

U hodnot obrazu se Sony protlouká celkem obstojně: s hodnotou 1607 lumenů poskytuje druhý nejvyšší světelný tok a má také poměrně vysoký maximální a především šachovnicový kontrast. Bílá ovšem utíká do zelené.

Hitachi CP-S210: Světelný tok přístroje Hitachi se sice s 908 lumeny pohybuje ještě v rámci hodnot u LCD obvyklých, ale kontrast 250 : 1 je nejhorší v testovaném poli. U šachovnicového kontrastu nechává za sebou jen NEC. Základní barvy alespoň zobrazuje čistě, jeho bílá má ovšem zřetelný nádech zelené. Co se týká hlučnosti, není za šeptajícím Philipsem o mnoho pozadu: díky pouhým 1,9 sonu patří k těm tichým v testovaném poli.

Pozitivně ještě vyniká přítomnost všech běžných videovstupů. Za poznámku také stojí, že náhradní žárovka pro Hitachi stojí necelých 10 000 Kč – ostatní ceny žárovek se s výjimkou Epsonu pohybují mezi 13 000 a 20 000 Kč.

Epson EMP-S1: Úplně zavrhnout nelze ani „koncové světlo“ testu. Se světelným tokem 1075 lumenů a kontrastním poměrem 329 : 1 se nemusí bát srovnání s ostatními LCD projektory. Barevný prostor

Epsonu se téměř kryje s přístrojem Hitachi, jeho bílá je však ještě o trochu zelenější. Kvůli svému neohrabanému zevnějšku a chybějícímu optickému zoomu ztrácí v mobilitě a snadnosti obsluhy rozhodující body. V hodnocení pro domácí kino získává jen známku dostatečně. Přístroj je sice s cenou 55 000 Kč jedním z nejlevnějších projektorů v testu, ale cenový tip Infocus na 4. místě stojí také málo. ■ ■ ■

Stojí pevně: Díky dvěma předním nožkám projektorem Epson hned tak něco neotřese.

SHRNUTÍ

Sytá čerň, ostrý kontrast a přitom menší než Jiráskovo Temno – těmito vlastnostmi nechává vítěz našeho testu Optoma EP725 konkurenci za sebou a je naší volbou, pokud jde o mobilní nasazení. Tento projektor by si ovšem mohl vzít příklad z přístroje Philips bSure XG2 a nehluket tolik svým větrákem. Při zpětném prokládání nedělá stejně jako největší část testovaného pole dobrý dojem.

V této disciplíně překvapil Infocus X1; jemu se zpětné prokládání daří téměř bez třesu. Také ostatní hodnoty jeho obrazu jsou v pořádku, proto se myšlenice všestrannosti dostává nejbliže – pokud cesty nejsou příliš dlouhé, protože skutečně příruční zrovna není.

Estétům ovšem nezbyvá jiné volby: pro ně je zde jen Sony VPL-CS6. Kdo chce v první řadě prezentovat a jen čas od času se dívat na filmy, bude uspokojen většinou přístrojů zde představených. Skuteční fandové domácího kina však musí sáhnout spíše po specialistech s panelem 16 : 9.

VÁŠ VÍTEŽ...

... nemusí být nutně ten náš. Važte sami podle svých osobních kritérií, abyste mohli lehce najít optimální přístroj pro své potřeby.

CHIP tip
únor 2004
vítěz testu

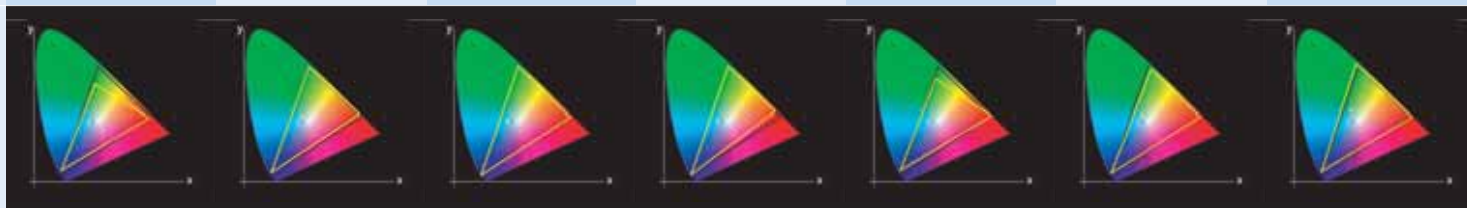
PRODUKT	Optoma EP725	Benq PB2220	Philips bSure XG2
ORIENTAČNÍ CENA VČETNĚ DPH [KČ]	103 700	65 800	84 000
INTERNET	complex.cz	extrapoint.cz	complex.cz
CELKOVÉ HODNOCENÍ	89	81	80
KVALITA OBRAZU (50 %)	100	85	65
ERGONOMIE (25 %)	76	71	100
VÝBAVA (15 %)	78	89	100
DOKUMENTACE (5 %)	88	75	75
SERVIS (5 %)	75	75	75
CENA/VÝKON	uspokojivý	uspokojivý	uspokojivý
SHRNUTÍ	Nejvyšší kontrast, nejnižší hodnota černé a k tomu neutrální barvy	Nejvyšší světelný výkon a velmi dobrý kontrast. Nejhluchnější přístroj v testu	Nejtíší projektor se všemi rozhraními, ale také s modrým nádechem
NAMĚŘENÉ HODNOTY			
SVĚTELNÝ VÝKON	1046 lm	1608 lm	1278 lm
KONTRAST	1991 : 1	1258 : 1	263 : 1
ŠACHOVNICOVÝ KONTRAST	57 : 1	58 : 1	51 : 1
STŘEDNÍ HODNOTA ČERNÉ	0,6 lm	1,3 lm	4,9 lm
HLASITOST NORMÁLNÍ/ÚSPORNÝ REŽIM	3,6 sonu / -	3,9 sonu / -	1,6 sonu / -
TECHNICKÉ ÚDAJE			
TECHNIKA	DLP	DLP	LCD
ROZLIŠENÍ	1024 x 768	1024 x 768	1024 x 768
SVĚTELNÝ VÝKON	1100 ANSI-lm	1700 ANSI-lm	1500 ANSI-lm
ROZMĚRY (Š x H x V)	20 x 15 x 6 cm	22 x 18 x 6 cm	24 x 34 x 11 cm
HMOTNOST	1 kg	1,7 kg	3,7 kg
PROJEKČNÍ VZDÁLENOST	1,2 - 10 m	0,8 - 10 m	1,5 - 11,9 m
ÚHLUPŘÍČKA OBRAZU	0,7 - 5,8 m	0,6 - 6,1 m	1 - 6,4 m
FAKTOR ZOOMU	1,2	1,2	1,2
OFFSET STŘEDU OBJEKTIVU K DOLNÍ HRANĚ OBRAZU	cca -10 cm z 2 m	cca -10 cm z 2 m	cca -10 cm z 2 m
STROPNÍ MONTÁŽ/ZPĚTNÁ PROJEKCE	ano/ano	ano/ano	ano/ano
VÝKON ŽÁROVKY	120 wattů	150 wattů	150 wattů
ŽIVOTNOST ŽÁROVKY/CENA (PŘEPÖČET EUR)	2000 h/17 000 Kč	2000 h/16 200 Kč	3000 h/14 500 Kč
ROZHRANÍ VIDEO	DSub, Component, S-Video, Video	DSub, S-Video, Video	DSub, Component, S-Video, Video
KABELY A ADAPTÉRY	DSub, S-Video, Video	DSub, S-Video, Audio	DSub, S-Video, Composite, Scart, Audio
ZÁRUKA NA PROJEKTOR	3 roky	3 roky	3 roky
ZÁRUKA NA ŽÁROVKU	3 měsíce	3 měsíce	3 měsíce
BAREVNÝ PROSTOR			
	<p>V diagramech je žlutě vyznačen prostor, který příslušný přístroj obsáhne. Vrcholy by měly ležet co nejbližší ke kraji diagramu. Bližší informace v rámečku „Tak testuje Chip“ na str. 43</p>		

*Podle tohoto klíče přiděluje Chip políčka hodnocení: 100 - 90 bodů = 5 políček, 89 - 75 = 4 políčka, 74 - 60 = 3 políčka, 59 - 45 = 2 políčka, 44 - 20 = 1 políčko, 19 - 0 = 0 políček

CHIP tip
únor 2004
cenový tip

Infocus X1	NEC VT560	Sharp PG B10S	Toshiba TLP-S40	Sony VPL-CS6	Hitachi CP-S210	Epson EMP-S1
48 700	76 800	46 400	60 880	59 000	42 600	54 800
avmedia.cz	nec.cz	mediatronic.cz	toshiba.cz	mediatronic.cz	mediatronic.cz	avmedia.cz
73	71	70	69	69	67	65
74	66	53	57	63	50	56
64	68	82	73	66	80	67
78	89	83	94	78	89	83
88	88	100	88	88	100	88
83	75	100	83	92	75	75
velmi dobrý	uspokojivý	velmi dobrý	velmi dobrý	uspokojivý	velmi dobrý	velmi dobrý
Silný kontrast a nejlepší zpětné prokládání, ale slabý světelný výkon	Průměrný světelný výkon, mnoho možností nastavení	Jediný přístroj s mechanickým přestavením objektivu. Nízký světelný výkon	Slušný kontrast, ale slabý světelný výkon	Velmi vysoký světelný výkon, jinak průměrné hodnoty	Příjemně tichý, nejnižší hodnocení obrazu, lehký zelený nádech	Průměrný světelný výkon, zelený nádech, chybí optický zoom
882 lm	1070 lm	823 lm	941 lm	1607 lm	908 lm	1075 lm
1042 : 1	266 : 1	254 : 1	323 : 1	432 : 1	250 : 1	329 : 1
59 : 1	44 : 1	49 : 1	55 : 1	55 : 1	45 : 1	53 : 1
0,9 lm	4 lm	3,3 lm	2,9 lm	3,7 lm	3,7 lm	3,3 lm
3,1 sonu / 2,7 sonu	3,8 sonu / 1,9 sonu	3,4 sonu / 2,7 sonu	2,9 sonu / 2,2 sonu	3,2 sonu / -	1,9 sonu / 1,1 sonu	2,8 sonu / -
DLP	LCD	LCD	LCD	LCD	LCD	LCD
800 x 600	1024 x 768	800 x 600	800 x 600	800 x 600	800 x 600	800 x 600
1100 ANSI-lm	1300 ANSI-lm	1000 ANSI-lm	1600 ANSI-lm	1800 ANSI-lm	1200 ANSI-lm	1200 ANSI-lm
25 x 32 x 11 cm	31 x 23 x 9 cm	30 x 24 x 11 cm	30 x 21 x 8 cm	29 x 23 x 7 cm	33 x 25 x 11 cm	37 x 27 x 11 cm
3,1 kg	2,9 kg	2,9 kg	2,2 kg	2,7 kg	2,9 kg	3,2 kg
0,8 - 9,3 m	0,7 - 10,9 m	1,2 - 11,3 m	1,26 - 9,73 m	1,2 - 5,7 m	0,9 - 10,9 m	0,87 - 11 m
1 - 5,1 m	0,5 - 7,6 m	1 - 7,6 m	1 - 7,6 m	1 - 3,8 m	0,8 - 7,5 m	0,8 - 7,6 m
1,2	1,2	1,2	neudáno	1,2	1,2	1,2 digitálně
cca - 37 cm z 2 m	cca -12 cm z 2 m	cca -100 cm z 2 m	cca -10 cm z 2 m	cca -10 cm z 2 m	cca -10 cm z 2 m	cca -10 cm z 2 m
ano/ano	ano/ano	ano/ano	ano/ano	ano/ano	ano/ano	ano/ano
150 wattů	200 wattů	132 wattů	165 wattů	165 wattů	130 wattů	132 wattů
3000 h/13 000 Kč	2000 h/13 000 Kč	3000 h/14 900 Kč	3000 h/16 200 Kč	neudáno/16 800 Kč	2000 h/9400 Kč	neudáno/9000 Kč
DSub, S-Video, Video	DSub, S-Video, Video	DSub, Component, S-Video, Video	DSub, S-Video, Video	DSub, S-Video, Video	DSub, Component, S-Video, Video	DSub, S-Video, Video
DSub, S-Video, Composite, Audio	DSub	DSub, Component, S-Video, Video	DSub, S-Video, Video, Audio	DSub	DSub, Audio	DSub
3 roky	3 roky	3 roky	3 roky	3 roky	3 roky	3 roky
3 měsíce	6 měsíců	6 měsíců	3 měsíce	6 měsíců	6 měsíců	3 měsíce

nVidia GeForce FX 5950 Ultra

Pro pár „frejmů“ navíc

Frekvence procesorů a tím i jejich výkon jsou v poslední době na takové úrovni, kterou možná ani každý nevyužije; procesor tedy nebývá slabou částí počítačové sestavy. Kdo potřebuje počítač výkonný v oblasti grafiky (tedy především pro hraní nových her), nemusí tak často měnit procesor, zato grafickou kartu ano. Tato oblast se vyvíjí skutečně velmi rychle a hry jsou sice stále dokonalejší, ale i náročnější.

Dnes se v oblasti grafických čipů drží na špičce v podstatě jen dvě firmy – nVidia a ATI. Ovšem zcela nový čip nemohou ani ony uvádět každou chvíli, a tak aby náročné uživatele častěji potěšily nějakou novinkou, uvádějí v mezidobí mírně vylepšené starší čipy, které se liší například pracovní frekvencí nebo typem použité paměti. I to totiž samozřejmě vede ke zvýšení výkonu.

nVidia momentálně nabízí jako nejvýkonnější řešení nový čip s označením nVidia GeForce FX 5950 Ultra. Oproti čipu GeForce FX 5900 Ultra, který byl ještě nedávno králem, mnoho nového nepřináší. Čip označený NV38 se totiž stejně jako starší verze NV35 vyrábí 0,13mikronovou technologií a nabízí stejné funkce. Pra-

GIGABYTE FX 5950 ULTRA GV-N595U256V

Výkonná grafická karta.

GPU nVidia GeForce FX 5950 Ultra**Paměť** 256 MB DDR SDRAM**Konektory** DVI, S-Video, D-Sub**Výrobce** Gigabyte**Poskytl** ELAP**Cena s DPH** 14 994 Kč

cuje pouze na vyšší frekvenci 475 MHz (což je o 25 MHz více než u předchozího modelu) a využívá velmi rychlé paměti DDR, které pracují na frekvenci 950 MHz. Přenosová rychlost je pak úctyhodných 30,4 GB/s. Sběrnice je 256bitová a používá se 256MB paměť.

Nový čip jsme vyzkoušeli ve dvou grafických kartách – Leadtek WinFast A380 Ultra THD MyVIVO a GigaByte FX5950 Ultra N595U. Obě karty vyžadují dodatečné napájení a mají masivní a chvílemi i hlučné chladiče. Ty se ale pořádně rozjedou, jen když karty pracují v 3D modu.

Karta Leadtek WinFast A380 Ultra THD MyVIVO má na čipu chladič, který je umístěn z obou stran karty, a tak celkově zabírá o něco méně místa. Lopatky chladiče jsou chráněny mřížkou, přes kterou by se neměl dostat prach, čímž se prodlužuje životnost chladiče i karty.

Označení VIVO (Video In, Video Out) napovídá, že karta obraz nejen produkuje, ale je schopna ho i zpracovat, takže z různých zdrojů můžete grabovat video. K tomu se hodí i dodané kabely (videokabel, S-Video kabel, redukce DVI – D-Sub a VIVO kabel). Díky extrémní rychlosti karty a dodanému softwaru je například možné rovnou ukládat snímané video na DVD disk (DirectBurn).

Kromě kabelů naleznete v krabici i programy WinFastDVD (pro přehrávání video DVD disků), VideoStuidio 7 SE, DVD MovieFactory 5.5 SE, Ulead Cool 3D pro práci s grafikou a videem. Nechybí ani hry, a to Big Mutha Truckers a GunMetal.

Druhou kartou se stejným čipem je GigaByte FX 5950 Ultra GV-N595U256V. Chlazení má řešeno trochu jinak a převažuje na jedné straně. Karta tedy zabere v počítači dva sloty a je mohutná a těžká.

Opět jde o kartu s funkcí VIVO, která podporuje grabování videa. Redukce a různé kabely jsou součástí dodávky (VIVO kabel, S-Video kabel, redukce DVI - D-Sub). Co se týká softwaru, kromě ovladačů dostanete hry Arx Fatalis, Tomb Raider a Raven shield a programy Power DVD 5.0 a Power Director 2.55 ME.

Karty jsme testovali v sestavě založené na desce Intel s čipovou sadou Intel 875PE. Použili jsme procesor Pentium 4 s frekvencí

2,4 GHz, pevný disk Seagate Barracuda V s rozhraním Serial ATA a 256MB paměťový modul. Použili jsme systém Windows XP Professional. Pro srovnání jsme otestovali i grafickou kartu ASUS V9995 Ultra s GPU nVidia GeForce FX 5900 Ultra.

Výkon testovaných karet je skutečně extrémní. Velké rozdíly mezi nimi samo-

zřejmě nejsou a podstatné rozdíly nenajdete ani při porovnání s kartou se starším čipem. Vyšší frekvence jádra a rychlejší paměť se projevily především při použití vyššího rozlišení, ale u nižšího rozlišení jsou rozdíly malé. Vyšší výkon se

LEADTEK WINFAST A380 ULTRA THD MYVIVO

Výkonná grafická karta.

GPU nVidia GeForce FX 5950 Ultra**Paměť** 256 MB DDR SDRAM**Konektory** DVI, S-Video, D-Sub**Výrobce** Leadtek**Poskytl** Levi**Cena s DPH** 18 100 Kč

→ projeví i při použití efektů, větší barevné hloubky a podobně.

Jde o karty, které potěší jen skutečné nadšence vysokých fps, protože jejich cena není právě lidová. Za to „nej“ se prostě vždycy platí o něco více. Dražší je karta Leadtek, za kterou dáte celých 18 100 Kč. Za to už je možné zakoupit celou počítačovou sestavu, která ale samozřejmě právě v oblasti grafiky bude značně zaostávat.

Ani GeForce FX 5950 Ultra nebude kralovat dlouho. nVidia už chystá čip NV40, který se bude lišit podstatně více, tedy nejen vyšší frekvencí, ale i novými technologiemi. Bude patrně podporovat novou verzi DirectX (9.1 - Pixel Shader 3.0 a Vertex Shader 3.0).

	nVidia GeForce FX 5900 Ultra	nVidia GeForce FX 5950 Ultra
GPU	NV35	NV38
VÝROBNÍ PROCES	0,13 mikronu	0,13 mikronu
POČET TRANZISTORŮ	135 milionů	135 milionů
FREKVENCE JÁDRA	450 MHz	475 MHz
FREKVENCE PAMĚTI	850 MHz	950 MHz
PAMĚŤOVÁ SBĚRNICE	256b DDR	256b DDR
PAMĚŤOVÁ PROPUSTNOST	27,2 GB/s	30,4 GB/s

Samotný grafický čip bude obsahovat 150 milionů tranzistorů. Frekvence čipu a frekvence a typ paměti jsou ještě otázkou. Frekvence patrně bude přesahovat 500 MHz. Grafický výkon prostě půjde zanedlouho opět nahoru. ■ ■ ■ Pavel Troušil

Obě karty mají konektor VIVO a mohou tedy i grabovat video.

GRAFICKÁ KARTA	ASUS V9950 Ultra	Leadtek WinFast A380 Ultra THD MyVIVO	Gigabyte FX 5950 Ultra GV-N595U256V
GPU	nVidia GeForce FX 5900 Ultra	nVidia GeForce FX 5950 Ultra	nVidia GeForce FX 5950 Ultra
PAMĚŤ	256 MB	256 MB	256 MB
3DMARK 2001 SE [BODY]			
800 × 600	12811	12831	12986
1024 × 768	12028	12223	12128
1280 × 1024	11112	11304	11249
1600 × 1200	9995	10248	10263
3DMARK 2003 [BODY]			
800 × 600	6216	6416	6498
1024 × 768	5221	5391	5423
1280 × 1024	3978	4191	4208
1600 × 1200	3172	3195	3215
QUAKE 3 ARENA [FPS]			
800 × 600	274	278	281
1024 × 768	269	272	276
1280 × 1024	254	259	264
1600 × 1200	221	231	235
SERIOUS SAM II [FPS]			
800 × 600	105,6 / 111,8	106,7 / 113,5	107,2 / 114,1
1024 × 768	99 / 105,9	101,5 / 107,2	102,3 / 108,1
1280 × 1024	92,2 / 97,9	91,7 / 98,2	91,9 / 98,75
1600 × 1200	80,6 / 85,9	80,9 / 87,3	81,2 / 87,55
AQUAMARK 3			
1024 × 768 [FPS]	35,54	35,85	36,16
1024 × 768 [BODY]	35542	35848	36163
CODE CREATURES [FPS]			
1024 × 768	46,8	47,8	48,1
1280 × 1024	38,2	40,1	40,5
1600 × 1200	30,9	31,5	31,9

Inkoustové tiskárny formátu A3

Čtyřikrát A3

Pro toho, komu je prostor běžného papíru A4 malý a přitom nepotřebuje přímo velkoformátovou tiskárnu, jsou tu tiskárny formátu A3. My jsme se zaměřili na levnější kancelářské modely – v našem přehledu najdete čtyři z nich.

Nejrozšířenější tiskárny pracují s formátem A4. Čas od času je však potřeba vytisknout i větší dokument. Může jít například o různé reporty, plány, grafy, velké tabulky nebo nákresy. Na malém papíru jsou totiž nepřehledné nebo nečitelné. Právě pro tyto účely jsou tu tiskárny formátu A3, tedy většinou A3+, což je formát ještě o něco větší (konkrétně 330 × 483 mm). Kromě plné stránky A3 jsou tyto tiskárny schopny vytisknout například i pasovací a ořezové značky. Navíc často tisknou i na nestandardní formáty ještě delších pásů papíru. Existují sice laserové tiskárny tohoto formátu, ale jakmile dojde na tisk propagačních materiálů, bez barvy se prostě nikdo neobejde.

My jsme vyzkoušeli celkem čtyři tiskárny od dvou výrobců. Firma Canon nám zapůjči-

la modely i6500 a i9100. Při tisku používají technologii MicroFine Droplet Technology, při které se na papír vystřelují kapičky o objemu pouhých 5 pl. Rozlišení tiskáren je tedy vysoké – až 4800 × 1200 dpi při barevném tisku, případně 600 × 600 při tisku černobílého textu. Jednotlivé inkousty jsou oddělené a můžete je měnit zvlášť, což je výhodné například v případě, kdy se častěji spotřebuje jen jedna z barev.

Tiskárna i9100 sice tiskne některé úlohy pomaleji, ale mohou se v ní použít i další barvy (fotografická purpurová a azurová), celkem tedy šest inkoustů. Zvládá tedy mnohem lépe tisk fotografií, protože škála barevných odstínů je mnohem širší. Je také schopna tisknout i do okrajů, takže vytištěné fotografie vypadají opravdu pěkně.

Oba stroje značky Canon je možno doplnit řešením PowerRIP 2000 PostScript Raster Image Processor od firmy iProof; mohou pak sloužit i jako nátištěvé řešení.

Také dvě tiskárny HP – DeskJet 9300 a 9670 – pracují v rozlišení 4800 × 1200 dpi. Používají ovšem různé technologie tisku. Model 9670 novější a dokonalejší PhotoREt IV, model 9300 pak starší, „léty prověřený“ PhotoREt III. K počítači se mohou připojit pomocí USB i paralelního portu. U tiskárny DeskJet9670 lze místo černé kartridže použít dodanou fotografickou kartridž; místo čtyř se pak používá soustava šesti barev, takže vytištěné barevné přechody jsou dokonalejší. Příbuzný model 9680, který jsme ale netestovali, je dokonce vybaven PostScriptem.

Tiskárny HP poskytují uživateli kontrolu nad barevností výtisků, optimální nastavení se však bez několika pokusných tisků neobejde

ZAČÍNÁME...

Tiskárny byly pro test připojeny pomocí USB kabelu k počítači s operačním systémem Windows XP Professional a pomocí různých programů jsme na nich tiskli průřez všemi myslitelnými typy úloh. Začali jsme tradičním tiskem textů a grafiky na formát A4, došlo na tisk fotografií na speciální papír a samozřejmě oproti jiným našim testům přibýly i testy speciálně

Canon i9100: pro lepší míchání odstínů barev se navíc používají i světlejší odstíny purpurového a azurového inkoustu

zaměřené na velkoformátový tisk. Kromě obsáhlé tabulky z programu Microsoft Excel jsme tiskli také vektorovou grafiku a v PDF formátu vytvořený leták. Čas potřebný pro tisk textu jsme měřili jak v rychlém náhledovém režimu, tak i při standardním nastavení, grafické úlohy byly testovány výhradně v režimu nejlepšího možného nastavení. Velké rozdíly v rychlosti i kvalitě představuje použitý druh papíru. Jelikož jsou tyto tiskárny určeny pro kancelářské prostředí, převažovaly v našem testu úlohy tištěné na obyčejný papír s gramáží 80 g/m².

Barevné inkousty jsou v tiskárně DeskJet 9300 sloučené a vyměňují se společně s tiskovou hlavou najednou.

→ VÝSLEDKY A DOJMY

Při instalaci žádné z tiskáren nenastaly problémy, u obou strojů HP si však dejte pozor na pořadí instalace – jak se píše v příručce, nejprve musíte instalovat ovladače a pak připojit tiskárnu. Ovladače všech tiskáren jsou lokalizované a nenarazili jsme ani na žádné obtíže či nelogičnost obsluhy, po stránce uživatelského komfortu si všechny tiskárny vedly dobře.

Rychlostí nás zaujala tiskárna Canon i6500. Jako první zvládla prakticky všechny disciplíny, jen při tisku konceptu ji předehnal tiskárny HP a o malinko pomalejší byla při tisku fotografie formátu A4. V této disciplíně ji předhlonila tiskárna Canon i9100, která je na fotografii specialistou. Obecně si tiskárny Canon vedly v rychlostním testu lépe než tiskárny od firmy Hewlett-Packard.

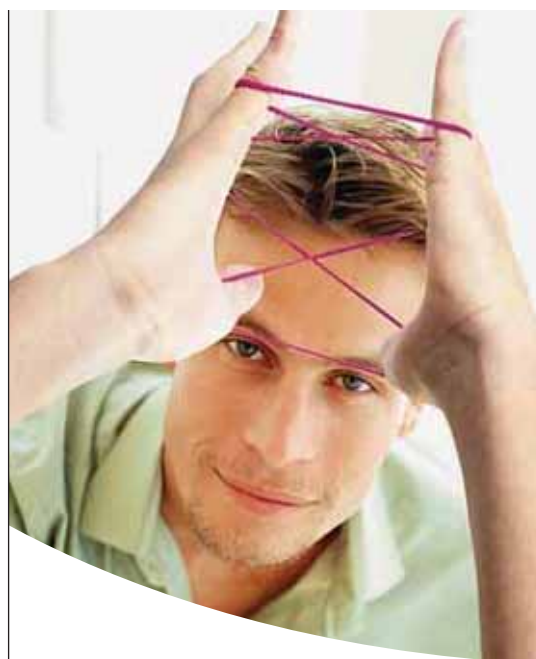
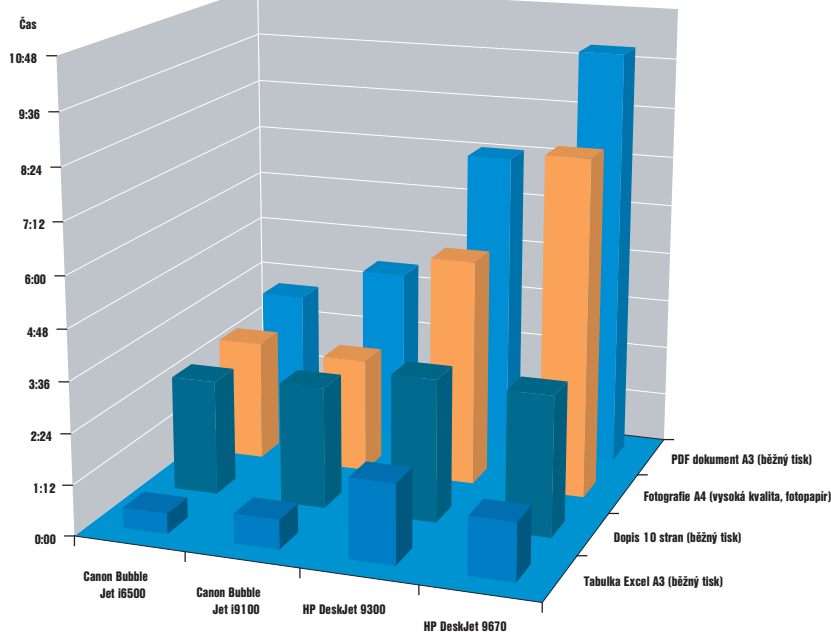
Kvalita výstupu je u všech tiskáren velmi dobrá a pro běžné účely jsou skvělé všechny. Potěší dokonce i skutečně náročné uživatele, protože tisknou jemnou vektorovou grafiku. Na fotografie je kadet model Canon i9100 a velmi hezké výstupy má i HP DeskJet 9670. Fotonáplně přece jen dělají své.

Náklady na tisk jsme určovali podle údajů výrobce. Cena za výtisk černobílé stránky se pohybuje mezi 1 a 2,5 Kč. Barevná stránka přijde zhruba na 5 Kč. Ovšem to platí v případě, kdy je pokryto každou barvou asi 5 % povrchu papíru A4. Při tisku větších ploch se tisk citelně prodraží.

Celkově se nám v této kategorii tiskáren nejvíce líbil model i6500, a to jak vzhledem k ceně, tak vzhledem k rychlosti tisku a solidní kvalitě.

■ ■ ■ Miroslav Stoklasa, Pavel Trousil

Rychlost tisku

Mohu dokázat vše?

Ano, s multifunkčními zařízeními Canon s výstupem fotografické kvality, profesionálním výkonem a rychlostí – vše v jednom.

SmartBase MP 700 Photo SmartBase MP 730 Photo

Canon SmartBase Vám nejen usnadní práci v kanceláři, ale i vytiskne excelentní fotografie z Vaší báječné dovolené.

- ▶ MicroFine Droplet Technology s velikostí kapiček inkoustu™ – 2pl
- ▶ Rozlišení tisku: 4800×1200dpi
- ▶ Rychlost tisku a kopírování: 22 str/min mono, 14 str/min v barvě
- ▶ Single Ink – dělené inkoustové náplně
- ▶ Skener : 1200×2400dpi/36 bitů
- ▶ Podpora přímého tisku z médií: CompactFlash™ (Typ I & II), SmartMedia™, MultiMedia card, Secure Digital, Memory Stick

Speciální funkce navíc u MP 730 Photo

- ▶ Fax modem: Super G3 - 33.6kbps
- ▶ Paměť faxu: 270 stran
- ▶ Automatický podavač dokumentů na 30 listů

Canon Bubble Jet i6500

Na tiskárnu formátu A3 je tiskárna Bubble Jet i6500 poměrně malá a skladná. Do jejího zásobníku, který je umístěn v zadní části, se vejde až 100 listů papíru. Potištěná média se shromažďují před tiskárnou, takže při provozu zabere více místa. Při tisku se používají čtyři inkousty, které se mění zvlášť, což je výhoda. Komunikace s PC probíhá buď po paralelním kabelu, nebo po sériové sběrnici USB. Na tiskárně jsou tři ovládací tlačítka a jedna informační dioda.

Lokalizované ovladače nabízejí možnost tisku v normální i vysoké kvalitě, dále možnost tisku vodotisku a nastavení různých efektů pro z kvalitnění tisku obrázků (potlačení šumu, optimalizátory). Kromě nich najdete na CD i programy Easy PhotoPrint a WebPrint.

S rychlostí tisku jsme byli velmi spokojeni. Jak text, tak grafiku tiskne tato tiskárna velmi svižně. Například PDF dokument formátu A3 zvládla pod tři a půl minuty. Udávané rozlišení až 4800 x 1200 dpi se na výsledku projevilo, takže ani s kvalitou tisku nemá tento model problémy. Při tisku fotografií ovšem samozřejmě nedosahuje kvalit tiskáren se speciálními fotonáplněmi. Dokáže tisknout i bez okrajů, což se hodí zvláště pro tisk fotek. Tato tiskárna je stavěna na měsíční

CHIP tip
únor 2004
cena/výkon

zátěž cca 10 000 stránek, což je poměrně dost.

O stavu tisku je uživatel průběžně informován ve stavovém okénku

CANON BUBBLE JET I6500

Celkové hodnocení 8

Cena s DPH 16 990 Kč

- + RYCHLOST TISKU
- + ROZMĚRY
- + ODDĚLENÉ INKOUSTY
- SLABŠÍ FOTOGRAFIE

Canon Bubble Jet i9100

Tiskárna Canon Bubble Jet i9100 sice výborně zvládá kancelářské úlohy, ale částečně patří i do dalšího segmentu – mohou ji totiž využít i fotografové nebo designéři, kterým jde především o vysoce kvalitní barevný výstup na větší formát. Nominální rychlost udávaná výrobcem sice naznačila, že tiskárna bude mít silnější stránky jinde než v rychlosti tisku, ale testy nakonec nedopadly špatně. Tiskne rychlostí 6 stran za minutu, ale v některých ohledech

předhlonila i papírově silnější soupeře.

Grafika a fotografie se tisknou velmi dobře. Může za to nejen technologie MicroFine Drop-let Technology, při které jsou kapky velikosti 4 pl vystřelovány z 3072 trysek tiskové hlavy (tiskárna je podle výrobce schopna vystřelit až 74 milionů kapek inkoustu za sekundu), ale i použití šesti inkoustů – navíc je použita fotografická purpurová a tyrkysová barva. Inkousty se doplňují zvlášť, a můžete je tedy samostatně měnit podle potřeby.

Tiskárna je vzhledově pěkná. Stejně jako model i6500 má podavač v zadní části, a to na 100 listů papíru, a má i stejná ovládací tlačítka. Připojuje se jen pomocí USB portu, paralelní port nemá. Ovladač poskytuje v podstatě stejné funkce jako u modelu i6500. Neumožňuje ale tisk v nejlepší kvalitě na běžný papír. Výstupy jsou velmi kvalitní a tiskárna se tak uplatní především

při tisku obrázků. Tisk náhledů je u ní dost pomalý. Cena tiskárny je vyšší.

Ovladač tiskárny Canon i9100 nabízí základní funkce pro úpravu obrázků přímo při tisku

CANON BUBBLE JET I9100

Celkové hodnocení 7,5

Cena s DPH 20 790 Kč

- + KVALITA TISKU
- + FOTOGRAFICKÉ INKOUSTY
- + VÝMĚNNÉ KARTRIDŽE
- CENA
- RYCHLOST TISKU KONCEPTU

HP DeskJet 9300

Levnější zástupce značky HP, tiskárna DeskJet 9300, používá soutisk čtyř barev umístěných v černé a třibarevné integrované hlavě. Je schopna potisknout maximální formát A3+ rychlostí až 14 černobílých nebo 11 barevných stran A4 za sekundu. Maximální pracovní rozlišení 4800 × 1200 dpi je dáno tiskovou technologií PhotoREt III, která přeče jen již zastarává. Na druhou stranu, použité větší zásobníky inkoustu jsou do kancelářského provozu vhodnější.

Tiskárna s měsíčním zatížením 5000 stran je robustní, má podavač až pro 150 listů papíru a dvojici komunikačních rozhraní – paralel-

ní a USB. Díky vestavěnému tiskovému jazyku PCL3 je možné tisknout i z historického prostředí dosových účetních programů. Přimo na těle tiskárny je tlačítko Stop, určené pro přerušování chybné tiskové úlohy.

Rychlost tisku jak běžných, tak velkoformátových dokumentů je dostatečná, náhled 10stránkového dopisu je hotov za minutu a půl, velká tabulka formátu A3 se vytiskne za méně než dvě minuty a i na náročnou A3 grafiku se čeká méně než osm minut. Kvalita výstupů je pro kancelářské nasazení více než dostatečná. Hlavně u fotografického tisku a polotónů je sice

patrná jistá zrnitost čtyřbarevného soutisku inkoustových kapek, v případě testované tiskárny však více rušilo lehké řádkování patrné u větších jednobarevných ploch. Tiskárna DeskJet 9300 podává i bez speciálních fotoinkoustů dobře použitelné výstupy a pro nejčastěji potřebný tisk textu je díky sytě černému pigmentovému inkoustu velmi vhodná.

HP DeskJet 9670

Druhý zástupce dvoupísmenné značky HP nese označení DeskJet 9670. Poslední dvojice číslic znamená, že tento konkrétní model z řady dj96xx je vybaven modulem pro automatický oboustranný tisk. V rozměrné krabici s tiskárnou také nalezneme hned trojici poměrně malých tiskových hlav, kromě barevné ještě samostatnou černou, která se v tiskárně střídá za fotografickou. Jestliže umístíme do držáku fotografickou tiskovou hlavu, používá tiskárna šestibarevný soutisk pro jemnější tisk polotónů, což se výrazně projeví hlavně u fotografií. S fotohlavou je však tisk poma-

lejší a nákladnější, proto se je vyplatí podle aktuální potřeby vyměňovat. Kalibrace nově vložených hlav je pomocí zabudovaného čidla automatická, ale i „starou“ hlavu již tiskárna rozezná a v takovém případě již kalibrační výtisk neprovádí.

Nominální rychlost tisku je 20 černobílých nebo 15 barevných stran A4, případně 11/9 stran formátu A3. Hlavně pro tisk fotografií je užitečnou funkcí tisk až do okrajů papíru, již zmíněná jednotka duplexního tisku se naopak využije při tisku textových dokumentů. Jestliže není instalována, lze zadní šterbinu s přímým průchodem využít pro potisk extrémně tlustých papírů.

Na vytištěné fotografii není prakticky vidět tiskový rastr, přechody odstínů jsou plynulé. Také tisk textu se podařil, hrany písmen jsou ostré a bez patrných chyb. I v případě dj9670 je tisk v rychlém náhledovém režimu dobře použitelný, pouze místy dojde k roztržení tištěných hran. Relativně nejhůře si tiskárna poradila s tiskem barevné grafiky bez fotonáplně, kdy se u větších potišťených ploch objevují nedokonalosti kresby.

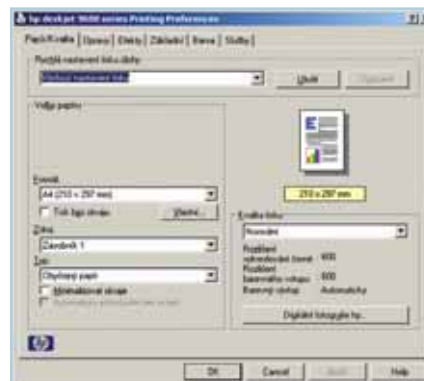
Všechna nastavení ovladače lze pro pozdější použití uložit do profilu

CANON BUBBLE JET I6500

Celkové hodnocení 6,5

Cena s DPH 14 490 Kč

- + PARALELNÍ PORT A TISK Z DOS
- + LOKALIZOVANÝ OVLADAČ
- + CENA
- TISK FOTOGRAFIÍ
- ZRNITÝ TISK V NÁHLEDOVÉM REŽIMU

Ovladače tiskárny HP jsou lokalizovány, takže ani začátečník nebude v informacích a nastaveních bloudit

CANON BUBBLE JET I9100

Celkové hodnocení 7

Cena s DPH 24 090 Kč

- + DUPLEXNÍ TISK
- + FOTOGRAFICKÁ NÁPLŇ
- + TISK BEZ OKRAJŮ
- CENA
- INKOUSTOVÉ HLAVY S MALOU KAPACITOU
- SLABŠÍ TISK NÁHLEDU

TISKÁRNA	Canon Bubble Jet i6500	Canon Bubble Jet i9100	HP DeskJet 9300	HP DeskJet 9670
VÝROBCE	Canon	Canon	HP	HP
POSKYTL	Canon CZ	Canon CZ	HP	HP
CENA VČETNĚ DPH (KE DNI 7. 5. 2003) [Kč]	16 990	20 790	14 490	24 090
PARAMETRY				
MAX. ROZMĚRY MÉDIA	A3+	A3+	A3+	A3+
MAX. ROZLIŠENÍ TISKU BAREVNĚ [DPI]	4800 × 1200	4800 × 1200	4800 × 1200	4800 × 1200
PAMĚŤ TISKÁRNY	80 KB	80 KB	8 MB	16 MB
NOMINÁLNÍ RYCHLOST TISKU ČB / BAREVNĚ [STR./MIN.]	17 / 12	6 / 6	14 / 11	20 / 15
KOMUNIKAČNÍ ROZHRANÍ	paralelní, USB	USB	paralelní, USB	paralelní, USB 2.0 (Full Speed)
OVLADAČ V ČESKÉM JAZYCE	ano	ano	ano	ano
OSTATNÍ SOFTWARE V DODÁVCE	Easy-PhotoPrint, Easy-WebPrint	Easy-PhotoPrint, Easy-WebPrint, PhotoRecord, ZoomBrowser EX, PhotoStitch	HP Photo & Imaging software 2.0	HP Photo & Imaging software 2.0
SPRÁVA BAREV	ICM, ColorSync, Exif Print	ICM v2.0, ColorSync 2.5 nebo pozdější, Exif Print	-	-
PODPOROVANÉ OPERAČNÍ SYSTÉMY	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS, Linux, Windows CE, Palm OS
ROZMĚRY (Š × V × H) [MM]	573 × 334 × 196	573 × 334 × 196	592,3 × 233 × 381	592 × 379 × 177
HMOTNOST [KG]	7	8	10	11
TISK				
TISKOVÁ HLAVA	CMYK	CMYKFCFM	spojená se zásobníkem	spojená se zásobníkem
ZÁSOBNÍK INKOUSTU	C, M, Y, K	C, M, Y, K, FC, FM	CMY, K	CMY, K / FC+FM
GRAMÁŽ MÉDIÍ [G/M ²]	270	270	280	280
KAPACITA PODAVAČE [LISTŮ]	100	100	150	150
TISKOVÉ NÁPLNĚ (PODLE ÚDAJŮ VÝROBCE)				
VÝDRŽ ČERNÉ NÁPLNĚ (POKRYTÍ 5 %) [STRAN]	310	310	830	450 (19 ml)
VÝDRŽ BAREVNĚ NÁPLNĚ (POKRYTÍ 15 %) [STRAN]	390	860 + 790 + 470 + 410 + 270	450 / 970 (podle objemu 19 nebo 38 ml)	400 (barevná 19 ml) + 125 foto 17 ml
CENA ČERNÉ NÁPLNĚ S DPH [Kč]	390	330	1099	1149
CENA BAREVNĚ A FOTOGRAFICKÉ NÁPLNĚ S DPH [Kč]	3 × 300	5 × 330	1190	1190 + 890
ORIENTAČNÍ CENA STRANY A4 ČB / BAREVNĚHO TISKU [Kč]	1,26 / 3,30	0,96 / 4,80	1,32 / 4,58	2,55 / 5,21
RYCHLOST TISKU [MIN.:S]				
DOPIS 10 STRAN (KONCEPT, ČERNOBÍLE)	1:39	2:06	1:33	1:07
DOPIS 10 STRAN (BĚŽNÝ TISK)	2:44	2:53	3:23	3:19
1. STRANA	0:38	0:19	0:37	0:30
SMÍŠENÁ GRAFIKA (VYSOKÁ KVALITA, 5 KOPIÍ)	7:27	9:29	15:29	21:45
FOTOGRAFIE A4 (VYSOKÁ KVALITA, FOTOPAPÍR)	2:52	2:43	5:24	8:03
PDF DOKUMENT A3 (BĚŽNÝ TISK)	3:19	4:09	7:17	9:58
TABULKA EXCEL A3 (BĚŽNÝ TISK)	0:29	0:42	1:53	1:22
HODNOCENÍ [1 – 10 BODŮ]				
TISK TEXTU	9	7	6	8
TISK GRAFIKY, SCHÉMAT	8	7,5	7,5	6
TISK FOTOGRAFIÍ	6	8	4	9
PROVOZNÍ NÁKLADY	8	7	6	5
RYCHLOST TISKU	9	8	7	7
CELKOVÉ HODNOCENÍ	8	7,5	6,5	7

inzerce

Contour Design ShuttlePro

Shuttle: Skvělý, ale...

Contour ShuttlePro je zcela univerzální ovládací zařízení, jež můžeme využít pro řízení libovolné aplikace. Především je však určeno pro usnadnění střihu videa.

Základem je klasické stříhové „točítka“ Jog & Shuttle: dvojitý prstenec, jehož vnitřní část se dá točit na obě strany bez omezení a obvykle slouží ke krokování záběrů dopředu a dozadu, zatímco vnější lze oboustranně otáčet k dorazům a používá se pro přehrávání a přetáčení na jednu či druhou stranu. Navíc je k dispozici několik tlačítek, jejichž význam je volně definovatelný. Modely „shuttlu“ se liší počtem tlačítek: nejlevnější Space Shuttle jich má pět, Shuttle-

používá PKG, standardní instalační formát pro Mac OS X.

Po instalaci programového vybavení (testoval jsem jen pod Mac OS X) je nutné restartovat počítač – takové věci byly únosné v dobách Mac OS 6, ale software pro Mac OS X si může dovolit požadovat restart pouze tehdy, jde-li o upgrade jádra systému. Ve všech ostatních případech je to zbytečné, protože Mac OS X lze překonfigurovat dynamicky.

Vlastní funkce Shuttle je velice jednoduchá: zařízení dokáže generovat řadu událostí – samozřejmostí je stisknutí toho či onoho tlačítka, navíc je zde „krok točítka Jog doprava“, „krok točítka Jog doleva“, „natočení prstence Shuttle do první polohy vpravo“

nou, nebo může být automaticky opakována s nastavitelnou frekvencí.

Seznamů přiřazujících akce událostem lze definovat libovolné množství. Kterýkoli z nich můžeme přiřadit některé z aplikací; ShuttlePro po aktivaci aplikace automaticky používá odpovídající seznam.

Jedné aplikaci může být přiřazeno více různých seznamů. Výše zmíněná služba „přepnutí sady příkazů“ pak vybírá další seznam pro touž aplikaci.

SOFTWARE: ANI NEMLUVIT!

Už z výčtu služeb je vidět, že software pro Mac OS firma Contour trochu odflákla. Kde je skutečné defaultní nastavení, tj. přiřazení akcí, jež by fungovalo v libovolné aplikaci, v níž není klávese přiřazena jiná služba? A co možnost přiřadit událostem sekvence kláves či AppleScripty? Uživatel by také měl mít možnost rozhodnout, má-li se pro aplikaci při její aktivaci vždy nastavit zvolený seznam, nebo zda se nastaví vždy seznam, s nímž jsme v aplikaci naposledy pracovali. Druhá varianta je většinou vhodnější, využívá se však jen té první, a ještě k tomu si seznam nemůžeme snadno vybrat – je to vždy ten první v konfiguračním souboru. V praxi to znamená, že přepneme z Final Cutu do Finderu, abychom si našli nějaký soubor, vrátíme se do Final Cutu, stiskneme tlačítko ShuttlePro... a nestačíme se divit, protože software přepnul seznam z toho, který jsme měli nastavený, na „digitalizační“! Spolu s tím, že aktivní seznam není indikován, je to dost nepřijemné.

Uživatelský „komfort“ softwaru je prachbídny. U takového zařízení bych považoval za samozřejmost přidání položky na pravý okraj hlavní nabídky pro stálé a pohodlné řízení, zobrazení aktuálního přiřazení příkazů jediným stiskem tlačítka či pohodlný editor přiřazení. Tyto služby však nejsou k dispozici a editor je nepohodlný a nešikovný. Uživatelské rozhraní je také bonbonek: většinu okna zabírá zbytečný a nefunkční obrázek ShuttlePro a logo firmy Contour.

V nabídce *Target Application* se vybírá právě editovaný seznam, ale nalezneme v ní i vytvoření nového seznamu, zrušení sezna- →

Contour Design Space Shuttle a ShuttlePro

Pro třináct a nejnovější ShuttlePro v2 (známý jen z webu) patnáct.

Hned zpočátku chci zdůraznit, že Shuttle funguje velmi dobře a níže kritizované nedostatky jsou spíše „kosmetické“ – asi jako u auta, jež má poškrábaný lak, nehraje v něm rádio apod., ale jezdí perfektně a je pohodlné i na dlouhých cestách. Při testování se mi nestalo, že by zařízení nefungovalo, a při střihu je velmi pohodlné. Je také nutno ocenit, že firma Contour

a tak dále. U ShuttlePro, jemuž jsem se věnoval nejpodrobněji, je 48 událostí. Každé události lze přiřadit některou z následujících akcí:

- simulace stisknutí klávesy či kombinace kláves (bohužel už ne sekvence);
- simulace stisknutí přepínače (Shift, Alt...);
- scrollování nahoru či dolů;
- otevření zvoleného souboru či složky;
- přepnutí sady příkazů (viz níže).

U akcí, u nichž to dává smysl, lze zvolit opakování – akce může být provedena jed-

→ mu, import či export... Tedy služby, jež bychom marně hledali v hlavní nabídce aplikace. Nabídky *User Action*, *Computer Response*, *Keystroke* a *Frequency* už žádné zvláštní překvapení neskrývají. První obsahuje všech 48 možných událostí, ostatní nabídky a textová pole slouží k určení akce, jež bude události odpovídat. Napsal jsem „textová pole“? Ale kdež, nic takového: jde o nestandardní ovladače; klepneme-li myší do pole *Comment*, neobjeví se v něm kurzor – namísto toho se otevře nové okno, v němž můžeme požadovaný text zadat. A jsme oběma nohama v Carbonu a v osmibitové prehistorii výpočetní techniky – na češtinu můžeme zapomenout, aplikace „natvrdo“ používá osmibitové kódování Mac Roman.

O nějakém pohodlí nebo přehledu při editaci seznamů nelze mluvit. Ještě tak nepřehlednější je export seznamů do textové podoby; ten zase neobsahuje kompletní informace o nastavení (schází např. opakování) a nelze jej nainportovat zpět. Je tedy snad vhodný k vytištění, jako reference pro uživatele? Omyl, není! Na rozdíl od nepřehledného panelu aplikace totiž v textovém exportu nejsou kódy kláves převedeny na jejich symbolické názvy; jestliže tedy např. v panelu vidíme „opt-right“ (zde je nám to pro orientaci ale málo platné vzhledem k tomu, že vidíme vždy jen jednu definici naráz), ve vyexportovaném textu namísto toho máme „option + 0x7C“. Smysl celé věci mi poněkud uniká...

Co je ještě horší, v Mac OS X jsou standardem textové, srozumitelné konfigurační soubory, zvláště u aplikačních předvoleb je formát XML přímo povinností. S tím si ve firmě Contour hlavu nelámali: předvolby, stejně jako vyexportované konfigurační soubory, jsou v nedokumentovaném proprietárním binárním formátu!

V liště nabídek by logicky měl být ovladač umožňující přepínání seznamů a indikující současný stav – místo toho se při přepnutí v rohu obrazovky krátce zobrazí okénko se jménem vybraného seznamu!

HARDWARE: VELMI DOBRÝ

Hardware ShuttlePro je velmi příjemný. Tlačítka mají ideální zdvih, aby se s nimi skvěle pracovalo. Není třeba je mačkat silou, ale ani se nestane, že některé z nich nechtěně stisknete třeba při položení ruky na ovladač. Rozmístění ovládacích prvků je také výborné: s mou velikostí ruky jsou všechna tlačítka (vyjma levé dolní dvojice) i Jog/Shuttle okamžitě v dosahu prstů i bez pohybů zápěstím. Podle výstupků mezi řadami horních tlačítek se snadno orientujete i poslepu. Prstenec padne díky gumovému plášti výborně do prstů a neprokluzuje. Snad jen točítko Jog by mohlo mít víc „důlků“ pro prst – takhle se musíme buď podívat, nebo trochu šmátrat. To ovšem zjistili ve firmě Contour také, takže nejnovější ovladač ShuttlePro v2 už má důlky na točítku tří.

ZÁVĚR: POKUD VÍC STŘÍHÁTE, KUPTE SI TO...

... a bombardujte výrobce požadavkem na pořádně udělaný ovládací software pro Mac OS. Ačkoli vinou toho současného vám možná zešedí nějaký ten vlas navíc, pohodlí při střihu to rozhodně vyváží – mezi řízením klipu z klávesnice či myši a točítkem je opravdu obrovský rozdíl.

■ ■ ■ Ondřej Čada

SHUTTLEPRO

Ovládací zařízení pro multimediální aplikace.

Systémové požadavky Mac OS 9.x nebo 10.1, Windows 98/Me/2000/XP, USB port, 10 MB na HD

Výrobce Contour Design, Windham, NH, USA,
www.contourdesign.com

Poskytl Syntex, Praha, www.syntex.cz

Cena 4868 Kč včetně DPH

Není divu, že ostatní blednou!

NOVINKA

EPSON
Stylus C84

NOVINKA

EPSON
Stylus C64

Lepší když zůstanou krásné a nevyblednou: tisky neskutečně odolné proti světlu díky tiskárně EPSON Stylus C64/C84 a inkoustu EPSON DURABrite™.

Nezáleží na tom, jestli tisknete dopisy, obchodní prezentace, internetové stránky nebo fotografie: nový EPSON Stylus C64, nebo ještě rychlejší a všestrannější EPSON Stylus C84, dají Vaším tiskům zářivou barevnost, a co víc - barvy takové zůstanou! Při použití inkoustu EPSON DURABrite™ Vám tyto nové tiskárny nabízejí výtisky odolné proti vlhkosti i světlu - a to až po dobu 80 let (!)* Tisky můžete okamžitě doplnit poznámkami fixem bez rizika rozmazání. Díky samostatným zásobníkům inkoustu a skvělé kvalitě, kterou obě tiskárny dosahují i na běžném nebo i recyklovaném papíru, navíc ušetříte. Dokonce i milovníkům kvalitní fotografie se investice vyplatí - a to díky tiskům bez okrajů a speciálnímu fotografickému papíru EPSON DURABrite™**. Řekli bychom, že ve srovnání s tiskárnami EPSON Stylus C64 a C84 ostatní docela blednou. Můžete se o tom přesvědčit sami - u vašeho nejbližšího prodejce.

TYPICKÝ EPSON. LOVE AT FIRST PRINT.

* Při zachování testovacích podmínek EPSON - podrobnosti na www.epson.cz.

** Tisky bez okrajů ve formátu 10 x 15 cm (EPSON Stylus C64) nebo dokonce ve formátu A4 (EPSON Stylus C84).

www.epson.cz
Informační linka:
infoline@epson.cz

GOODMAN USB 2.0 TO IDE

Disky ven!

TYP VÝROBKU modul pro externí připojení pevného disku

VNĚJŠÍ ROZHRANÍ konektor USB (režimy 1.1 až 2.0 hi-speed)

VNITŘNÍ ROZHRANÍ ATA/ATAPI-6

PŘENOSOVÉ REŽIMY PIO 0-4, DMA 0-2, UDMA 0-5

SPRÁVA NAPÁJENÍ ano

ROZMĚRY 124 × 228 × 47 mm

POSKYTL Sdružení M & M

CENA S DPH 1990 Kč

HODNOCENÍ ■ ■ ■ ■ ■

Podlouhlá plastová krabička „USB 2.0 to IDE“ představuje jednoduchý a levný způsob, jak připojit běžný pevný disk jako externí paměťové zařízení. Dovnitř pouzdra totiž lze zamontovat libovolný 3,5" pevný disk, pro který je uvnitř připraven IDE kabel a rozhraní.

Po sestavení boxu a samozřejmě po připojení nevelkého napájecího zdroje dostaneme externí disk standardu USB storage class, schopný komunikovat po sběrnici standardu USB 1.1 i 2.0 – potřebná elektronika je zabudována uvnitř boxu. Vlastní ovladače jsou tedy nutné pouze pro stárnoucí systém Windows 98, se všemi novějšími je připojení díky USB storage class automatické.

Použijeme-li sběrnici USB 2.0 s řadičem hi-speed, nemusí být výkon externí instalace disku nijak zásadně brzděn. Box jsme otestovali s pevným diskem Seagate Barracuda ATA-V a naměřili jsme přenosovou rychlost 22,9 MB/s při čtení a 11,7 MB/s při zápisu. To je sice méně než při standardní instalaci, ale možnost disk za provozu připojit a okamžitě přenášet data to bohatě vyrovnává.

Smůtkem na eleganci tohoto řešení je nutnost externího napájecího zdroje – standardní, 3,5" pevné disky jsou totiž energeticky náročné a sběrnice USB by je napájet nestáčila. Poněkud závažnější připomínka máme k nepříliš čisté vnitřní organizaci adaptéru, který lze po instalaci disku jen obtížně zavřít – uvnitř překáží propojovací kabely.

■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

NOKIA 3200

Finská elegance

TYP VÝROBKU mobilní telefon

GSM PÁSMO 900/1800/1900 MHz

DISPLEJ pasivní, 4096 barev

HLAVNÍ FUNKCE GPRS Class 10, EDGE, WAP, MMS, JAVA, fotáček (CIF 352 × 288), baterka, stereofonní FM rádio (nutný headset),

ROZMĚRY 45,1 × 107,5 × 20,8 mm, 90 g

VÝROBCE Nokia

POSKYTL GSMobil Group

CENA S DPH 9990 Kč

HODNOCENÍ ■ ■ ■ ■ ■

Nokia 3200 je díky designu určena spíše do rukou mladých uživatelů. Jedná se o malý telefon o hmotnosti 90 g. Jak vrchní, tak spodní kryt je možno sejmout a lze do nich vložit speciální papírové vložky s obrázky. Díky tomu lze změnit barevný ráz telefonu. Jedná se o rozšíření nápadu, se kterým kdysi přišel Panasonic u modelu GD67.

V balení najdete i další prázdné „vložky“, na které si můžete například pomoci běžné tiskárny umístit to, co vás právě napadne.

Dalším nepřehlédnutelným prvkem je klávesnice. Opět byly klávesy pospojovány, jak tomu bylo u předchozích modelů. Na klávesnici se sice píše dobře, ale díky pospojování jsou překlepy ze začátku nevyhnutelné. Zajímavostí je také integrovaná baterka v levém dolním rohu telefonu. Pokud tedy například budete v noci bloudit, můžete využít dobrého svitu této baterky.

Co se funkce týče, je stroj dobře vybaven. Jedná se o triband, samozřejmostí je podpora pro GPRS, a to pro GPRS třídy 10 (4 + 1 nebo 3 + 2 timeslotů). Telefon také podporuje EDGE, což je rychlejší obdoba GPRS. Zamrzí však, že telefon nelze použít jako modem.

Zajímavostí je i WAP prohlížeč, který zvládá také WML a XHTML. Věci jako SMS, MMS či Java se staly i u telefonů Nokia samozřejmostí. Telefon bohužel nepodporuje AoC (Advice od Charge), tudíž majitelé předplatních karet Go nemohou telefon používat.

■ ■ ■ Adam Nosek

SHARKOON LUMINOUS KEYBOARD II

Svítilící klávesnice

TYP VÝROBKU klávesnice

POČET KLÁVES 105

PŘIPOJENÍ PS/2

BARVA černá

VÝROBCE Sharkoon

POSKYTL sharkoon.cz

CENA S DPH 1599 Kč

HODNOCENÍ ■ ■ ■ ■ ■

Výrobky firmy Sharkoon jsou zajímavé z hlediska designu. Týká se to i klávesnice Luminous Keyboard II, na které je nejzajímavější to, že má podsvícené průsvitné plastové klávesy. Dobře na ně tedy vidíte i v setmělé místnosti, což potěší ty, kteří pracují dlouho do noci nebo mají rádi méně světla (například „pařani“ při hraní her). Podsvícení je světle modré a lze ho aktivovat tlačítkem na horní straně klávesnice. To je také v podstatě jediná speciální klávesa této klávesnice.

Co nebude na této klávesnici každému vyhovovat, je rozložení kláves. To je totiž netypické a klávesy jsou pouze ve dvou blocích. Produkt tak připomíná klávesnici notebooku doplněnou o numerický blok. Kláves je jen sto pět a některé (Del, Ins) nenajdete tam, kde jste zvyklí, což je horší ještě o to, že zatím je k dispozici pouze verze s německým popisem kláves. Rychle se na ní orientovat je tedy trochu problematické. Po čase si na to samozřejmě můžete zvyknout, nebo si můžete zakoupit samolepky pro polepení kláves českými znaky. Tím ale elegance utrpí.

Dovozce však jedná s výrobcem o možnosti českých popisků kláves. V prodeji je i verze Luminous Keyboard III; ta má standardní rozložení kláves a pro uživatele, kteří jsou na takové rozložení zvyklí, je určitě pohodlnější. Klávesnice je opět modře podsvícená a k dispozici je v černé a bílé barvě. Stojí 1599 Kč, je dostupná i v anglické verzi a je přece jen použitelnější. ■ ■ ■ Pavel Trousil

Minolta Dimage A1

Černý elegán

Při průzkumu trhu s digitálními fotoaparáty se může zdát, že v oblasti kompaktních fotoaparátů již není co měnit a že se nyní zájem výrobců přesouvá do oblasti zrcadlovek. Nedávno jsme představili velice zdařilý výrobek Canon EOS 300D, nyní se společně podíváme na přístroj společnosti Minolta: Dimage A1.

Na úvod nutno říci, že oproti Canonu EOS 300D má Minolta pevně vestavěný objektiv 7,2 – 50,8 mm (odpovídá 28 – 200 mm po přepočtu na klasický kinofilm) a že nejde o pravou zrcadlovku, protože o dění před objektivem se dozvídáte pomocí elektronického hledáčku EVF. Tyto dva rozdíly mají hned dvě výhody: za prvé – krajní rozsah ohniskových vzdáleností objektivu je velmi vysoký a většinou pokryje vaše požadavky, a proto vám nebude vadit, že si objektiv nemůžete vyměnit za jiný; za druhé – Minolta umožňuje přepínat zobrazení mezi „kukátkem“ a 46mm displejem manuálně

MINOLTA DIMAGE A1

Digitální fotopřístroj s rozlišením 5 megapixelů.

Rychlost závěrky 1/4000 – 30 s

Záznamová karta CF

Max. rozlišení 2560 × 1920

Formáty souborů JPEG, RAW, Motion JPG, WAV, TIFF a RAW

Hmotnost 560 g

Rozměry 117 × 114 × 85 mm

Cena s DPH 41 990 Kč

nebo automaticky, což patří mezi lahůdky. Navíc můžete odklopit hledáček i zobrazovač, což usnadní práci v neobvyklých podmínkách.

Pokud při režimu automatického výběru koukáte zpovzdálí, zobrazuje se scéna na displeji TFT, pokud přiložíte oko k hledáčku, ten se zapne, přičemž současně se vypne TFT displej. Jestliže ale potřebujete šetřit akumulátory, používejte jen hledáček – ostatně je to výhodnější, protože v něm jsou zobrazovány všechny důležité údaje. A tak zatímco u přístroje Canon jsou v hledáčku údaje viditelné v liště pod okénkem pro zobrazení dění, tady najdete díky EVF všechno v jednom. Mimo jiné například objekt, který je vyhledán jako záměrný bod pro ostření, různé režimy expozice a informace o ní a také „on-line“ histogram, promítaný přímo do zaměřeného obrázku!

Minolta je proslulá velkým množstvím „kudrlinek“, které fotografovi umožňují plně využít všech možností přístroje. Nejinak je tomu u modelu A1. Jeho pět megapixelový snímač CCD je základem, okolo kterého se všechno točí, a poskytuje maximální rozlišení až 2560 × 1920 bodů ve ztrátových (kompromovaných) formátech JPEG nebo neztrátových formátech TIFF a RAW. Možný je záznam ve formátu Motion JPEG a WAV. Přístroj je přímo posety tlačítky a nastavovacími točičky, jejichž přítomnost se zdá na první pohled poněkud chaotická – teprve po delší době používání přijdete na to, že tu díky tomu máte vše perfektně pod kontrolou. Přístroj má například na přední straně kontakty, které poznají, zda ho máte v ruce – a pokud tomu tak není, dovede třeba odpojit zobrazovač a šetřit tak energii.

Na horní straně přístroje najdete přehledný displej, informující logicky a jasně o tom, co máte nastaveno (rozlišení, komprese atd.) a kolik vám ještě zbývá snímků. Všechno je kupodivu v dosahu, pochopení činnosti a nastavování (například vyvážení bílé, nastavení blesku) vám však bude trvat trochu déle. Nepříliš ergonomicky jsou na přístroji umístěna tlačítka Info a Zoom – jsou řešena trochu ve stylu „drbání pravou rukou za levým uchem“, ale jak bylo řečeno, vše je jen otázkou cviku.

Jaký je ale fotoaparát v praxi? Na zadní straně najdeme tlačítko, kterým se aktivuje funkce Anti-Shake neboli elektronická redukce „třesu rukou“. Na displeji nebo v hledáčku se pak ukazuje packa, která může mít tři barvy: modrou, signalizující, že funkce je aktivována a že systém bude pracovat; žlutou, je-li expoziční čas delší, než je přístroj schopen „ustát“; bílou, když je čas tak dlouhý, že tato funkce není účinná. V obou posledně jmenovaných případech pak je vhodné, ne-li přímo nutné, fotopří-

Přístroj je přímo posety tlačítky a nastavovacími točičky.

stroj umístit na stativ, jinak ze snímků nebude nic. Nutno konstatovat, že právě tato funkce je velmi účinnou zbraní tohoto přístroje.

Objektiv je chráněn krytkou a je na něm nasazena sluneční clona. Tu ale musíte hned nasadit do pracovní polohy, protože pokud je nasazena obráceně, v poloze transportní, je prakticky nemožné měnit ohniskovou vzdálenost. Při práci se přístroj jeví jako dobrý společník, ale musíte počítat s trochu delší reakcí na stisk spouště, ostření trvá trochu déle, ale výsledek je velmi kvalitní. Režimy, jako je portrét (zaostření s co nejmenší hloubkou ostrosti, aby vynikl focený obličej), sportovní foto (preferuje se co nejkratší čas) i další, poskytují velmi dobré výsledky. V některých případech však lze přístroji vytknout trochu nelogickou volbu záměrného bodu – přístroj preferuje hodně kontrastní objekty ve focení scéně. Nicméně ve velmi dobře provedeném českém návodu se na tuto nechtost upozorňuje a je to „nechtost“ automatiky více fotopřístrojů.

Přestože jde o koncepci přístroje s nevýměnným objektivem, má to své pozitivum: rozsah volby ohniskové vzdálenosti je dostatečný (ekv. pro kinofilm 28 – 200 mm), takže výměnný objektiv nepotřebujete; na druhou stranu dobře zvažte, zda by do budoucna nebyl pro vás výhodnější přístroj, u kterého lze objektivy měnit – i když můžete použít předsádkové čočky. Pozitivem je dodávka přístroje s akumulátorem „kamerového“ typu s kapacitou 1,5 Ah, se kterým jsme získali asi 320 snímků.

Pokud by vám to bylo málo, můžete použít přídavný nosič na dva tyto akumulátory, který se zespolu přišroubuje k přístroji. To využijete především při režimu focení s bleskem a při používání LCD zobrazovače. V této souvislosti uvádíme, že lze připojit i externí blesk. Trochu zamrzí možnost manuální volby citlivosti „Jen“ do 800 ASA, nicméně špičková je volba expozičních časů od 30 s do 1/16 000.

Cena je vzhledem k možnostem přístroje, nastavení fotografované scény, rozsahu volby ohniskové vzdálenosti a příjemné ovladatelnosti přístroje velmi příznivá. ■ ■ ■ Milan Loucký

Ricoh Aficio AP600N

Když A4 nestačí

V listopadu jsme na tomto místě testovali rychlou laserovou tiskárnu AP400N, určenou pro objemově náročnější tisk v síťovém prostředí. Dnes se podíváme na tiskový stroj Aficio AP600N stejné značky, který k obdobným výkonům navíc přidává tisk na dvojnásobný formát A3. Jestliže pro vaše potřeby

Tiskový ovladač RPCS nabízí dobré možnosti pro formátování tisku dokumentů, k výběru definovaného profilu tisku navíc slouží srozumitelné ikony.

běžná A4 nedostačuje, jsou následující řádky určeny právě vám.

Zvětšení tiskového formátu nutně znamenalo zvětšení mechaniky a celkových rozměrů tiskárny, na její ceně se ale našťástí nijak zásadně neprojeví – základní sestavu lze pořídit za cenu těsně pod 40 000 Kč. V této základní konfiguraci je Adobe PostScript 3, 64 MB paměti a vnitřní podavač papíru pro 500 listů. Jelikož tisková mechanika pracuje v maximálním rozlišení 1200 dpi, je určitě vhodné vnitřní paměť rozšířit, třeba až na 320 MB. Při celoplošném tisku grafiky na formát A3 má totiž paměť tendenci docházet překvapivě rychle.

Tiskárna není omezena velkým formátem, zásuvka podavače je rozměrově stavitelná a jednu zásuvku lze během minuty přestavit pro oba typy papíru. Jen při instalaci tiskárny se nesmí zapomenat, že zásuvka prodloužená na formát A3 vyčnívá vzadu ven z těla tiskárny.

Hovoříme-li o tiskových výkonech, máme na mysli nominální rychlost tiskového stroje 32 stran A4 nebo 18 stran A3 za jednu minutu. Tyto výkony se v našich testech

opravdu potvrdily. První strana A4 je hotova již za 8 sekund, při tisku našeho testovacího dopisu dosahovala tiskárna průběžné rychlosti 31 stran za minutu. Tiskárnu jsme měli k dispozici včetně volitelné jednotky pro duplexní tisk, která také udržela rychlost tisku nad 20 stranami za sekundu.

Rychlost, s jakou stránky z tiskárny vyjždí, se s náročností úlohy příliš nemění, rozdíl v tisku jednoduchých textů, PDF souborů nebo vektorové grafiky nejsou velké. Teprve celoplošné bitové obrazy se kvůli objemové náročnosti tisknou pomaleji, i tak byla však naše testovací fotografie hotova za 22 sekund v dobré kvalitě, byť samozřejmě černobíle.

Ovladače tiskárny Aficio AP600N existují hned ve čtyřech derivacích. Nejpoužívanějším pro běžné i síťové nasazení je RPCS ovladač, pro specifické potřeby je však k dispozici i PCL5e a PCL6 jazyk, a tisknout lze i již zmíněné postscriptové úlohy.

Základním ovladačem nabídka programů nekončí, v dodávce jsou i nástroje pro instalaci a správu tiskárny v síťovém prostředí, dokonce včetně správy přes internet. Pro dodatečnou manipulaci s vlastními tištěnými dokumenty slouží aplikace DesktopBinder, jejíž pomocí lze spravovat a spojovat výtisky z libovolných aplikací.

Ovládací tlačítka a displej tiskárny.

Ovladače (vyjma postscriptového) komunikují s uživatelem v češtině.

Ačkoli cena základní jednotky tiskárny není vysoká, neuzavírá uživateli možnosti dalšího rozšíření, ať již dodatečnými podavači papíru, duplexem, výstupním třídičem nebo vnitřním harddiskem či adaptérem bezdrátové sítě. Není proto nemožné pořídit v AP600N tiskový stroj, který zvládne každodenní tiskové potřeby, ale který dovolí v případě potřeby potisknout i větší formát a který může časem růst spolu s nároky uživatele. ■ ■ ■
Miroslav Stoklasa

AFICIO AP600N

Černobílá síťová tiskárna.

Formát tisku A3

Rychlost tisku 32 stran A4 nebo 18 stran A3 za minutu

Tiskové rozlišení 1200 dpi

Paměť tiskárny standardně 64 MB, maximálně 320 MB

Kapacita podavače 500 listů, možné 2 další zásobníky pro 500 listů

Měsíční zatížení do 200 000 stran

Výdrž toneru 20 000 stran při 5% pokrytí

Cena výtisku A4 0,61 Kč (bez papíru)

Komunikační rozhraní 100BaseTX, USB 2.0, paralelní

Volitelná rozhraní Bluetooth, Wi-Fi (802.11b) síťová karta, IEEE 1394

Tiskové jazyky PCL5e, PCL6, Adobe Postscript 3, Ricoh RPCS

Rozměry 478 × 437 × 343 mm

Hmotnost cca 20 kg

Výrobce Ricoh

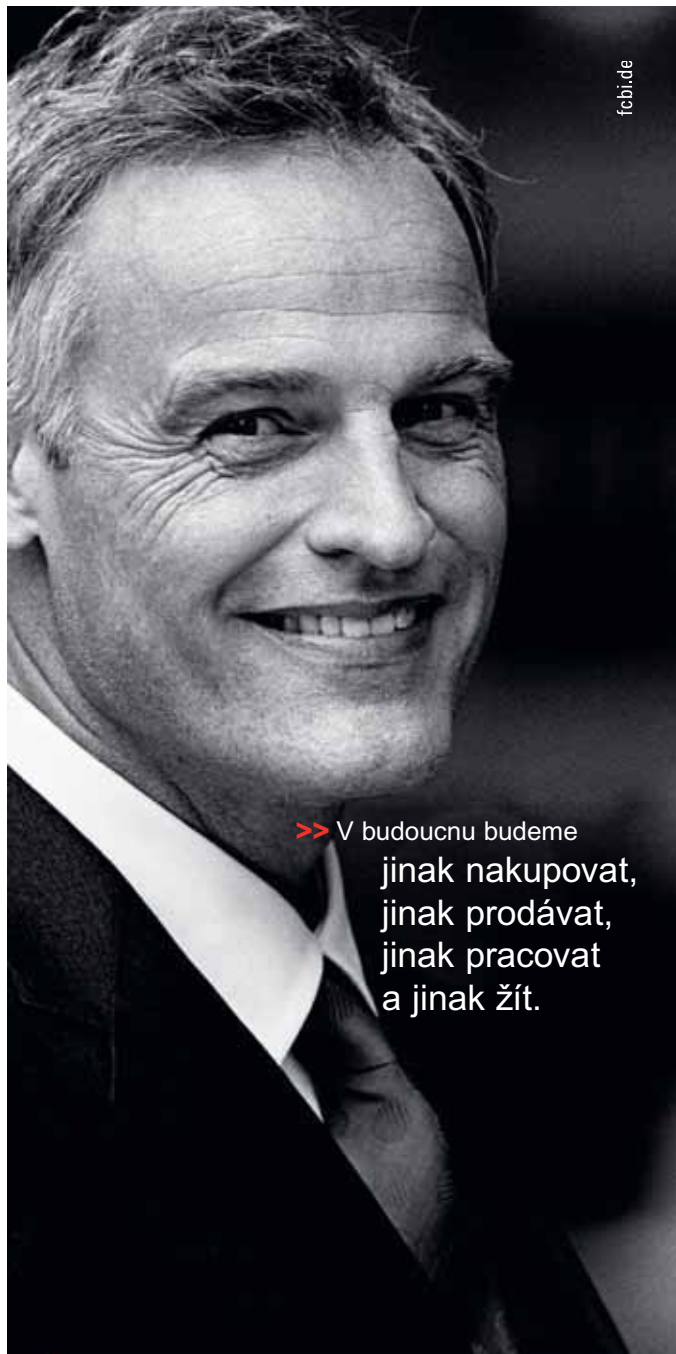
Poskytl Impromat Int.

Cena tiskárny s DPH 48 678 Kč

Cena včetně duplexní jednotky s DPH 63 306 Kč

PLACENÁ INZERCE

febi.de

>> V budoucnu budeme
jinak nakupovat,
jinak prodávat,
jinak pracovat
a jinak žít.

100.000 odborníků představí nová řešení pro aktivity budoucnosti.

HANNOVER
18.–24. 3. 2004

The world's leading event.

Information Technology
Telecommunications
Software & Services

CeBIT
Get the spirit
of tomorrow

Největší kongres informační a telekomunikační techniky na světě zahrnující přes 300 volně přístupných firemních přednášek.

Informace, registrace, profit:
www.cebit.de

Další informace, předprodej vstupenek a katalogů: ing. Eva Václavíková, výhradní zastoupení Deutsche Messe AG, Hannover v ČR, Myslbekova 7, 169 00 Praha 6, tel.+fax 220 510 057, 220 517 837, 220 516 218, 220 514 284, info@hf-czechrepublic.com, www.hf-czechrepublic.com
Autobusové zájezdy a individuální ubytování: cestovní kanceláře BVV FAIR TRAVEL, s. r. o. Brno, tel. 541 159 190, fax 541 159 172, ft@bv.cz, www.bvv.cz/ft a FRACTAL, s. r. o. Praha, tel. 222 512 000, fax 222 515 000, office@fractal.cz, www.fractal.cz

Logitech diNovo Media Desktop

Modrozubí rodinka

Vadí vám všudypřítomné kabely vedoucí od klávesnice, myši a jiných periférií? Pryč s nimi! Řekněte už konečně Stop kabelům! Využijte plně možností bezdrátové technologie Bluetooth, tentokrát v podání společnosti Logitech.

Opět jsem se dostal k testování produktu společnosti Logitech. Jedná se o plnou sestavu pro plnohodnotné kancelářské a multimediální využití. Součástí balení je totiž jak bezdrátová klávesnice, tak i myš a speciální MediaPad. Myš z tohoto balení jsme v Chipu testovali již dvakrát. Připomeňme, že se jedná o velice dobře provedenou myš s řadou funkčních tlačítek, z nichž dvě jsou však umístěna poněkud nešťastně – neergonomicky. Pro jejich ovládání je třeba prst nezvykle ohýbat, což není moc příjemné. Kromě tohoto neduhu však myš hodnotím jako velmi dobrou. Přiloženou klávesnici a MediaPad jsme v našem testlabu ještě k dispozici neměli, takže se na ně pojďme podívat detailněji.

K propojení všech těchto komponent byla vybrána bezdrátová technologie Bluetooth. Předchozí produkty, které jsme mohli otestovat, sázely na běžné rádiové spojení. Výhody Bluetooth jsou zřejmé. Například není problém mít v kanceláři více těchto sad od Logitechu. Jednotlivá zařízení se musí spárovat a každé disponuje vlastní MAC adresou. Nehrozí tedy situace, že by váš kolega mohl prostřednictvím své myši hýbat i vašim kurzorem na monitoru.

Kromě myši, která je nabíjecí (NiMH akumulátory jsou v základním balení), jsou jak klávesnice, tak Media Pad napájeny tužkovými (AA) bateriemi. Instalační program komunikuje v anglickém jazyce, leč i tak je velmi triviální.

Stačí do periférií instalovat baterie a myšku dát do stojánek na nabití. Stojánek je i Bluetooth hubem. K PC se připojuje přes USB či PS/2 a je na něj napojen i síťový adaptér pro nabíjení myši. Instalaci vás provede průvodce, který pomůže také s párováním (pairing) všech komponent. Komunikace probíhá naštěstí jednoduchou angličtinou a je vhodně doplněna výmluvnými obrázky. MediaPAD navíc o úspěšném spárování informuje na LCD displeji a přidává smajlík.

Zmínil jsem MediaPAD, takže nejdříve o něm. MediaPAD zastává řadu funkcí. Jeho primární částí je NumPAD (tedy numerická klávesnice), jenž je důležitý pro všechny, kteří často pracují s čísly. NumPAD citelně chybí u notebooků, u nichž je zadávání většího počtu číselných dat nešikovné. MediaPAD tedy udělá radost především uživatelům notebooků. Zajímavou funkcí této periférie je integrovaná kalkulačka. Není již tedy nutné využívat samostatnou kalkulačku např. ve Windows. Pro rychlejší práci je k dispozici například i klávesa „000“, která usnadňuje zadávání částek s vyšším počtem nul. MediaPAD je dále možné použít jako dálkové ovládání pro přehrávání hudby. Použijete-li k přehrávání aplikaci od Logitechu, uvidíte na monochromatickém displeji MediaPADu i název a délku skladby. Je-li údaj příliš dlouhý, roluje po displeji. Dozvíte se také aktuální stav – přehrávání/pauza/stop –, který je zobrazen na druhém řádku. Pomocí kláves je možné regulovat i hlasitost. Funkce zobrazení na displeji spolupracuje například také s instant messengery.

MediaPAD slouží v prostředí Windows i k navigaci: klávesy 8, 6, 4, 2 se používají pro čtyři směry, klávesy 7 a 9 mají funkce back a forward (IE). Klávesa 5 otevírá nabídku Start. V tomto navigačním modu je na displeji zobrazeno datum a čas. Přepínání mezi funkcí kalkulačky, navigací a NumPADem probíhá prostřednictvím speciálního tlačítka.

Samotná klávesnice je velmi tenká a podle mého subjektivního názoru povedená. Provedením velmi připomíná kvalitní notebookovou klávesnici. Nízký zdvih spolu s dobrým odporem kláves umožňují pohodlné psaní.

LOGITECH DINOVO MEDIA DESKTOP

Bezdrátová klávesnice a myš s Bluetooth hubem.

Obsah balení ultratenká klávesnice, myš, MediaPAD, baterie, CD s ovladači, nabíječka/Bluetooth hub

Připojení USB, PS/2

Operační systém Microsoft Windows 2000/XP

Záruka 5 let

Výrobce/poskytl Logitech

Cena s DPH cca 8800 Kč

Místo, kde se opírají ruce, je pogumované. Ruce tedy nesklouzávají. Sklon klávesnice si můžete upravit pomocí výklopných nožiček.

Nechybí hojný počet speciálních funkčních kláves. Aktivace speciální funkce probíhá přes tlačítko F-Lock, které je obdobou klávesy Fn u notebooků. K dispozici je řada tlačítek, která vám například pomohou rychle spustit Internet Explorer, Outlook či vyhledávací stránku.

Stejně jako na MediaPADu ani zde nechybí kruhové tlačítko pro ovládání přehrávání. Tento ovládací prvek je velmi blízko místa, kde při psaní spočívá ruka. Při práci s klávesnicí se mi však nikdy nepodařilo omylem spustit přehrávání. Výraznější kritiku si zaslouží levá klávesa Shift, která je skutečně velmi malá. Chybějící české znaky zkušenějším uživatelům možná chybět nebudou, většině ostatních ale asi ano, a je to tedy bod dolů.

Stojánek/nabíječka pro myš slouží zároveň jako Bluetooth hub. K němu se připojují všechny periférie. Jedná se o plnohodnotný Bluetooth hub a kromě klávesnice, myši a MediaPADu k němu můžete připojit jakékoli zařízení, které technologií Bluetooth disponuje. Chová se tedy jako běžný Bluetooth adaptér, a je k němu proto možné připojit další zařízení, jako jsou mobilní telefony, PDA či tiskárny. Součástí softwarového vybavení je dokonce program, který vám umožní spravovat mobilní telefon (práce se SMS a tel. seznamem).

Jedná se o velmi povedený produkt, který zřejmě každý ocení. Myš, klávesnice i NumPAD se povedly. Zpříjemní jak kancelářskou práci, tak například i multimediální aplikace. Hrajete-li hry, ergonomicky vyvedenou myš a klávesnici jistě uvítáte. Zpočátku je jen nutné zvyknout si na těžší myš (baterie něco váží). Přestože klávesnice by jistě udělala radost každému, málokdo si ji asi pořídí. Cena blízka deseti tisícům značně „pročistí“ potenciální zájemce. Pokud na to máte a nevádí vám chybějící české popisky, mohu vám nákup doporučit. Ostatním nezbude než se podívat po jiném, více dostupném modelu.

■ ■ ■ Adam Nosek

PLACENÁ INZERCE

Lexmark X215

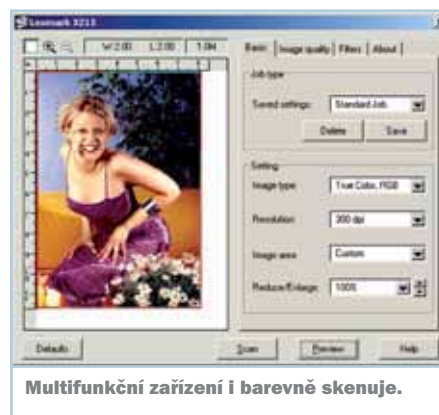
Multifunkční laser

Nabídka multifunkčních zařízení je poměrně široká a zásadně se v podstatě liší tím, zda jde o multifunkční zařízení založené na inkoustové, nebo na laserové technologii. Zařízení Lexmark X215 je založeno na laserové technologii, z čehož vyplývají i jeho základní charakteristiky – tisk a kopírování provádí pouze černobíle, pořizovací cena je o něco vyšší, ovšem provozní náklady jsou nižší

a zajímavá je i rychlost tisku. Toto zařízení zvládá kromě již zmíněného tisku a kopírování i skenování (a to barevné) a má i funkci faxu. Tímto jedním přístrojem tedy můžete v podstatě pokrýt vybavení menší kanceláře.

Lexmark X215 se k počítači připojuje pomocí portu USB nebo pomocí paralelního portu. My jsme při testu použili port USB. Na dodaném CD jsou ovladače a TWAIN rozhraní pro skenování (vše v anglickém jazyce). Samostatně, tedy například když je počítač vypnutý, poskytuje toto zařízení funkci černobílého kopírování s možnostmi, jako je nastá-

ZAŘÍZENÍ	Lexmark X215
RYCHLOST TISKU	[m:s]
DOPIS 10 STRAN (BĚŽNÝ TISK)	0:49
1. STRANA	0:12
SMÍŠENÁ GRAFIKA 5 STRAN	0:36
FOTOGRAFIE A4	0:31
PDF DOKUMENT 18 STRAN	1:21
PREZENTACE 18 STRAN	1:19
RYCHLOST SKENOVÁNÍ	
NÁHLED A4	0:18
FOTOGRAFIE A4 (BAREVNĚ, 300 DPI)	1:53
FOTOGRAFIE 8 × 13 (BAREVNĚ, 600 DPI)	1:22
TEXT A4 (č/b, 300 DPI)	0:20
RYCHLOST KOPIROVÁNÍ	
1 STRANA	0:13
10 STRAN Z PODAVAČE	1:27

ABRA[®]
ekonomický software

ABRA[®] G3 ekonomický software

- Pokroková architektura Client/Server
- Provoz na OS Windows nebo Linux
- Možnost komunikace s jinými aplikacemi přes otevřené rozhraní
- Propojení vzdálených poboček formou replikací dat
- Nastavení systému podle potřeb uživatele
- Snadné získání důležitých informací
- Kvalitní technická a servisní podpora
- Certifikace ISO 9001 od roku 1996

**Slovenská verze
v prodeji!**

Praha: Na Valentince 1, 257 312 432
Brno: Veselá 24, 542 216 360-1
Olomouc: Erbenova 2, 602 708 100
Ostrava: Čujkovova 30, 596 740 734
Karlovy Vary: Krymská 47, 353 226 468

www.abra.cz, 800 109 001

Bratislava: Sabinovská 10, 02/4342 0946
www.abra.sk

vení světlosti, počtu kopií, změny velikosti (25 – 400 %) a kvality. Ovládací tlačítka jsou na horní části, kde je i dvojrádkový displej (nepodsvícený); obsluha je snadná.

Díky rozhraní USB je komunikace svižná a rychlý je i tisk – nominální rychlost tisku je 16 stran za minutu. Deset textových stránek se tedy v testu vytisklo asi za 50 sekund. V tabulce najdete i výsledky dalších testů, jako je tisk 18stránkové prezentace nebo PDF souboru.

Skenovací část uspokojí kancelářské uživatele, ale pochopitelně už ne náročné grafiky. Naskenované dokumenty jsou dost kontrastní

a s rozlišením nad 1200 dpi nemůžete počítat. Nakonec i technická dokumentace uvádí optické rozlišení jen 600 dpi (4800 interpolovaně). Náhled je hotový za 18 sekund, celostránkový barevný sken v rozlišení 300 dpi trvá pod dvě minuty. Jednotlivé listy se mohou při skenování, kopírování nebo faxování vložit do podavače, který pojme 30 stránek.

Kvalita tisku je dobrá, rozlišení je až 600 dpi. Čitelné je i jednobodové písmo a hrany písmen jsou ostré a bez duchů. Fotografie jsou bez výraznějších pruhů a vypadají docela dobře. Na tenkých linkách jsou ale místy zoubky. Toner vydrží podle výrobce na vytištění 3200 stránek, což při jeho ceně 2422 Kč znamená, že jedna stránka s běžným pokrytím přijde na 76 haléřů.

Paměť tiskárny má kapacitu 16 MB a nelze ji rozšiřovat. Do zásobníku papíru, který je ve spodní části, se vejde 250 listů papíru. Pro jednotlivá speciální média je k dispozici samostatný vstup. Potištěné papíry se shro-

maždují ve střední části, protože na vrchu je ještě plochý skener. Kapacita tohoto výstupního zásobníku je 150 listů.

Za cenu 30 592 Kč získáte v podstatě čtyři zařízení, jejichž spojení do celku má své zápory i klady (například úsporu místa). Rychlost i kvalita jsou dobré, náklady na tisk mohly být nižší. Někteří uživatelé by možná ocenili lokalizované ovladače. Celkově se Lexmark X215 jeví jako šikovné zařízení.

■ ■ ■ Pavel Trousil

LEXMARK X215

All-in-one tiskové zařízení založené na laserové technologii.

Rychlost tisku 16 str./min.

Formát tisku A4

Velikost skenovací plochy 216 × 355 mm

Max. rozlišení při tisku 600 × 600 dpi

Max. rozlišení skeneru 600 × 600 dpi

Paměť 16 MB, max. 16 MB

Rozměry 432 × 470 × 419 mm

Hmotnost 13,6 kg

Výrobce/poskytl Lexmark

Cena s DPH 30 592 Kč

Acer Ferrari 3000

Ze stáje Ferrari

Lidé, kteří se o automobily příliš nezajímají, asi znají značku Ferrari a patrně si i vzpomenu na typickou červenou barvu, závody formulí 1 a Michaela Schumachera. Udržet se na technologické špičce i účast na závodech samozřejmě stojí značné peníze, a tak má Ferrari řadu partnerů a sponzorů, mezi které patří i počítačové firmy Acer a AMD (Acer pro tým Ferrari dodává notebooky a počítače). A tyto firmy si patrně řekly, že když jejich loga mohou být na formulí 1 (současný model Ferrari má označení F2003-GA), může být pro změnu také jednou černý vzpínající se kuň na výpočetní technice.

A tak je tu notebook Acer Ferrari 3000 s procesorem – jak jinak – od společnosti AMD. Že jde o speciální model přenosného počítače, poznáte nejen podle názvu, ale i podle vzhledu a vybavení. Co se týká vzhledu, notebook značku Ferrari nezapře – je

červený (samozřejmě to musí být ta správná červená), přičemž barva dokonce připomíná lak auta (možná že to i podobný lak je). Na notebooku najdete i již zmíněného černého koně na žlutém pozadí, což je znak, který už od počátku provází vozy značky Ferrari.

Když se na notebook podíváte blíže, zjistíte, že speciální je vlastně jen povrchová úprava a některé další prvky, jako například upravená pracovní plocha Windows a další detaily. Nejde totiž o zcela nový notebook, ale o upravený a vcelku povedený model TravelMate 660. Vybavení je ale na výborné úrovni, aby se notebook s tímto jménem nemusel stydět za výkon. Zatímco Ferrari F2003-GA má desetiálcový 40ventilový motor 3000 Ferrari (Type 052) s výkonem přes 800 koní, ve Ferrari 3000 je mobilní procesor AMD Athlon XP-M 2500+ (což ale není nejvýkonnější mobilní procesor AMD), který je podporován

ACER FERRARI 3000

Výkonný notebook se zajímavým designem.

Procesor Mobile AMD Athlon XP 2500+, 1833 MHz, 512 MB L2 cache

Čipová sada VIA ProSavage KN400

Paměť 512 MB DDR SDRAM, max. 2048 MB

Grafická karta ATI Radeon 9200, 128 MB DDR SDRAM

Displej TFT, 15", 1400 × 1050 bodů

Pevný disk Hitachi Travelstar IC25N060ATMR, 60 GB

Optická mechanika DVD Dual HL-DT-ST DVD-RW GWA-4040N – čtení: 4x DVD+R, +RW, -R, -RW, 8x DVD-ROM, 24x CD-ROM; zápis: 2,4x DVD+R, +RW, 2x DVD-R, -RW, 16x CD-R, 10x CD-RW

Porty 4x USB 2.0, IEEE-1394, S-Video, VGA, FIR, PP, PC Card Type II

Síťová karta 10/100 Mb/s Fast Ethernet, Acer InviLink IEEE 802.11g

Modem Agere Sysem Data/fax modem 56K ITU V.92

Operační systém Windows XP Professional

Výrobce/poskytl Acer

Cena 73 188 Kč s DPH

512 MB paměti. Grafický výkon je velmi dobrý, protože o zobrazení se stará karta ATI Radeon 9200 se 128 MB paměti. U hry Unreal tournament 2003 jsme naměřili 77 fps a v programu 3Dmark 2001SE 6588 bodů (vše v rozlišení 1024 × 768 bodů).

Uživatelé potěší i prostorný disk (60 GB) a optická mechanika, která čte i zapisuje na disky DVD (podporovány jsou standardy + i -) i CD. Nainstalován je program CyberLink PowerDVD pro přehrávání Video DVD a program NTI CD&DVD-Maker pro vypalování. Pozornost byla věnována i moderním způsobům komunikace, a tak kromě tradiční síťové karty a modemu je v notebooku i bezdrátová síťová karta a Bluetooth rozhraní.

Ve víku je 15" displej s rozlišením 1400 × 1050 bodů, které je označováno jako SXGA+. Externě zvládne grafická karta i 2048 ×

1536 bodů. Ve vnitřních částech není notebook červený, ale stříbrošedý. Otevřený notebook odhalí pro notebooky Acer už typicky prohnutou klávesnici. Nad ní jsou i uživatelská tlačítka pro spuštění aplikací. Pod ní je touchpad a ještě pod ním jsou na hraně notebooku tlačítka pro zapnutí Wi-Fi a Bluetooth.

Porty jsou po straně a v zadní části. Překvapivé je, že na rozdíl od modelů řady 660 byl v tomto případě zaslpen port pro připojení rozšiřující stanice. Nefunkční je i čtečka karet Smart Card. Notebooku ale nechybí čtečka paměťových karet (podporovány jsou dokonce čtyři typy), umístěná v přední části, kde na boku je i infračervený port a slot PC Card pro karty Type II. Jako doplněk je dodávána malá optická myška, která jistě přijde vhod tomu, kdo si nemůže zvyknout na touchpad. Její barva je opět červená a díky malým rozměrům se snadno vejde do tašky k notebooku.

Rozměry vozu F1 jsou 4545 × 1796 × 959 mm. Notebook je mnohem menší – má rozměry 330 × 272 × 31mm, což je vzhledem k vybavení a displeji pochopitelné. Vůz F1 má i s řidičem hmotnost 600 kg, notebook i s mechanikou DVD skoro tři kilogramy. Žádná superlehká váha to tedy není, ale při zvolené výbavě je to hmotnost celkem příznivá.

Výkon, vybavení a samozřejmě i vzhled je možné hodnotit kladně.

Červená barva notebooku velmi sluší, navíc se povrch proti předpokladu příliš nezapatlá (na povrchu tedy nezůstávají otisky prstů a mastné šmouhy, což se u některých materiálů stává a kazí to celkový dojem) a jen tak snadno se neodře. Těžko také najdete něco, co by Ferrari 3000 chybělo co se týká technických parametrů. Zklamáním byla při našem testu tedy v podstatě jen doba, po kterou je notebook schopen pracovat na akumulátory (jejich kapacita byla 4400 mAh). V technických specifikacích je udávána hodnota 3 hodiny, ale my jsme naměřili jen zhruba dvě a čtvrt hodiny. To je hodně málo a v tomto směru má řešení firmy AMD ještě co dohánět.

Cena za tento – řekněme exkluzivní – notebook není přehnaná. 60 000 Kč bez DPH stojí v podstatě stejný model Travel Mate 663Lmi – hlavní rozdíl mezi nimi je v barvě a v procesoru. Kdo je fanda Ferrari a nemůže si koupit to se čtyřmi koly, může si udělat radost třeba tímto notebookem. ■ ■ ■
Pavel Trousil

NOTEBOOK	Ferrari 3000
VÝKONNOSTNÍ TESTY	
CELKOVÝ APLIKAČNÍ VÝKON SYSMARK 2001	214
APLIKACE PRO TVORBU INTERNETOVÉHO OBSAHU	236
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE	194
NÍZKOUROVNOVÉ TESTY	
DHRYSTONES	3124233
WHETSTONES	14291
PAMĚŤ	405741
DISK [KB/s, ms]	22 888 / 19,6
DALŠÍ TESTY	
QUAKE 3 ARENA (1024 × 768, 16b) [FPS]	190
PŘEVOD WAV-MP3 [M:S]	0:52
PŘEVOD DO DIVX [M:S]	3:19
3DMARK 2001SE (1024 × 768, 32b)	6588
UNREAL [FPS]	77,51 / 47,31
VÝDRŽ NA AKUMULÁTORECH [H:M]	2:13
HMOTNOST [g]	2990

PLACENÁ INZERCE

BUSINESS DAY
bez starostí ...

Váš pracovní den může být klidnější s barevnými tiskárnami RICOH řady CL. Dokumenty, brožury, zprávy doručíte vždy včas a v přesvědčivé kvalitě.

www.ricoh.cz

Aficio® CL3000 Aficio® CL5000 Aficio® CL7000

RICOH
Image Communication

Nokia 3300

Zábavní centrum

Nokia 3300 představuje alternativu k telefonu N-Gage stejného výrobce. Funkcemi i koncepcí řešení jsou si oba modely podobné, přesto je však Nokia 3300 jiná. Design je svěrázný a ne každému „sedne“. Stejně jako N-Gage i tento telefon má tvar blízký joypadu či gameboyi. Rozdíl je ve velikosti obou telefonů. Model N-Gage je s rozměry 134 × 70 × 20 mm více neskladný a masivnější, kdežto Nokia 3300 je na tom s rozměry 114 × 63 × 20 mm lépe.

Samozřejmostí jsou u telefonů společnosti Nokia výměnné kryty Xpress-on a tento model je také podporuje. S koncepcí úzce souvisí způsob telefonování. Nešťastným způsobem je u modelu N-Gage vyřešeno přikládání telefonu k uchu – v kontaktu s tváří je jen bok přístroje. Celý zbytek telefonu s šířkou 70 mm „trčí“ od hlavy. Oproti tomu model 3300 se přes podobnou konstrukci přikládá k uchu zcela normálně – celou plochou těla telefonu.

Nokia 3300 je součástí tzv. řady 40 (series 40). Má tedy stejné menu jako např. telefony 6610 a 7250. Tento „normální“ způsob menu více vyhovuje běžným uživatelům telefonů Nokia, protože jsou na něj prostě navyklí. Nokia N-Gage má operační systém postavený na Symbianu (series 60). Orientace v tomto menu/systému dá pěknou práci, často jste odsouzeni k bloudění. Pouhé nastavení vyzváněcího tónu je zde náročným úkonem, který novému uživateli zabere dost času. U 3300 díky menu, které je většinou uživatelů známé, tento problém odpadá.

Při telefonování můžete použít hlasitého handsfree, stejně tak i osobního, které je v balení přiloženo. Do interního seznamu telefonu se vejde až 250 kontaktů. Psaní SMS zpráv je na klávesnici

umístěné na pravém boku mobilu zpočátku poněkud nezvyklé a pomalé. Nicméně již po denním užívání „datlujete“ SMS jako na drátku. Do paměti přístroje se vejde až 150 zpráv, což bude stačit asi každému. Nechybí také zprávy MMS, které jsou pro telefon vybavený barevným displejem (pasivní, 4096 barev) snad již základem. Podklady pro zprávy můžete čerpat z galerie v telefonu, kde najdete jak obrázky, tak i zvuky. Galerii lze dále rozšiřovat – stažením z WAP nebo počítače. Pokud využíváte služeb předplatní karty, kredit se vám bude zobrazovat na pohotovostním displeji.

Přestože hlavním určením telefonu je zábava, byly mu do vinku přidány i datové a organizační funkce. Můžete využít datové spojení přes GPRS (3+1, 2+2 – GPRS class 6) nebo CSD. Datování přes HSCSD možné není, což vzhledem k určení produktu nepovažuji za chybu. Samozřejmostí je wapový prohlížeč, kalkulačka a budík.

Pro zvládnutí vašich schůzek a úkolů je k dispozici integrovaný organizér s kalendářem. Můžete využít přidávání poznámek a úkolů. Na displeji se zobrazuje náhled dnů v měsíci s tím, že dny, pod kterými máte uloženu nějakou poznámku či úkol, jsou zvýrazněny čtverečkem. Je jen škoda, že organizér není možné synchronizovat s počítačem.

Nokia 3300 se postará i o zábavu. Máte možnost spustit jednu ze čtyř Java (MIPD 1.0) her nebo jednu aplikaci (konvertor Celsiovy a Fahrenheitovy stupnice). Další aplikace

a hry lze stáhnout. Ovládání her je příjemné díky přítomnosti kurzorového kolečka.

Telefon dále disponuje vestavěným MP3/AAC přehrávačem a rádiem. Pro uložení hudebních souborů je k dispozici kapacita 64 MB ve formě MMC karty, která je v základním balení a je hodně nešikovně umístěna pod baterii, takže při její výměně musíte telefon vypnout. Maximem je podle údajů výrobce 128MB karta.

Do telefonu lze hudbu (a jiná data) dostat přes USB kabel, který je také součástí standardního balení. Telefon se v systému objeví jako další disk. Lze ho tedy využít i k přenosu rozličných dat mezi dvěma počítači (není nutná instalace žádného dodatečného softwaru).

Pro poslech MP3 je k dispozici poměrně výkonný reproduktor v telefonu nebo speciální přiložená sluchátka (stereofonní), která slouží také jako handsfree. Funkce rádia a MP3 přehrávače je dostupná jak přes menu, tak i prostřednictvím speciálního tlačítka.

Základní funkce přehrávání lze řídit i prostřednictvím headsetu, pro širší ovládání musíte ovšem sáhnout po samotném telefonu. Kurzorové kolečko, umístěné na těle telefonu vlevo, má v každém směru přiřazenu funkci – přehrávání, stop apod. Je také možné skočit na konkrétní MP3 skladbu pomocí klávesnice, kdy navolíte její pořadové číslo. Pokud opustíte režim menu samotného přehrávače, název přehrávané písničky bude zobrazen na pohotovostním displeji.

Pro využití rádia musí být připojen headset. Přehrávání je však možné i přes reproduktor. Stanice lze ladit jak ručně, tak automaticky. Telefon nabízí paměť na 20 stanic, které lze pojmenovat. Využít můžete také digitální nahrávání, jako zdroj poslouží vstup audio-in (adaptér přiložen), nebo lze nahrávat i aktuální skladby z rádia.

Telefon je svou koncepcí a designem určen především mladým uživatelům, kteří vyžadují zajímavý vzhled, funkce telefonu, ale také něco navíc. S telefonem Nokia 3300 si na cestách zahrajete hry, poslechnete oblíbené písničky a vyřídíte nezbytné hovory. Díky funkci organizéru budete mít přehled i o svých povinnostech. Tento model vyniká v porovnání s modelem N-Gage nižší cenou, velikostí a také systémem menu, který je více uživatelsky příjemný. Vezmete-li v potaz i aktuální problémy telefonu N-Gage (prolomení ochrany her – lze je využít i na jiných telefonech) a možné snížení podpory ze strany společnosti Nokia, stává se 3300 rozumnou volbou. ■ ■ ■ Adam Nosek

NOKIA 3300

Mobilní telefon s mnoha funkcemi.

GSM síť 900/1800 MHz

GPRS timeslot 3+1, 2+2, class 6, class B

Displej pasivní, barevný – 4096 barev, 128 × 128 bodů

Baterie Li-Ion 720 mAh (BLD-3)

Pohotovostní doba 180 h – 230 h

Doba hovoru 130 min – 220 min

Doba poslechu rádia až 9 h

Doba přehrávání hudby až 11 h

Doba nabíjení zhruba 3 h

Rozměry 114 × 63 × 20 mm, 115 cm³

Hmotnost 125 g

Zapůjčitel GSMobil Group, a. s.

Cena s DPH 7990 Kč

Záruka 24 měsíců

LifeView FlyTV Platinum

Myš jako televizní ovladač

Následující krátký test se týká karty, která do výčtu multimediálních funkcí počítače přidává příjem televizního vysílání. Karta LifeView FlyTV Platinum od společnosti Animation Technologies se právě zabývá příjmem televizního signálu v PC, navíc jako první tuner představuje zajímavé řešení samotného přijímače.

Karta se instaluje do slotu PCI sběrnice, přičemž na zadní kovové čelo má vyvedeny konektory pro připojení antény, kompozitního a S-Video vstupu, doplněné zdířkou pro čidlo infračerveného dálkového ovladače. Co tento

LIFEVIEW FLYTV PLATINUM

Karta pro příjem televizního vysílání v PC.

Přijímač čip Philips SAA7135

Norma zvuku všechny systémy, stereo

Vstupy televizní anténa, kompozitní video, S-Video

Funkce časový posuv, příjem teletextu, záznam videa, záznam statických obrázků

Formát záznamu AVI (bez komprese), MPEG-1, MPEG-2

Sběrnice PCI

Výrobce/poskytl Animation Technologies Inc.

Cena s DPH 1900 Kč

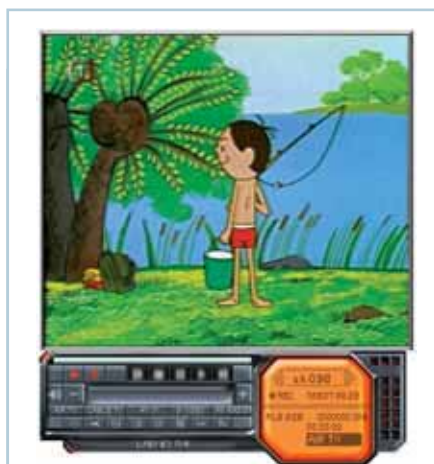
tuner odlišuje od jiných, které jsme testovali dříve, je první použití plně křemíkového tuneru. Starší karty totiž na sobě nesly charakteristickou, plechem stíněnou krabičku, která obsahovala analogovou část přijímače. Jeho provedení z několika součástek bylo pochopitelně v celkovém součtu dražší. Nyní se firmě Philips, která použitý přijímač SAA7135 vyrábí, podařilo potřebné funkce smést do jediného integrovaného obvodu, který žádné zvláštní stínění nepotřebuje, zabere daleko méně místa a je výrobně o mnoho levnější. Vedlejším efektem zmenšení přijímače je pak i možnost integrace televizního tuneru do dříve nemyslitelných zařízení.

Ačkoli karta tuneru vypadá jako zatím neosazený plošný spoj, funkčně se jiným televizním tunerům plně vyrovná. Instalace zahrnuje propojení zvuku do linkového vstupu zvukové karty, přijímač tak hraje do připojených reproduktorů. O možnost nahrávání z vnějších zařízení do počítače však instalací tuneru nepřijedete, karta je pro linkový vstup průchozí.

Ovládání hlasitosti či ztišení zvuku „televize“ je zcela v režii zvukové karty; jestliže bychom chtěli připojit reproduktory přímo do tuneru, nelze zvuk ovládat. To je škoda, výrobce zjevně vůbec nepočítá s tím, že některé pracovní počítače mohou být bez zvukové karty.

Na CD přiloženém ke kartě nalezneme kromě ovladačů a elektronické verze příručky také balíček programů LifeView Suite, jehož hlavní součástí je samostatně fungující LifeView TVR. Aplikace LifeView TVR slouží pro obsluhu přijímače, tedy pro ladění stanic, přepínání kanálů a samozřejmě nahrávání pořadů s případným nastavením času pro automatický záznam. Jedna z funkcí TVR pak slouží pro příjem teletextu. Sledovaný pořad můžeme kdykoli pozastavit, od počítače odejít a nechat funkci TimeShift (časový posuv) jeho zbytek nahrát. Po návratu pak lze sledovat dál od okamžiku odchodu, zatímco konec pořadu se stále ještě nahrává.

Nejatraktivnější funkcí je bezesporu záznam vysílaných pořadů. Lze pro něj vybrat z MPEG-1 a MPEG-2 formátů v několika rozlišeních a stupních datového toku, včetně předem definovaných profilů pro VCD, SVCD a DVD. Zklamala nás volba pro záznam do AVI formátu, který je možný pouze bez komprese, což v praxi není příliš užitečná volba. S novější verzí programu, kterou výrobce v průběhu testu uvolnil, se objevil náznak záznamu do DivX. Tato volba v nastaveních však prozatím nepracovala, takže je zjevné, že software je stále ve vývoji.

Vysílání lze sledovat v samostatném okně s panelem přehrávače i v celobrazkovém režimu.

LifeView Suite pak rozšiřuje možnosti zpracování nahraných pořadů pomocí modulů Encoder a Editor, které – jak ostatně již jejich názvy napovídají – slouží k následnému zpracování nahraných pořadů.

Na kvalitu přijímaného signálu si nemůžeme nijak zásadně stěžovat, v redakci jsme neměli možnost připojit tuner ke kabelové televizi a byli jsme odkázáni na signál vzduchem šířeného vysílání. Přesto byl obraz v dobré kvalitě, byť tuner ve srovnání s klasickým televizorem nebo televizním tunerem vybaveným LCD monitorem vykazoval nižší citlivost ladění. Musíme také zmínit nejasnosti v televizních normách. Pro Česko je po instalaci zvolen standard PAL-B, v němž však naladěné programy ztrácí barvu. Pomůže teprve ruční přepnutí normy na PAL-D nebo nastavení jiné domovské země.

Tuner je snadno použitelný, zvláště pokud se spokojíme s jeho základní funkcí, tedy se sledováním právě vysílaných programů. Jestliže se odhodláme k jejich záznamu, je třeba počítat se ztrátou kvality, případně je nutné nasadit jiný software. Jak název celého zařízení napovídá, jde o tuner navržený pro příjem, nikoli pro záznam a střih televizního vysílání.

■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

Canon i965

Šestihlavňový inkoustomet

Hned šestici barevných inkoustových kazet nalezneme uvnitř tiskárny i965, která k nám dorazila označená logem výrobce, společnosti Canon. Šestibarevných, a dokonce i vícebarevných tiskáren jsme testovali již několik, tahle je však přesto zajímavá. Použí-

vá totiž novou tiskovou hlavu s celkem 3072 barevnými tryskami, které vystřelují 2pikolitrové inkoustové kapky. To v praxi umožňuje jemnou kresbu se zachováním rychlosti tisku – hlava v jednom průchodu nad papírem stihne pokreslit větší plochu. Hovoříme samozřejmě o fotografickém tisku, který je hlavním zaměřením této tiskárny, takže nepřekvapí ani udávané maximální tiskové rozlišení, které se vyšplhalo až na 4800 × 2400 dpi.

Již zmíněné zásobníky inkoustu, kde ke standardním CMYK barvám přibýly světlejší purpurové (M) a azurové (C) odstíny, jsou vyrobeny z průhledného plastu, a jelikož jsou navzájem oddělené, lze vyměnit pouze konkrétní vypotřebovaný zásobník inkoustu, zatímco ostatní spolu s tiskovou hlavou zůstávají v tiskárně, a není proto třeba po doplnění inkoustu tiskárnu znovu kalibrovat.

O určení Canonu i965 pro tisk fotografií nemůže být pochyb, svědčí o tom nejen použití šesti samostatně vyměnitelných zásobníků na inkoust, ale také vpředu umístěný USB port pro připojení a přímý tisk z PictBridge kompatibilního fotoaparátu a zvláštní podavač na fotorpapír formátu 10 × 15 cm. Tento podavač v podobě uzavřené kazety se usazuje nad podavač běžného papíru. Po otočení na něm umístěným kolečkem se místo běžně podávaných papírů A4 začne tisknout na

Rozhraní pro přímý tisk z digitálního fotoaparátu

karty fotorpapíru, a to bez nutnosti vyjmout běžně používaný papír. Jediným omezením při jeho používání je snížení kapacity podavače pro běžný papír, který pak namísto běžných 150 pojme pouze 50 listů.

Komunikace s počítačem probíhá po USB sběrnici, ale na rozdíl od rozhraní pro připojení fotoaparátů její konektory nalezneme na zadní straně tiskárny. Množné číslo je použito záměrně, dva mechanicky totožné konektory slouží zvlášť pro USB 1.1 a USB 2.0, což je velmi neobvyklé řešení. Do kategorie technicky zajímavých prvků patří i standardně dodávaný nosič pro přímý potisk CD a DVD médií v tiskárně. Tiskové funkce lze rozšířit doplněním tiskárny

CANON I965

Fotografická inkoustová tiskárna.

Tisková technologie šestibarevný tisk MicroFine Droplet

Formát tisku A4, 6 × 4" (10 × 15 cm)

Rychlost tisku 10 stran za minutu

Podavač papíru zadní pro 150 listů, kazeta na fotorpapír 20 listů

Gramáž médií 64 – 270 g/m²

Inkoust 6 samostatných kartridží, každá na cca 210 stran (pokrytí 5 %)

Komunikační rozhraní USB 1.1, USB 2.0, PictBridge

Operační systémy Windows 98 a novější, Mac OS

Rozměry 420 × 311 × 185 mm

Hmotnost 5,8 kg

Výrobce/poskytl Canon

Cena včetně DPH 12 190 Kč

Tisk bez okrajů je dostupný pro všechny aplikace a velmi snadno se ovládá.

Inkoustové patrony všech šesti odstínů jsou vzájemně oddělené.

o modul oboustranného tisku, který své uplatnění nalezne hlavně při kancelářském provozu tiskárny.

Většina fototiskáren podporuje tisk bez okrajů pro vzhled výstupů shodný s běžnou cestou vytvořenými fotografiemi. Výjimkou samozřejmě není ani tiskárna i965, která po aktivaci zvětšení tiskové plochy dokáže až do krajů potisknout nejen formát 10 × 15 cm, ale i běžnou A4. Nastavení bohatých voleb tisku nečiní problémy, ovladač je totiž plně lokalizovaný do češtiny. Zůstaneme-li ještě v softwarové oblasti, je třeba zmínit několik k tiskárně dodávaných programů pro tisk a základní manipulaci s fotografiemi, konkrétně ZoomBrowser EX, Easy-PhotoPrint nebo CD-LabelPrint.

V průběhu testu se tiskárna chovala vzorně a při tisku byla velmi tichá, slyšet je prakticky pouze nabírání dalšího papíru ze zásobníku. Desetistránkový textový dokument v režimu draft byl hotov za 1 minutu a 30 sekund, při standardním nastavení barevného tisku byl ve výborné kvalitě hotov za 3 minuty a 20 sekund. Rychlost zpracování se však projevila až při tisku fotografií. V režimu „vysoká kvalita“ při tisku na fotopapír je celostránková A4 fotografie hotova za minutu a půl, a i když kvalitu tisku vyladíme na maximum, je bezokrajový tisk A4 fotografie hotov za méně než 3 minuty. Rychlost tisku velmi záleží na nastavení ovladače a mezi jednotlivými volbami jsou citelné rozdíly.

Kvalitě výtisků můžeme vytknout jedině menší sytost černé barvy, která je patrná u textu tištěného na obyčejný papír. Při použití speciálních médií je výstup bez chyby, testy rozlišení, tisk barevných rastrů i problematické míchání barev zvládla tiskárna bez zaváhání a i vytištěné fotografie svou kvalitou leckdy předčí snímky z minilabu.

Canon při návrhu tiskárny i965 odvedl velmi dobrou práci a v jejích možnostech i na praktických výstupech je to opravdu vidět. To, že se jedná o kvalitní stroj, se bohužel projevilo i v ceně. Fotografická tiskárna za dvanáct tisíc korun bude dobře dostupná firmám, domácím fotografům, kteří by ji jistě také ocenili, však již hůře.

■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

RYCHLOST TISKU	[m:s]
DOPIS 10 STRAN (RYCHLÝ ČB TISK)	1:30
DOPIS 10 STRAN (BĚŽNÝ TISK)	3:21
1. STRANA	0:25
SMÍŠENÁ GRAFIKA 5 STRAN (VYSOKÁ KVALITA)	8:58
SMÍŠENÁ GRAFIKA (VYSOKÁ KVALITA, SPEC. PAPIR)	1:50
FOTOGRAFIE A4	1:34

DXT ComputerS

ZNACKOVÉ POČÍTAČE

DRASTICKE SLEVY až -50% **NOVOROČNÍ VÝPRODEJ SKLADŮ**

SPLÁTKY 0% VELICE VÝHODNĚ

DOPRAVA ZDARMA EXPRESNĚ PO CELE ČR DO 24h

VÝBĚR Z PC SESTAV:

DXT WORKSTATION AMD Duron 1,6GHz operační paměť 133MB DDR, pevný disk 40GB ATA100, FDD 2.5", 2D grafická karta up k 128MB, SB 3D stereo surround, LAN SLEVA od 260,-/měs. + DPH 7,21%	DXT DVD MASTER AMD Duron 1,6GHz operační paměť 256MB DDR, pevný disk 40GB ATA100, FDD 2.5", 3D grafická karta up k 4MB, SB 3D stereo surround, DVD-ROM, LAN SLEVA od 330,-/měs. + DPH 10,24%	DXT GAMES 007 AMD Athlon XP 2500+ operační paměť 256MB DDR, pevný disk 80GB ATA100, FDD 2.5", 3D grafická karta GF 3 64MB, AGP, SB 3D stereo surround, LAN, CD-ROM SLEVA od 380,-/měs. + DPH 10,24%	DXT IRIDIUM 2800 Intel Pentium 4 2,8GHz operační paměť 256MB DDR, pevný disk 80GB ATA100, FDD 2.5", 3D graf. ATI Radeon 9000 128MB, SB 3D stereo surround, DVD-ROM, LAN SLEVA od 780,-/měs. + DPH 10,24%
---	--	--	---

SESTAVÍME VÁM ZNAČKOVÝ POČÍTAČ PŘESNĚ NA MÍRU

ZISKANÁ PRESTÍŽNÍ OCENĚNÍ: CHIP tip, PC WORLD TOP PRODUCT, The PRODIGY

Celorepublikový expresní servis

Profesionální služby

A VÍCE NEŽ 10.000 POLOŽEK ZA EXTRÉMNĚ NÍZKÉ CENY!

7 271 742 467

PRAHA 10 - Krymská 25, Tel.: 271 742 467, 49, 88, fax: 271 740 124 - BRNO - Kamená 1, Tel.: 721 806 787, 778 149 814 - PLZEŇ - Křižsterní 25, Tel.: 377 455 382, 89 - LIBEREC - Husova 33, Tel./fax: 485 108 644, tel.: 732 273 132 - ZLÍN - Vodní 453, Tel.: 577 431 491, fax: 577 431 491, tel.: 603 547 322
 JIHLAVA - Havlíská 22, Tel./fax: 567 331 672 - OSTRAVA - 28. října 215, Tel./fax: 596 634 908, tel.: 776 890 814 - OLOMOUČ - Masarykova tř. 28, Tel./fax: 585 423 895, tel.: 778 149 814 - TÁBOR - Budějovická 543, Tel.: 381 258 552 - MĚLNÍKSKÉ L. - Kábrnickova 805, Tel.: 354 627 001 - ČESKÉ BUDĚJOVICE - Husova 108, Tel.: 383 310 929 - USTÍ N. LABEM - Hrnčířská 18, Tel.: 475 209 313 - HRADEC KRÁLOVÉ - Pražská 900, Tel.: 498 535 754 - KARLOVY VARY - Sokolovská 66, Tel.: 777 774 753, tel./fax: 353 540 630

www.dxt.cz

server housing

Casablanca INT

Server housing je služba - umístění Vašeho reálného serveru do sítě Casablanca INT.

Výhodou je především rychlost, vlastní datový přenos, dále pak nezávislost MailServeru, WebServeru a spuštění CGI-scriptů. Další výhodou našeho Housing Centra je možnost pronájmu PC s nainstalovaným OS LINUX RedHat, a to bez instalačního poplatku.

Casablanca Housing Centrum se nachází v budově Stimbuilding v Praze 3, Vinohradská 184, 50 metrů od metra "A" Želivského, s nepřetřžitým přístupem 24 hodin denně.

K dispozici jsou samostatně uzamykatelné boxy v plně klimatizované místnosti.

Casablanca Housing Centrum má zálohované napájení (2 nezávislé přípojky na dva pražské obvody, automaticky spustitelný diesel generátor a UPS).

IP TRANZIT	1000+100 Mbps
NIX.CZ	1000+100+100 Mbps
SIX.SK	34 Mbps (100+100 Mbps SIX.SK)

Cena připojení - měsíční provoz

server single (1)	2000,- Kč
server single pronajatý (1)*	3000,- Kč
server farm (3-5)	5000,- Kč
server RACK	10000,- Kč
zřízení	0,- Kč

* v ceně je pronájem PC s nainstalovaným OS LINUX RedHat

volejte ihned a zdarma 800 31 31 30

www.serverhousing.cz

České e-mailové schránky zdarma

Test nejlepších freemailů

E-mailová komunikace patří mezi nejrozšířenější internetové služby. Velkou zásluhu na tomto stavu má i velká nabídka freemailových služeb, které zdarma nabízejí poštovní schránku. Jak si ze široké nabídky tuzemských služeb vybrat tu pravou?

LESK A BÍDA FREEMAILŮ

Největším lákadlem je pochopitelně cena. Zdarma, a ještě k tomu „na celý život“, tomu se nedá odolat. Zaregistrovanou e-mailovou adresu vám nikdo nevezme ani poté, co skončíte školu nebo se s vámi rozloučí zaměstnavatel. Přes webové rozhraní freemailu vyřídíte poštu z kteréhokoli počítače připojeného k internetu a nikdo vám také nezabrání pořídit si najednou třeba deset e-mailových schránek.

Daní za službu zdarma je v případě freemailů všudypřítomná reklama, se kterou se potkáte nejen při práci s webovým rozhraním služby, ale která doputuje i k adresátům vašich zpráv, neboť až na několik světlych výjimek provozovatelé freemailů připojují na konec každé zprávy reklamní sdělení. Počítat musíte s nižším zabezpečením své pošty v případě havárií a nečekejte ani dnes velmi potřebnou kvalitní ochranu proti nevyžádané poště (spamům) a zavírovaným e-mailům.

To, co dnes mnohé freemaily vydávají za antispamové řešení, jsou obyčejné blacklisty, kam můžete zařadit adresy spamérů. Vzhledem k tomu, že v současnosti málokdy přijde spam znovu ze stejné adresy, jedná se o řešení prakticky neúčinné. Za antivirové řešení je pro změnu vydáváno blokování příloh obsahujících spustitelné soubory, což v praxi znemožňuje zasílání takových souborů i v případě, že se nejedná o virus.

FREEMAIL JAKO POŠTOVNÍ KLIENT

Freemailová schránka se snaží svojí podobou a ovládáním co nejvíce přiblížit potřebám uživatelů zvyklých na pohodlí při práci s poštovními klienty. Každý freemil dnes již proto nabízí možnost vytvářet vlastní složky, do kterých se podle zadaných pravidel bude třídit došlá pošta. Zpravidla nechybí ani možnost vytvářet si kontakty v adresáři a zrychlení práce se psaním e-mailů (kromě vkládání e-mailových adres z adresáře) umožní také automatické vkládání podpisů (signatur). Drtivá většina freemilových služeb také umožňuje výběr pošty pomocí protokolu POP3, díky čemuž si poštu pohodlně stáhnete do svého lokálního poštovního klienta.

REGISTRACE

Na titulní stránce každého freemailu naleznete kromě přihlašovacího formuláře i odkaz na založení nové schránky. Jeho odkliknutí vás přenesne na stránky s registračním formulářem. Počítejte s tím, že registrace vás bude stát několik minut času (nejotravnější je v tomto směru Email.cz, který po nebohém uživateli chce znát dokonce i okres jeho bydliště, a to navzdory tomu, že okresy již byly dávno zrušeny). Mnoho freemilů ale naštěstí při registraci

požaduje oproti dřívějším dobám stále méně údajů. Všeobecně je totiž známo, že ne všichni uživatelé reagují kladně na dotazy související s jejich osobními daty. Naopak velkého rozšíření doznala nutnost zadat při registraci číselný (nebo písemný) kód umístěný v obrázku, čímž se freemilové služby brání proti automatickému registrování schránek některými vypečenými programy ve službách spamérů.

Mnoho freemilů provozovaných portálů se také snaží různými způsoby přimět uživatele, aby si jako domovskou stránku v internetovém prohlížeči nastavil hlavní stranu právě jejich portálu. Nebuďte tedy přehnaně aktivní při vyplňování nepovinných položek, ale svoji pozornost soustředte spíše na nenápadná zatrhnutá políčka ve formuláři, kterými dáváte svolení nejen ke změně nastavení domovské stránky prohlížeče, ale leckdy nevědomky odsouhlasíte i to, že budete dostávat reklamní poštu od provozovatele freemailu. I když, mezi námi, reklamního balastu po jistém čase vaše freemilová schránka tak jako tak nebude ušetřena.

REKLAMA NA FREEMAILECH

Již před delší dobou překvapil portál Seznam uživatele svého freemailu takzvanou uvítací stránkou, která se zobrazí vzápětí po přihlášení do schránky. Před několika měsíci k tomuto kroku přistoupil i freemil portál Centrum a na sklonku loňského roku se přidal i Atlas. Provozovatelé freemilů hovoří o tom, že hlavním důvodem zavedení této uvítací stránky je nabídnout uživatelům základní informace a tipy, jak efektivněji pracovat s poštovní schránkou.

Ano, titulní stránka skutečně může především méně zkušeným uživatelům přinést řadu zajímavých informací, ale hlavním účelem existence uvítací stránky bude šance nabídnout inzerentům lepší reklamní plochy, což potvrzuje marketingový ředitel portálu Centrum Tomáš Kostrhoun: „Snažíme se klientům nabízet velké reklamní plochy na vstupu do e-mailu a při výstupu z e-mailu (odhlášení), které jsou mnohem efektivnější.“ Není totiž žádným tajemstvím, že freemilové služby nejsou pro inzerenty nijak zvlášť lákavé. Všímavější uživatelé si jistě všimli skutečnosti, že z mnoha freemilů již zmizely dříve zcela obvyklé reklamní proužky. Některé freemaily zato nabízejí významným inzerentům vlastní složku, a tak například na freemil portálu Seznam najdete složku s reklamními zprávami od firmy Oskar, Atlas stejným způsobem vyšel vstřík T-Mobilu.

FREEMAILE NA PORTÁLECH

Nejpopulárnější freemaily najdete na portálech, což je vzhledem k vysoké návštěvnosti →

Centrum.cz Registrace (1/3) - Microsoft Internet Explorer

Soubor Úpravy Zobrazit Oblíbené Nástroje nápověda

Centrum.cz e-mail Centrum e-mail příkaz

REGISTRACE NOVÉHO UŽIVATELE (1/3)

Proč Lukáš Pollert používá e-mail na Centrum.cz?

"Tři závodníci jsem byl pořád mimo domov. Měli živit na cestách, ale až jsem byl v narůžovělé kolečce, vždycky mě jedna věc trápila, jak se dostat do své schránky. Teď už je problém vyřešen. Díky e-mailu na Centrum.cz mám ke své poště rychlý a spolehlivý přístup v jakékoliv koutě planety. Všechny mé maily jsou bezpečně uloženy na serveru. A nevyžádanou poštu automaticky zablokuje Spam filter"

Zaregistrujte se...

- ... a získáte kromě svého osobního e-mailu i přístup ke všem dalším službám, které Centrum.cz nabízí
- Internetové připojení **zdarma**
- unikátní službu **Turbo zrychlující práci s internetem**
- krédity za používání Centrum.cz, které jsou proměnitelné v **centv**.

uživatelské jméno: @centrum.cz
 Zvolte e-mailovou adresu: @centrum.cz
 Číslo jeví bez diakritických znamének, max. 3 znaky

heslo:
 pro vyšší bezpečnost doporučujeme zvolit heslo min. 5 znaků dlouhá, bez diakritických znamének, obsahující také čísla a speciální znaky, např.???

heslo (znovu):
 kontrola, zda hesla k přístupu

jméno a příjmení:
 nepovinné - vyplňte, abyste si, aby se vaše jméno a příjmení snadněji asociálně a vaši e-mailovou adresu přeměnilo

Podmínky užívání stanovují pravidla mezi provozovatelem služeb CENTRUM.CZ společností Netcentrum, s.r.o. a uživatelem těchto služeb.

Službami se rozumí:

- * E-mail.centrum.cz
- * Moje.centrum.cz
- * Bonus.centrum.cz

Souhlasím s podmínkami k užívání Centrum služeb.

Pokračovat

Vodáci mají volbu jasnou. Pro jaký freemail se rozhodnete vy?

portálů pochopitelné. Provozovatelům freemailových služeb všech tří největších portálů tuzemského internetu (Seznam, Centrum, Atlas) slouží ke cti, že neodsoudili své freemaily do pozic nechtěných dětí a věnují se jim s náležitou péčí.

SEZNAM E-MAIL

(email.seznam.cz)

PLACENÁ E-MAILOVÁ SCHRÁNKA

Freemailové služby jsou určeny především pro osobní korespondenci, firemní adresa na freemilu nevypadá příliš seriózně. Pro komerční účely je tedy vhodnější variantou některá z placených e-mailových schránek. Pojďme si na příkladu jedné z těchto služeb ukázat, co lze očekávat od placené poštovní schránky.

COL PROFESSIONAL MAILBOX

(www.profibox.cz)

Tato služba vychází ze služby E-mailová schránka (MBOX), která byla poskytována již od roku 1996 (původně pod značkou Video On Line s doménou @mbox.vol.cz). Na podzim roku 2002 prošla služba zásadní modernizací. Velikost schránky 10 MB byla navýšena na standardních 60 MB s možností neomezeného rozšíření. Přibyla kvalitní antivirová a inteligentní antispamová ochrana, po jejímž několika-denním testování je nutno konstatovat, že

První verze freemailové služby portálu Seznam byla nasazena na podzim roku 1998. Již o rok později měla služba téměř půl milionu registrovaných uživatelů a velký zájem tak převýšil její možnosti a kapacitu, takže byla brzy nahrazena novou verzí. Ta byla postupně zdokonalována prostřednictvím drobnějších úprav a v srpnu loňského roku byla nasazena nejnovější verze, která byla v dalších měsících

bez jediné chybičky dokázala správně identifikovat několik desítek spamů. Přístup ke schránce je možný pomocí protokolu POP3, WAP nebo přes WWW stránky.

Služba je nabízena pouze firemním zákazníkům (na rozdíl od VOLNÝ a POST, které jsou určeny rezidenčnímu trhu) jako samostatná služba nebo jako součást nabídky ADSL připojení. Uživatelé mají možnost jednorázové archivace celé schránky pomocí ZIP souboru. Schránka obsahuje velké množství různých funkcí, jako jsou sofistikované filtry, kreativní editor, možnost zobrazení obsahu dokumentů Word, Excel ve formě HTML stránky. Celá služba běží na vyhrazeném a plně zálohovaném serveru s velmi přísným maximálním limitem zákazníků (jeden server sdílí méně zákazníků než například freemailová služba POST), což zajišťuje nadstandardní odezvy a dostupnost. Cena služby je 100 Kč za měsíc.

vylepšena o několik drobností, přičemž vše směřovalo k nové verzi, která by měla být od ledna letošního roku již v provozu. Za celou dobu provozu freemilu portálu Seznam se mu vyhýbaly problémy s dlouhodobějšími výpadky, či dokonce se ztrátou dat.

Standardní velikost schránky je 10 MB. Pokud se uživatel s touto velikostí nespokojí, může si ji navýšit podle potřeby o dalších 10 MB. Stačí zavolat na speciální telefonní linku se zvláštní tarifací a získat PIN kód, po jehož zadání do příslušného formulářového okénka se velikost schránky zvětší o 10 MB. Tímto způsobem je možné schránku opakovaně zvětšovat prakticky na neomezenou velikost.

Cena za zvýšení objemu e-mailové schránky o 10 MB je 60 Kč na jeden rok. Zvýšením velikosti schránky o 10 MB navíc přispějete na vývoj speciálního softwaru pro zrakově postižené. Deset korun z každého navýšení totiž putuje ke společnosti BrailCom, zabývající se vývojem zmíněného softwaru.

Loňské vylepšení služby přineslo mimo jiné možnost přijímat e-maily v rozšířeném HTML formátu, barevné grafické zobrazování populárních smajlíků v e-mailových zprávách nebo možnost importu a exportu adresáře, například z MS Outlook Express. Další z novinek spočívá v plné internacionalizaci, díky níž jsou přichozí zprávy zobrazeny bez problémů ve všech dostupných mezinárodních znakových sadách (včetně arabštiny, čínštiny, azbuky atd.). Celá e-mailová aplikace je navíc uživatelům k dispozici i v anglické a slovenské mutaci.

Plnokrevná antispamová ochrana v době psaní tohoto článku nebyla uživatelům freemilu k dispozici, stejně tak chyběl plnohodnotný antivirový systém. Mluvíci portálu

SEZNAM HODNOCENÍ

- + NEOMEZENÁ KAPACITA SCHRÁNKY (ZA ÚPLATU)
- + JEDNODUCHÉ A PŘEHLEDNÉ ROZHRANÍ
- + VELKÉ MNOŽSTVÍ MEZINÁRODNÍCH ZNAKOVÝCH SAD
- + ANGLICKÁ A SLOVENSKÁ JAZYKOVÁ MUTACE
- + SPOLEHLIVÁ SLUŽBA
- MALÁ VELIKOST SCHRÁNKY ZDARMA
- CHYBĚJÍCÍ ANTIVIR A ANTISPAM (OBĚ SLUŽBY BY MĚLY BÝT OD ZAČÁTKU ROKU ZPROVOZNĚNY)

→ Seznam Tomáš Fiala ale v prosinci Chipu sdělil následující: „S nasazením počítáme do konce roku, záleží to na dodání veškerého potřebného hardwaru, který představuje absolutní špičku toho, co je v současnosti k dispozici. Nová antispamová ochrana bude představovat nejrozsáhlejší instalaci antispamu s globálními pravidly u nás, vzhledem k počtu schránek a zpráv, které bude systém analyzovat. Také proto zde hraje hardware velkou roli. Antivir i antispam budeme uživatelům našeho freemailu nabízet automaticky zdarma.“

MUJMAIL

(mail.atlas.cz)

Freemail portálu Atlas se na internetu objevil již v říjnu 1998. Současná verze funguje od 1. září 2002 na platformě Kerio Mail Server. Problémy se službě MujMail příliš nevyhýbaly, a docházelo při nich dokonce i ke ztrátě dat. V roce 2001 o své e-maily přišla asi čtyři procenta uživatelů. O rok později, v důsledku nasazení nové verze systému, se freemail zhruba dva měsíce potýkal s občasnými výpadky.

Jako jediný mezi portálovými freemaily nabízí MujMail na výběr z několika domén.

MUJMAIL HODNOCENÍ

- + KVALITNÍ ANTISPAMOVÁ A ANTIVIROVÁ OCHRANA
- + ANGLICKÁ A SLOVENSKÁ JAZYKOVÁ MUTACE
- + PŘÍSTUP KE SCHRÁNCE POMOCÍ IMAP
- MALÝ PROSTOR PRO ČTENÍ ZPRÁV
- MENŠÍ KREDIT SLUŽBY

Devět z deseti uživatelů si nakonec stejně vybere tradiční atlas.cz, ale v adrese za zavináčem se může objevit i kamarad.cz, podvodnik.cz, senior.cz, mujmail.cz nebo mujweb.cz. Základní velikost e-mailové schránky je 15 MB, na žádost je možné ji bezplatně rozšířit až na 50 MB. Ke schránce můžete kromě obvyklých protokolů POP3 nebo SMTP přistupovat ještě pomocí protokolu IMAP

(tuto možnost však využívá pouhých deset procent uživatelů).

Freemail Atlas také nabízí e-maily ve formátu HTML a jednoznačnou výhodou je možnost připojit k odesílané zprávě libovolné množství souborů. O blokování nevyžádané pošty se kromě uživatelů, ručně označujících spamy, stará i SpamAssassin, kontrolující mimo jiné množství e-mailů přicházejících z jedné adresy. Pro všechny uživatele je k dispozici antivirový program NOD32, který při detekci viru označí předmět infikovaného e-mailu. Virova databáze je aktualizována každou hodinu.

Novinkou je anglické rozhraní služby – nyní lze tedy přepínat mezi českou, slovenskou a anglickou verzí freemailu. V chystané nové verzi by se měla mimo jiné objevit i funkce Voice Mail, díky které budou mít uživatelé přístup k e-mailům, i když právě nebudou připojeni k internetu – zavolají na určené číslo, zadají heslo a elektronický hlas jim e-maily přečte. Tato služba by však měla být placená.

CENTRUM.CZ E-MAIL

(mail.centrum.cz)

Freemail portálu Centrum byl spuštěn v září →

PLACENÁ INZERCE

CHRAŇTE SVŮJ POČÍTAČ

symantec™

Symantec GmbH (ČR & SR), Office Park Nové Butovice – budova A, Bucharova 2, 150 00 Praha 5
e-mail: prague@symantec.com • www.symantec.cz

Symantec a logo Symantecu jsou obchodní známky registrované v USA, Norton AntiVirus je obchodní známka společnosti Symantec Corporation. © 2002 Symantec Corporation. Všechna práva vyhrazena.

Norton Internet Security™ 2004 (česká verze)

- Máte problémy s ochranou vašeho počítače?
- Používáte několik produktů k zajištění kompletní bezpečnosti a přesto máte problémy?
- Trápí vás stahování nechtěných reklam?
- Obtěžují vás nevyžádané maily?

Máme pro vás řešení:

Norton Internet Security™ 2004 (česká verze) rozšiřuje standardní vlastnosti AntiVirus o další neméně důležité bezpečnostní funkce:

- **AntiVirus**
- **AntiSpam**
- **Personal Firewall a Detekce narušení**
- **Ochrana vašeho soukromí a vašich dětí**
- **Snadná instalace a aktualizace LiveUpdate™*)**

*) Při koupi Norton Internet Security 2004 CZ získáte aktualizace po dobu dvanácti měsíců zdarma, pro následné aktualizace je k dispozici roční předplatné.

AntiVirus+

Další bezpečnostní funkce:
Personal Firewall • Detekce narušení
AntiSpam • Ochrana vašeho soukromí a vašeho PC

symantec.

FREEMAILOVÉ SERVERY

Název freemailu	Adresa	Datum založení	Velikost schránky (MB) základní/rozšířená	Počet založených schránek (milióny)	Počet aktivních schránek (milióny)	Antispam	Antivir
Bluetone	free.bluetone.cz	VIII.03	X.25	0,003	0,002 ¹	ne	ne
Centrum.cz E-mail	mail.centrum.cz	IX.99	X.50	1,4	0,600 ²	ano	ne
Email.cz	email.cz	X.97	15/200	1,3	0,250 ²	ano	ne
Email.SMS.cz	email.sms.cz	X.03	10/bez omezení	N/A	N/A	ano	ne
MujMAIL	mail.atlas.cz	X.98	15/50	1,3	0,780 ²	ne	ano
Post.cz	www.post.cz	X.97	15/100	N/A	0,250 ³	ano ⁴	ano ⁴
Quick	webmail.quick.cz	N/A	10	N/A	N/A	ne	ne
RazDva	webmail.razdva.cz	III.00	X.30	0,13	0,120 ³	ne	ne
Sendmail	www.sendmail.cz	IV.02	20	0,001	N/A	ne	ne
Seznam E-mail	email.seznam.cz	X.98	10/bez omezení	2,85	1,500 ²	ne	ne
Tiscali	mail.tiscali.cz	IX.00	10	0,92	N/A	ne	ne
Volný Mail	mail.volny.cz	VIII.99	10/100	N/A	0,500 ³	ano ⁴	ano ⁴

¹Schránky navštívené uživatelem alespoň jednou za poslední týden

²Schránky navštívené uživatelem alespoň jednou za posledních šest měsíců

³Schránky navštívené uživatelem alespoň jednou za posledních devadesát dní

⁴Placená ochrana s vysokou účinností

→ 1999 a za dobu své existence si získal sympatie uživatelů hlavně díky své jednoduchosti a spolehlivosti. Všechny problémy, které freemil během čtyř let postihly, totiž znamenaly maximálně výpadky služby v řádu hodin. Data uživatelů přitom našťastí nikdy ztracena nebyla.

Jako zaregistrovaní uživatelé freemailu za procházení portálu Centrum (pochopitelně včetně e-mailové schránky) dostávají kredity, které mimo jiné můžete vyměnit za navýšení schránky z původních 10 MB až na pětinašobek. Mezi nadstandardní funkce patří Bezpečnostní agent, hlídající zabezpečení účtu. Pokud si jej aktivujete, agent vás jednou za tři týdny vyzve ke změně hesla a případně upozorní na jednoduše uhadnutelné heslo. Bezpečnostní agent také nejprve zobrazí textovou podobu HTML e-mailu a informuje o poslední návštěvě schránky.

CENTRUM HODNOCENÍ

- + SPOLEHLIVÁ SLUŽBA
- + ZVĚTŠENÍ VELIKOSTI SCHRÁNKY ZA PRAVIDELNÉ POUŽÍVÁNÍ
- + ARCHIVACE POŠTY
- + BEZPEČNOSTNÍ AGENT
- ZATÍM NEPŘÍLIŠ ÚČINNÁ ANTISPAMOVÁ OCHRANA
- CHYBĚJÍCÍ ANTIUIROVÝ SYSTÉM

Užitečnou funkcí je archivace. Můžete si nastavit období, za které chcete zprávy uchovat, a určit složku, ze které se mají zprávy archivovat. Archivaci lze provést jednou za den, přičemž další den si můžete ze stránky Archivace vytvořený archiv stáhnout ve formátu ZIP. Rozbalené zprávy umístěné na pevném disku počítače si poté můžete prohlížet ve webovém prohlížeči i s přílohami.

Portál Centrum.cz spustil v polovině prosince loňského roku novou verzi svého freemailu. Nová schránka nabízí možnost psaní HTML e-mailů (různé formáty písma, barvy, odrážky, smajlíci apod.), připojení až deseti příloh najednou k jedné zprávě nebo rychlý adresář (seznam adres, na které nejčastěji odesíláte poštu).

Zásadní novinkou je zprovoznění spam filtru. Provozovatel sice slibuje až 80% filtraci nevyžádané pošty, ale podle mé zkušenosti je skutečnost poněkud jiná. Filtr zachytí zhruba polovinu spamů, a dokonce několikrát identifikoval nezávadný e-mail jako spam. „Spam filtr stále doladujeme a mělo by to být každým dnem lepší. Ohlasy na něj máme vesměs pozitivní, ale může se stát, že zpočátku, než vyčistíme všechny chyby, nemusí být vše stoprocentní,“ vysvětluje tiskový mluvčí portálu Centrum. Plnohodnotný antivir freemil portálu Centrum nenabízí, je však prováděno testování e-mailů na všeobecně známé nebezpečné přílohy (.src, .vbs apod.).

FREEMAILY TELEKOMUNIKAČNÍCH OPERÁTORŮ

Mezi nejstarší poskytovatele e-mailových schránek zdarma patří telekomunikační operátoři, kteří svým uživatelům zřizují poštovní schránku automaticky při založení účtu k bez-

platnému připojení k internetu. Problém však může nastat ve chvíli, kdy jste právě připojeni přes jiného providera, než u kterého máte zřízenou schránku. V takovém případě totiž nemáte jistotu, že poštu pomocí SMTP protokolu odešlete.

VOLNÝ MAIL, POST.CZ

(mail.volny.cz, www.post.cz)

Služba Volný Mail vznikla v srpnu 1999 spolu se zavedením připojení k internetu Volný. V té době se chystala oslavit již druhé narozeniny freemilová služba Post.cz, která ale postupně přestávala zvládat nápor uživatelů a čas od času zkolabovala. V roce 2001 společnost Czech On Line, provozující Volný Mail, zakoupila freemil Post.cz a začala jej přetvářet k obrazu svému.

Služba Post.cz má dnes stále statut freemilu provozovaného především ze zisku →

→ z reklam. Služba Volný Mail má nabízet vysoký nadstandard a stabilitu především uživatelům služby Volný dial-up (případně ADSL). Uživatelům ze sítě Volný se tak nezobrazují žádné reklamy. Pro ostatní nabízí Volný Mail standardní služby s možností objednání nadstandardních služeb.

Nadstandardní služby si však mohou objednat uživatelé obou výše zmíněných služeb. V nabídce je několik variant – od 15 korun měsíčně za pouhé rozšíření schránky na 25 MB až po službu Komplet, nabízející za 75 korun měsíčně schránku o velikosti 100 MB, doplněnou o antivirovou a antispamovou ochranu.

BLUETONE

(www.bluetone.cz)

Jeden z nejmladších freemailů vznikl loni v létě spolu s novou službou Českých radiokomunikací Bluetone Internet FREE. V případě připojení k internetu prostřednictvím zmíněné služby se uživatelé přičítají body, které může později vyměnit za navýšení velikosti schránky. Během několika měsíců by měla jít velikost schránky rozšířit také za úplat. Výhodou služby je velmi přehledné webové rozhraní.

QUICK.CZ EMAIL

(webmail.quick.cz)

Na propagaci připojení k internetu přes Quick jeho provozovatel Český Telecom vynaložil nemalé prostředky, ale na zkvalitnění stejnojmenného freemailu se již patrně peníze nenašly. E-mailová schránka o velikosti 10 MB dnes nikoho nenadchne, o antispamové a antivirové ochraně si uživatelé mohou také nechat jen zdát.

RAZDVA

(www.razdva.cz)

Freemailová služba nabízená operátorem Contactel vznikla v červnu 2000, tři měsíce po startu služby Internet RazDva. Stan-

dardní schránka má velikost 10 MB a lze ji rozšířit až na 30 MB, a to díky věrnostnímu programu Contactel Bonus Club. Jeho princip spočívá ve sbírání bodů, které uživatel získá v závislosti na čase stráveném na internetu při připojení přes Contactel. Na výběr je několik domén. Téměř pětina uživatelů používá doménu c-box.cz, k dispozici jsou dále domény cmail.cz, cbox.cz, razdva.cz a mybox.cz.

TISCALI MAIL

(mail.tiscali.cz)

Na podzim roku 2000 byl spuštěn freemail portálu Tiscali (tehdy ještě World Online) a od té doby došlo několikrát ke změně technologie. Začátkem roku 2002 systé-

přešel na řešení Critical Path používané v Tiscali v ostatních evropských zemích. Standardní poskytovaná velikost schránky je 10 MB, což v dnešní době skutečně není mnoho, a obejít se musíte i bez antivirové a antispamové ochrany. Jediným krokem vpřed je tak před krátkým časem zprovozněné nové webové rozhraní, které je o něco přehlednější, než bylo předchozí. Stále však se zprávy otevírají do nového okna, což u žádného jiného freemailu nenajdete.

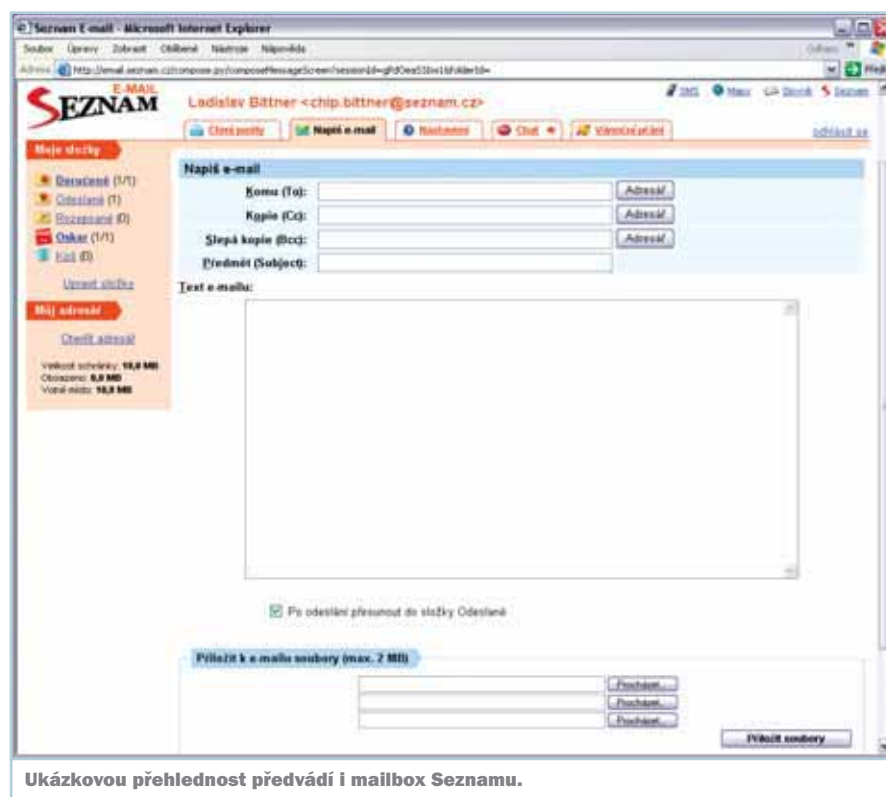
OSTATNÍ FREEMAILY

Existuje ještě několik freemailových služeb, které jsou provozovány mimo portály a nepatří ani do portfolia telekomunikačních operátorů. Mnoho jich najdete v nabídce freewebhostingových služeb a některé fungují zcela samostatně. Představme si alespoň tři z nich.

EMAIL.CZ

(www.email.cz)

Email.CZ patří mezi nejstarší tuzemské freemailové služby. Na internetu se freemail objevil v říjnu 1997 pod názvem ATC Organizér. Již tehdy nabízel podstatnou část nynějších služeb, tj. kromě stěžejní elektronické pošty obsahoval kalendář, zápisník, oblíbené odkazy nebo připomínkovač. Počátkem ledna 1998 freemail zavedl placenou službu, neboť zplatnil stahování pošty prostřednictvím POP3 částkou 30 Kč měsíčně. Nejnovější verze free- →

Ukázkovou přehlednost předvádí i mailbox Seznamu.

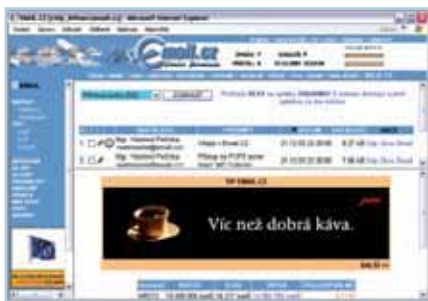
→ mailu by se měla objevit v prvních měsících letošního roku.

Nejzávažnější nehoda postihla Email.CZ v březnu 2000, kdy došlo k havárii diskového pole a nepodařilo se obnovit zprávy ze zálohy. Uživatelská data sice dotčena nebyla, ale nenávratně ztraceno bylo 7 500 000 zpráv. Havárie se tehdy dotkla zhruba 120 000 uživatelů.

Standardní schránka má velikost 15 MB a v rámci tzv. nadstandardních služeb lze získat schránku o velikosti až 200 MB (za 120 Kč měsíčně). Nemusíte se spokojit pouze s doménou email.cz, neboť na výběr jsou ještě domény ladyemail.cz, lady-mail.com, posli.to, gentlemail.cz, gentle-mail.com, napis.to nebo bigmail.cz. Další výběr na vás čeká v případě volby grafické podoby schránky, kdy můžete podle vkusu

EMAIL HODNOCENÍ

- + VELKÉ MNOŽSTVÍ FUNKCÍ
- + MOŽNOST ROZŠÍŘENÍ VELIKOSTI SCHRÁNKY A VYPNUTÍ INZERCE (ZA ÚPLATU)
- + VOLITELNÝ VZHLED SCHRÁNKY
- NEPŘEHLEDNÉ UŽIVATELSKÉ ROZHRANÍ
- PLACENÝ PŘÍSTUP KE SCHRÁNCE PŘES POP3

či momentální nálady vybírat z několika různých vzhledů (skinů).

Silným nástrojem v boji proti spamu je blokáce podle adresáře (propuštění zpráv pouze od adresátů, které má uživatel v adresáři) a nově si mohou uživatelé aktivovat SpamAssassin. Plné antivirové řešení Email.CZ neposkytuje, ale v době výskytu virových epidemií se provozovatel služby snaží zavírované e-maily detekovat vlastními prostředky.

Před několika týdny nadělil Email.CZ svým stávajícím uživatelům zajímavý vánoční dárek. Uživatelům registrovaným do roku 1998 včetně byla rozšířena schránka o 50 MB a POP3 přístup jim byl umožněn zdarma na celý život. Zkrátka nepřišli ani uživatelé zaregistrovaní v pozdějších letech, jen rozšíření schránky bylo nižší. Nejdéle registrovaní uživatelé tak mají dnes zdarma schránku o velikosti 65 MB.

EMAIL.SMS.CZ

(email.sms.cz)

Nejmladší freemailová služba uvedená v tomto článku byla spuštěna v polovině října loňského roku. Popularitu tomuto freemilu by měla přinést početná základna

návštěvníků portálu SMS.cz a především velký výběr domén, ze kterých lze vybírat (bigboss.cz, potvurka.cz, tajny.cz, dablík.cz, uletak.cz, uletacka.cz, soukromy.cz, sexy-girl.cz, studentka.cz nebo dobrofirma.cz). Další výhodou služby je jednotný adresář pro →

FREEMAILY Z POHLEDU POUŽITELNOSTI A GRAFIKY

SEZNAM

Registrace na Seznamu je přímo ukázkově jednoduchá, navíc nepožaduje kromě jména a pohlaví jakékoli další osobní údaje. Jen přepsání kódu z obrázku do formuláře není moc Blind Friendly, ale je to standardní ochrana většiny freemilů proti automatickým registracím.

Úvodní stránka na mě působí při prvním otevření neuspořádaně. Není přeplněná informacemi ani reklamou, ale neškodilo by jí informace poskládat do logických celků a ty důležitě zvýraznit. Stránce by určitě prospělo, kdyby si ji uživatelé mohli přizpůsobit.

Čtení i psaní e-mailů je přehledné a bezproblémové a také navigace ve schránce působí přirozeně. Reklama se objevuje v odděleném horním pruhu, a tak vůbec nepůsobí rušivě.

Nastavení je rozděleno do devíti kategorií s ikonkami a popisem, takže orientace je opravdu snadná. Seznam používá beztabulkový CSS layout, který přispívá k rychlému natažení stránek.

CENTRUM

Registrace do freemilu portálu Centrum je podobně jednoduchá jako u Seznamu. Kroků k registraci je sice více, ale systém nevyžaduje vyplnění všech položek. Přehlednost a použitelnost je zde nejlepší ze všech hodnocených freemilů – úvodní stránka je velmi přehledná, doplněná ikonkami a jedinou reklamou, která je sice poměrně velká, ale má svoje místo, takže neruší. Reklamy je celkově poskrovnu, kromě většího banneru na úvodu už jen klasické proužky v dolní části stránky. Čtení i psaní e-mailů je maximálně přehledné a obsahuje vše podstatné.

K rozmištění prvků na stránkách používá Centrum sice tabulkový layout, přesto na mě působí natahování stránek celkem svižně.

ATLAS

Registrace na Atlasu patří k nejzvědavějším, otázky na měsíční příjem jsou už podle mého názoru vtíravé. Systém naštěstí netrvá na zodpovězení všech otázek a registrace tak proběhne poměrně svižně. To platí pro Internet Explorer; v Opeře se mi bohužel zaregistrovat nepodařilo vůbec. Úvodní

stránka e-mailu má podobné rozložení jako u freemilu Centrum, ztrácí ale body za přehlednost. Spíše než obecné informace o freemilu Atlasu bych zde čekal informace vztahující se k mé schránce.

Z hlediska grafiky na mě působí Atlas příliš těžkopádně a celkově se mi nezdá konzistentní – tmavé pozadí, inverzní písmo v navigaci, nepřirozené „vlny“ jako menu, tři druhy menu v jednom řádku atp. Přestože je na Atlasu reklamy málo, měl jsem pocit, že se stránky natahují výrazně pomaleji než u konkurence. Jedním z důvodů bude zřejmě i tabulkový layout.

EMAIL

Registrace do e-mailu vyžaduje osm kroků, ve kterých se systém táže na hodně informací. Ne každou lze bohužel zamíčet, odměnou je však výběr z několika možných domén i variant jména v e-mailu. Uživatelé je také nabídnuta úprava vzhledu, jedná se ale de facto pouze o změnu barvy a obrázku. Jedním z důvodů, který brání větším změnám vzhledu stránek, bude jistě i tabulkový layout. V CSS by možnosti změny vzhledu byly daleko pestřejší.

Úvodní stránka je na můj vkus přeplněná reklamou a informace důležité pro uživatele nejsou patřičně zvýrazněny. Škoda je také to, že ač Email nabízí širokou škálu dalších služeb, jako kalendář, zápisník, SMS či Oblíbené, neprezentuje je na úvodní stránce, ale pouze v menu.

Čtení e-mailů není s menším monitorem vůbec snadné. Stránka je rozdělena do čtyř rámců a na čtení vlastního e-mailu tak nezbyvá příliš prostoru. Rolovací kolečko myši je tedy nutné využít víc, než je zdrávo. Email má hodně funkcí, ale určitě by mu vzhledem k objemu přenášených dat prospěla „odtučňovací procedura“ a také zásah designéra, který by informace více uspořádal a logičtěji rozčlenil.

Martin Kalda, Senior Art Director, ADVERTURES

Reference: Nike Fitness Club (www.nfc.cz), Pilsner Music (www.pilsner-urquell.cz/music), Masterfoods příšerky (www.priserky.cz)

- zaslání e-mailů a SMS. Standardní velikost schránky je 15 MB, možnosti rozšíření velikosti jsou neomezené (za úplatu). Klavírem na spam je tu SpamAssassin, antivirovým opatřením Clam AntiVirus.

SENDMAIL

(www.sendmail.cz)

Službu provozuje webhostingová firma, ale zaregistrovat schránku si zde můžete bez nutnosti objednání webhostingu. Zdarma tak získáte poměrně velký prostor pro e-maily (20 MB) s možností přístupu přes POP3 a IMAP. Další výhodou je možnost exportu a importu databáze kontaktů do (z) domácího poštovního klienta, kontrola pravopisu nebo vyhledávání v e-mailech. Ojedinelá je i možnost přepínání mezi několika desítkami jazykových mutací webového rozhraní freemailu.

KTERÝ FREEMAIL VYBRAT?

Jednoznačně doporučit konkrétní freemailovou službu s klidným svědomím nelze. Byla by však škoda, kdyby k výběru toho „správného“ freemailu měly vést iracionální důvody, jakými jsou ničím nepodložená doporučení kolegů nebo přátel, televizní reklama, nebo dokonce zcela náhodný výběr. Náš rozsáhlý článek vám snad s rozhodováním pomohl, díky přehledné tabulce můžete porovnat freemaily podle velikosti nabízené schránky nebo podle (ne)existence antispamové a antivirové ochrany. A právě kvalitní ochrana před nevyžádanou poštou je v současné době tím hlavním, co by uživatelé vedle spolehlivosti a přehlednosti služby měli při práci s freemailovou schránkou ocenit.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

FREEMAILY Z POHLEDU BĚŽNÉHO UŽIVATELE

Práce s freemailovou schránkou je pro internetového starousedlíka bezproblémová stejně jako manipulace s automatem na kokakolu, s dálkovým ovladačem k televizi nebo se zubním kartáčkem. Není problémem označit zprávu jako důležitou, připojit k dopisu několik lechtivých obrázků a elegantním dvojklíkem přidat světáčky „ascii art“ podpis. Když však chcete po své „neinternetové“ manželce, aby vám poslala „něco důležitého“ elektronickou poštou, najdete ji (v lepším případě) se slzami v očích před nic nechápajícím počítačem. Nováčci na internetu jsou zkrátka jiní než internetoví guru a pojmy jako „login“ nebo „registrace“ je přinejmenším znervózňují. Který freemil tedy vybrat pro internetového eléva?

S několika začátečníky jsme čtyři největší zástupce freemilových služeb podrobili důkladnému průzkumu. Tři „pokusné králíky“ jsme donutili si u každého z nich založit účet, přečíst doručenou poštu (a poté ji smazat), odeslat e-mail na konkrétní adresu a nakonec se odhlásit. S tímto na první pohled jednoduchým úkolem se ani jeden účastník testu nevypořádal bez cizí (byť menší) nápovědy, což na freemaily nevrhá příliš dobré světlo. Jak tedy dopadly jednotlivé freemilové služby?

SEZNAM

První problém se zde objevil již při registraci nového uživatele. Nikde totiž není vysvětleno, co se „skrývá“ za pojmem uživatelské jméno, což všechny naše pokusné objekty zmátlo. Další perličkou je hlášení „Uživatel již existuje“. Myslíte, že víte, co tím chce autor říci?

Orientace v poště byla hodnocena vcelku kladně, začátečník ocení i to, že není zavalen spoustou oken a nastavení. Poslední nepříjemností bylo hledání tlačítka pro odhlášení. Nakonec se ukázalo, že problém byl v rozlišení, protože při rozlišení 800 × 600 zůstalo tlačítko skryto v pravé části.

EMAIL

Zvědavá registrace sice začátečníky nevydělá, ale protože poctivě vyplňují každé políčko, jsou spíše znechuceni pracností a složitostí registrace... Pojem login také každému nenapoví, „o co jde“. Mírné zděšení také zavládlo po „spuště-

ní“ pošty. Možností je zde tolik, že začátečník neví, „kam dříve kliknout“.

ATLAS

Také zde je registrace kamenem úrazu, ale alespoň tu najdete vysvětlení pojmu „uživatelské jméno“. Poněkud chaotické je upozornění na položky, které je nutné vyplnit. Při zadávání bezpečnostního kódu je navíc nutné v některých případech „přivolat posily“ a dohodnout se, o jaký znak jde. Samotná práce s poštou je ale již přehledná a srozumitelná. Jedinou matoucí položkou je „Nová zpráva“, místo obvyklého „Napsat zprávu“.

CENTRUM

U posledního zkoumaného freemilu je sice registrace přehlednější, ale i zde byly výtky ke zbytečné zvědavosti stránek (byť údaje není nutné vyplňovat). Při práci s poštou začátečníci ocenili absenci reklamy, ale design stránek byl příliš „nevýrazný“ a neumožňoval snadnou orientaci.

Pokud bychom tedy měli shrnout výsledky našeho malého pokusu, byly u začátečníků favority poslední dva testované freemaily, i když zásadní výtky nebyly ani k freemilu Seznamu. Pouze Email byl označen za noční můru začátečníků a za odstrašující příklad. V ostatních případech mohou rozhodovat osobní preference nebo doporučení. Nakonec jsme „naše začátečníky“ požádali o shrnutí výtek, které měli k testovaným freemilům.

Na prvním místě byla složitost ovládání, kterou zhoršovala i duplicita ovládacích prvků. Jak by se vám líbilo auto, kde by bylo možné zabrzdit šesti různými způsoby? Dalším problémem byla neznalost základních termínů, které nejsou obvykle nikde vysvětleny (login, uživatelské jméno). Jako perličku lze uvést klasicky matoucí úvod:

„Min. 3 znaky abecedy (bez diakritiky) nebo číslice. Vaše e-mailová adresa bude mít podobu *uzivatelskejmeno@xmail.cz*“. Proč se nikde nedozvíme, že je možné použít i tečku nebo podtržítka, které změní e-mailovou adresu do přehlednějšího tvaru *uzivatelske.jmeno@xmail.cz*?

O tom, že příliš mnoho reklamy může otrávit nejen začátečníka, se už určitě zmiňovat nemusíme. Provozovatelé freemilů by si měli uvědomit, že častokrát zbytečně bojují o pár uživatelů nabídkou zvětšení schránky, ale stovky začátečníků odradí „nevysvětlením“ základních pojmů, složitou registrací a ovládáním.

Novinky na poli web designu

WWW dílna

PALÁC AKROPOLIS

(www.palacakropolis.cz)

Internetové stránky pražského Centra nezávislé kultury – Paláce Akropolis – se dočkaly své modernizace. Kromě programu, soutěží, novinek a dalších sekcí, na které byli návštěvníci doposud zvyklí, naleznou nyní na webu i grafický kalendář akcí či kompletní archiv všech zveřejněných informací a mnoho dalších částí plných informací a zábavy. Veškerá data je možné filtrovat, třídít a lze mezi nimi vyhledávat, a to jak podle data zveřejnění, tak i podle místa a typu akce.

Stará verze stránek trpěla absencí designu a zejména jakékoli možnosti stránky jednoduše spravovat. Nový web řeší obojí. Systém na správu obsahu, vyvinutý firmou Et netera, umožňuje množství nejrůznějších informací řadit, obnovovat a editovat. Vše v samotném webovém prohlížeči. Nové webové stránky Paláce Akropolis vycházejí z konceptu obdoby zařízení v zemích s rozvinutým kulturním trhem (Anglie, Francie, Německo) a mají ambice nejen přehledně a efektivně informovat o programové části nabídky, ale také upozorňovat na novinky a tipy spojené se sektorem nezávislé kultury.

Z původně jednoduchého webu se postupně vyvinula poměrně sofistikovaná prezentace, zejména co se týká administrace. Současný stav umožňuje publikovat různé druhy informací na různá místa a v různé formě, vytvářet soutěže, obrázkové galerie či jednoduše administrovat například bannery.

PALÁC AKROPOLIS

Zadavatel Palác Akropolis

Tvůrce Et netera

Použité technologie HTML, J2EE, MySQL

Realizace 08/03 – 11/03

BUĎ PŘIPRAVEN

(www.budpripraven.cz)

Každý člověk se někdy dostane do situace, kdy je ohroženo jeho tělesné nebo psychické zdraví, někdy dokonce i život. Nebezpečí na nás čekají jak ve městě, tak v přírodě. Cílem projektu Buď připraven je vytvořit interaktivní webový portál, na kterém bude především dětem a mládeži přiblížena problematika chování v řadě krizových situací ohrožení vlastního i cizího zdraví a života. Je důležité vědět, jak těmto situacím předcházet, a pokud nastanou, co dělat – zkrátka být připraven. Portál provozuje Junák – svaz skautů a skautek České republiky, který poskytuje potřebné technické a kancelářské zázemí projektu ve svém ústředí a stará se rovněž o jeho propagaci.

Interaktivní možnost procvičení je určena především dětem, a to prostřednictvím hry. V ní se dostanou do čtyř prostředí (město, les, louka a voda), ve kterých budou řešit rozmanité situace. Cílem této aktivity je dostatečně děti obeznámit s krizovými jevy a zároveň je i připravit na řešení takovýchto situací.

V budoucnosti by se měl web zaměřit více na učitele základních a středních škol. Už dnes však kantoři mohou web využívat jako kvalitní učební pomůcku, vhodně doplňující výklad. Vedle samotné hry zde učitelé naleznou i návodné texty, které jim mohou sloužit jako klasické učebnice. Vše vychází z pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které zařazuje problematiku krizových situací do učebních osnov.

BUĎ PŘIPRAVEN

Zadavatel Junák – svaz skautů a skautek ČR

Tvůrce Symbio Digital

Použité technologie PHP, MySQL, XHTML, CSS, JS

Realizace 06/03 – 11/03

ALOIS NEBEL

(www.aloisnebel.com)

V hlavní roli železničního blues Bílý Potok vystupuje Alois Nebel. Narozen ve znamení Vah roku 1948 ve Frývaldově, dříve Freiwalddau, nyní Jeseník. Celý život u dráhy, stejně jako jeho příbuzní. Sbírá jízdní řády, pije pivo, kouří a občas vidí v mlze to, co jiní nevidí. Naposledy pracoval jako výpravčí v Bílém Potoce. Pak mu vlaky, projíždějící napříč celým stoletím, zatemnily mysl.

Hlavní hrdina temného komiksu Bílý Potok se dočkal i vlastního webu, který je ukázkou jednoho ze zajímavých způsobů propagace knižního díla. Ve chvíli, kdy se nakladatelství Labyrint s autory dohodlo, že komiks bude mít tři díly, nechalo si od studia Flier vytvořit jednoduchou prezentaci, která stylově nabízí ukázky nejen z prvního dílu komiksu, ale i z hudební tvorby skupiny Umakart, jejímž zpěvákem je autor komiksu Jaromír Švejdlík. Zatím je k dispozici skladba „Brněnský drak“, která patří k zamilovaným písním Aloise Nebela.

Ponurou atmosféru černobílého komiksu věrně vystihuje i podoba webu, na kterém naleznete klímajícího železničáře obklopeného předměty, jež vás dovedou ke zmíněným ukázkám. S druhým dílem komiksu (vyjde v květnu) se stránky rozšíří o budovu hlavního nádraží v Praze, kde se pokračování odehrává. Již od ledna by se však na webu měly začít objevovat nové stripy, a to s frekvencí jednoho kousku týdně.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

ALOIS NEBEL

Zadavatel Nakladatelství Labyrint

Tvůrce Flier

Použité technologie Flash 5, HTML, JavaScript

Realizace 10/03

Axis4info, informační portál pro podnikatele

Moderní způsob práce s informacemi

Klíčovou roli při zvyšování konkurenceschopnosti vyráběných produktů a nabízených služeb hraje schopnost poskytovat a hlavně mít k dispozici potřebné informace ve správný čas. Důležitým nástrojem jsou moderní formy komunikace, mezi nimiž stále významnější roli hraje internet.

Hlavním nedostatkem současných vyhledávacích portálů pracujících s obchodně-firemními informacemi je nízká schopnost přesné specifikace nabízených či požadovaných produktů nebo služeb. Často je nutné dlouze pročítat rozsáhlé a nepřehledné seznamy výsledků hledání. Navíc tyto systémy v podstatě slouží jen k pasivní prezentaci dat. Výsledkem zdlouhavého vyhledávání je pouze soupis firem se základními údaji bez možnosti aktivní práce s těmito daty podle potřeb a požadavků uživatele.

AKTIVNÍ PRÁCE S DATY

World Trade Center Prague (Světové obchodní centrum Praha) zavádí prostřednictvím sítě regionálních komor na trh s obchodními informacemi nový internetový portál Axis4info (www.axis4.info), který tyto nedostatky eliminuje. Systém je součástí informačního portálu Hospodářské komory České republiky. Umožňuje zadávání a vyhledávání strukturovaných údajů o široké škále produktů, služeb a činností firem, společností a institucí, pokrývajících veškeré obory lidské činnosti, a to v režimu nabídky i poptávky. Je založen na zcela odlišné filozofii s důrazem na přesnost a rychlost poskytování informací. Jako jediný nabízí možnost rozlišit vyhledané produkty/služby a firmy podle jejich charakteristik a kvality a navzájem je snadno porovnávat. Umožňuje cílené vyhledávání a třídění informací podle mnoha kritérií, která si uživatel sám volí podle svých potřeb – tedy aktivní práci s daty. Na tvorbě a kontrole odborné správnosti komplexní klasifikace produktů a služeb se podílela řada expertních skupin, včetně předních odborníků z mnoha oborových svazů, vysokých škol a významných poradenských firem.

PRÁCE S FORMULÁŘI

K detailnější identifikaci produktu (nebo služby) zvolené kategorie se používají formuláře. Obsahují několik základních parametrů, jejichž

hodnoty jsou rozhodující pro odlišení jednotlivých produktů z hlediska jejich technických charakteristik a případně speciálního účelu užití. Hodnotami tří až čtyř parametrů se tak nahradí stovky kategorií, které by uživatel musel zdlouhavě procházet. Na hodnotách parametrů se uplatňuje princip tzv. sekvenční relevance – automatické setřídění a označení relevantních hodnot k již zvoleným hodnotám ostatních parametrů.

ZMĚNY ÚDAJŮ ON-LINE

Systém umožňuje zobrazení sídla firmy, jejich organizačních složek a také celé sítě obchodních zastoupení v mapách s širokými možnostmi změny měřítka a množstvím dalších funkcí. Dalším rysem systému Axis4info je to, že umožňuje zaregistrovaným subjektům provádět změny jejich údajů on-line, aby poskytované informace byly neustále aktuální. Navíc se jedná o „živý“ systém, v němž uživatel může rozšiřovat škálu už definovaných hodnot parametrů jím nabízených produktů/služeb a aktivně tak přispívá k jeho dalšímu rozvoji a zpřesňování. Systém a veškeré údaje v něm obsažené jsou k dispozici v českém i anglickém jazyce s možností přepnutí jazykové verze v jakémkoliv kroku vyhledávání.

PRÁCE S GEOGRAFICKÝMI FILTRY

Významnou součástí nabízené funkcionality produktu Axis4info je také možnost využití tohoto systému v rámci projektu Podnikatelský potenciál krajů, regionů, měst a obcí.

Po odsokou z webových stránek kraje nebo města do aplikace Axis4info je nastaven geografický filtr už na zvolenou oblast regionu. V systému se tak zobrazí pouze firmy a instituce, které zde mají své sídlo a které jsou uspořádané do stromové struktury podle jednotlivých kategorií výrobků nebo služeb, jež nabízejí. Tato funkcionality umožňuje městu prezentaci celé jeho infrastruktury, představení rozmanitosti služeb, ekonomického a podnikatelského potenciálu včetně malých a středních podniků i drobných živnostníků. Možnost zobrazení firem podle sortimentu výrobků či poskytovaných služeb patří do kategorie služeb, které poskytuje právě jen Axis4info.

Interaktivní systém Axis4info by mohl vytvořit dobré předpoklady pro aktivní a široké využití celou podnikatelskou sférou i veřejností. Účastí v systému získává podnikatel snadný způsob prezentace produktů a služeb i dalších údajů o své firmě v rámci informačních systémů Hospodářské komory, Eurochambers a World Trade Center. Tyto údaje se tak stávají součástí informací o ekonomickém prostředí, které Hospodářská komora ČR prezentuje za účelem propagace a dalšího rozvoje podnikatelského potenciálu České republiky.

K definování a vyhledávání produktů nebo služeb se používá klasifikátor uspořádaný do stromové struktury. Člení veškeré obory lidské činnosti na jednotlivé kategorie, od obecných odvětví a oborů až po konkrétní produkty a služby.

Bannery, pop-up, spam & dialery

Pryč s webovou reklamou!

Vyperte internet dočista: zákeřné dialery, znervózňující vyskakovací okna a obtěžující bannery nemusejí být. Někdy pomůže již pár tajných triků – a dokonce i Windows mají několik osvědčených domácích prostředků proti reklamním skvrnám.

30° Základní čištění

Anonymita místo znervózňující reklamy: Pomocí palubních prostředků Windows a bezplatných nástrojů vymažete pop-up okna a stopy po surfování.

Strana 79

60° Důkladné čištění

Proti odolné datové špíně: Speciální triky odstraní okna Flash, bannery Java a stovky spamových serverů.

Strana 80

Jemné vyladění

ICQ bez reklamy
Strana 81
Zastavit dialery ActiveX
Strana 81
Filtrovat spamové e-maily
Strana 83

Neprat

Impregnace proti webovým „marketérům“: Pomocí techniky P3P vyjednává webový server s prohlížečem směrnice pro pop-up & spol.

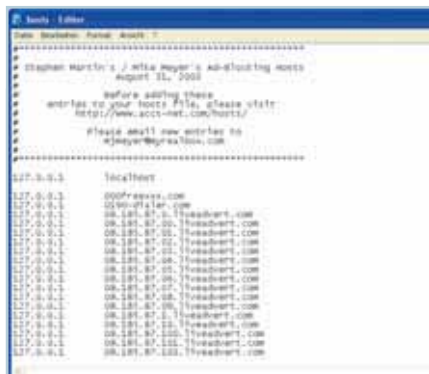
Strana 83

Nová ekonomika strádá a s ní i reklamní průmysl. Kdo se ještě teď pohybuje na trhu s bannery a spol., snaží se tvrdě vystrnadit konkurenci. Formy reklamy a proraďné pokusy na internetu tajně založit profily uživatelů jsou stále agresivnější – za takové informace marketingové firmy platí obzvláště dobře, jsou proto velmi žádané. Ochrana údajů je „internetovým štouralům“ zřejmě úplně lhostejná, neboť reklamní servery a špiónážní programy bezostyšně sbírají data o:

- vašich často navštěvovaných a oblíbených stránkách;
- hardwarové konfiguraci vašeho počítače;
- vašich nákupech na internetu v posledních měsících;
- softwaru nainstalovaném na vašem PC;
- e-mailových adresách;
- vašem bydlišti s kompletní adresou.

Nechcete tyto informace poskytovat? A už vás otravuje webová reklama? Pak si přečtěte tento článek. Zjistíte, jak zastavit vyskakovací okna a bannery, zničit cookies a zablokovat špiónážní funkce, protože to všechno stojí přenosovou kapacitu, narušuje to vaše soukromí, nebo dokonce ohrožuje systémovou stabilitu vašeho PC.

V první části tohoto článku se nejprve seznámíte se základními opatřeními, která se dají snadno provést a která obratem ruky odfiltrují nejhrubší reklamní odpad. Druhá část patří specialistům, kteří umějí cíleně vypnout jednotlivé poskytovatele reklamy nebo její formy. Také spam v e-mailech, dialery i bannery v ICQ odstraní pomocí našich tipů pro jemné vyladění. A nakonec vám Chip ještě představí P3P, nový standard pro ochranu dat na internetu. Abyste hned věděli, jak dobře jednotlivá opatření působí, u každého tipu vám na „speciální liště“ ukážeme, jak jeho pomocí efektivně zabránit reklamě.

Když soubor HOSTS naplníte adresami bannerových serverů, budou tyto odchyceny prostřednictvím Windows.

Základní čištění Tipy, které pomohou ihned

■ Malé, chytré, účinné: Následující tipy a nástroje rychle ochrání vás a váš počítač před vyskakovacími okny, cookies nebo špiónážními programy, které se na vašem PC chtějí uhnízdít.

ZNIČTE STOPY PO SURFOVÁNÍ...

Několika hmaty vymažete zrádné informace o svých přístupech na internetové stránky – na přání také automaticky. Otevřete nabídku „Nástroje | Možnosti Internetu“. Zde nejdříve klikněte na „Dočasné soubory Internetu | Odstranit soubory“. Tak se vyprázdní cache, která off-line ukládá webové stránky. Potom klikněte na „Vymazat soubory cookie“, abyste odstranili malé hromádky informací, které webové stránky nechávají na vašem disku, protože v těch to je: chlříci reklamy jako Doubleclick vpašují na váš pevný disk cookies, které mohou stále znovu načítat. Jakmile jste si chytili cookie a navštívíte jinou stránku s tímtež poskytovatelem reklamy, identifikuje vás cookie. Poskytovatel se pak může podívat do své databáze, kde jste již cestovali a na jaké inzeráty jste reagovali. Když už mažete cookies, klikněte hned také na „Vymazat historii“, čímž vymažete protokol o vámi navštívených stránkách. Ale co s výrazy, kterými jste nakrmili vyhledávací servery? Rychle pryč s nimi: Zvolte záložku „Obsah“, klikněte na „Automatické dokončování“ a potom na „Vymazat formuláře“. Tím je odstraněn i tento zrádce. Mimochodem, tuto práci lze svěřit programům, které ji za vás vykonají automaticky po každém surfování.

VYMAŽTE SLEDOVACÍ SOUBOR WINDOWS

Soubor INDEX.DAT má pod Windows zvláštní funkci: Internet Explorer v něm ukládá informace o všech dosud přijatých cookies, a to i po několik měsíců. I když tedy odstraní všechny cookies, zůstanou vaše stopy jako záloha v souboru INDEX.DAT. Hloupé je, že Windows uživateli vehementně zakazují vymazání tohoto souboru. Ale také zde pomůže TIF-Löscher 2.0 – už při bootování Windows pak pouze vytvoří nový, prázdný soubor INDEX.DAT.

TIP: Opatřete INDEX.DAT alternativně ochranou proti zápisu! K tomu si soubor vyhledejte v adresáři „Documents and Settings\Vaše uživatelské jméno\Cookies“.

Klikněte pravým tlačítkem myši na INDEX.DAT a potom levým na „Vlastnosti“ a „Jen pro čtení“. Uložte toto nastavení stis-

kem „OK“ – přístupy pro zápis z prohlížeče již nebudou možné. Příjemným vedlejším efektem je to, že cookies se pak už ani nedostanou na váš pevný disk. Serveru se však předstírá, že Internet Explorer cookie přijal a uložil. Důležité: Provedte tento tip teprve tehdy, když je Internet Explorer zavřený a soubor INDEX.DAT byl předtím vyprázdněn pomocí programu TIF-Löscher.

NASAĎTE „POP-UP KILLERY“ PROTI REKLAMNÍM OKNŮM

„Pop-up killery“ jsou užitečné programy, které se napojí do Internet Exploreru. Poznájí, když chce webová stránka otevřít další okno. Odpovídající okno je pak ihned opět zavřeno, dříve než ho uživatel vůbec uvidí.

Problém je ale v tom, že těmto „zabíjákům“ padne za oběť nejen reklama, ale také užitečná vyskakovací okna. Ta potřebujete například při stahování souborů nebo pro dokončení objednávky v internetovém obchodu. Ještě proraďnější však je, že některé webové stránky již používají „detektory pop-up killerů“, které hned zablokují kompletní přístup ke stránce, pokud jsou potlačována dodatečná okna. Dejte tedy při použití pop-up killeru pozor na to, aby:

- program ukazoval, zda právě blokuje okno;
- umožnil na určitých stránkách vyskakovací okna povolit.

Právě tyto schopnosti má nástrojová lišta Google (<http://toolbar.google.com>). Jakmile zaklepe na dveře vyskakovací okno, Google mu je před nosem zabouchne a hrdě ukáže, kolik duchů reklamního moru už nástroj zastavil.

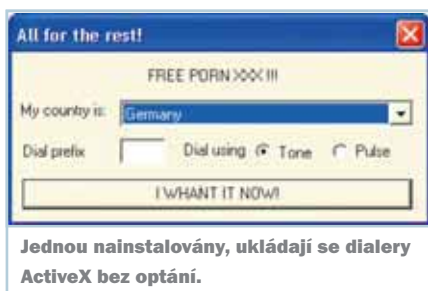
Pro povolení vyskakovacích oken na určitém serveru klikněte jednoduše na zobrazení „Blokováno“, když je stránka zobrazena v prohlížeči. Odpovídající doména bude od té chvíle důsledně z blokovacího nástroje vyjmuta, kdykoli tuto stránku navštívíte. Abyste vyskakovací okno povolili pouze jednorázově, vraťte se po zobrazení „pop-up alarmu“ na předchozí stránku a klikněte na odkaz znovu při stisknutí klávese Ctrl.

AD-AWARE ODHALÍ ŠPIONY, DIALERY A REKLAMNÍ PLUG-INY

Provozovatelé reklamy rádi sázejí na spyware. To jsou programy, které na popředí nabízejí (údajně) užitečné funkce, v pozadí však protokolují vaše chování při surfování. Tato data pak slídíče posílají firmám, které z nich →

→ vytvářejí uživatelské profily a vyhledávají pro ně vhodnou reklamu. Špionážním programům a jejich poskytovatelům „plivnete do polévky“, když svůj počítač pravidelně prohlédnete pomocí Ad-Aware (www.lavasoft.com). Tento pro soukromou potřebu zdarma dostupný nástroj najde také zrádné cookies provozovatelů reklamy, záznamy sledovacího softwaru v registru, dialery i nástrojové lišty bannerů, které se bez optání instalují do IE.

Doporučujeme stáhnout si spolu s Ad-Aware hned také „language pack“ a nainstalovat ho. Pak si můžete v „Nastavení“ vybrat jako jazyk češtinu. Následně spusťte program, zvolte „Provéřit“ a postupujte podle instrukcí. O chvíli později je váš počítač čistý. Udržujte databázi Ad-Aware vždy v aktuálním

stavu. Za tím účelem musíte pouze aktivovat připojení k internetu a program spustit. Pak zvolte před každým novým prohledáváním možnost „Hledat aktualizace“, aby program aktualizoval svou „databázi škůdců“ přes internet.

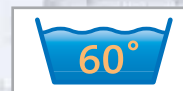
WEBWASHER VYMAŽE BANNERY DŘÍVE, NEŽ VZNIKNOU

Již dlouho je nástroj Webwasher správnou volbou proti blížícím reklamním bannerům, ale umí ještě více: blokuje také animované obrázky, které cizímu serveru pro sledování reklamy hlásí, že jste vyvolali určitou internetovou stránku.

Po stažení a instalaci zvolte při prvním spuštění washeru možnost „Bez konfigurace“ a již můžete surfovat bez bannerů. Webwasher funguje jako lokální proxy server, který kontroluje všechny stránky, než jsou předány prohlížeči.

Pro dodatečná nastavení klikněte vpravo dole na nástrojové liště na symbol „W“. V možnostech se pak dají podmínky filtru zostřit tak, že na vašem PC již neskončí ani žádná vyskakovací okna nebo cookies. Kromě toho může nástroj na přání odfiltrvat také obrázky, nebo dokonce multimediální obsahy jako integrované videosekvence. To nejlepší na Webwasheru: pro soukromé uživatele je zdarma. Najdete ho na www.webwasher.com.

Důkladné čištění Triky proti spamu a dialerům

■ Pomocí několika hmatů oddělíte svůj PC od reklamy, spamu a útoků dialerů. Následující tipy ukáží, jak na to – triky propagátorů jednoduše použijete proti nim.

PŘESMĚRUJTE SOUBOR HOSTS

Na každém počítači s Windows existuje malý soubor jménem HOSTS. Používá se především pro přiřazení jmen počítačů v lokálních sítích. Přesněji – funguje jako určitý druh „adresáře“, když uživatel zadá webovou adresu. Pokud Windows tuto adresu najdou v souboru Hosts, načte se stránka HTML z lokální sítě, jinak se dotaz přesměruje do internetu. Takzvané „bannerové firmy“ rády zneužívají soubor Hosts, aby přesměrovaly dotazy na své inzertní zákazníky – tato metoda se však dá stejně tak dobře použít proti reklamním trikařům. Za tímto účelem jednoduše přesměrujte doménová jména známých poskytovatelů inzerce na lokální proxy server Windows, který má vždy adresu 127.0.0.1.

Jednoduše to vyzkoušejte: Otevřete v Poznámkovém bloku tento soubor z adresáře SYSTEM32\DRIVERS\ETC, umístěného v adresáři Windows (u Windows 98 je tento soubor hned v hlavním adresáři). Zapište nyní dolů řádek „127.0.0.1 *ad.doubleclick.net*“ (bez uvozovek) a uložte soubor Hosts – bez přípony souboru! Potom navštivte

www.ebay.de a podívejte se na pár nabídek. Místo bannerů tam vidíte jen prázdné okno s poznámkou „Akce přerušena“. Není divu, neboť prohlížeč kvůli záznamu v souboru Hosts považuje váš počítač za „*ad.doubleclick.net*“ a na vašem počítači banner samozřejmě není k nalezení. Mimochodem, pokud na vašem počítači běží webový server, objeví se místo „Akce přerušena“ chybové hlášení serveru – většinou „Error 404“ nebo „not found“. Tímto postupem můžete vypnout stovky inzertních serverů, aniž byste museli instalovat dodatečný software jako Webwasher, který reklamní odpad a některé jiné požirače šířky pásma též odstraňuje přes interní proxy 127.0.0.1.

Pokud se vám ruční zadávání mnoha reklamních serverů zdá příliš pracné, můžete sáhnout také po předkonfigurovaných souborech Hosts. Asi nejrozsáhlejší soubor Hosts s několika stovkami záznamů najdete na webu na adrese http://accs-net.com/hosts/get_hosts.html. Stáhněte si aktuální verzi předkonfigurovaného souboru a zkopírujte ji do adresáře C:\WINDOWS\SYSTEM32\DRIVERS\ETC ve Windows XP, případně u Windows 98 do hlavního adresáře Windows – a na trhu inzerce je klid. Čas od času se podívejte, jestli existuje nová verze souboru Hosts – je stále rozšiřována. →

OD VÝROBCE BEZ REKLAMY – ALTERNATIVY K IE

Internet Explorer Microsoftu možná dominuje trhu, nejlepší prohlížeč proti spamu a reklamě to ale není. Zde má Mozilla jasné výhody, neboť do tohoto prohlížeče open source je již zabudováno blokování pop-up oken. Kromě toho můžete dokonce specifikovat načítání obrázků pro jednotlivé webové stránky.

Pro aktivaci blokování vyskakovacích oken v Mozille zvolte „Editace | Nastavení | Ochrana dat & Bezpečnost | Pop-up okna“. Tady zapněte možnost „Blokovat nevyžádaná pop-up okna“. Pod volbou „povolené servery“ můžete navíc zapsat výjimky blokády.

Chcete-li navíc blokovat také bannery, klikněte v Mozille pravým tlačítkem myši na rušivou reklamu. Jedním kliknutím na volbu „blokovat obrázky z tohoto serveru“ je server pro bannery odstaven. Musíte

ovšem dávat pozor: pokud zobrazení přichází ze serveru, na němž si právě prohlížíte stránky, nebudou již vidět vůbec žádné obrázky. V tomto případě zvolte „Editace | Nastavení | Ochrana dat & Bezpečnost | Obrázky | Správa oprávnění obrázků“. Tam příslušný server opět povolte.

Druhá alternativa k IE pochází ze Skandinávie: Opera. Tento prohlížeč blokuje pop-up okna dokonce ještě rychleji než Mozilla: stisknete jednoduše klávesu F12 a zvolte podle chuti „odmítnout pop-up okna“ nebo „otevírat jen vyžádaná pop-up okna“. Tak máte také u Opery klid od obtěžujících trapičů. Abyste ovšem Operu učinili zcela reklamy prostou, měli byste zvolit placenou verzi programu, neboť jinak bliká vpravo nahore v okně vždy reklamní banner – přes blokování pop-up oken.

ICQ BEZ REKLAMY

ICQ je plné reklamy. Při každém rozhovoru v internetu blikají nad tímto klientem reklamní obrázky. Abyste tomu zabránili, musíte ICQ trochu přestavět. Podrobný návod i potřebný soubor záplaty najdete na internetu na adrese <http://www.michael-prokop.at/internet/icq.html>.

→ ZASTAVTE SPAM INFORMAČNÍ SLUŽBY WINDOWS

Sedíte u počítače, surfujete, najednou se na pracovní ploše objeví varování: „Našli jsme na vašem PC bezpečnostní mezeru...“. A aby starost o vaši bezpečnost byla dokonalá, najdete na udané webové stránce ihned také program pro zaplnění bezpečnostní mezery.

Neskočte na takový „pop-up spam“. Vyskakovací okno pochází z informační služby Windows, která na portu 135 čeká na příchozí zprávy. Tento systém byl vlastně vytvořen, aby síťoví administrátoři mohli svým klientům vykouzlit důležitá hlášení přímo na obrazovku, ale také aby si rozesílatelé reklamního spamu rychle všimli, jaké možnosti jsou s tím spojeny.

Abyste takovému spamu zabránili, nejlépe službu Windows Messaging úplně vypněte. Ve Windows XP se tak dá učinit přes „Ovládací panely | Výkon a údržba | Správa | Služby“. Tam dvakrát klikněte na informační službu, zvolte jako typ spuštění z „Deaktivováno“ a klikněte na „Ukončit“,

Ad-Aware váš pevný disk spolehlivě prohledá na přítomnost zrádných cookies a špiónážních programů.

abyste službu vypnuli. Od této chvíle máte klid od pop-up spamu.

Uživatelé Windows 98/Me by se naproti tomu měli podívat přes „Ovládací panely | Síť“ na záložce konfigurace, zda je aktivována položka „Uvolnění souborů a tiskáren pro síť Microsoft“. Pokud nepoužíváte žádné síťové funkce, můžete také zde tuto službu klidně vypnout, abyste spamovým zprávám na své pracovní ploše jednou provždy zamezili.

JAK SE ZBAVÍTE „POCHODUJÍCÍ REKLAMY BEZ OKNA“

Reklama se stále častěji objevuje ve formě animací Flash. Ty blikají, skáčou po obrazovce a jsou sotva kontrolovatelné. Jednou běhají reklamní figurky přes text, jednou se skládají i celé bannery výhradně z animací – průmysl tak chce obranná opatření uživatelů proti nesnášeným bannerům a vyskakovacím oknům přelstít.

Abyste přesto mohli nerušeně surfovat, sáhněte po radikálním opatření: přejmenujte adresář, ve kterém je uložen plug-in

Flash. Najdete ho v C:\WINDOWS\SYSTEM32\MACROMED\FLASH. Překřtíte ho například na „FLASHX“ – na shledanou, nesnášená reklamo! Pokud se přejmenování nepodaří, Flash se právě používá. V tom případě zavřete všechna okna Internet Exploreru a zkuste to znovu.

Výhoda oproti smazání plug-inu: Pokud přece jen narazíte na stránku s potřebou Flashe, což se často stává obzvláště na stránkách o filmech, dáte adresáři jednoduše zase jeho staré jméno a užijete si plný zážitek z Flashe. Tento postup má bohužel jednu nevýhodu – zůstává manuální prací.

RADIKÁLNÍ ANTISPAMOVÁ OCHRANA PRO ACTIVEX

Od té doby, co existuje ActiveX, způsobuje toto proprietární rozšíření prohlížeče od Microsoftu pravidelně starosti. Přes ActiveX se tlačí stále více virů nebo reklamy na pevný disk. Dokonce dialery se instalují jako ActiveX-Control na pevný disk. Toto riziko nemůžete podstupovat. Jedněte proto radikálně: vypněte ActiveX! V Internet Exploreru to jde →

PODLÉ TRIKY DIALERU ACTIVEX

Kdo používá Internet Explorer a má zapnutý ActiveX, je v nejvyšším nebezpečí, neboť pomocí tohoto rozšíření prohlížeče se mohou dialery dokonce samočinně a bez vašeho vědomí stáhnout a začít své drahé vytáčení.

Nejdříve se přitom přes ActiveX na vašem počítači uloží malý spouštěcí program. Pro ten se za určitých okolností dokonce ještě objeví okno varování a potvrzení. To pouze říká, že se má instalovat „komponenta“. Označení jako „bezpečnostní update“ nebo „update softwaru“ mají skutečný účel jen zakrýt. Pro sebe vydané certifikáty předstírají bezpečnost a spolehlivost, avšak – každý, kdo zaplatí, dostane certifikát, nezávisle na účelu. Jakmile tedy s tímto downloadem souhlasíte, už je příliš pozdě, protože řídicí prvek ActiveX může z vašeho počítače

libovolně stahovat další programy a nepotřebuje žádná dodatečná potvrzení.

Osud tak běží svou cestou. Jako další je stažen dialer, který se hned aktivuje. I když ho smažete, zůstane program k dodatečnému stažení, který při další příležitosti znovu obstará z webu dialer. Stahovací program navíc může výrobce dialeru zapsat do Internet Exploreru jako důvěryhodného, takže při dalších stahováních dialerů se již vůbec nebude na nic ptát.

Proti tomu pomůže jen jediné: vypnout ActiveX. Kromě toho kontrolovat v nabídce „Nastavení | Možnosti internetu | Obecné | Nastavení | Zobrazit objekty“, které řídicí prvky ActiveX jsou aktivní. Nástroje jako YAW také pomohou proti dialerům. Tento a jiné programy najdete na adrese <http://www.dialerschutz.de>.

PLACENÁ INZERCE

euroCALC**software pro stavební rozpočty a kalkulace****všestrannost****spolehlivost****výkon**

SQL databáze, třívrstvá aplikace, ideální pro nasazení v sítích

Callida, s.r.o., Štětškova 18, 140 68 Praha 4, tel. 261 211 263, fax 261 212 978, obchod@callida.cz

www.eurocalc.cz

Dokonce chatovací program ICQ se dá zbavit reklamy.

→ nejrychleji přes „Nastavení | Možnosti Internetu | Bezpečnost“. Zde nastavíte „Bezpečnostní zónu“ pro internet na vysokou bezpečnost. Tím je ActiveX vyřízený. Pak ovšem zastaví svou práci také Java a JavaScript. Abyste tomu zabránili, přepněte bezpečnostní zónu na střední hodnotu a klikněte na „Přizpůsobení stupně“. Potom v části „Řídící elementy ActiveX a plug-iny“ nastavte všechny možnosti na „Deaktivovat“. Výsledek: ActiveX je vypnutý, Java se však dá bez problémů dále používat.

VYPNĚTE REKLAMNÍ ANIMACE JAVASCRIPT

Znervózňuje vás nějaká stránka s poskakujícími animacemi, které sledují ukazatel myši? Nebo tato grafika, která překrývá text, jednoduše nechce zmizet? Pak máte co do činění s dynamickým HTML. To sice dobře vypadá, většinou ale jen zatěžuje. Abyste tento druh reklamy jednou provždy zakázali, vypněte JavaScript. Za tím účelem se znovu obtěžujte v Internet Exploreru do nabídky „Nastavení | Možnosti Internetu | Bezpečnost“ a pod „Přizpůsobením stupně“ vypněte možnost „Active Scripting“. Nevýhody jsou ovšem značné: mnoho stránek bez JavaScriptu nefunguje

Dejte souboru INDEX.DAT ochranu proti zápisu a máte klid od cookies.

ZBAVTE SE REKLAMNÍCH E-MAILŮ

Stahování a třídění reklamních e-mailů je protivné a trvá dlouho. Co se tedy nabízí více, než svěřit tuto práci programu, který spam automaticky vytřídí? Majitelé Mozilly nebo její e-mailové odnože Firebird to mají skutečně jednoduché: chvíli trénují vestavěný spamový filtr a nevyžádané zprávy spolehlivě odstraní z došlé pošty. Pro všechny ostatní se nabízí POPFile (<http://popfile.sourceforge.net>). To je spamový filtr, který se zapojí mezi váš e-mailový program a vaši schránku POP3. Jakmile vyzvedáváte e-maily, přihlásí se váš e-mailový program u POPFile, který pak zprávy stáhne ze serveru.

Než tento nástroj předá poštu vašemu e-mailovému programu, prověří obsah. Podle kategorie následně POPFile označí zprávy. Na základě tohoto označení může e-mailový program jako Outlook Express zprávy třídít a přesunovat do složek.

POPFile na to ovšem potřebuje trochu tréninku. Pokud první spamové e-maily nezůstaly viset ve filtru POPFile, musíte je přiřadit ručně. Na základě tohoto přiřazení rozhodne POPFile, jak bude nakládat s dalšími zprávami tohoto obsahu. Čím častěji program trénujete, tím lépe později samozřejmě rozezná nevyžádané spamové e-maily.

POPFile je sice jedním z nejlepších spamových filtrů, nicméně programy jako tento nejdou po kořenu problému. Jakmile reklamní zprávy trčí ve vaší schránce, přece už způsobily škodu, neboť aby začínkovala spamová funkce vašeho e-mailového programu, musí být zpráva přenesena na váš počítač.

Lepší je zastavit spamovou poštu již na e-mailovém serveru. Lepší poskytovatelé nabízejí takovou spamovou ochranu v dnešní době již sami.

správně; nabídky pull-down nelze vyvolat nebo chybějí textové stránky.

VYPNĚTE JAVA APPLTY – MÉNĚ LEGRACE, ALE TAKÉ MÉNĚ STRESU

Java sama o sobě není považována za obzvláště nebezpečnou, jelikož kód Java běží v chráněném „sandboxu“, který nemůže ohrozit zbytek systému. Ale tato bezpečnost nechrání před nadbytečnými reklamními applety, které kradou šířku pásma. Pro vypnutí Javy můžete v Internet Exploreru nastavit bezpečnostní zónu na „vysokou“, jak bylo popsáno v předchozím tipu. Nebo necháte bezpečnost na „střední“ a vypnete v „Přizpůsobení stupně“ všechny možnosti pro Javu.

ZAMČENO: TAK OPATŘÍTE JEDNOTLIVÉ STRÁNKY OMEZENÍMI

Byli jste na některé stránce téměř bombardováni vyskakovacími okny, skrytými dialery a hromadami bannerů? Nechcete se ale vzdát informací za tou záplavou inzerce? Potom uložte URL stránky do „omezených serverů“ Internet Exploreru. Ty najdete v nabídce „Nastavení | Možnosti Internetu | Bezpečnost“. Zde klikněte na „Omezené servery“ a zapíšte jméno domény.

Pro tento druh internetových serverů by měl být nastaven bezpečnostní stupeň „Vysoká bezpečnost“. Potom nehrozí při přístupu vyvolání žádné nebezpečí od dotčeného serveru, neboť ActiveX, Java, Active Scripting (a tím také JavaScript) jsou vypnuté –

a to jen explicitně pro tuto webovou stránku. Po zapsání do „Omezených serverů“ například již není možné, aby poskytovatel nastavil svou vlastní adresu jako výchozí stránku pro Internet Explorer.

Kromě toho Explorer také ignoruje tag meta-refresh, který přiměje váš prohlížeč, aby načel jinou stránku než původně zvolenou – velmi oblíbená hra ušmudlaných a crackerských stránek.

Tento proces můžete také automatizovat. K tomu si pomůžete záplatou registru jménem „IESPY-AD“, která na vás čeká na adrese www.staff.uiuc.edu/~ehowes/resource.htm.

Stáhněte z této webové stránky soubor zip a rozbalte ho. Po dvojnás kliknutí na dávkový soubor INSTALL.BAT uvidíte instalační nabídku. Tady zvolte možnost „2“. Tím bude po bezpečnostním dotazu opatřen dlouhý seznam webových serverů nejvyšším stupněm bezpečnosti v IE. Tyto servery jsou obzvláště známé pro „Ad-Spamming“ – jen se to tam hemží dialery a nesčetnými vyskakovacími okny. Potom bude váš Internet Explorer surfovat zase o něco bezpečněji. Inzerce samotnou tato záplata samozřejmě nezablokuje, zabrání ale tomu, aby zlí současníci použili zadní vrátka k nalákání na jiné stránky nebo k instalaci obtěžujícího spywaru bez dotazu.

Když se chcete podívat na seznam zlých serverů, které zapsal IESPY-AD, podívejte se jednoduše do „Nastavení | Možnosti internetu | Bezpečnost | Omezené servery | Servery“.

Neprat P3P zabrání spamu

■ Výhonky reklamy a spamu zachází i podle zodpovědných osob příliš daleko. Nový přístup: sběratelé dat hrají s otevřenými kartami, prohlížeč kontroluje bezpečnost.

TAK FUNGUJE P3P – NOVÝ STANDARD PRO VAŠE SOUKROMÍ

P3P je zkratka pro „Platform for Privacy Preferences“, tedy zhruba „platforma pro nastavení ochrany dat“. Za tím se schovává technika postavená na standardu XML, s níž může každý provozovatel webového serveru určit vlastní směrnice ochrany dat.

Webové stránky, které jsou konformní s P3P, mají soubor XML s těmito nastaveními a sdělují uživateli, co s daty zamýšlejí. Ve směrnících je například napsáno, jaký druh dat je sbírán, tedy informace pro kontakt online, jako je e-mailová adresa nebo hned kompletní poštovní adresa. Prohlížeč konformní s P3P porovná tento XML soubor s nastaveními uživatele a učiní odpovídající opatření, tedy data sdělí, nebo ne. Opačně může webový server informovat uživatele, pokud požadavky na sdělení informací o uživateli nesouhlasí s nastavením prohlížeče a určité služby jsou případně zamítnuty.

Právě proto je standard P3P také sporný. Kritikové si stěžují, že formulace směrnice v XML je pro webmastery příliš složitá. Kromě toho prý musí každý uživatel dát na vědomí svá nastavení ochrany dat, než vůbec smí přistoupit na nějakou stránku – a to i tehdy, když si chce jen přečíst pár informací. Pokud určitá stránka pak ještě ve svých směrnících ochrany dat vyžaduje poštovní adresu, ačkoli si uživatel chce jen něco přečíst, zůstane přístup zablokovaný, dokud čtenář nesdělí svou adresu nebo nevypne funkci P3P. To nedává smysl ani pro provozovatele stránky, ani pro zákazníka.

Přitom by měl standard P3P vlastně fungovat téměř automaticky, neboť potřebné informace se ve většině případů stanovují přes cookies. Tak můžete v IE určit, které cookies chcete povolit, a které ne. Postup s P3P je ale naladěný jemněji a tím je vhodnější než obecné blokování cookies. V Internet Exploreru 6.0 najdete nastavení P3P v nabídce „Nastavení | Možnosti internetu |

veX vypnutý, nemůže služba Update zjistit, které záplaty jsou na vašem počítači již nainstalovány. Přidejte proto Update server pro Windows (<http://v4.windowsupdate.microsoft.com/>) k „důvěryhodným serverům“ a aktivujte pro tuto zónu ActiveX.

■ Chybová hlášení bez ActiveX: Internet Explorer reaguje velmi podrážděně, když je ActiveX deaktivován. Na mnoha stránkách vyskakují chybová hlášení prohlížeče – dokonce i když příslušná stránka je vlastně zobrazena zcela korektně.

■ Žádná navigace bez Javy (JavaScriptu): Mnoho webových stránek používá Javu a JavaScript pro rozbalovací nabídky nebo rozložitelné podstránky – bez Javy pak nic nejde. Také internetové bankovníctví přes Java applet se takto znemožní.

■ Problémy s přihlášením bez cookies: Kdo zakáže cookies, ztratí výchozí nastavení pro přihlášení nebo se – i když jen velmi zřídka – na některé stránky vůbec nedostane. Přesto: Ukládání hesel na PC prostřednictvím cookie skrývá vysoké bezpečnostní riziko, a nemělo by se proto dít.

■ Smysluplná pop-up okna jsou zablokována. Jako příklad lze uvést Amazon – kdo poprvé navštíví tento server, dostane vlastně pop-up okno s šekem na 5 eur. Také banky a servery se soubory ke stažení používají pop-up okna, aby získaly potvrzení pro přihlášení nebo pro spuštění downloadu. Bez pop-up oken tu nefunguje nic.

■ Žádný update bez ActiveX: Také vypnutý ActiveX může mít následky. Typickým příkladem je Windows Update. Pokud je Acti-

ochrana dat“. Zde můžete zhruba formulovat své přání k ochraně dat. Ve čtyřech stupních určíte, jestli všechny cookies přijmete, nebo – v opačném extrémním případě – všechny cookies chcete zablokovat.

Podle informací odborníků na ochranu dat toto zdánlivě úplné blokování ale není účinné, neboť není nasměrováno proti anonymně nastaveným cookies. Provozovatelé reklamy tedy mohou přes existenci směrnice uložit cookies a tím informace o vašem chování při surfování.

P3P V PRAKTIKĚ: OCHRANA DAT PRO PROHLÍZEČ S JAP

Pokud kladete důraz na více bezpečnosti než nabízí Internet Explorer, měli byste si sepsat vlastní směrnice ochrany dat podle zvyklostí P3P a ty importovat do Internet Exploreru. Abyste si ušetřili práci při psaní a manipulaci s XML, sáhněte nejlépe po XML souboru připraveném bezpečnostním nástrojem JAP. Soubor stáhněte z adresy http://anon.inf.tu-dresden.de/ie6_privacy.html. Pro instalaci směrnice z tohoto souboru zvolte „Nastavení | Možnosti internetu | Ochrana dat“, klikněte na „Import“ a vyberte stažený konfigurační soubor.

U prohlížeče Opera je podpora P3P plánována bohužel až pro jednu z příštích verzí, Mozilla 1.5 naproti tomu již teď nabízí vypínavý nástroj P3P. Zde jednoduše zvolíte „Editace | Nastavení | Ochrana dat & Bezpečnost | Cookies“.

Vedle možnosti „Aktivovat cookies na základě bezpečnostních nastavení“ kliknete na „Náhled“ a pak můžete na vlas přesně nastavit, které cookies chcete kdy a především kde akceptovat. ■ ■ ■
Martin Goldmann, autor@chip.cz

MÉNĚ REKLAMY – VÍCE PROBLÉMŮ?

Při vši radosti z webových stránek očištěných od reklamy – tyto triky mají také své stinné stránky: prohlížeč si stěžuje kvůli údajným chybám, na webových stránkách je sotva možná navigace, aktualizace jsou ztíženy.

Některé funkce, které antireklamní triky vypínají, mohou být veskrze smysluplné. Dávejte proto při problémech se surfováním pozor především na následující omezení:

■ Smysluplná pop-up okna jsou zablokována. Jako příklad lze uvést Amazon – kdo poprvé navštíví tento server, dostane vlastně pop-up okno s šekem na 5 eur. Také banky a servery se soubory ke stažení používají pop-up okna, aby získaly potvrzení pro přihlášení nebo pro spuštění downloadu. Bez pop-up oken tu nefunguje nic.

■ Žádný update bez ActiveX: Také vypnutý ActiveX může mít následky. Typickým příkladem je Windows Update. Pokud je Acti-

Abyste se ubránili trojským koňům a podlým dialerům, ActiveX úplně vypněte.

Internetové stránky Recepty a Česko-slovenská filmová databáze

Budete vařit, nebo sledovat filmy?

Nová podoba internetové kuchařky a přechod známé filmové databáze pod křídla Atlasu jsou dalšími novinkami, se kterými vás seznámíme ve volném seriálu o zajímavých webech českého internetu.

RECEPTY.CZ | WWW.RECEPTY.CZ

OBSAH

Pravděpodobně nejstarší tuzemský web s databází receptů vznikl již v roce 1997, původně pouze jako intranet pro manželku autora webu Zdeňka Kováře. Dnes již databáze obsahuje více než 2600 receptů, přičemž autoři se snaží soustředit více na kvalitu než na kvantitu, neboť zaslané recepty před vložením do databáze procházejí přísnou korekturou.

Jako jeden z prvních webů svého druhu začal web Recepty.cz nabízet kromě receptů i další zajímavé rubriky a informace z oblasti gastronomie. Kromě slovníku pojmů a různých tipů a rad souvisejících s vařením je zajímavou rubrikou Menu dne, kde najdete inspiraci na jídelníček (polévka, hlavní chod, příloha) na celý následující týden.

Nedílnou součástí webu je diskusní forum, ve kterém lidé diskutují o tipech, radách a problémech při vaření, o oblíbených jídlech apod. Mezi novinky patří možnost personalizace serveru, která je vyhrazena pro registrované uživatele. Registrovaní uživatelé mohou kromě mírné změny podoby webu také vytvářet vlastní databázi receptů.

Futurologové rozplývající se nad ledničkou budoucnosti, která napojena na internet bude jídlo nejen sama objednávat, ale i nabízet recepty na jeho přípravu, by nad novou podobou webu Recepty.cz hořce zaplakali. Pomineme-li vyhledávání a dis-

kusní fórum, web se od tištěné kuchařky bohužel příliš neliší. Autoři by tak mohli popřemýšlet nad interaktivnějšími funkcemi webu. Nejednou by jistě přišla vhod například funkce, která by našla recepty na základě zadaných ingrediencí, které jsme na poslední chvíli našli v lednici.

NAVIGACE

Recepty jsou členěny do kategorií podle typu jídla a základních surovin. Kategorie jsou umístěny uprostřed stránky a dostalo se jim logicky nejvíce prostoru. Pokud se rádi nejdříve najíte očima, můžete si nechat vypsát jen recepty, u kterých je připojena fotografie pokrmu. Hlavní menu s odkazy na nově přidané recepty, na menu dne nebo na diskuse by mohlo být nápadnější. Textové odkazy v záhlaví stránky totiž snadno přehlédnete. Užitečným pomocníkem je na webu Recepty.cz vyhledávání, které vrací relevantní výsledky.

GRAFIKA

„Kladli jsme důraz na to, aby použité grafické prvky příliš neovlivnily velikost stránek, neboť to nejdůležitější je u nás obsah. Tedy aby byly grafické prvky líbivé, ale co nejjednodušší a aby byly optimálně uspořádané,“ popisuje Zdeněk Kovář směr, kterým se při tvorbě nové podoby webu ubíral. Bohužel však tuto myšlenku dotáhl až ke krajnosti, neboť webu chybí výrazný grafický prvek, který by náhodného návštěvníka na první pohled jednoznačně informoval o tom, kde se právě nachází. Na druhou stranu je ale nutno přiznat, že pravidelní návštěvníci ocení spíše rychlé načítání stránek, které nová podoba webu přinesla.

TEMATICKY PODOBNÝ WEB

Labužník (www.labuznik.com)

Jedním z nejvýraznějších konkurentů webu Recepty.cz je virtuální kuchařka Labužník, jejímž základem jsou kvalitně

zpracované recepty rozříděné do několika desítek kategorií (předkrmy, polévky, bezmasá jídla, studená kuchyně apod.). Vybrat zde můžete z více než deseti tisíc receptů posbíraných z rodinných sešitů, předávaných z generace na generaci v několika desítkách rodin. Dalším zdrojem informací jsou knihovny a sbírky gurmánských časopisů z celého světa. Zajímavostí je, že popisovaný web tvoří krajánci z Ameriky, Kanady, Lucemburska, Austrálie nebo Švédska. Díky různým časovým pásmům tak probíhá aktualizace téměř po celých 24 hodin.

RODNÝ LIST WEBU

Tvůrci a provozovatelé Zdeněk Kovář (programování, grafika), Lada Kovářová (obsah)

Použité technologie HTML, CSS, ASP, SQL, WAP

Doba realizace 1 měsíc

Datum spuštění 26. 3. 1998

Datum spuštění nové verze 11. 11. 2003

Hosting Igunum

ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE | CSFD.ATLAS.CZ

OBSAH

Snad každý si občas najde čas, aby v televizi či v přítomném kinosálu zhlédl nějaký filmový příběh. Jenže pokud nesledujete filmové dění pravidelně, budete mít možná problém si správně vybrat. Nebo naopak patříte mezi filmové fandky a nemáte se s kým podělit o své filmové zážitky. V obou případech vás Česko-slovenská filmová databáze (ČSFD) nezklame.

Abyste však mohli sdělovat ostatním návštěvníkům své filmové zážitky, je nutné se nejdříve zaregistrovat. Napíšete, co jste zač, a pustíte se do hodnocení filmů. Pro začátek se budete muset spojit jen s hlasováním o kvalitě filmů (oblíbená hvězdičky). Po ohodnocení prvních dvou stovek filmů na vás čeká test filmo- →

→ výchozí znalostí, jehož úspěšné zvládnutí vám zajistí práva na psaní komentářů k filmům.

Pasivním divákům web nabízí databázi filmů s hodnocením návštěvníků webu. Díky tomu se tak snadněji rozhodnete, zda má smysl čekat na konkrétní film v televizi až do pozdních hodin. Užitečný je v tomto směru televizní program na

RODNÝ LIST WEBU

Tvůrci a provozovatelé Martin Pomothy

Provozovatel Martin Pomothy,
Tomáš Vyskočil (Atlas.cz)

Použité technologie HTML, PHP, JavaScript

Doba realizace 1 měsíc

Datum spuštění 16. květen 2002

Datum spuštění nové verze 11. 11. 2003

Hosting soukromý server

několik dní dopředu, ve kterém najdete jen výběr filmů. Kromě přehledného upozornění na filmy prezentované jednotlivými televizními kanály se dostanete i k nezávislým hodnocením filmů.

Nebývale kvalitního obsahu si nemohl nevšimnout portál Atlas, který nedávno převzal ČSFD pod svá křídla. „Vstup kapitálu do projektu znamená jeho rychlejší a efektivnější rozvoj – a mně dává pocit

zadostiučinění z rozvoje ČSFD. A samozřejmě potěší i to, že se Atlas postará o slušnou medializaci projektu, která mu opět jenom prospěje,“ shrnuje své pocity autor webu Martin Pomothy.

NAVIGACE

Náhodný kolemjdoucí bude sice tušit, že se jedná o filmový web, ale jeho možnosti mu na první pohled zůstanou skryty. Zásadní záchytný bod – odkaz Návod k použití – se nenápadně krčí stranou od hlavního dění na stránce (reklamní banner na služby webu sice není úplně špatné řešení, ale pro lidi postižené „bannerovou slepotou“ je stejně neviditelný). Zběhlejší uživatel se ale brzy na webu zorientuje a pro informace si přišťe půjde najisto. Registrovaný uživatel bude sice chvíli hledat odkazy na hodnocení filmů a další vychytávky, ale jakmile je jednou malým písmem napsané pod hlavním menu najde, bude po problému.

GRAFIKA

Budete-li trávit na webu ČSFD více času (a to v případě zapálení pro film zcela jistě budete), vaše oči ze světlého textu na tmavém podkladu radost mít nebudou. Unaveným očím se nedostane úlevy ani v podobě možnosti zvětšit si velikost písma, což je vzhledem k jeho miniaturní velikosti závažná chyba.

TEMATICKY PODOBNÝ WEB

České filmové nebe (www.cfn.cz)

Web České filmové nebe na rozdíl od Česko-slovenské filmové databáze dostal svému názvu a prezentuje pouze tuzemské filmy. Kromě podrobných informací o jednotlivých filmech (cesta k nim vede buď přes jejich abecední seznam, nebo přes seznam filmů seřazených podle roku jejich natočení) zde najdete i filmografie a biografie všech známých herců, hereček, režisérů a dalších lidí, kteří mají zásadní podíl na rozvoji české kinematografie. Autoři webu nezapírají, že se v polovině devadesátých let inspirovali známou filmovou databází IMDb.com. U žádného z filmů nechybí ani možnost hlasování o jeho kvalitě, díky čemuž tak existuje aktuální žebříček nejlepších českých filmů na základě hlasování návštěvníků Českého filmového nebe.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

NÁZOR PROFESIONÁLNÍHO WEBDESIGNÉRA

RECEPTY

Vzhled stránek sice neurazí, ale ani nenadchne. Design je abstraktní a vůbec nenapovídá, o čem web vlastně je. Autor grafického návrhu by se měl rozhodnout, jestli ho chce udělat hranatý, nebo obloučkový, protože kombinace různých prvků působí mírně schizofrenicky. Písmo použité v nadpisech je vybrané poměrně nevhodně, protože obzvláště v téhle velikosti není moc čitelné. Dojem však kazí hlavně reklamní bannery, které kvůli rámečkům, do kterých jsou zasazeny, vypadají obrovsky a zabírají příliš mnoho místa.

Recepty – hlavní obsah webu – by si určitě zasloužily trochu lepší formátování. Pokud by se třeba seznamy ingrediencí umístily do přehledné tabulky, nebo alespoň do odrážkového seznamu, hned by byly přehlednější. Samotnému textu receptů by často neškodilo rozdělení do více odstavců.

Web je vytvořen v klasickém tabulkovém layoutu. Tato technika se používá pro

stránky, které mají být „optimalizované“ pro zastaralé prohlížeče. Podíváte-li se však na web například v Netscape Navigatoru 4, zjistíte, že v tomto případě na tyto prohlížeče nebral nikdo ohled. Jak už je u tabulkových layoutů zvykem, validátorem neprojdou ani s odřenými ušima. Sémantika obsahu je úplně ignorována, takže uživatelé jiných než vizuálních prohlížečů asi budou mírně zmateni záplavou textu bez vyznačení nadpisů, podnadpisů nebo odstavců.

ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE

Upřímně řečeno, design webu se moc nepovedl. Jednotlivé grafické prvky jsou na sebe namačkané bez rozmyslu a často se k sobě vůbec nehodí. Temné barvy sice evokují příšeří panující v kinosále, ale k čitelnosti textu vůbec nepřispívají (světle modrá na tmavě modré, černá na šedé).

Navigace a orientace je mírně zmatená. Lze si na to zvyknout, ale určitě by neu-

škodilo, kdyby autoři sjednotili ovládací prvky a zdůraznili důležité věci (například odkazy v textu). Často není vůbec jasné, co se po kliknutí na tlačítko vlastně stane, kam nás ten který odkaz přenesou. Tabulkový layout, validátor hlásí spoustu chyb a totální absence sémantiky dokumentů. Co dodat? Ve vizuálních prohlížečích se sice stránky zobrazují dobře, ale neobejde se to bez zbytečných chybových hlášek JavaScriptu v čemkoli kromě Internet Exploreru.

Autoři webu by měli považovat nad tím, že do svého kolektivu přiberou nejen kvalitnějšího grafika (který by měl v první řadě prosvětlit a sjednotit design), ale i odborníka na použitelnost, protože v této oblasti má web co dohánět.

Riki Fridrich, web designér firmy Et netera
Domovská stránka www.etnetera.cz

Reference www.eurotel.cz,
www.mobilgo.cz, www.siemens.cz

Download manažery

Snadné stahování

Hlavním posláním internetu je kromě komunikace také šíření dat. Proto mnozí z nás čas od času (nebo i stále) stahují z internetu soubory. Každý ví, že na webových stránkách nalezneme většinou legální obsah (software nebo hudbu), zatímco pro zbytek musí zavítat na síť p2p. Těm se věnujeme v samostatném článku, takže nyní je na řadě ono stahování z webu.

Jak jistě každý ví, stáhnout soubor lze i pomocí běžného prohlížeče, ovšem v případě Internet Exploreru není zaručeno, že stahování bude úspěšně ukončeno a že spojení se serverem nám nespadne ve chvíli, kdy je staženo 96 % obsahu. Internet Explorer sice dovede jakoby obnovit stahování (soubor stahuje do paměti cache a v případě potřeby jej z cache načte), ale v naprosté většině to již nic nezachrání. Obnovný pokus o stahování většinou skončí pouze zkopírováním z cache – a jsme tam, kde jsme byli. Totéž může platit i o jiných prohlížečích.

Jak už název napovídá, download manažery jsou speciální programy, které se o stahování dat přímo starají – hledají soubory na dalších serverech pro rychlejší stažení, automaticky ukončují vytáčené spojení či dokáží začít stahovat v zadaný čas. To je však ideální stav. Jak je to doopravdy?

S ČÍM SI MANAŽERY PORADÍ, A NA CO JSOU KRÁTKÉ?

Stáhnout soubor pomocí protokolu HTTP nebo FTP umí všechny download manažery. Potíže některým činí souběžné stahování souborů, stahování segmentů pro lepší využití připojení, a ještě horší je to s různými nástrahami, které jim tvůrci a správci serverů

Go!Zilla 4.11 bohužel už obsahuje spyware, který se nedá odstranit.

rů připravili. Mezi tyto „nepříjemné“ nástrahy lze zařadit různé přesměrovávací skripty (které slouží např. pro statistiku stahování) a další překážky stavěné do cesty poskytovateli volného diskového prostoru na internetu (někteří umožní stahovat pouze s vlastním downloaderem – viz např. iDrive).

Některé programy navíc dokáží stahování načasovat, samy vytočit číslo a po skončení stahování zavěsit telefon (to je vhodné tehdy, nebudeme-li u počítače nebo potřebujeme-li večer stáhnout větší soubor, což by v silném pásmu přišlo při vytáčeném spojení na podstatně více peněz) nebo stahovat z více serverů zároveň.

CO JE TO SEGMENTOVÉ STAHOVÁNÍ?

Ani v roce 2004 není internetové připojení tak rychlé, aby dokázalo uspokojit všechny požadavky. Rozhodne-li se několik uživatelů stahovat ve stejný čas z jednoho serveru (a je jedno, zda jsou na jednom serveru oni – např. v podniku –, nebo stahované soubory), je rychlost rozdělena rovnoměrně mezi všechny žadatele (např.

1 kB/s). Segmentové stahování vytvoří jako by nové připojení k serveru, čímž se tváří jako nový uživatel, a stahuje tedy o něco rychleji (třeba 4 kB/s – čtyři připojení). Těchto segmentů je většinou několik, a tak se tedy vyplňují reklamní slogany slibující 300% zrychlení stahování. V žádném případě však nečekejte, že rychlost stahování na modemu bude 15 kB/s, to je technicky nemožné.

A MŮŽEME TESTOVAT

Testovat programy pro stahování je poměrně problematické. Nerozhoduje zde totiž, nakolik jsou rychlé (jako např. převaděče grafiky) nebo malé (např. čističe paměti), ale kolik toho skutečně zvládnou, a to nejen podle funkcí, ale hlavně podle procentuální úspěšnosti stažených dat. Stahovač, který si neporadí s přesměrovávacími skriptami a dalšími chytáky poskytovatelů dat na internetu, v konkurenčním boji příliš neuspěje. A ten, který opravdu stáhne

téměř cokoliv, může být král. A že není jeden přesměrovávací skript jako druhý, by mohlo několik programů skutečně povídat.

DOWNLOAD ACCELERATOR PRO 7.0

V případě tohoto programu skutečně jeden neví, jak na tom je. Lidově řečeno, program se nasune všude (další lišta do Internet Exploreru, která jej zpomalí = velké minus), ale má lepší vyhledávací schopnosti nežli vítěz testu (= velké plus). Umístění ve spodní části žebříčku je zapříčiněno velkými nedostatky při zpracování přesměrovávacích skriptů, se kterými si program velmi často nevěděl rady, zato pokud se mu to povede, automaticky projde všechny mirrory a sestaví download tak, aby byl co nejrychlejší. Ze základních funkcí ještě postrádá možnost extrahování odkazů. Zato můžete přímo pomocí DAP hledat MP3, grafiku a programy podle jména souboru a přímo začít stahovat, případně si během stahování spustit již staženou část. Chcete-li jednoduchý program bez spousty funkcí, který funguje skoro 100% bez chyby, pak je DAP právě pro vás. Musíte však počítat s potížemi se skriptami. Špatnou zprávou je, že se u tohoto programu může objevit spyware (dá se ale odstranit pomocí Ad-aware), a občas také vyskočí nějaká reklama.

DOWNLOAD EXPRESS 1.5 – CENOVÝ TIP

Tento velmi malý software vlastně ani není plnohodnotným programem. Jde o plug-in do Internet Exploreru, který jej na rozdíl od jiných plug-inů příliš nezpomalí, protože se aktivuje právě pouze při stahování. Vzhledem k velikosti nelze předpokládat velké množství funkcí, ale přesměrovávací skripty zvládne na jedničku a stáhne cokoliv, co stáhne IE. V nastavení se dají zvolit přípony, na které bude reagovat, výhodnou funkcí je volba rychlosti. Download Express umožňuje přerušit stahování a pokračovat v něm později a pomocí kláves CTRL+ALT (stáhne odkaz) nebo SHIFT (nestáhne odkaz a nechá jej IE) omezovat svou funkčnost. Velkým plusem je absence spywaru.

FLASHGET 1.40

Nebyť spywaru, stal by se tento program vítězem. Vlastně ještě jedna maličkost se tu projevuje, a sice občasná chyba zpracování skriptů. Jinak „jede“ FlashGet bez zaváhání →

→ a firma Amaze Soft se může právem pyšnit spoustou ocenění, které za tento program sklízí. Program totiž obsahuje vše, co si lze přát: časování, vypnutí počítače, stahování z více zdrojů a mnoho dalšího. V našem testu tedy dopadl velmi dobře, a tak kdo nechce používat GetRight, může sáhnout právě po programu FlashGet. Pokud je u ostatních programů důvod k váhání a převažují spíše záporné hlasy, u programu FlashGet je tomu právě naopak. Program od verze 1.2 neobsahuje spyware, přesto raději doporučuji občasnou kontrolu pomocí Ad-Awaru.

GETRIGHT 5.02 – VÍTEŽ TESTU

Jednoznačný vítěz tohoto testu. S průměrovacími skripty si poradil vždy, stáhl vše, co měl stáhnout, je uživatelsky přívětivý a neobsahuje spyware. Naopak obsahuje velké množství nastavení, která můžeme měnit již při instalaci (méně zkušení uživatelé mohou ale zvolit expresní instalaci bez nastavování). I v případě expresní instalace je již velmi dobře nastaven a umožní ihned stahovat. Pracuje velmi rychle, umožňuje volit si skiny a zvuky (vše se dá stáhnout na www.xright.com/cgi-bin/skins.cgi?filter=ourfavorites a [les.html\). Obsahuje možnosti nastavení politiky stahování, kdy je možné stahovat jednotlivé typy souborů do předem daných složek, aniž by byl uživatel obtěžován jejich volbou.](http://www.getright.com/otherfi-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Samozřejmostí je u vítěze schopnost připojit se na více serverů zároveň a urychlit tak stahování nebo extrahování odkazů ze stránek, ke kterému je určen pěkný průzkumník. Nejdůležitější informací je, že program neobsahuje spyware a že i ve freewarové verzi funguje neomezeně dlouho, pouze za cenu občasného upozornění na registraci a chvilkového „umrznutí“. Zkrátka superprogram dokáže vydělat tvůrcům peníze i bez použití spywaru, což je další důkaz kvality.

GO!ZILLA 4.11

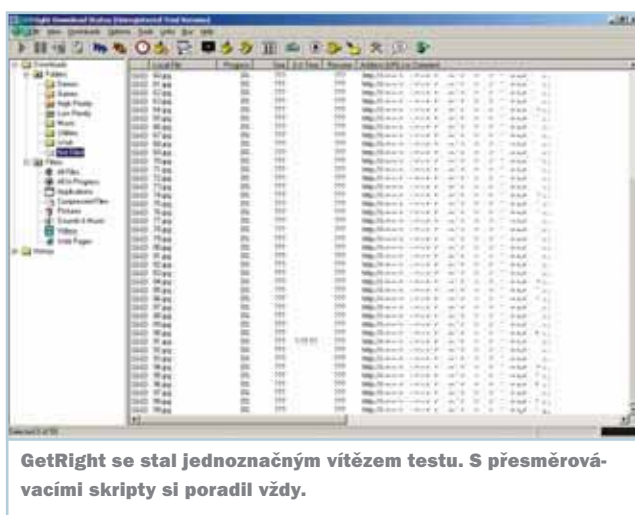
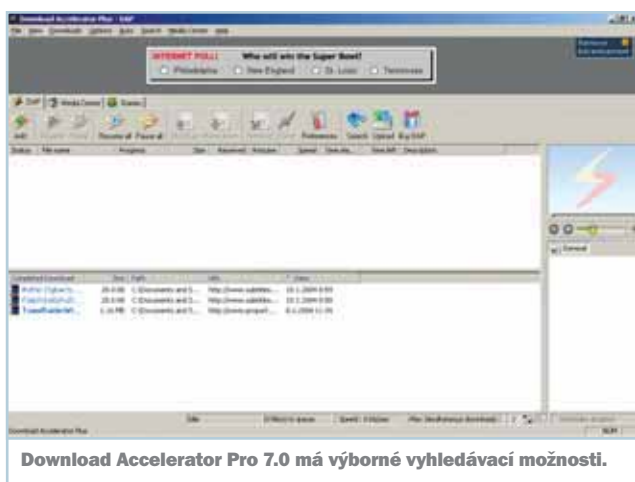
Kdysi velmi oblíbený download manažer, který však ve svých kvalitách poslední dobou polevuje. Chyby ve skriptech jsou častější než u programů GetRight nebo FlashGet, a hlavně obsahuje spyware, který se nedá odstranit (do verze 3.9 to šlo). Neumožňuje stahovat soubory z více serverů najednou, ale alespoň to simuluje přepínáním na nejrychlejší alternativu. Velmi dobrou a mnohdy i často využitelnou funkcí je kontrola zdroje

souboru (pokud program nalezne změnu, upozorní nás na to). Dalším minusem je chybějící možnost lokalizace, občasná chyba při zobrazování oken stahování (zejména na starších grafických kartách). Možnosti nastavení jsou dostatečné a ovládání není problémem. Pokud budete mít potíže se zobrazováním oken Go!Zilly, můžete zkusit aplikovat patch (musíte potvrdit zápis do registru) pro Windows 95/98/ME (<http://download/gozilla/9598ME~1.REG>) a pro NT/2000/XP (<http://download/gozilla/NT2000~1.REG>).

MASS DOWNLOADER 2.6

Relativně malý program, pocházející od stejné firmy jako plug-in Download Express. Tento produkt je však plnohodnotnou aplikací a funguje poměrně dobře. Mezi skoro unikátní možnosti patří schopnost prohlížet vzdálený zip soubor a vybrat si pouze to, co chceme. Stahované soubory automaticky třídí podle typu (aplikace, archivy, multimédia a ostatní), obsahuje standardní funkce, jako jsou vytočení a zavěšení, kontrola schránky na výskyt URL adresy a další. Vzhledem k tomu, že se jedná o shareware, neobsahuje spyware, ale po 30 dnech přestane fungovat. →

PLACENÁ INZERCE

Záznamové a sledovací video karty do PC

TCP/IP NET

Video 1 Video 2 Video ... 16

Podrobnosti na www.eurosat.cz/chip

Dle typu karty lze připojit 1 až 16 kamer.
 Snímková rychlost záznamu až 400fps.
 Rozlišení 640 x 480 nebo 320 x 240.
 Ukládání digitálního záznamu na HDD v MPEG4.
 Vzdálený přístup přes modem, ISDN, TCP/IP.
 Archivace záznamů na HDD v PC.
 Možnost zaznamenávat až 4 zvukové kanály.
 Vhodné pro bezpečnostní aplikace.

EUROSAT cs, spol. s r.o.
 Karásek 11, 621 00 Brno,
 tel.: 548216707-122, E-mail: inzerce@eurosat.cz

www.eurosat.cz

→ NET ANTS 1.25

Stejně jako Net Vampire i Net Ants můžeme provozovat v českém, a navíc i ve slovenském jazyce. Kdo se nechce učit ovládat něco nového, měl by sáhnout po tomto programu. Jeho pestré prostředí, které je možné vylepšit skiny, nabízí rozložení ovládání podobné Průzkumníku. Vlevo je strom s typy stahování podle stavu, ve kterém se nacházejí, horní pravá část zobrazuje seznam stahovaných souborů a spodní část informace o vybraném souboru. Oproti programu Net Vampire chybí možnost vyhledávání. Pro pokročilé uživatele je zde řada možností

nastavení, pro pochopení některých voleb nechybí dobře zpracovaná dokumentace.

Opět i zde platí, že program bude nejspíše používat ten, komu nevadí špehování, protože spyware se nedá odstranit (respektive po odstranění spywaru nemusí jít program odinstalovat). Pro nainstalování češtiny/slovenštiny rozbaňte obsah do složky Languages v adresáři, ve kterém máte nainstalován Net Ants.

NET VAMPIRE PRO 4.0

Program Net Vampire je k dispozici v mnoha jazycích, kromě jiných též v češtině, která ale

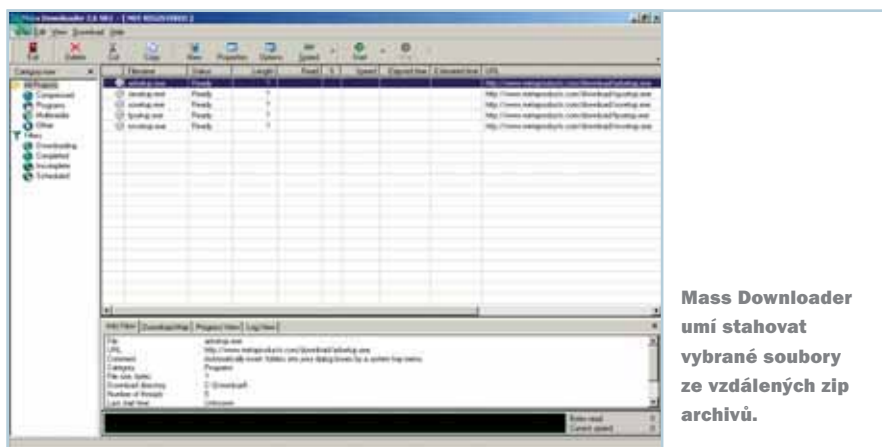
není součástí instalace a musí se stáhnout samostatně. Ovládání programu je vhodné i pro začátečníky, ale možnosti nastavení již tolik ne. Je jich zde totiž tolik, že méně zblhlému uživateli půjdou oči kolem. Kromě všech ostatních funkcí, které jsou již standardem a nalezneme je i u jiných programů v testu, obsahuje možnost testování rychlosti odezvy jednotlivých serverů a výběr toho nejrychlejšího, dále možnost prohledávat FTP a HTTP servery na výskyt požadovaného souboru (seřadí je i podle rychlosti) a možnost volit rychlost stahování. Stáhne téměř cokoliv, přesměrovávací skripty velkou překážkou nejsou, extrakce odkazů z textu je

PRODUKT	Download Accelerator 7	Download Express 1.5	FlashGet 1.40	GetRight 5.0.2
VÝROBCE	SpeedBit Ltd.	Meta Products	Amaze Soft	HeadLight
INTERNET	www.speedbit.com	www.metaproducts.com	www.amazesoft.com	www.getright.com
CENA (CCA – VERZE BEZ REKLAMY)	30 USD	0	15 USD	15 USD
LICENCE	adware, možná spyware	freeware	adware, možná spyware	demo/shareware
VELIKOST	1,0 MB	0,2 MB	1,3 MB	1,9 MB
CELKOVÉ HODNOCENÍ	73	62	90	92
ZÁKLADNÍ FUNKCE (30 %)	100	100	100	100
DOPLŇKOVÉ FUNKCE (40 %)	60	50	80	95
ČASOVÉ NASTAVENÍ (15 %)	65	0	100	67
SPYWARE (5 %)	50	100	66	100
OVĽADÁNÍ (10 %)	70	70	100	90
SHRNUTÍ	Dobré funkce drží tento program nad vodou, ale přesměrovávací skripty jsou velkou překážkou	Tip pro ty, kteří hledají jednoduchost a účinnost. Pouze pro Internet Explorer	Alternativa k vítězi, může obsahovat spyware, ale je zdarma	Vítěz testu, stáhne skoro vše, co mu zadáme, demoverze funguje neomezeně dlouho. Neobsahuje spyware
ZÁKLADNÍ DOVEDNOSTI				
PROTOKOLY HTTP/FTP	•/•	•/•	•/•	•/•
PŘERUŠENÉ/SOUBĚŽNÉ STAHOVÁNÍ	•/•	•/•	•/•	•/•
HLEDÁNÍ MIRRORŮ	•	-	•	•
INTEGRACE (DRAG & DROP/KLIKNUTÍ)	•/•	-/•	•/•	•/•
DOPLŇKOVÉ FUNKCE				
SKRIPTY PRO PŘESMĚROVÁNÍ	•	•	•	•
IDRIVE APOD.	-	•	částečně	částečně
EXTRAHOVÁNÍ ODKAZŮ	-	-	•	•
AUTOMATICKÉ VYTÁČENÍ TELEFONICKÉHO PŘIPOJENÍ/PODPORA PROXY	•/•	-/•	•/•	•/•
STAHOVÁNÍ Z VÍCE ZDROJŮ	•	-	•	•
VYHLEDÁVÁNÍ HTTP/FTP	•/•	-/-	•/•	-/•
AUTOMATICKÉ OTEVÍRÁNÍ SOUBORŮ	-	•	•	•
MOŽNOST PROPOJENÍ S ANTIVIREM	•	-	•	•
AUTOMATICKÉ TRÍDĚNÍ SOUBORŮ PO STAŽENÍ	-	-	•	•
LOG SOUBOR/INFORMACE O JEDNOTLIVÝCH SOUBORECH	-/-	-/-	•/•	•/•
ČASOVÉ NASTAVENÍ				
INDIVIDUÁLNÍ/CELKOVÉ	-/•	-/-	•/•	-/•
AUTOMATICKÁ AKTUALIZACE	•	-	•	•
VYPNUTÍ POČÍTAČE PO STAŽENÍ	•	-	•	•
SPYWARE				
PŘÍTOMEN/MOŽNOST ODSTRANĚNÍ	•/•	-/-	•/•	-/-
OVĽADÁNÍ				
ČEŠTINA/SLOVENŠTINA	-/-	-/-	•/•	•/-

→ rychlá, ale nedá se třídit. Češtinu nainstalujete zkopírováním souboru do složky Languages.

CO SI Z TESTU ODNĚT?

Download manažerů existuje velké množství, zmíněná osmička programů je pouze špičkou ledovce – jsou to programy, které opravdu stojí za vyzkoušení. Ani další programy však nemusejí být špatné, nicméně pravděpodobně nedosáhnou kvality programu GetRight (velké množství funkcí, které skoro ani nevyužijete) nebo snadnosti programu Download Express. Velice kvalitní je i FlashGet, který by vašim zrakům také neměl uniknout. ■ ■ ■ Tomáš Milbach

Mass Downloader umí stahovat vybrané soubory ze vzdálených zip archivů.

PRODUKT	GoZilla 4.11	Mass Downloader 2.6	Net Ants 1.25	Net Vampire Pro 4.0
VÝROBCE	Gozilla	Meta Products	NetAnts	NetVampire
INTERNET	www.gozilla.com	www.metaproducts.com	www.netants.com	www.netvampire.com
CENA (CCA – VERZE BEZ REKLAMY)	30 USD	20 USD	-	15 USD
LICENCE	shareware	shareware 30 dní	adware + spyware	shareware
VELIKOST	2,8 MB	0,7 MB	1,1 MB	1,0 MB
CELKOVÉ HODNOCENÍ	83	85	74	82
ZÁKLADNÍ FUNKCE (30 %)	100	100	90	100
DOPLŇKOVÉ FUNKCE (40 %)	75	70	55	70
ČASOVÉ NASTAVENÍ (15 %)	100	80	100	100
SPYWARE (5 %)	0	100	0	0
OVLÁDÁNÍ (10 %)	80	100	100	90
SHRNUTÍ	Kdysi jeden z předních programů se pomalu a jistě propadá. Od verze 4.0 navíc obsahuje neodstranitelný spyware	Kvalitní zástupce kategorie shareware, takže kdo nechce platit, není pro něj	Přítomnost spywaru program trochu degraduje, jinak ale najdeme v programu docela dobrého pomocníka	Stáhne také téměř vše
ZÁKLADNÍ DOVEDNOSTI				
PROTOKOLY HTTP/FTP	●/●	●/●	●/●	●/●
PŘERUŠENÉ/SOUBĚŽNÉ STAHOVÁNÍ	●/●	●/●	●/●	●/●
HLEDÁNÍ MIRRORŮ	●	●	-	●
INTEGRACE (DRAG & DROP/KLIKNUTÍ)	●/●	●/●	●/●	●/●
DOPLŇKOVÉ FUNKCE				
SKRIPTY PRO PŘESMĚROVÁNÍ	●	●	●	-
IDRIVE APOD.	-	-	částečně	částečně
EXTRAHOVÁNÍ ODKAZŮ	●	●	●	●
AUTOMATICKÉ VYTÁČENÍ TELEFONICKÉHO PŘIHOJENÍ/PODPORA PROXY	●/●	●/●	●/●	●/●
STAHOVÁNÍ Z VÍCE ZDROJŮ	-	●	-	-
VYHLEDÁVÁNÍ HTTP/FTP	●/●	-/-	-/-	●/●
AUTOMATICKÉ OTEVÍRÁNÍ SOUBORŮ	●	●	-	●
MOŽNOST PROPOJENÍ S ANTIVIREM	●	●	●	●
AUTOMATICKÉ TRÍDĚNÍ SOUBORŮ PO STAŽENÍ	●	-	●	●
LOG SOUBOR/INFORMACE O JEDNOTLIVÝCH SOUBORECH	●/●	-/●	●/●	●/●
ČASOVÉ NASTAVENÍ				
INDIVIDUÁLNÍ/CELKOVÉ	●/●	●/●	●/●	●/●
AUTOMATICKÁ AKTUALIZACE	●	●	●	●
VYPNUTÍ POČÍTAČE PO STAŽENÍ	●	●	●	●
SPYWARE				
PŘÍTOMNO/MOŽNOST ODSTRANĚNÍ	●/-	-/-	●/-	●/-
OVLÁDÁNÍ				
ČEŠTINA/SLOVENŠTINA	-/-	-/-	●/●	●/-

Programy pro kopírování Video DVD

Co nového v klonování DVD

Nová generace nástrojů na kopírování DVD je kompletní. Slibuje kvalitu obrazu, která tu ještě nebyla, a to při minimálních časech kódování. Chip otestoval, co programy opravdu umí.

Nástroj DVD2one byl před rokem první, který úžasně rychle překódoval kompletní filmy z dvoustvrých DVD na jednovrstvé zapisovatelné médium a dosáhl přitom skutečně dobré kvality. Ale konkurence nezůstala nečinná a posílá nyní do boje úplně nové nebo vylepšené verze: nástroje od firem Pinnacle, Elaborate Bytes a S.A.D. chtějí zpochybnit první pozici DVD2one. Podívejme se, zda obstojí.

INSTANTCOPY 8: NEJLEPŠÍ KVALITA OBRAZU ZA CENU RYCHLOSTI

Rozsah funkcí nové verze InstantCopy je hned na první pohled ohromující: funkce náhledu, kopírování i s menu a extra položkami, individuální výběr ze série titulů, virtuální diskové jednotky a integrovaná funkce vypalování – skoro vše k sestavení Video DVD je po ruce. I kompresní faktor se dá manuálně přizpůsobit. Bohužel chybějí funkce rozdělení (splitting) a střihů.

InstantCopy 8 převzal ze své předchozí verze mnoho pozitivního i negativního. Například zdlouhavou analýzu v nejlepší High Quality režimu předtím, než nástroj

začne se samotným kódováním. Jenom pro hlavní film je v tomto režimu nutných pět průchodů – k tomu se ještě přidává další průchod pro analýzu navigačního menu, jakož i materiálů bonusu. V testu proto trvaly přípravné práce pro kopii celého filmu skoro tři hodiny. Ale toto zdržení se vyplatí: dokonce i u hodně dlouhých filmů, u kterých je nutné provést vysokou kompresi, produkuje InstantCopy vynikající kvalitu obrazu. Pozitivní přitom je, že v nejrychlejším režimu, tj. s minimem funkcí, se nástroj pustí do práce ihned, bez náročné analýzy, a vytváří přitom opět nejlepší kvalitu ze všech konkurentů – při celkovém čase kódování 41 minut.

DVD2ONE 1.3: VELMI RYCHLÉ KÓDOVÁNÍ

DVD2one je s překvapivým náskokem nejrychlejším nástrojem v testovaném poli (25 minut). Kromě vysoké rychlosti nabízí přepracovaná verze 1.3.0 i praktické funkce. Nejdůležitější a v testu jedinečný je určitě režim připojení (Join Mode). Pomocí něj je možné komprimovat na jeden DVD nosič oboustranně

nahrané DVD. Alternativně se dají vybrat libovolné tituly z různých DVD, překódovat a vypálit dohromady na jeden nosič. Tímto způsobem se rychle vytvoří DVD s kompilací typu „best of“. Co zde chybí, je funkce rozdělení (splitting), střihový nástroj, virtuální diskové jednotky a vlastní vypalovací modul – v tomto případě musí uživatel použít externí vypalovací program. Na skromném vybavení se tedy od poslední verze nic nezměnilo.

Nástroj zato přesvědčuje jednoduchou obsluhou a dobrou kvalitou, která vykazuje na domácím TV jen málo rozdílů oproti originálu – lehká neostrost a nepatrné vytváření artefaktů v žádném případě nezkaží televizní požitky.

DVD COPY SUITE 1.10: UŽITEČNÝ BONUSOVÝ NÁSTROJ A NÁLEŽITÁ KVALITA OBRAZU

Na trhu s kopírovacími programy DVD je také nový DVD Copy Suite (DSC) od S.A.D. Nástroj nenabízí jen možnost „natlačení“ DVD-9 na nosič DVD-5, ale i rozdělení Video DVD na dva nosiče. Má až osm virtuálních diskových jednotek CD/DVD, do nichž se dají vložit ISO image, které se následně chovají jako opravdové diskové jednotky. Vedle již tak obsáhlých progra- →

PINNACLE INSTANTCOPY 8

CELKOVÉ HODNOCENÍ: 79/100

POMĚR CENA/VÝKON: dobrý

CENA: cca 50 eur, 1200 Kč

INFORMACE: www.pinnaclesys.com,
www.exac.cz

Kvalita obrazu* (50 %)	86
Rychlost* (25 %)	62
Přídavné nástroje (15 %)	80
Ergonomie (10 %)	80

- + VELMI DOBRÁ KVALITA OBRAZU
- + VELKÝ ROZSAH FUNKCÍ
- POMALÝ V REŽIMU VYSOKÉ KVALITY

ERWIN VAN DEN BERG DVD2ONE 1.3.0

CELKOVÉ HODNOCENÍ: 78/100

POMĚR CENA/VÝKON: uspokojivý

CENA: cca 40 eur

INFORMACE: www.dvd2one.com

Kvalita obrazu* (50 %)	80
Rychlost* (25 %)	100
Přídavné nástroje (15 %)	40
Ergonomie (10 %)	65

- + VELMI RYCHLÝ
- + REŽIM PŘIPOJENÍ (JOIN)
- MALÝ ROZSAH FUNKCÍ

S.A.D. DVD COPY SUITE (DCS) 1.10.004

CELKOVÉ HODNOCENÍ: 74/100

POMĚR CENA/VÝKON: uspokojivý

CENA: cca 40 eur

INFORMACE: www.s-a-d.de

Kvalita obrazu* (50 %)	80
Rychlost* (25 %)	51
Přídavné nástroje (15 %)	95
Ergonomie (10 %)	70

- + VELKÝ ROZSAH FUNKCÍ
- + UNIVERZÁLNÍ MODUL PRO VYPALOVÁNÍ DVD
- LINÝ START

→ mových funkcí nabízí DCS ještě další možnosti – slouží jako univerzální nástroj pro vypalování DVD a vytváří na přání datové DVD ve formátu UDF. Stříhový modul však chybí.

Moc se nepovedla občas zdlouhavá nebo rovnou nelogická obsluha. Teprve po nahlédnutí do nápovědy se uživateli začne rozjasňovat. Jestliže však obsluhu jednou pochopíte, pak vám nezůstanou nesplněná přání. Bohužel musíme kritizovat menší programová omezení: kdo si chce ulehčit práci a chce kopírovat jen hlavní film, může sice využít volbu na to přímo určenou, v tom případě se ovšem nedá již aktivovat volba pro vytvoření image DVD.

Ani v rychlosti nedrží DCS krok s konkurencí – měřený čas byl nejhorší z testovaného pole (50 minut). Zato kvalita obrazu je velmi slušná, přestože se daly rozpoznat lehké neostrosti a několik artefaktů.

CLONEDVD 1.3: NEJEDNODUŠŠÍ OBSLUHA A PRŮMĚRNÁ KVALITA OBRAZU

Specialista na programy pro věrné kopírování CD,

Elaborate Bytes, přináší

na trh po dlouhé době vývoje svůj první program pro kopírování DVD – CloneDVD. Navzdory hravě působící ploše je CloneDVD přehledný a mohli by si ho rychle oblíbit začátečníci. Po startu jsou k dispozici tři hlavní funkce: *Kopírovat DVD snímky* otevírá uživateli možnost sestavit z titulů, které jsou na DVD k dispozici, vlastní seznam. Integrovaná funkce náhledu přitom ulehčuje volbu požadovaného titulu. Na přání jsou ze zdrojového DVD převzaty volby menu. *Clone DVD* překóduje

ELABORATE BYTES CLONEDVD 1.3.11.2

CELKOVÉ HODNOCENÍ: 73/100

POMĚR CENA/VÝKON: **uspokojivý**

CENA: cca 40 eur

INFORMACE: www.elby.ch

Kvalita obrazu* (50 %)	70
Rychlost* (25 %)	62
Přídavné nástroje (15 %)	80
Ergonomie (10 %)	100

- + INTUITIVNÍ OBSLUHA
- + UKAZATEL KVALITY OBRAZU
- CHYBÍ VIRTUÁLNÍ CD/DVD

* Testovaný film „Titanic“ (1997) přivedl svou délkou 190 minut nástroje na hranici možnosti.

DVD SHRINK 3.0 BETA 5

Ještě při uzávěrce čísla jsme se vrhli na beta verzi freewarového nástroje DVD Shrink. Podle očekávání umí překódotovat původní DVD na jedno zapisovatelné médium, ale také pomocí „re-authoringu“ vytvořit vlastní kompilaci, podobně jako DVD2one. Zde pak logicky nefunguje menu. S DVD2one může směle soupeřit jak kvalitou, tak rychlostí převodu. Přítulností ovládání a možnostmi ho dokonce převyšuje. Každý DVD titul může být kopírován beze změny, na automatickou nebo uživatelem nastavenou velikost. Aby zbylo co nejvíce místa pro samotné video, je výhodné odstranit nepotřebné zvukové a titulkové stopy. Vypalovací modul není podle očekávání obsažen.

Na rozdíl od testovaných komerčních pro-

duktů dokáže z DVD odstranit CSS ochranu, Macrovision i regionální kódy. Samotný program nemá ani 300 KB a vzhledem k tomu, že jde o freeware, nezbývá než ho každému doporučit k vyzkoušení.

CENA/VÝKON výborný

INFO www.dvdshrink.org

CENA freeware

Nové rozhraní umožňuje vytvářet DVD přetažením titulů.

všechny tituly včetně menu a extra položek na médium DVD-5.

Možnost *Zapisovat existující data* nabízí vypálení souborů DVD nebo ISO image uložených na pevném disku na DVD nosič.

Zvláštností je u CloneDVD vyplňování menu. Když nabídka DVD odkazuje na dříve odstraněný titul, vyplní CloneDVD jeho místo šedým pozadím. Tím může uživatel předejít jinak obvyklým chybovým hlášením DVD přehrávače při přímé volbě pomocí dálkového ovládání. Bohužel chybí volba rozdělení DVD-9 na dva DVD a vlastní stříhový modul. Ve srovnání s DVD2one a DCS je kvalita obrazu zjevně horší: vadily jasné artefakty, jakož i lehké chvění obrazu. V otázce rychlosti je na tom CloneDVD stejně jako InstantCopy: nástroj potřeboval na kódování filmu zhruba 40 minut.

ZÁVĚR

V současné době ještě neexistuje „všeuměl“. Uživatel se stále musí rozhodovat mezi kvalitou obrazu, vybavením a rychlostí. Všechny nástroje ovšem splňují svůj cíl, zásadní pro-

U DVD2one nemusí uživatel nastavit téměř nic, přesto je kvalita obrazu kódovaného filmu dobrá.

blémy jsme v žádném případě nezjistili.

Nutno upozornit, že si žádný program – až na DVD Shrink – neporadí s chráněnými disky (CSS, neodstraní Macrovision...), je tedy nutné většinu DVD nejdříve tzv. naripovat na pevný disk pomocí nástroje typu DVD Decrypter (www.dvddecrypter.com).

SOFTWARE NA CHIP CD

InstantCopy 8 trial na 15 dní,
www.pinnaclesys.com

DVD2one 1.3.0 trial na 14 dní,
max. 30 minut videa, www.dvd2one.com

DVD Copy Suite 1.10.004 trial na 14 dní,
www.s-a-d.de

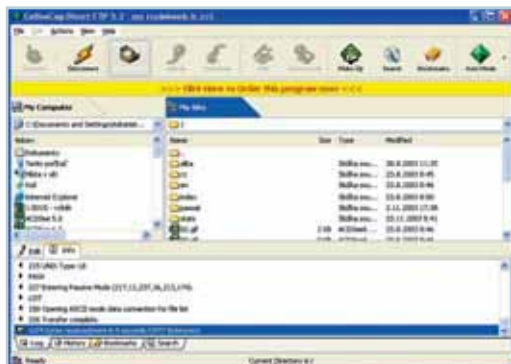
CloneDVD 1.3.11.2 trial na 30 dní,
www.elby.ch

DVDShrink 3.0 beta 5 freeware,
www.dvdshrink.org

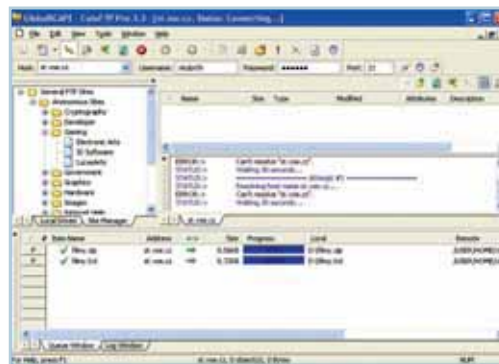
Pro milovníky kvality je první volbou InstantCopy – a to již v nejhorším režimu. Kdo chce to nejlepší, musí nastavit režim vynikající kvality, který sice běží podstatně déle, ale přinese špičkovou kvalitu. Mezi DVD2one a DCS nejsou v kvalitě žádné rozdíly. DCS sice ztrácí v rychlosti, zato je lépe vybavený. CloneDVD zůstává bohužel za konkurencí pozadu. Přesto je nástroj z důvodů jednoduché obsluhy vhodný pro začátečníky.

V budoucnu bude důležitým prodejním argumentem kromě kvality obrazu především obsluha a vybavení – v těchto oblastech se musí DVD2one značně zlepšit.

■ ■ ■ Christian Grugel

CoffeeCup Direct FTP má velmi jednoduché ovládání.

Složitější uživatelské rozhraní CuteFTP Pro by mohlo nezkušené uživatele odradit.

- ➔ Kromě rychlosti vašeho připojení vás v přístupu na FTP servery limitují i nastavená bezpečnostní opatření. Nejčastěji se jedná o zabezpečený přístup pomocí uživatelského jména a hesla. Další omezení pak spočívají v maximálním počtu současně připojených uživatelů nebo v omezené rychlosti stahování dat. To, že se soubory uložené na cizím serveru není možné nijak manipulovat (smazat je nebo přejmenovat), je snad jasné. U serverů s anonymním přístupem se jako uživatelské jméno používá výraz *anonymous* a jako heslo e-mailová adresa klienta. Různým uživatelům mohou být nastavena různá přístupová práva.

FTP KLIENTI

Mnoho z vás jistě používá souborový manažer **Total Commander** (dříve Windows Commander), aniž ví, že v sobě skrývá jednoduchého, ale velmi šikovného FTP klienta. Funkce FTP klienta v Total Commanderu pro nás v tomto testu představují pomyslnou laťku, přes kterou by měly všechny ostatní (alespoň ty placené) aplikace lehce přejít.

Obsluha FTP klienta Total Commanderu je velmi snadná, okno aplikace se vyvolá pomocí ikony nebo klávesové zkratky (CTRL+F), je třeba vyplnit název relace, adresu, případně ještě uživatelské jméno a heslo, podporován je i anonymní přístup.

Total Commander vám umožní současně připojení až k deseti FTP serverům, procházení ve složkách, stahování nebo upload probíhají naprosto stejně jako při práci s lokálními disky. Z dalších funkcí jmenujme možnost pasivního přístupu k FTP serveru (komunikace je iniciována pouze z vašeho počítače) nebo možnost stahování na pozadí, kdy FTP klient vytvoří další připojení k serveru a vy tak můžete dál procházet adresářovou strukturou, zatímco se stahují vybrané soubory. Řada serverů však neumožňuje více připojení z jednoho počítače (z jedné IP adresy). Pro přenos WWW stránek je důležitá i možnost změny názvů souborů na malá písmena během uploadu.

ACEFTP PRO 3

AceFTP Pro svým uživatelským prostředím velmi připomíná Total Commander. I zde pracujete se dvěma samostatnými panely – levý zobrazuje adresářovou strukturu místních disků, v pravém se otevírají adresáře na FTP serveru. AceFTP Pro má velmi jednoduché ovládání, navíc umí načíst všechna potřebná nastavení z jiného nainstalovaného klienta. Pokročilí uživatelé jistě ocení bohaté možnosti nastavení. Velmi podrobně je možné nastavit zejména způsob a načasování přenosu souborů, včetně například vypnutí počítače po skončení přenosu. Z bezpečnostních funkcí jmenujme třeba implementaci standardu SSL, šifrování hesla a výbornou spolupráci s firewallem.

Demoverze AceFTP Pro nemá omezeny žádné funkce, můžete ji používat 30 dní. Cena plné verze je, myslím, vzhledem k funkcím a pohodlnému ovládání přiměřená.

COFFEECUP DIRECT FTP 5.2

FTP klient CoffeeCup Direct FTP patří mezi aplikace, které se začínajícím uživatelům snaží co nejvíce zjednodušit jejich práci. CoffeeCup má jednoduché a přehledné uživatelské rozhraní, s několika ikonami pro základní funkce. Pro nastavení připojení k FTP serveru slouží jednoduchý průvodce, download a upload pomocí

prostého přetažení souboru myši už nemohou být jednodušší.

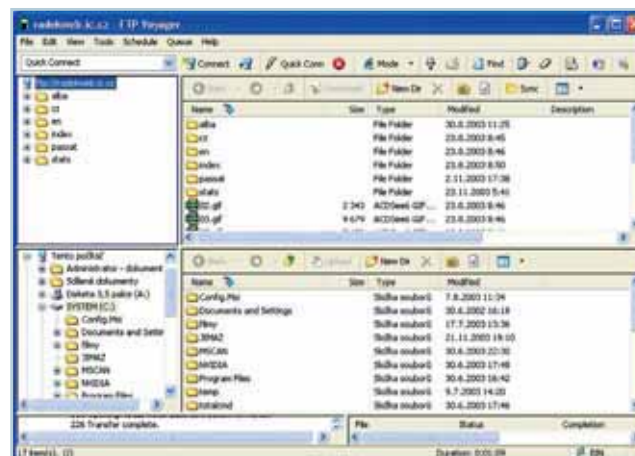
Kromě základních funkcí najdete v programu jednoduchý HTML editor, prohlížeč obrázků a funkci pro kompresi souborů (ZIP).

Profesionálové by klienta tohoto typu asi určitě nepoužívali, nicméně pro začátečníky, kteří ovšem alespoň trochu ovládají angličtinu, představuje CoffeeCup Direct FTP výtečnou možnost, jak se snadno a rychle naučit pracovat s FTP. Bez zaplacení můžete klienta testovat 30 dní.

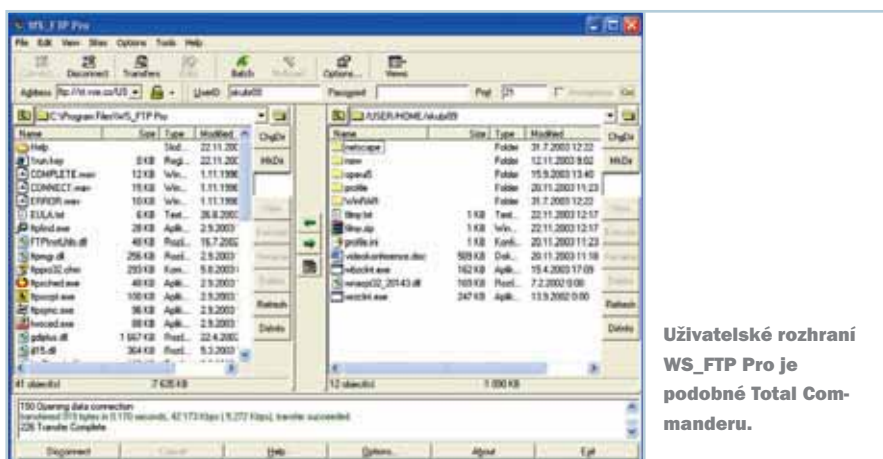
CUTEFTP PRO 3.3

Mezi FTP klienty „vyšší třídy“ nepochybně patří CuteFTP Pro. Kromě běžných funkcí, které najdete i v Total Commanderu, nabízí CuteFTP Pro ještě velmi širokou nabídku funkcí nadstandardních. Aplikace podporuje moderní bezpečnostní standardy SSL a SSH2, rovněž umožňuje šifrování hesla. Download a upload souborů jsou promyšlené do nejmenších detailů, nechybí porovnávání obsahu adresářů a jejich synchronizace, soubory je možné řadit do front a přesně načasovat jejich přenos. Integrovaný komprimační nástroj umožňuje kompresi souborů (ZIP, CAB, TAR) při uploadu. CuteFTP Pro dokonce obsahuje i jednoduchý HTML editor.

Způsob zadávání adres FTP serverů a okno s informacemi o přenosu jsou ➔

FTP Voyager patří mezi FTP klienty k absolutní špičce.

Uživatelské rozhraní WS_FTP Pro je podobné Total Commanderu.

→ výrazně propracovanější než v Total Commanderu, naopak pohyb v adresářové struktuře je poněkud méně přehledný. Zkušení uživatelé jistě ocení možnost spuštění skriptů, zaslání FTP příkazů a nepřehledné množství detailních nastavení klienta.

Cena CuteFTP Pro není právě nízká, ovšem široká funkcionalita a vysoce kvalitní provedení klienta ji do značné míry ospravedlňují. Způsob poskytování demoverzí je však velmi nepříjemný, za delší než jednodenní (!) demoverzi se totiž musí zaplatit. Kromě verze Pro existuje ještě lehce ořezaná verze a také verze pro Mac.

FTP VOYAGER

Stejně jako předchozí aplikace i FTP Voyager patří mezi „high-end“ FTP klienty. Jeho tvůrci si asi byli vědomi rizika odrazení méně zkušených uživatelů, a tak nám hned při prvním spuštění FTP Voyageru dávají vybrat mezi zjednodušeným a plným uživa-

telem rozhraním. Příjemným doplňkem je rozsáhlá databáze FTP adres rozčleněná do řady kategorií, která nabízí řadu zajímavých zdrojů informací a může vám usnadnit vaše začátky s FTP.

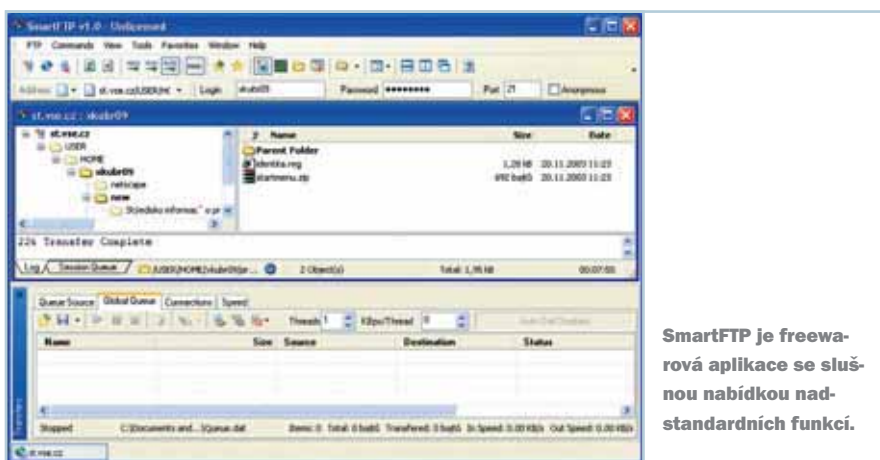
FTP Voyager je velmi robustní a funkce- mi nabitý FTP klient, těžko bychom hledali

funkci, která v této aplikaci chybí. Nastavení serverů, přenosu, zabezpečení či synchronizace adresářů jsou propracované do nejmenších detailů. FTP Voyager umí dokonce vyhledávat na serverech soubory nejen podle jména, ale i podle data poslední změny. Jediné, co mi v jinak trochu komplikovaném uživatelském rozhraní chybí, je okno pro rychlé zadávání adresy a přihlašovacích údajů.

FTP Voyager je vážným konkurentem CuteFTP Pro, už proto, že je o 10 USD levnější, a navíc jej můžete zkusit celých 30 dní bez jakéhokoliv omezení funkčnosti.

WS_FTP PRO 8.02T

Velmi blízko k Total Commanderu má i FTP klient WS_FTP Pro. I zde je ovládání programu rozděleno do dvou oken, pro místní a vzdálené adresáře, nejdůležitější funkce lze ovládat tlačítky rozmístěnými okolo. Nechybí ani okno pro rychlou volbu adresy, kopírování obrázků usnadňuje možnost →

SmartFTP je freewareová aplikace se slušnou nabídkou nadstandardních funkcí.

	Total Commander 6.0	AceFTP Pro 3	CoffeeCup Direct FTP 5.2	CuteFTP Pro 3.3
STRÁNKY PROGRAMU	www.ghisler.com	www.visicommedia.com	www.coffeecup.com	www.globalscape.com
JAZYK ROZHRANÍ	čeština, angličtina, němčina a další	angličtina	angličtina	angličtina
OPERAČNÍ SYSTÉM	Windows 95/NT 4.0 a vyšší	Windows 95/NT 4.0 a vyšší	Windows 95/NT 4.0 a vyšší	Windows 95/NT 4.0 a vyšší, Mac OS 8.5 a vyšší
PODMÍNKY ŠÍŘENÍ	shareware	shareware	shareware	shareware
CENA [USD]	30	29,95	30	59,99
VELIKOST SOUBORU [MB]	1,4	2,65	1,5	4,9
PASIVNÍ REŽIM	Ano	Ano	Ano	Ano
NAVÁZÁNÍ PŘERUŠENÉHO STAHOVÁNÍ	Ano	Ano	Ano	Ano
ZMĚNA NÁZVŮ SOUBORŮ	Ano	Ano	-	Ano
ZABEZPEČENÉ PŘIPOJENÍ SSL/SSH2	-/-	Ano/-	-/-	Ano/Ano
ŠIFROVÁNÍ HESLA	-	Ano	-	Ano
NASTAVENÍ PRO FIREWALL/PROXY	Ano/Ano	Ano/Ano	Ano/Ano	Ano/Ano
PLUSY	Jednoduché ovládání	Příjemné uživatelské rozhraní	Jednoduché ovládání	Široká nabídka funkcí
MINUSY	Omezená nabídka funkcí		Omezená nabídka funkcí	Pro nezkušeného uživatele zbytečně složité

→ zobrazení náhledů, velmi užitečná je i funkce Active Edit, díky níž můžete editovat HTML soubory nebo třeba i obrázky pomocí svého oblíbeného editoru, aniž byste je museli stahovat na lokální disk (samozřejmě je třeba mít patřičná oprávnění pro přístup na server).

Nastavení synchronizace, vyhledávání a přenosu souborů plně odpovídají požadavkům běžných uživatelů, náročnější uživatelé by asi uvítali rozsáhlejší nastavení klienta.

Kromě placené verze, kterou můžete testovat 30 dní, existuje ještě freeware WS_FTP LE, který nabízí základní funkce pro FTP přenosy zdarma.

NEPLAŤTE, KDYŽ NEMUSÍTE

Až doposud jste za všechny představené aplikace museli platit. Dobře vybaveného FTP klienta ovšem můžete mít i zadarmo.

SMARTFTP

Z řady freewareových aplikací uvedme na prvním místě program SmartFTP, který je pro osobní, nekomerční použití zcela zdarma. SmartFTP obsahuje všechny standardní funkce a navíc přidává například SSL zabezpečení, sestavování front požadavků a jejich načasování, statistiku rychlosti přenosu dat, nastavení priority přenášených souborů (podle koncovky) nebo třeba nabídku uživatelských příkazů pro komunikaci s různými typy FTP serverů.

Méně zkušených uživatelé určitě uvítají širokou škálu jazykových mutací Smart FTP. Češtinu si můžete stáhnout z webu výrobce, kde najdete i český návod na její instalaci. Uživatelské rozhraní je velmi

podobné aplikaci CuteFTP, i zde si můžete velikost a uspořádání oken upravit podle libosti.

LEECHFTP

Vývoj FTP klienta LeechFTP byl sice již zastaven, to ovšem nic nemění na tom, že se jedná o užitečný freewareový nástroj pro přístup na FTP servery. Vzhledem k možnostem aplikace je zajímavá i velikost instalačního souboru, která nedosahuje ani jednoho MB.

Z funkcí jmenujme například porovnávání obsahu adresářů, komprimaci (TAR), vyhledávání souborů nebo řazení uploadů a downloadů do front. Nechybí ani přenos souborů pomocí přetažení myši a nastavení času pro začátek přenosu. Detailnějších nastavení klienta není mnoho, běžnému uživateli však plně stačí.

LeechFTP bych doporučil uživatelům, kteří nechtějí za software platit a SmartFTP jim připadá zbytečně složitý.

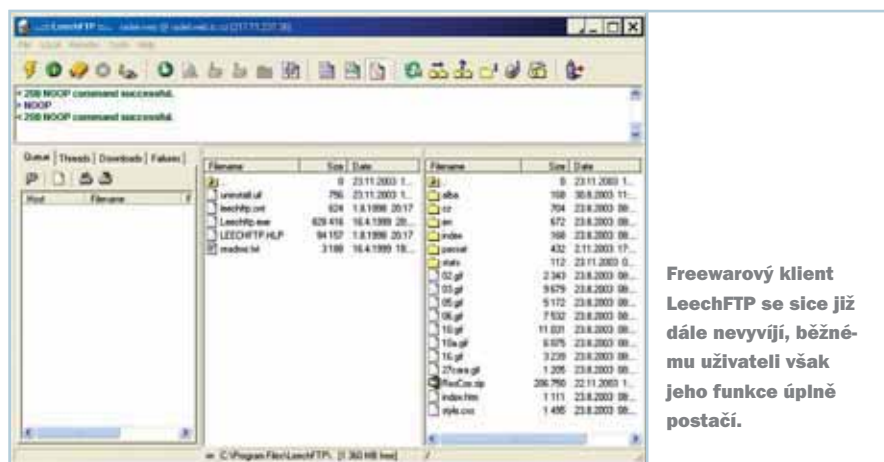
JAK VYBRAT SPRÁVNÉHO KLIENTA?

Mezi FTP klienty, které jsme vám představili, jsou často pouze minimální rozdíly. Méně náročnému uživateli, který jednou za čas uploaduje pár HTML souborů na WWW server, dost možná postačí funkce Total Commanderu, začátečníkům výborně poslouží CoffeeCup Direct FTP.

Náročnější uživatelé, kteří ovšem nechtějí za FTP klienta platit, by určitě měli vyzkoušet aplikaci SmartFTP nebo LeechFTP, nabízející slušnou řádku užitečných funkcí zdarma. Pokud vás nějaká ta koruna utracená za software nerozhází a FTP přenosy používáte denně, vyzkoušejte špičkové klienty CuteFTP Pro nebo FTP Voyager.

K odzkoušení funkcí FTP klientů by se vám možná hodilo pár FTP adres. Podívejte se například na adresu www.volny.cz/smarifan/ftp.html, kde najdete seznam řady veřejně přístupných FTP serverů.

■ ■ ■ Radek Kubeš

Freewareový klient LeechFTP se sice již dále nevyvíjí, běžnému uživateli však jeho funkce úplně stačí.

	FTP Voyager 10.0.0.6	WS_FTP Pro 8.02T	SmartFTP v1.0	LeechFTP
STRÁNKY PROGRAMU	www.rhinosoftware.com	www.ipswitch.com	www.smartftp.com	stud.fh-heilbronn.de/~jdebis/leechftp/
JAZYK ROZHRAŇÍ	angličtina, němčina, francouzština a další	angličtina, němčina, francouzština a další	čeština, angličtina, němčina a další	angličtina
OPERAČNÍ SYSTÉM	Windows 95/NT 4.0 a vyšší	Windows 98/NT 4.0 a vyšší	Windows 98/NT 4.0 a vyšší	Windows 95/NT 4.0 a vyšší
PODMÍNKY ŠÍŘENÍ	shareware	shareware	freeware	freeware
CENA [USD]	49,95	39,95	-	-
VELIKOST SOUBORU [MB]	2,8	4,4	6,5	0,6
PASIVNÍ REŽIM	Ano	Ano	Ano	Ano
NAVÁZÁNÍ PŘERUŠENÉHO STAHOVÁNÍ	Ano	Ano	Ano	Ano
ZMĚNA NÁZVŮ SOUBORŮ	Ano	-	Ano	-
ZABEZPEČENÉ PŘIPOJENÍ SSL/SSH2	Ano/Ano	Ano/Ano	Ano/-	-/-
ŠIFROVÁNÍ HESLA	Ano	-	-	-
NASTAVENÍ PRO FIREWALL/PROXY	Ano/Ano	Ano/-	Ano/Ano	Ano/Ano
PLUSY	Široká nabídka funkcí	Integrace do IE nebo Netscape Navigatoru	Široká nabídka funkcí, čeština, freeware	Jednoduché ovládání, dostatečná nabídka funkcí
MINUSY	Chybí okno pro přímé zadávání adres	Omezené možnosti dalších nastavení		Vývoj aplikace byl ukončen

Borland Delphi 8 Architect

Oktany pro váš počítač

Programovací nástroj Delphi společnosti Borland procházel v celé své vývojové linii, tzn. od verze 1 až po verzi 7, mnoha změnami. Žádné změny však nebyly tak radikální jako změny v aktuálně představené „oktanové“ verzi.

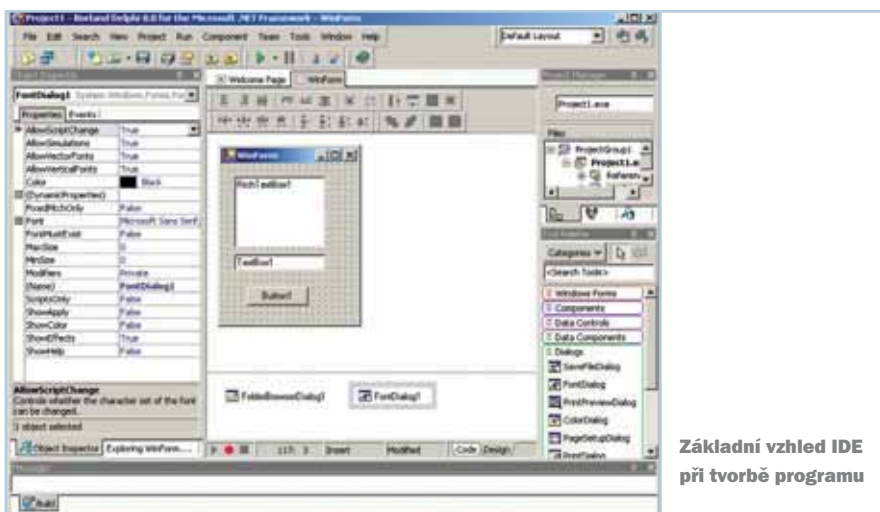
metod, nástroj pro otestování a vyhledání úzkých míst v programu (Optimizeit Profiler) a nakonec nástroje pro distribuci (k dispozici

ADO.NET, MS .NET Framework, ASP.NET, C#... Který programátor či vývojář by se v poslední době neseťkal – ať již na internetu, na pultech prodejen knih nebo v realu na počítači – s některým z těchto pojmů? Z technologií programování v sobě zahrnují asi to nejlepší, co v současnosti existuje (však se také na internetu objevil článek s podezřením, že .Net je produktem firmy Borland...).

Ve své podstatě je celý systém .NET skutečně impozantní a prospěšnou myšlenkou. Do systému zapadají i nové programovací jazyky C#, VB a C++ , nově i J#. Ale právě zde je určitě slabé místo celé myšlenky. Zatímco C# je jazykem zcela novým, integrace technologií .NET do dalších jazyků vede k jejich natolik podstatným změnám, že prakticky narušuje kontinuitu kompatibility s předchozími verzemi. Portovat starší projekty pod .NET v těchto jazycích je velmi problematické. Znít to možná jako laciná reklama, ale skutečností je, že na takové problémy můžete v případě Delphi zapomenout.

JSOU VĚCI, KTERÉ VYŘEŠÍ ZA VÁS...

První a nejpodstatnější skutečností, kterou je třeba si uvědomit, je fakt, že verze Delphi 8 je určena jako vývojové prostředí nad systémem Microsoft .NET Framework. Vygenerovaný kód je mezikódem (IL), určeným pro zpracování v tomto prostředí. Delphi 8 tedy již nevytváří klasické programy pro Windows, ale umožňuje vám beze změn, nebo jen s minimálními změnami, přenést dříve vytvořené aplikace (pro Win32) na platformu .NET. Množství úprav, které budete muset při převodu provést, závisí na různých okolnostech, jako je např. přímé využití API, „vzdálenost“ od verze 8 nebo použití komponent třetích stran (pro zajímavost – na poslední konferenci firmy Borland byla bez jakékoliv změny kompilována a spuštěna na platformě Delphi for .NET demonstrační aplikace, která byla součástí 16bitové Delphi 1!).

Základní vzhled IDE při tvorbě programu

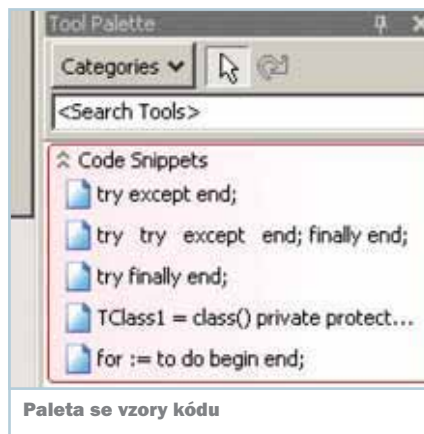
Druhým důležitým faktorem je to, že Delphi v dnešní podobě není jen obyčejným vývojovým prostředím, které vám umožní zapsat a přeložit zdrojový kód. Je to systém, který vám interaktivně pomůže od formulace požadavků a analýzy problému (CaliberRM) přes model a návrh struktury programu a dat pomocí standardů UML (ECO) až po vlastní zápis programu, včetně všech dnes obvyklých vymožeností automatického doplňování kódu. Navíc máte k dispozici knihovnu typů či vzorů úseků programu, kterou můžete sami rozšiřovat. Na překlad pak navazuje, kromě již klasických ladicích

ci je opět známý InstallShield Express) a údržbu programu. Většina výše zmíněných nástrojů je při návrhu samozřejmě obousměrná, například změny provedené do modelu se promítnou ihned do zdrojového kódu a naopak.

Pro jednotlivé výše zmíněné etapy existují alternativní nástroje, plnící obdobné funkce, ale integrace těchto nástrojů do jednotného vývojového řetězce s jednotným designem a ovládaním je v takovémto rozsahu unikátní. Navíc celý výše zmíněný proces podporuje týmovou spolupráci. K dispozici je Microsoft Common Source Code Control API (SCC API), propojující StarTeam, CVS, ClearCase a Visual SourceSafe. Dosažitelnost jednotlivých částí tohoto vývojového řetězce nástrojů pochopitelně závisí i na verzi zakoupeného produktu, který přichází v obvyklé trojici Professional, Enterprise a nejvyšší verzi Architect.

VÝVOJOVÉ PROSTŘEDÍ DELPHI A JEHO SOUVISLOST S .NET

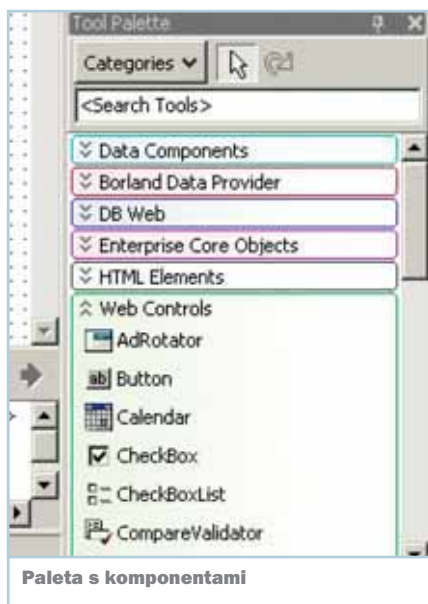
Pokud jste pracovali v prostředí Visual Studio .NET, jistě objevíte mnoho paralel ve vzhledu a uspořádání vývojových prostředí Visual Studio IDE Delphi 8. Jestliže jste naopak pracovali v prostředí Delphi, asi si budete muset chvíli zvykat na nový vzhled (viz obr. nahoře – všim- →

Paleta se vzory kódu

→ něte si, jak jsou umísťovány nevizuální komponenty, což je specialita aplikací nad .NET).

IDE si ale samozřejmě můžete opět konfigurovat podle svých představ. Nejdůležitější změna (především co se týče vzhledu) je v paletě komponent. Ta je označena jako paleta nástrojů a je nyní proměnlivá podle toho, co v daném okamžiku v prostředí provádíte. Bude-li psát kód, budete mít v tomto okně k dispozici typy a úryvky kódu. Pokud budete navrhovat formulář, bude v tomto okamžiku v okně nabídka komponent. Nabídka komponent se bude dále lišit podle druhu aplikace, kterou budete vytvářet. Na obrázku vpravo vidíte, z kterých základních typů aplikací a vzorů lze vybírat. Nabídka komponent na paletě nástrojů se pak liší například pro aplikaci ASP a aplikaci VCL Forms. Výběrem typu aplikace (Windows Forms, Web Forms, VCL Forms...) současně určujete, zda bude aplikace vytvářena nad množinou komponent odpovídajících původním VCL-komponentám Delphi, nebo nad kom-

Paleta s komponentami

ponentami prostředí .NET. Výsledný program bude samozřejmě vždy určen pro prostředí .NET. Součástí Visual Studio .NET je nástroj PEVerify.exe, kterým si můžete tuto skutečnost ověřit.

Navrhujete-li ASP-aplikaci, zobrazuje se trojice záložek se stránkou asp, kódem na pozadí a formulářem. Přizpůsobí se rovněž paleta komponent, takže obsahuje jen komponenty přípustné pro daný typ aplikace. Té se v tomto okamžiku přizpůsobí i systém code insight. Po přesunu kurzoru do závorek tagu na stránce asp-kódu se objeví v okně code insight všechny přípustné parametry tagu. Po umístění web-komponenty na záložce design se v object-inspektoru objeví množina vlastností a událostí obdobně jako při práci s komponentami na klasickém formuláři. Poklepáním na řádek

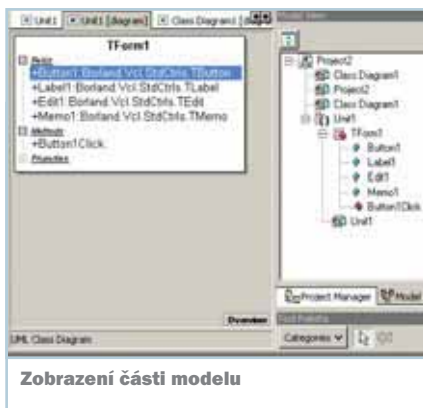
v záložce Events se vygeneruje na stránce s kódem na pozadí kostra procedury pro obsluhu příslušné události. Doba vytvoření stránky asp je tak redukována na minimum.

Na spodním okraji editačního okna jsou tlačítka, kterými můžete nahraovat posloupnost stisků kláves a uložit ji ve formě makra pro pozdější použití.

JAZYK A EDITACE KÓDU

Stejně jako ve Visual Studiu .NET dochází v editoru ke skrývání kódu. Kód automaticky vygenerovaný editorem a označený dvojicí direktiv {\$REGION} a {\$ENDREGION} i jednotlivé procedury a funkce jsou označeny znaky +/- a poklepáním lze odpovídající bloky skrýt nebo zobrazit. Novou direktivou je rovněž {\$UNSAFECODE ON} (resp. OFF). Ta umožňuje nebo zakazuje psát v odpovídajícím bloku neřízený kód (pokud použijete neřízený kód, neprojde výsledný program testem programu PEVerify.exe). Podstatným způsobem je zjednodušená práce s webovými službami.

Základem pro přístup k datům je v .NET knihovna tříd ADO.NET. To se pochopitelně projeví i v rozšíření způsobů přístupů k datům v Delphi 8. Samozřejmě zůstaly zachovány stávající způsoby a komponenty pro přístup k datům prostřednictvím BDE. Nově je k dispozici BDP.NET provider, zajišťující přístup k datům pod .NET. V rámci něho je to přístup prostřednictvím TADONETConnectoru (jako potomka komponenty DataSet). Dále je to .NET verze komponent dbExpress a komponent IBX pro přístup k InterBase a nakonec je to DataSnap.NET založený na modelu DCOM.

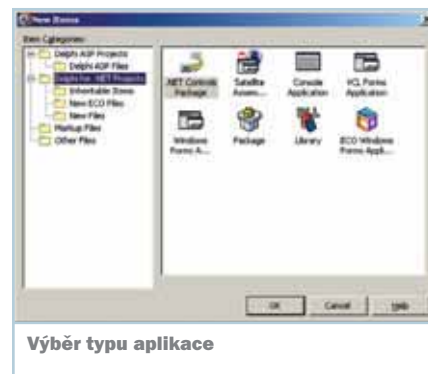
Zobrazení části modelu

V rámci IDE lze zobrazit okno Model View. V něm můžete vidět strukturu projektu a poklepáním na prvek struktury se namísto editačního okna objeví plocha s UML diagramem odpovídajícího objektu (viz obr. uprostřed). Do diagramu lze doplňovat další prvky z palety a změny se zpětně promítají do kódu programu. Podobně jako model kódu fungují i datové diagramy. V případě struktur dat jde flexibilita až do takových detailů, že

po úpravě struktury tabulky (přidání či ubrání polí, změně formátu pole apod.) se změna promítne do již existující databáze.

VYŠLAPANOU CESTOU

Pokud jste programovali a vytvářeli projekty v Delphi a nyní se chystáte přejít na platformu .NET, máte proti jiným prostředkům cestu podstatně ulehčenou jednak díky zachování kompatibility, jednak díky zapouzdření toho, co poskytuje .NET, do objektů Delphi. Tak lze navrhovat a programovat aplikace takřka stejně jako ve verzích pro klasické Windows. Neznamená to, že byste nemuseli vědět nic o .NET, ale přechod na tuto platformu je mnohem plynulejší. Významná je i skutečnost, že díky kumulaci nástrojů podporujících celý proces vývoje aplikace se doba vývoje mnohonásobně zkrátí.

Výběr typu aplikace

Zcela bezbolestný ale přechod na novou verzi není. Jedním ze slabších míst je použití komponent třetích stran. Problém jejich použití sice nastává s každou novou verzí, ale je zřejmé, že předpokladem masového vývoje komponent třetích stran pro verzi 8 je masové rozšíření platformy .NET. A to samozřejmě nebude tak rychlé jako v případě dřívějších verzí Delphi.

To je ovšem z hlediska toho, co v tomto systému získáváte, zcela zanedbatelné. V Delphi 8 máte k dispozici unikátní nástroj, jenž vám bezproblémově pomůže přejít k nové platformě tempem, kterým můžete snadno získat náskok před konkurencí. Prostě ty oktany jsou, stejně jako v případě benzínu, vidět... ■ ■ ■ Jiří Ventluka

POPIS PRODUKTU

Borland Delphi 8 Architect – předběžná verze
Vývojářský produkt pro systém Microsoft .NET Framework

Minimální systémové požadavky Pentium II, 450 MHz, MS Windows XP/ 2000, 128 MB RAM, 700 MB diskového prostoru

Zapůjčil Borland, s. r. o., Praha

Předpokládaná cena cca 16 100 Kč bez DPH

Sítě peer-to-peer

Internetové bojiště

Sítím pro výměnu souborů (p2p) jsme se na stránkách Chipu věnovali již několikrát a i na CD často naleznete programy umožňující sdílet a stahovat nejen hudbu a filmy, aniž bychom za ně museli platit. Toto téma se netýká pouze toho, se kterými programy na síť vyrazit, ale také vývoje p2p sítí jako takových.

Od roku 1999, kdy se objevila první výměnná síť na světě, neměly sítě p2p na různých ustláno. Sdílení hudby a filmů je totiž trnem v oku organizací jako RIAA, MPAA, OSA nebo IFPI, a tak se skoro každá výměnná síť stala dříve či později terčem soudních sporů. Když už nešlo obvinít samotné provozovatele sítě, našel se alespoň obětní beránek v podobě samotných uživatelů. Jak se vlastně sítě a spory kolem nich vyvíjely?

ZA VŠE MŮŽE NAPSTER

První síť, která fungovala skutečně jako výměnná síť v dnešním smyslu slova, byl Napster. Je to už téměř pět let, co se na internetu objevila nová služba, bez které si dnes mnozí z nás ani nedokáží představit

život. Shon Fenning, tehdy sedmnáctiletý student Severovýchodní univerzity v Bostonu, začal na žádosti svých spolužáků vytvářet aplikaci, která dokázala odeslat na centrální server informace o dostupných hudebních souborech na disku uživatele a následně vyhledávat u ostatních připojených uživatelů požadované skladby. Na vytvoření plně funkční sítě tehdy potřeboval pouhý půlrok, a to i přesto, že se v průběhu tvorby teprve učil některé programovací techniky.

Co naplat, síť byla vytvořena a se vzrůstajícím počtem uživatelů (její působnost byla záhy rozšířena i za hranice univerzity) se stala trnem v oku organizací zastupujícím autory hudby a filmu. Lidem se možnost zdarma a pohodlně (oproti některým place-

ním FTP archivům nebo IRC kanálům) si stáhnout vybranou písničku zalíbila natolik, že počet uživatelů se zvyšoval každým dnem a během dvou měsíců byl nalezen investor, jehož peníze měly zajistit provoz sítě na další půlrok.

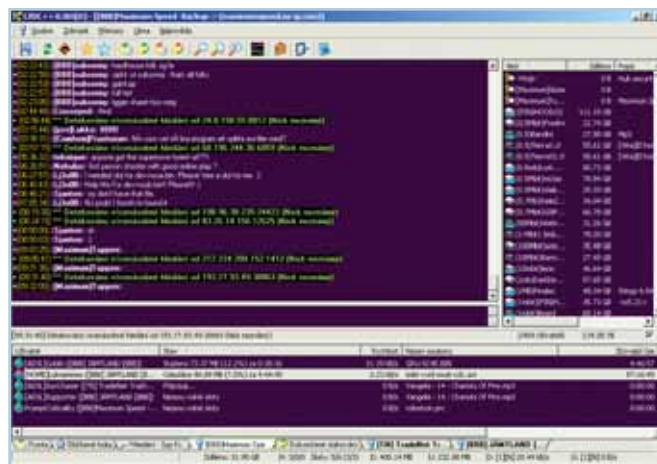
Život „koťátka“ (logo Napsteru) však netrval dlouho a již podzim 1999 lze označit za začátek konce (nejen Napsteru, ale i všech podobných sítí). Pouhé čtyři měsíce od oficiálního spuštění sítě trvalo RIAA a vydavatelstvím, než podaly první žalobu. Následujících sedm měsíců do května 2000 znamenalo pro Napster sérii ústupků, úmluv a ultimát, kdy to nejrazantnější znamenalo odpojení cca 300 tisíc počítačů, které sdílely skladby skupiny Metallica (na žádost samotné skupiny). V rychlém sledu pak následoval pokus o zákaz všech ochranných známek sdílených na této síti a také rozhodnutí o ukončení činnosti sítě během dvou dnů. Naštěstí bylo několik hodin před lhůtou vyhověno odvolání a soudní mašinerie se →

→ táhla celý podzim. Soudy zmítaná a oslabená síť neznamenal od podzimu 2000 pro RIAA už tu největší hrozbu, neboť se jak houby po dešti začaly objevovat nové a nové sítě. Napster navíc uzavřel separátní mír s vydavatelstvím Bartelsmann AG, které předpokládalo přechod na placený systém. I přes tyto okolnosti však síť Napster své brány 11. července 2001 uzavřela nadobro. (Pro Bartelsmann AG však byl Napster noční můrou ještě pěkně dlouho, neboť čelil žalobě o 17 mld. dolarů za podporu technologie sloužící k porušování autorských práv.)

KAZAA, GNUTELLA A DIRECT CONNECT

Popularita nápadu Shona Fenninga přiměla i ostatní programátory k tvorbě aplikací pro sdílení dat, které se svého předchůdce snažily překonat po stránce komfortu, funkcí nebo formátů sdílených souborů. Mezi první vlašťovky v této oblasti softwaru patří klienti pro síť **Gnutella**, která byla po předchozích zkušenostech Napsteru založena na jiném síťovém modelu. Napster ke své činnosti totiž používal centrální server, který není problém odpojit a vypnout tak celou síť, kdežto Gnutella je skutečně peer-to-peer (každý připojený počítač může být zároveň serverem pro určitou lokální skupinu uživatelů) a vypnutí jednoho serveru neohroží provoz sítě. I po uzavření stránek www.gnutella.com však projekt díky nezávislým vývojářům přežil a zdokonaloval se (mezi klony Gnutelly patří Aimster, LimeWire, BearShare nebo Xolox).

Gnutella ale nebyla jediným počinem, který vznikl jako odpověď na Napster. Mezi ty nejznámější patří také síť **FastTrack**, mluvím-li o roce 2000, pak tehdy ještě společná pro MusicCity/Morpheus, Grokster a KaZaA. Vznikala sice téměř souběžně s Napsterem, ale své místo mezi „celebritami“

CZDC++ je úspěšným ryze českým nástupcem Direct Connect firmy Neo-Modus. Je úplně bez spywaru a vyskakovacích oken.

v p2p sítích si vydobyla až po svém prvním uzavření. FastTrack, stejně jako Gnutella, nemá žádný centrální server. „Serverem“ ale také nemůže být jakýkoliv připojený počítač, ale pouze ty nejvýkonnější, v danou dobu připojené. Právě na technologii FastTrack se RIAA v posledních dvou letech zaměřuje, a jak se ukazuje, čím dál tím úspěšněji.

Třetím hráčem, který zatím důstojně odolává všemu, co by mohla RIAA proti němu začít, je síť **Direct Connect**. Ve své podstatě je tato síť pro hudební i filmový průmysl největším trnem v patě, na druhou stranu je pro ně soudně nedostupná. O co vlastně jde? Firma NeoModus vytvořila ve své době (2001) nejdokonalejší filozofii výměnné sítě, jejíž topologie zamezuje podání žalob ze strany RIAA. V žádném případě totiž nejde o jednotnou síť, ale o velké množství jednotlivých a na sobě nezávislých skupin uživatelů, kteří se připojují k jednotlivým hubům (serverům), jimž je společný pouze použitý komunikační protokol a software. Pokud by se chtěla Velká pětka pokusit zastavit činnost DC, musela by podat žaloby na všechny

servery. Po celou dobu nebyl ani náznak pokusu zarazit prudký rozvoj Direct Connectu, což láká do sítě stále více uživatelů.

I v Česku je Direct Connect stále více oblíben a kromě několika desítek hubů s desítkami tisíc uživatelů se i čeští programátoři podílejí na vývoji klonu Direct Connectu, nazvaného CZDC++.

Existuje ještě mnoho dalších sítí (např. iMesh) fungujících na stejných principech jako KaZaA, ty však zatím nebyly pro RIAA příliš zajímavé.

UŽIVATELÉ, TŘESTE SE

Protože od vítězství nad Napsterem nedosáhla RIAA ani další podobné organizace žádného podobného úspěchu, obrátila svůj mnohdy neoprávněný hněv na samotné uživatele sítí. Prvním pokusem, který byl značně medializován, byla na podzim 2002 žádost o vydání informací o majiteli internetové přípojky od společnosti Verizon Communications. RIAA však narazila na odpor. Zástupci Verizonu odmítli údaje poskytnout a RIAA tehdy nepomohl ani kontroverzní americký zákon DMCA, který mimo jiné zakazuje i neoprávněné stahování hudby a filmů. Organizace na ochranu spotřebitelů začaly poukazovat na neústavnost tohoto zákona s tím, že RIAA chce přenést na poskytovatele připojení povinnost kontrolovat, k čemu zákazníci používají internetové připojení. Přestože Verizon dlouho odolával, vyměnil nakonec osobní údaje prvního odhaleného piráta za svobodu pro něj i další, neboť RIAA se zavázala celý proces stornovat. Mezitím někteří ostatní poskytovatelé obesílali své zákazníky s vysokým objemem odchozích dat e-mailem, kde je upozorňovali na nelegálnost sdílení na sítích p2p.

Dalším obětí beránkem se staly univerzity. U civilních univerzit nebyl opět úspěch takový, jak se očekávalo, ale výsledek se dostavil u vojenské námořní univerzity, kde →

SLOVNÍČEK POJMŮ

p2p, peer-to-peer – obecný název pro síť umožňující uživatelům sdílet různá data

RIAA – Recording Industry Association of America (www.riaa.com), organizace zastupující americké nahrávací společnosti

MPPAA – Motion Picture Association of America (www.mppaa.org), organizace zastupující americká filmová studia

OSA – Ochranný svaz autorský (www.osa.cz), občanské sdružení zastupující české hudebníky

IFPI – International Federation of the Phonographic Industry (www.ifpi.cz, www.ifpi.org), mezinárodní organizace

zastupující hudební vydavatelství

DMCA – Digital Millennium Copyright Act – zákon platný v USA od roku 1998, stavící mimo zákon i samotné stahování nebo použití nástrojů pro odstranění ochrany CD

EUCD – European Union Copyright Directive – zákon podobný DMCA, platný v Evropské unii

ČPU – Česká protipirátská unie (www.cpufilm.cz), zájmové sdružení právnických osob na ochranu audiovizuálních děl

Velká pětka – společně označený pro vydavatelství Universal Music, BMG, Sony Music, EMI a Warner Music

→ bylo zabaveno na sto počítačů a studentům bylo vyhrožováno vojenskými soudy.

Během prvního roku RIAA obeslala skoro jeden milion uživatelů sítí p2p dopisem s návrhem mimosoudního vyrovnání a některé zažalovala o náhradu škody. Jednotlivce mohla žalovat o částku 750 až 150 000 dolarů za jednu sdílenou skladbu.

Poslední třetíčkou na americkém dortu byla žaloba dvanáctileté dívky, která si stahovala přes KaZau písničky. Pokutu nakonec nezaplátila její šokovaná matka, ale firmy provozující výměnné sítě jako dobrovolný dar.

Na konec roku, pár dní před Vánoce, dostali američtí stahovači drobný dáreček. Odvolací soud ve Washingtonu rozhodl, že RIAA už nadále nemůže na základě DMCA nutit poskytovatele internetového připojení k vydání osobních údajů pirátů v tzv. zkráceném řízení. Podle slov RIAA to ale neznamená, že by byl se žalobami konec – na leden je jich opět naplánováno několik stovek, ale

Firma provozující síť EarthStation5 je zaregistrovaná v Palestině, jejího klienta ale najdete i v češtině.

soudní jednání bude zdouhavější. I přesto byl na podzim v USA přijat nový zákon k zamezení úniku tzv. kinoripů (kopii filmů natočených skrytou kamerou během (před)premiéry), podle kterého i za pokus o pronesení kamery do kinosálu může být pachatel odsouzen až na pět let.

JINÝ KRAJ, JINÝ MRAV

Přesuneme-li se do Evropy, přesněji řečeno do Evropské unie, pak ani zdejší obyvatelé nemají na různých ustláno. Dánové například dostávali dopisem složenky na zaplacení tučné pokuty (podzim 2002). Španělé se třásli před 4000 soudními obsilkami (červenec 2003) a dalších 95 000 jich bylo připraveno, ovšem bublina nakonec splaskla, neboť Španělé mohou, stejně jako Češi, stahovat hudbu a film, pokud jim z toho neplyne zisk.

IFPI se po prosincové „prohře“ RIAA nechala slyšet, že se na žaloby mohou těšit i obyvatelé starého kontinentu. Po represích v USA klesl počet tamních uživatelů sítí KaZaA, naopak značně stoupl počet Evropanů, kteří stahují hudbu přes výměnné sítě. Na rozdíl od USA není stahování ve většině zemí trestné, a tak se IFPI bude soustředit pouze na ty, kteří nějaké filmové a audio nahrávky sdílí.

SÍŤE P2P NEJSOU ŠPATNÉ

To si zřejmě myslí většina jejich uživatelů. A nejen oni. Tento způsob šíření hudby si pochvalují nejen nezávislí zpěváci a skupiny, ale též třeba Robbie Williams nebo Moby. Poslední jmenovaný dokázal udělat vrásky na čele nejen RIAA po svém prohlášení, že p2p sítě jsou skvělé a že je rád za to, že Napster existoval. Sám Moby produkuje své CD u menších společností a nesnáší producenty hudby podle šablony. Když RIAA prosadila před třemi lety filtrová-

ní sdílených dat na síti Napster, Moby byl zásadně proti stažení svých skladeb. Moby mu vůbec nevádí, jak se k jeho hudbě fanoušci dostanou, důležité pro něj je, že se jeho hudba líbí. Tytéž pocity má i např. Robbie Williams, který se také obul do RIAA za její žaloby. Opačné pocity má však Madonna, která zahltala síť KaZaA současně s vydáním alba American Life spoustou falešných souborů s mírně sprostým vzkazem namísto skladeb z jejího alba.

BEZ NABÍDKY NENÍ POPTÁVKA

Filozofie zástupců OSA, že když člověk nemá na auto, stejně ho nepůjde ukrást, je zcela zcestná už proto, že stažení hudby z internetu není krádež. Na druhou stranu, když se podíváme na složení koncové ceny CD, zjistíme, že autor z ní dostane jenom malou část (okolo 10 %), zbytek spolknou vydavatel a producent a okolo 25 % mají maloobchody. Nižší ceny by rozhodně pomohly oživit hudební

trh, ale dalším problémem je nabídka, která je v poslední době skoro žalostná. Produkováná hudba je si podobná jako vejce vejci a trh začíná být přesycen. O alternativní směry zavádíte v obchodech pouze stěží. Navíc zcela pryč jsou časy, kdy lidé vyměňovali vinylové desky za skladnější CD, a na nové technologie (MP3 přehrávače, DVD Audio apod.) přecházejí lidé pomalu, proto zisky nejsou tak vysoké.

LEGÁLNÍ STAHOVÁNÍ A KOPÍROVÁNÍ

Chcete-li se více poučit o problematice legálního stahování a kopírování, doporučuji zhlédnout záznam diskuse na ČVUT ze 4. listopadu 2003, kterého se zúčastnili mimo jiné zástupci IFPI (Karel Kučera), ČPU (Mgr. Markéta Prchalová), specialista na počítačové právo (doc. Vladimír Smejkal) a ředitel Společnosti pro podporu formátu DVD (Pavel

Borowiec). Přednášky se zúčastnil také Huw Perkins z Columbia Tristar Pictures (Sony). Záznam je k dispozici na serveru Audiovizuálního centra Silicon Hillu na adrese <http://avc.sh.cvut.cz> (680 MB). Kromě poučení, co se smí, a co ne, vysvětluje Huw Perkins důvody nastavených cen DVD nebo můžete nalézt odpovědi na konkrétní dotazy.

A CO ČEŠI?

O tom, co si vlastně podle nyní platného autorského zákona můžeme legálně stáhnout a zkopírovat, jsme naposledy psali v Chipu 6/03. Zkráceně řečeno, Češi mohou být zatím klidní, neboť ten, kdo pouze stahuje, nedělá nic protizákonného. Neklidní mohou být však uživatelé, kteří nabízejí pálené CD v inzerátech (policie má oči všude), a také černí prodejci a výrobci ve velkém (jak naznačili zástupci IFPI při likvidaci CD během loňského Invexu).

O tom, že za prázdná média odvádíme poplatek ve výši dvě procenta z ceny médií na vykrytí nákladů umělců a výrobců hudby, aniž bychom na ně nutně nějaký autorský chráněný materiál vypalovali, ví snad každý. Mnohým ale mohlo uniknout vyjádření Karla Kučery, ředitele IFPI ČR, pro server Technet.cz ze dne 27. března 2003. Pan Kučera si tehdy posteskl, jak jsou dvě procenta málo a že IFPI usiluje o změnu záko- →

→ na z procentuální sazby na fixní. To by samo o sobě nijak příliš nevadilo, kdyby ovšem ona fixní částka neměla představovat 20 Kč za jeden CD. Vzhledem k tomu, že spousta firem používá CD jako levné záložní médium, zálohování by se pěkně prodražilo. Naštěstí ani téměř rok po tomto výroku se nic neděje, tak doufejme, že na tuto hru politiky nepřistoupí.

PŘEHLED SOFTWARE

Podobný přehled jsme vám v Chipu přinesli naposled před rokem, nicméně od té doby se zase tolik nezměnilo, proto se některý software bude opakovat.

DIRECT CONNECT

V dnešní době asi síť s největší budoucností a nejvyšší „odolností“ proti RIAA. Jedná se o jednotlivé skupiny 1 – 7500 uživatelů (běžné maximum je ale zatím okolo 800 uživatelů). Mezi skupinami není žádná provázanost, vlastní síť může vytvořit v podstatě každý, kdo dokáže zprovoznit specializovaný server (hub).

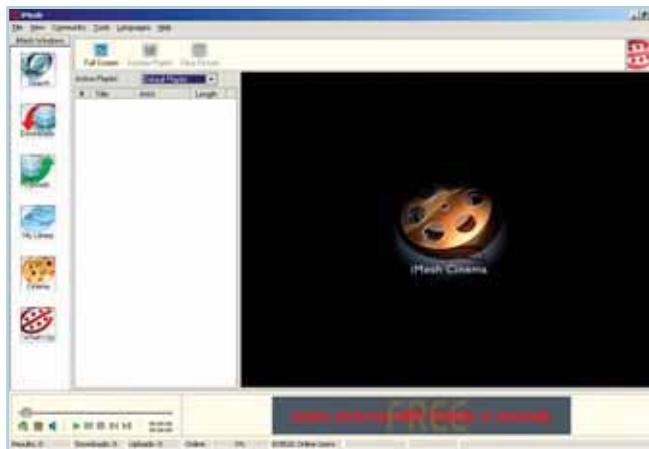
České společenství okolo této sítě je tak silné, že huby jsou věčně přeplněné a většinou je problém se připojit, ačkoliv maximální počet uživatelů je u tří hubů nastaven na hodnoty v okolí 3000. Navíc, až na malé výjimky, se správci hubů starají o čistotu a správný chod celé komunity, korektním uživatelům usnadňují stahování a ty, kteří porušují jasně daná pravidla (ale čas od času i nevině), ze sítě odpojí, případně jim zabráni v připojení.

U Direct Connect od firmy Neo-Modus ale již neprobíhá další vývoj, nicméně díky otevřenému kódu vznikl téměř dokonalý nástupce, úplně bez spywaru a vyskakovacích oken, označovaný jako DC++. Klonů „oficiálního“ DC++ je mnoho, existují verze i pro Linux a Češi mají samozřejmě něco extra – verzi od PePKa (tzv. CZDC++), která obsahuje některé možnosti, jež usnadňují stahování, a navíc české huby patří mezi největší na světě.

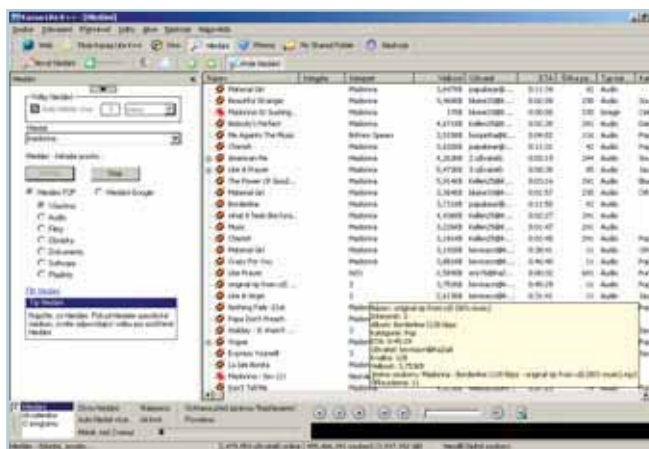
IMESH

Celkem rozumný prográmeček, který ač obsahuje maximum spywaru a reklamní banner, neobtěžuje nás vyskakovacími okny. Výsledky hledání a možnosti programu tyto neduhy vylepšují, hledat můžeme podle různých kritérií s možností využití různých filtrů. Se staršími daty tu příliš počítat nemůžeme, ovšem novinky zde nalezneme s určitostí. Mnoho lidí si jej nemůže vynachválit, a tak pokud ještě nejste rozhodnutí a nevádá vám nutnost odstranění spywaru po instalaci, můžete vesele instalovat a stahovat.

Vydařený klient iMesh sice obsahuje spyware a reklamní banner, jeho možnosti vyhledávání jsou ale bohaté.

Klient KaZaA bohužel zdůlhouvě stahuje potřebné instalační soubory z internetu.

EARTHSTATION 5

Nejnovější počín na internetové síti, který se od počátku prohlašuje za nejbezpečnější síť a který se vůbec nebojí RIAA. Firma provozující síť je zaregistrovaná v Palestině, kde autorské zákony chrání pouze domácí produkci, takže z tohoto pohledu je vše v pořádku. Aby byla nezávislost na Americe ještě viditelnější, nabízejí stránky kromě provozování p2p sítě také sériová čísla k mnoha programům, které můžeme ze sítě stáhnout (pozor, jejich použití je v ČR nezákonné).

Klient pro připojení do sítě je možné stáhnout v mnoha jazycích, češtinu nevyjímaje. Jeho použití je celkem snadné, bohužel ne všem bude fungovat, přestože autor prohlašuje, že program projde přes každý firewall a filtr a funguje například na amerických univerzitách, kde naopak nefunguje například KaZaA. Program rozhodně můžete vyzkoušet, je zcela bez spywaru a lze jej jednoduše odinstalovat.

KAZAA (LITE)

Tento program bohužel zdůlhouvě stahuje potřebné instalační soubory z internetu. Ani po instalaci nepřijemnosti zcela nekončí. Program při práci používá jádro Internet Exploreru, díky čemuž mohli vývojáři použít

takový způsob podávání reklamy, jako jsou pop-up okna. Program bohužel obsahuje také „bohatou nabídku spywaru“. Rozhraní je realizováno poměrně obstojně. V KaZaA jsou funkce předběžného poslechu audio-souborů, existuje podpora skinů a další drobné možnosti, které přispívají k pohodlnější práci.

Nebudeme-li nic sdílet, můžeme se dočkat, že časem nebudeme ani moci nic stahovat nebo budeme na stahování čekat pěkně dlouho. Je zde totiž něco jako měřič, který na základě uploadu a downloadu určí naši hodnotu pro síť FastTrack. Pokud máme vysokou hodnotu, máme přednost před všemi, kteří jsou podřadnější.

Bohužel je nyní problém s verzí Lite, která již pravděpodobně nebude vyvíjena, přesto ji na našem CD naleznete.

Při pohledu na přehled softwaru vás asi napadne, že je toho nějak málo. Ano, je to skutečně tak, zmíněné programy představují skutečně to nejlepší (hlavně Direct Connect), co můžete na stahování dat ze sítě peer-to-peer použít. Naprosto bezkonkurenční je Direct Connect, ale i KaZaA Lite nebo iMesh se dají dobře použít. Ke všem naleznete na CD kromě instalačních dat také jednoduché návody. ■ ■ ■ Tomáš Milbach

Kvalita a management

Nejsme tak bohatí, abychom mohli šetřit (na kvalitě)

Nestačí vám výkon procesoru, kapacita disku? Nevadí - koupí se rychlejší procesor, více paměti, větší disk. Asi každý to tak řeší, tedy každý domácí uživatel. Neplatí to však už u podnikových systémů.

Přístup „hrubou silou“ už není únosný. S omezenými investicemi musejí existující systémy odvádět více práce i bez přikupování výkonnějšího hardwaru. Ten má rezervy, protože většina systémů je vzhledem ke své nedostatečné pružnosti využívána jen na zlomek kapacity. Důraz je kladen na maximální využití systému, tedy i na kvalitu a bezchybnost softwaru (dále jen SW). Podle průzkumů nejsou škody způsobené chybami softwarových aplikací nijak vzácné a z nich plynoucí ztráty bývají značné.

KVALITA VÝVOJE SW

Kvalita SW závisí především na dokonalosti procesu jeho vývoje. Ve vývoji kvalitního SW je světovou autoritou SEI (Software Engineering Institute), výzkumné centrum při Carnegie Mellon University v Pittsburghu, sponzorované Ministerstvem obrany USA. Už v osmdesátých letech vytvořilo model SW-CMM (Capability Maturity Model for Software – model vyspělosti pro software). Ten má pět úrovní, poskytujících vývojářům vodítko k postupnému a stálému zdokonalování práce. Vychází z poznatku, že přechod na nejvyšší úroveň kvality práce musí probíhat postupně, s definovanými cíli jednotlivých etap, které jsou předpokladem k přechodu do dalších úrovní a nemohou být vynechány.

Popis modelu CMM lze nalézt na uvedených adresách, proto jen stručně: První úroveň, zvaná chaotická, neznamená žádnou procesní vyspělost. Je to pouze výchozí úroveň, charakterizovaná improvizací managementu i expertů a ad hoc přístupem bez řádného plánování a řízení. Pro manažery je vývoj neprůhlednou „černou skříňkou“. Termíny i náklady se určují jen odhadem, což vede k jejich neplnění a následně ke šturmování a „hašení“ nejpálčivějších problémů. Činnosti, které nevedou bezprostředně k plnění závazků, jsou zanedbávány, což snižuje kvalitu práce. Cílů je dosahováno jen díky neúměrnému vypětí pracovníků a úspěch organizace je založen hlavně na práci vynikajících jedinců, „guru“ ve svém oboru.

Druhá úroveň, opakovatelná, už využívá základní mechanismy řízení a sledování projektů – to je založeno na zkušenostech z podobných zakázek. Manažeři mohou sledovat kvalitu a plnění projektu alespoň v několika kontrolních bodech, většinou mezi jeho etapami.

Třetí úrovně zvané definovaná dosáhne organizace ustavením nejen manažerských (řídících a plánovacích) procesů, ale i vlastních procesů vývoje a jejich integrací do standardních softwarových procesů. V nich

jsou definovány standardy a techniky i kontrolní mechanismy a kritéria vývoje, umožňující plánovat a průběžně kontrolovat jeho postup. Tyto procesy se stávají součástí činnosti pracovníků organizace, což vede k dalšímu zvýšení kvality a efektivnosti práce.

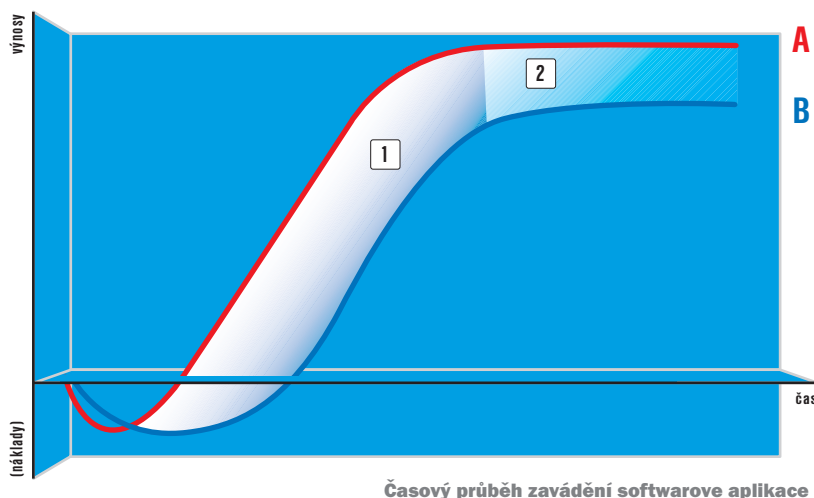
Definovány jsou i čtvrtá a pátá úroveň, které zavádějí přesné, statisticky podložené řízení kvality vývoje SW a jeho optimalizaci. Odpovídajících kvalit však bylo dosaženo jen v nevelkém počtu organizací a projektů.

Ohodnocení CMM nemá charakter certifikátu – slouží hlavně pro hodnocení organizací jako měřítko jejího postupu v procesu zdokonalování vývoje SW. V České republice dosáhla ohodnocení CMM třetího stupně podle našich informací jako první a zatím jediná skupina vývojářů Motorola Czech Systems Laboratories v Rožnově pod Radhoštěm, pracoviště, které působí jako celosvětové Centre of Excellence pro řízení elektrických motorů.

Vyvinutí kvalitního SW je jen počátkem, důležité je i to, jakým způsobem je implementován a jak efektivně je využíván. Tímto problémem se zabývají největší softwarové firmy a zástupci dvou z nich koncem roku 2003 navštívili Prahu, aby dále rozvinuli aktivity na našem území. Byli to Irene Dawson, EMEA Senior Vice President firmy Compuware, a Jason Phippen, EMEA Product & Marketing Director firmy Veritas, kteří nám v rozhovorech představili své firmy a produkty.

VÝVOJ A IMPLEMENTACE

Společnost Compuware poskytuje produkty a profesionální služby, pomáhající vyvíjet, testovat, implementovat a spravovat kritické podnikové aplikace. Oblast její činnosti přibližuje graf, znázorňující náklady, resp. zisky při dvou průbězích zavádění aplikace. Průběh A přináší úspory vyplývající jednak z vyšší kvality a/nebo spolehlivosti aplikace (2), jednak z její rychlejší implementace (1). Proto firma poskytuje nástroje pro měření a řízení výkonnosti aplikací, pro sledování jejich spolehlivosti, odstraňování chyb apod., ale i nástroje pro modelování a automatizaci →

→ obchodních procesů, pro urychlení vývoje, pro odlaďování a detekci chyb a v neposlední řadě i pro simulaci reálného provozu aplikací ještě v testovacím prostředí (zavedení nedostatečně prověřené aplikace může způsobit značné ztráty).

Nástroje jsou jen základem, Compuware ve svých řešeních klade důraz i na další složky. To jsou jednak lidé, schopní nástroje využívat, jednak ověřené metodologie a procesy. Ani to však nestačí, důležité je také dodržování disciplíny, zaručující, že žádný z podstatných prostředků implementačního procesu nebude zanedbán. Za nejdůležitější považuje Compuware komunikaci mezi IT specialisty tvořícími aplikace a odborníky schopnými definovat obchodní cíle společnosti – i sebelepší aplikace je samoúčelná, když nepřináší maximální užitek.

CARS je integrované řešení pro podporu implementace a řízení kvality aplikací. Zajišťuje sledování všech projektů a procesů během celého životního cyklu aplikací a poskytuje nástroje pro sledování a řízení jejich kvality. Je určeno pro spolupráci s nástroji dodávanými firmou Compuware, ale umožňuje i použití produktů jiných výrobců.

SPRÁVA SYSTÉMU A DAT

Firma Veritas je pojmem především v oblasti zálohování a obnovy dat. I ji přivedly požadavky moderní IT ke zdůraznění významu efektivnosti systémů. K tomu zavádí koncepci utility computing, v níž jsou služby IT poskytovány za úhradu podle hodnoty poskytnutých služeb podobně jako dodávky energie či vody. K tomu musí být systém vždy dostupný, musí být schopný poskytovat uživateli v pravý čas požadované zdroje a musí stále optimalizovat výkon aplikací,

aby mohl dodávat požadovaný výkon. Předností řešení firmy Veritas je to, že nenabízí obnovu celého systému, ale díky otevřenosti svých produktů může modernizaci systému řešit čistě softwarovou cestou.

Důležitou roli v současných systémech hraje virtualizace, tedy schopnost pružně dělit a přidělovat existující výpočetní zdroje podle aktuální potřeby. Virtualizace není vlastně nic nového, v oblasti mainframe se užívá již dávno. Protože jde v podstatě o back-end technologii, vyžaduje dostatek front-end řešení i v oblasti otevřených heterogenních systémů. Virtualizace nejdále pokročila v paměťových zařízeních, tedy v oblasti, v jejímž řízení (a tedy i ve virtualizaci) je firma Veritas na světové špičce. Po nedávné akvizici firmy Jareva však posiluje svou působnost i v oblasti správy serverů.

Firma Veritas je také významným dodavatelem klastrových řešení. Technologie klastru či gridů, tedy spojování jednotlivých zařízení do těsně spolupracujících celků, je vlastně druhou stranou téže mince jako virtualizace – existující prostředky (server, procesory, diskové či síťové jednotky) je nejprve nutno spojit, a teprve potom je lze podle potřeby rozdělovat.

Utility computing, on-demand či adaptive computing, N1 a podobné strategie každá svým způsobem směřují k těmto cílům – systému, který plně odpovídá potřebám zákazníka. Nejde už jen o hardwarový či softwarový problém, ale spíše o správu systémů a procesů. Důraz je nyní kladen především na plnění obchodních cílů zákazníka, což je problematika, která ještě nedávno byla doménou konzultačních společností.

A CO BĚŽNÍ UŽIVATELÉ?

Mezi běžnými uživateli snaha o efektivní využití hardwaru ještě nezdolala, ale „první vlaštovky“ již existují. Příkladem může být SETI@home – projekt na principu grid computingu, v němž můžete svůj počítač zapojit do pátrání po mimozemských civilizacích. A vlastně zadarmo – využívá se volné kapacity vašeho počítače, který není plně vytížen, ani když vy jste plně zaměstnání třeba prací v některém „office“ programu. Dalším příkladem může být umístění více operačních systémů na jednom disku, nebo dokonce vytvoření několika virtuálních počítačů na jednom stroji. Tato řešení mají přednost především ve větší pružnosti a užité hodnotě systému, ale například pokročilá řešení firmy VMware podporují i funkce užívané v managementu „velkých“ systémů.

■ ■ ■ Josef Chládek

INFOTIPY

www.sei.cmu.edu/cmm/cmms/transition.html

Originální informace o modelu SW-CMM

www.lbms.cz/Reseni/Produkty/informace_IT_Management_model.htm

Informace o modelu SW-CMM v češtině

<http://seir.sei.cmu.edu/pml/>

Seznam organizací, které dosáhly ohodnocení podle CMM

www.compuware.com/products/CARS

Komplexní řešení řízení efektivnosti aplikací od společnosti Compuware

www.veritas.com/utilitycomputing

Princip utility computing podle firmy Veritas

<http://setiathome.ssl.berkeley.edu>

Domovská stránka projektu SETI@home

Speciální balík pro tvůrce www stránek za neuvěřitelnou cenu 6 390 Kč bez DPH! **Web Tools MX** - tři špičkové programy Macromedia v předchozích verzích MX (Dreamweaver MX, Fireworks MX a Flash MX). Jakýkoliv program z této sady lze upgradovat (včetně upgrade na celé Studio MX 2004), takže Web Tools MX představují výborný základ pro každého webdesignéra.

Špička mezi editory webových stránek - umožňuje vizuální tvorbu dynamických aplikací s podporou ASP, ASP.NET, JSP, PHP a CFML, přímou editaci HTML kódu a ladění ColdFusion aplikací.

Standard pro tvorbu webových interaktivních a multimediálních aplikací. Nově podporuje práci s videem, přímou komunikaci s aplikačními servery, načítání externích souborů a sdílení knihoven.

Bitmapové vektorový grafický editor, zaměřený na tvorbu a úpravu webové grafiky. Nabízí vše, co může profesionál potřebovat včetně optimalizace grafiky a exportu HTML pro interaktivní objekty.

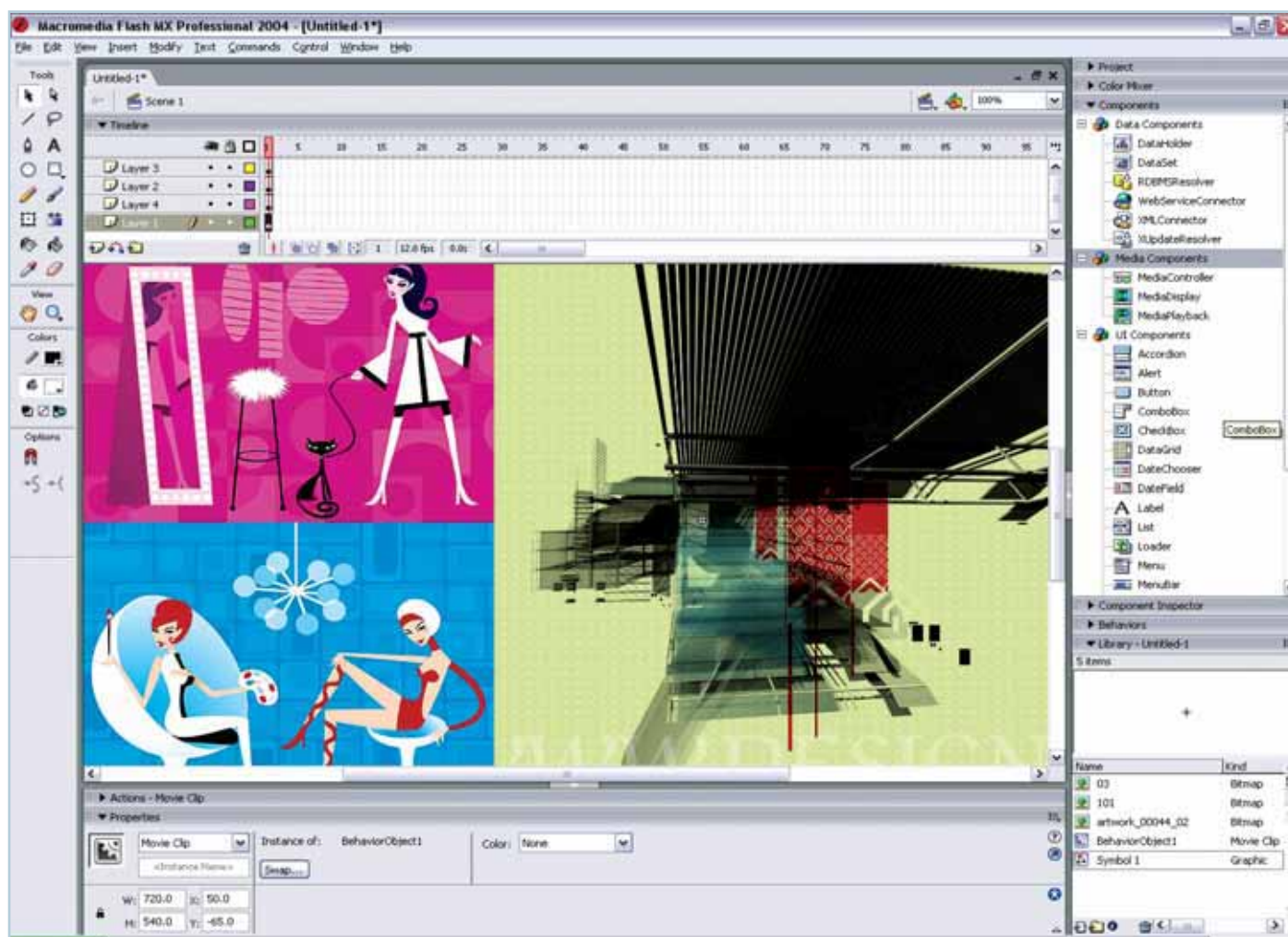
macromedia

WebTools MX

Nic vhodnějšího pro tvorbu, správu a provoz web stránek patrně nenajdete

Distribuce: **Digital Media s.r.o.**,
Schweitzerova 22,
779 00 Olomouc,
tel. 585 22 72 72,
fax 585 43 67 37
email: obchod@digitalmedia.cz,
web: www.macromedia.cz

Zdokonalené uživatelské prostředí nové verze programu Flash

Macromedia Flash MX (Professional) 2004

Dobrý a lepší

Flash ve verzi MX znamenal velký krok kupředu – kromě mnoha nových funkcí a možností vyjadřovalo označení MX i náležitost k rodině propojených produktů Macromedia. Jak je na tom sedmá verze, nadepsaná „pouze“ MX 2004?

Poslední dobou se stává smutnou tradicí, že nová verze produktu je vypuštěna v rámci marketingové strategie, nikoliv proto, že vývojáři přišli s novinkami, které si vyšší číslo zaslouží. Toto podezření vzbudila i nová verze Flashe, u níž se na první pohled zdálo největší změnou rozdělení na „obyčejnou“ a „profesionální“. Jde tedy o marketingový tah, nebo se můžeme těšit na opravdové novinky?

Nové verze pokračují v trendu, který Macromedia nastolila řadou produktů Studio MX. Znamená to provázanost s ostatními aplikacemi a jednotně řešené uživatelské rozhraní. V tomto ohledu nenastaly žádné revoluční změny – uživatelské rozhraní programu je tako-

vé, jaké ho známe, doznalo pouze několika designérských vylepšení. Novinky se tedy soustředily výhradně do nových funkcí.

FLASH MX 2004

Už v poslední verzi programu Flash jste si mohli zvyknout na mnoho drobností, které zpřeměňovaly práci. Většina tehdy uvedených novinek (funkce pro vyhledávání a nahrazování, Property Inspector, transformační efekty či maskování) doznala drobných vylepšení, která vycházejí vstříc uživatelskému pohodlí. Opravdu nové funkce však musíme hledat jinde.

Také timeline (časová osa) se dočkala drobných vylepšení, zcela nové jsou však do ní zapra-

cované Timeline Effects, sada předem připravených efektů pro rychlé použití s možností následné modifikace (Transition, Transform, Copy to Grid, Distribute, Duplicate, Blur, Drop Shadow, Expand a Explode). Flash tak nabízí i podporu instantní tvorby efektů v SWF animacích, kterou uvítají zejména neprofesionální tvůrci.

Nové možnosti poskytuje program i při práci s multimédií – v poslední verzi bylo možné importovat videosoubory a zpracovávat je interním kodekem. Nyní je možné i import videa ve formátech AVI a MOV s nastavením ořezu, měřítka, barevné korekce a také komprese, která slouží k optimalizaci stahovaného videa pro předem definovanou rychlost připojení a umožňuje docílit opravdu dobrých výsledků. Lepší je také podpora zvukových souborů MP3, ADPCM a Nelly Mosser, včetně kontroly hlasitosti.

Tento trend, který směřuje k použití Flashe jako komplexního, ne jen kompozičního nástroje, sleduje i rozšíření podpory ostatních formátů – zejména to platí o formátech EPS, PDF a Illustrator 10. Za zmínku stojí i podpora Microsoft Active Accessibility (MSAA) pro tvorbu aplikací pro postižené.

→ Skutečně revoluční je ale podpora CSS – kaskádových stylů. Text použitý v animaci je nyní možné formátovat pomocí externího souboru s definicí CSS. Znamená to lepší provázanost flashových prvků s obsahem webové prezentace – když se k tomu přidá i přepracovaná a zjednodušená možnost přidávání posuvníků (scroll bars) k textovým polím, mohou všichni designéři zajásat. Příjemnou novinkou je také adaptivní vyhlazování textu speciálním algoritmem zajišťujícím čitelnost malých textů.

Jedním ze základních kamenů Flashe je i jeho programovací jazyk ActionScript, v nové verzi označovaný jako ActionScript 2.0. Jeho struktura byla přepracována tak, aby se přiblížil objektově orientovaným jazykům – to, co bylo v předchozí verzi v náznamech, nyní vývojáři dotáhli do konce. Společně s přepracovaným jazykem se rozšířila i knihovna komponentů pro instantní vytváření interaktivních prvků v animaci.

Zcela nový je také samostatný panel nazvaný Behaviors, který slouží k přehledu asociovaných akcí a k editaci akcí nových. Jeho konstrukce vychází ze stejnojmenného panelu v aplikaci Director, rovněž umožňujícího rychlé přiřazení už vytvořené akce. Flash se tím posunul opět blíže k možnostem Directoru, nejdříve postavené aplikace v rodině produktů Macromedia.

Publikační možnosti Flashe se dočkaly spíše kosmetických změn. Už samozřejmostí je univerzální použití vytvořených aplikací, které mohou být určeny pro internet, stolní počítače

Nové možnosti importu videa jsou jednou z milých novinek.

Pokročilé vývojářské nástroje umožňují vývoj aplikací pomocí „formulářů“ jako v jiných vizuálních programovacích nástrojích (MS Visual Basic). Program obsahuje i komponenty pro tvorbu sofistikovaných aplikací – data grid, kalendář, menu, záložky apod. Nový je také panel Project pro komplexní správu projektů.

Trend zaměřený na potřeby vývojářů náročnějších aplikací je zřejmý i v dalších prvcích, jako jsou Source Management System pro úplnou kontrolu nad jednotlivými verzemi aplikace při vývoji, možnost používání externích ActionScript souborů nebo usnadnění tvorby prezentací typu slideshow. Flash Professional tak dává jasně najevo, že jeho doménou mají

Agility, umožňuje program i nalinkování externích souborů MOV.

Profesionální je také vývoj prezentací pro různá zařízení – tvůrci jistě ocení možnost emulace Flash Playeru pro různá mobilní zařízení pro testování aplikací, podporu MIDI a vyzváněcích tónů, screen recording codec pro zaznamenávání prezentací z obrazovky a šablony pro rychlý vývoj aplikací pro běžné mobilní telefony a zařízení typu PDA.

„Profi“ Flash se stává kompletním prezentačním nástrojem, který by měl pokrýt všechny potřeby tvůrců. Ve srovnání s Directorem rezignoval na podporu 3D objektů, nabízí však širší možnosti pro práci s databázemi.

ADOBE USTUPUJE?

Společnost Adobe od 15. listopadu 2003 ukončila distribuci programu LiveMotion 2 a aktivní technickou podporu ukončí koncem března tohoto roku. Oficiálním důvodem ukončení vývoje a prodeje programu je „zaměření na jiné oblasti vývoje“ – Adobe tak vyklízí pole a vzdává boj o komunitu internetových grafiků.

Otázkou zůstává, zda Adobe nestahuje LiveMotion proto, že připravuje jiný krok: boj o majoritní editor SWF animací už nevyhraje, ale má v rukávu vlastní formát – SVG (Scalable Vector Graphics), který má internetu také co nabídnout. Možná se tak dočkáme dalšího boomu internetových animací.

všech platform, přenosná zařízení a mobilní telefony. Příjemná je nyní lokalizace aplikací do jiných jazyků pomocí nového panelu Strings, užitečný je také tzv. deployment kit, určený pro snadnou integraci flashových aplikací na internetových stránkách.

FLASH MX PROFESSIONAL 2004

Hlavním problémem při hodnocení dvou verzí jednoho programu je otázka, zda jde o program se stejným určením, nebo o program se zcela specifickým vybavením. Flash Professional je někde mezi tím – jeho vybavení rozšiřuje možnosti funkcí, které naleznete i v základní verzi. Určení rozšířených funkcí ale dává jasně najevo, pro koho je produkt určen.

být rozsáhlé statické prezentace. Tomu odpovídá i přímé propojení na datové zdroje včetně XML a web services pomocí databázových komponent (Data Connector Components) ve vizuálním modu nebo v ActionScriptu a integrace se serverovými platformami. Nová je funkce Data Source Shadowing – automatický monitoring změn v datových souborech a aktualizace dat na obrazovce.

Již základní verze dala tušit, že Flash je rozšiřován o některé „directorové vychytávky“. Rozšířená podpora videa v profi verzi jde dál: kromě Flash Video Exporteru pro export videa přímo z hlavních videoeditačních programů, jako je Avid Xpress/Media Composer, Apple Final Cut Pro, Discreet Cleaner a Anystream

ZÁVĚR

Z celkového zhodnocení je zřejmé, že nová verze Flashe není jen kosmetickým zlepšením (zejména v profi variantě). Uspěchanost moderního marketingového tempa ji však, jako asi 99,9999 % jiných produktů, také neminula. Krátce po jejím uvedení přišla opravná subverze, přinášející „další zdokonalení“ (čti opravy drobných nedodělků). Tu také přineseme spolu s celým souborem programů firmy Macromedia na DVD přiloženém k březnovému Chipu. ■ ■ ■ Vlastimil Bret

MACROMEDIA FLASH MX 2004

Vývojový nástroj pro multimediální aplikace.

Minimální požadavky Mac – G3, 128 MB RAM, 215 MB na HD, grafika 16bit 1024 × 768, CD-ROM, Mac OS X 10.2.6

PC – Pentium 600 MHz, 128 MB RAM, 275 MB na HD, grafika 16bit 1024 × 768, CD-ROM, Windows 98SE/2000/XP

Výrobce Macromedia, San Francisco, CA, USA

Poskytl Digital Media, Olomouc

Cena 16 592 Kč včetně DPH (Pro 21 106 Kč)

Macromedia Dreamweaver MX 2004

Kouzelně utkané stránky

Pokud se zajímáte o nástroje pro webmastery, jistě znáte Dreamweaver. Tato vlajková loď společnosti Macromedia si již několik let drží přední pozici v oboru vizuálních nástrojů pro tvorbu webových stránek.

VÝLET DO MINULOSTI

Tvorba webových stránek byla dlouho doménou znalců jazyka HTML. Tvorbu website měl ještě před několika lety na starosti obvykle pouze jeden člověk, zpravidla programátor, který pomocí ASCII editoru vytvářel webovou prezentaci. Programátoři však většinou nedisponovali grafickým citěním, takže byli ke spolupráci přizváni jejich graficky nadanější kolegové. Ti však měli problém opačný: dokázali navrhnout líbivou prezentaci, jazyk HTML jim však nic neříkal. Kódování sice mohli provést opět programátoři, bohužel grafici v návrhu obvykle použili tak komplikované kreace, že jejich ztvárnění nebylo prostředky jazyka HTML možné. Proto vznikly vizuální editory webových stránek. Pracovat s nimi mohl každý: stránka se tvořila podobně jako jakýkoliv jiný dokument v textovém editoru. Webové dokumenty samozřejmě mají svá specifika, i s nimi si však valná většina editorů – Dreamweaver nevyjímaje – obvykle poradila. Tvorba website se tak mohla přesunout zcela do rukou grafiků.

Vývoj však šel dál a začaly vznikat dynamicky generované stránky. Statická prezentace se stala minulostí a obsah se přesunul pod správu aplikačního serveru, jenž stránky generuje podle chování a požadavků

návštěvníka. Internetový obchod si nelze představit bez databáze v pozadí, s níž úzce spolupracuje webový server s podporou některého ze skriptovacích jazyků a na základě této kooperace generuje výsledné dokumenty. K slovu opět přicházejí programátoři a znovu je problémem grafická stránka návrhu. Na trh je uvedena speciální verze Dreamweaveru s podtitulem Ultradev,

jejíž pomocí lze tvořit webové aplikace s podporou databází vizuálním způsobem, často bez nutnosti ruční úpravy kódu. Kdo už zkusil práci v některém z vizuálních programovacích nástrojů, ví, že realita je jiná. Na rozdíl od tvorby statické bývá dynamická aplikace značně komplikovaná, a proto se modifikace předem připravených komponent bez ručního zásahu většinou neobejde. Předpřipravené komponenty však šetří čas, o inspiraci pro začátečníky ani nemluvě, a proto by byla škoda tuto variantu návrhu při práci nevyužít.

NEJNOVĚJŠÍ DREAMWEAVER

Asi nejviditelnější změnou je přepracované pracovní prostředí. Změny jsou patrné hned po startu: místo prázdného dokumentu nás přivítá uvítací obrazovka, z níž lze rychle otevřít jeden z naposledy upravovaných dokumentů či založit dokument nový. Známé paletky zůstaly, nyní je lze dokovat a seskupovat do zvolených skupin. Paletka Objects byla nahrazena lištou Insert, jejíž obsah lze snadno modifikovat a vytvořit si vlastní lištu s objekty, které často využívá-

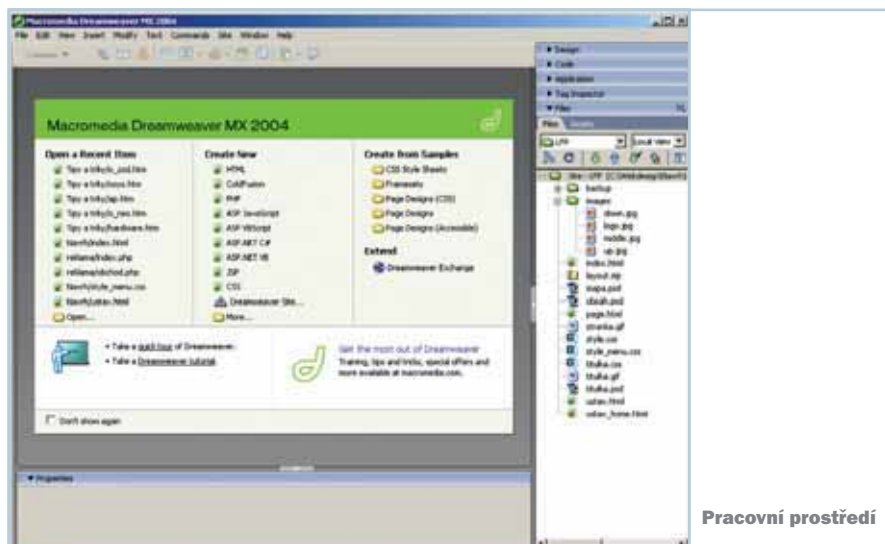
UVEDENÍM NOVÉ VERZE DREAMWEAVERU MACROMEDIA OPĚT POTVRDILA SVÉ VEDOUcí POSTAVENÍ NA POLI VIZUÁLNÍCH EDITORŮ WEBOVÝCH STRÁNEK.

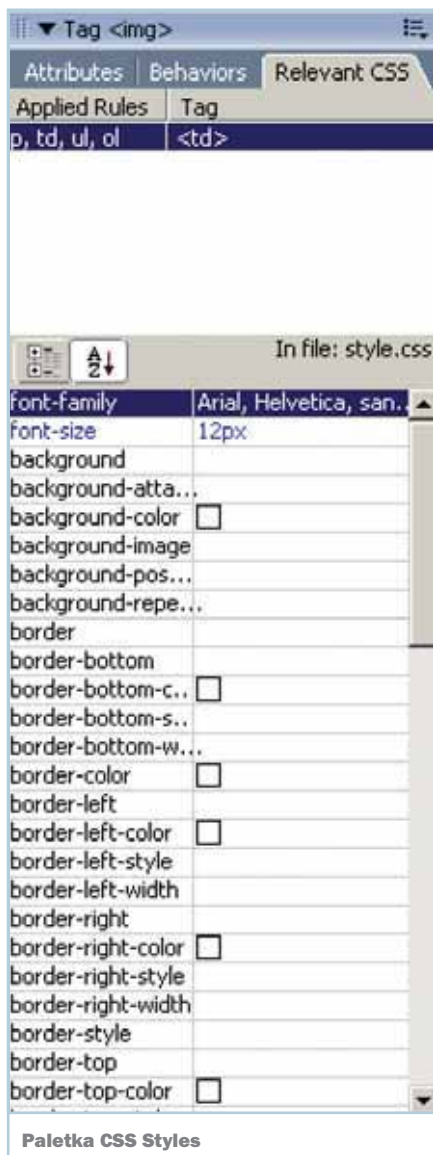
me. Novinkou je také lišta pro úpravu bitmapových obrázků, s níž lze provádět jednoduché korekce (jas, kontrast) bez volání externího grafického editoru.

Nová verze reaguje i na fakt, že podklady pro obsahovou část prezentace jsou většinou ve formátu editoru Word. Minulá verze disponovala nástrojem pro čištění kódu, jenž vznikl exportem do HTML v rámci Wordu. Nyní lze texty do dokumentu vkládat přímo ze schránky, přičemž je zachováno jejich formátování. Pokud původní text ve Wordu důsledně využívá styly, jsou zachovány i po vložení do Dreamweaveru. Následnou úpravou tabulky kaskádových stylů se tak lze snadno přiblížit původnímu vzhledu textu.

KASKÁDOVÉ STYL

V poslední době zčíná být jazyk HTML nahrazován svým XML derivátem XHTML a s tím dochází ke striktnímu oddělení obsahové a prezentační části webových stránek. Prezentace je nyní pod taktovkou CSS – kaskádových stylů. Macromedia na tuto situaci reagovala a Dreamweaver nyní disponuje dosud nejlepší podporou CSS ve své historii. Bylo významně přepracováno vizualizační jádro editoru, jež si poradí i s komplikovanými strukturami, přičemž výsledná vizualizace si nezadá →

- s tou, kterou ve finále připraví internetový prohlížeč. Pro co nejsnadnější práci s jednotlivými atributy byla modifikována i paletka CSS Styles, která nyní informuje i to tom, zda daný atribut lze na vybraný

MACROMEDIA DREAMWEAVER MX 2004

Vizuální webový editor.

Minimální požadavky Mac - PowerPC G3 500 MHz, 128 MB RAM, 275 MB na HD, Mac OS X 10.2.6

PC - Pentium III 600 MHz, 128 MB RAM, 275 MB na HD, Windows 98 SE/2000/XP/Server 2003

Výrobce Macromedia, San Francisco, CA, USA

Poskytl Digital Media, Olomouc

Cena 16 592 Kč včetně DPH

objekt aplikovat. Definice tříd a s nimi spojených pravidel totiž mohou být tak komplikované, že řada atributů se díky vlastnostem CSS stane nepoužitelnými, což některým webdesignérům bohužel stále uniká.

Kaskádové styly se začínají více používat i při návrhu layoutu dokumentu. Vývojáři se proto snažili vylepšit práci s elementy DIV a SPAN, které jsou v této fázi návrhu klíčové. Tyto komponenty lze nyní snadněji označovat a aplikovat na ně některá z pravidel definovaných v CSS. U layoutu s využitím CSS však mají vývojáři stále co zlepšovat, neboť komfort práce s nimi bohužel nedosahuje kvalit jejich tabulkových protějšků.

PRÁCE S KÓDEM

U složitějších projektů se však bez ruční úpravy kódu stále neobejdeme. Macrome-

dia proto opět zapracovala na integrovaném editoru zdrojového kódu. Při psaní nyní můžeme využít speciální kontextové menu pro odsazení či okomentování označené části zdrojového kódu. Nechybí ani rozšířený Tag Insight, které při psaní nabízejí seznam atributů. S editorem HomeSite (součástí dodávky je HomeSite+ verze 5.5) lze sdílet často využívané úseky kódu (snippets), které lze pro co nejsnadnější přístup v rámci programu třídit do uživatelských složek. Pro inspiraci již knihovna obsahuje řadu ukázkových kódů.

Ke zdokonalení validace pro vybrané internetové prohlížeče (IE, Mozilla, Netscape, Opera, Safari) provádí editor kontrolu kódu ihned při psaní. Podobně jako v textovém editoru tak ihned vidíme, že se v kódu nachází nesrovnalost, přičemž najetím na příslušnou část kódu se dozvíme, proč tomu tak je. Pro programátory webových aplikací jsou připraveny nové server behaviors pro PHP (Master-Detail Page a modul pro autentifikaci), nové controls uvítají příznivci technologie ASP.NET. Pro obě skupiny jsou určeny aktualizované referenční příručky (např. ASP.NET, PHP,SQL) z produkce vydavatelství O'Reilly, jež jsou součástí paletky References.

ZHODNOCENÍ

Uvedením nové verze Dreamweaveru Macromedia opět potvrdila své vedoucí postavení na poli vizuálních editorů webových stránek. Spolu s editorem HomeSite, který se těší velké oblibě mezi příznivci ruční tvorby a úpravy zdrojového kódu dokumentu, tvoří celá kolekce ucelené řešení pro jakékoliv webdesignérské studio. Pokud k tomu navíc připočteme i na webdesignéry orientovaný grafický editor Fireworks a nástroj pro tvorbu multimediálních aplikací Flash, má konkurence co se týče komplexnosti nabídky opět co dohánět.

Řada uživatelů je však stále k vizuální tvorbě aplikací skeptická. Zde nezbývá než souhlasit: pokud od programu očekáváte, že jeho pomocí během několika málo minut vytvoříte propracovaný internetový obchod, budete zklamáni. Jedno-

duchou webovou aplikaci pro prohlížení databáze zaměstnanců s trochou dobré vůle zvládne vytvořit – v tomto případě bych však použil spíše termín „sestavit“ – i začátečník. Takto vytvořenou aplikaci lze využít i pro pedagogické účely, neboť vytvořený kód je hojně komentován, což nepochybně přispívá ke snazšímu pochopení jazykových konstrukcí.

Přes nesporné kvality editoru je však stále co zlepšovat. Kaskádové styly se v současnosti využívají pro tvorbu layoutu dokumentu, proto bych uvítal nástroj pro snadnější označování jednotlivých oblastí ohraničených elementy DIV. Samotný dialog pro úpravu kaskádových stylů by si mohl vzít inspiraci z populárního editoru CSS TopStyle: integrovaná paletka je sice šikovná, kvalita zmiňovaného programu však nedosahuje. České uživatele pak jistě zamrzí (u Dreamweaveru bohužel tradiční) ignorování naší mateřštiny: nejenom že je nutné ihned po instalaci modifikovat nabízené standardní kódování dokumentu (správně by si je program mohl zjistit ze systémového nastavení), ale i kontrola pravopisu je pro našince nepoužitelná. Bohužel, funkce pro import či propojení se slovníkem, který je součástí MS Office, stále chybějí. ■ ■ ■
Tomáš Vostrý

Adobe Premiere Pro

Profesionální Premiere

Po předchozích „hubených“ letech programu Premiere jsem jistě nebyl sám, kdo věřil v jeho znovuzkříšení. Firma Adobe se vytáhla a nejenže tento program vrátila na úroveň jiných moderních nástrojů na zpracování videa, ale přidala i další zajímavé funkce.

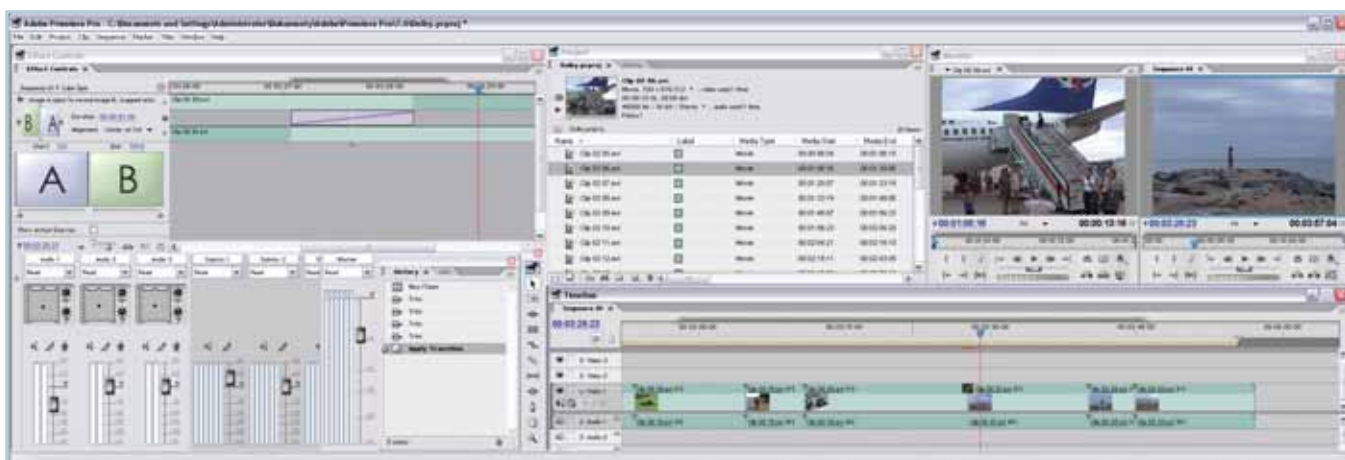
Jádro Premiere Pro, jak byla nová verze označena, bylo přepracováno a optimalizováno pro procesory P4. Tím tato verze opustila platformu Mac OS, ale ne proto, že by nemohla konkurovat Final Cutu. Adobe logicky argumentuje tím, že podpora P4 a Windows je v nové Premiere tak rozsáhlá, že by ji bylo nutné prakticky „napsat“ znovu pro Mac OS, což by si vyžádalo podporu pro de facto dva programy a tím i vyšší náklady. Navíc je Premiere Pro určena jen pro Windows XP Home nebo Professional. Využívá hyperthreadových vlastností nových procesorů

hrávání převést. Editace videa, zejména trimování nebo scrubbing, je v Premiere Pro velmi rychlá. K výhodám patří i to, že nedochází k barevnému a jasovému posunu jako při převodu RGB na YUV. V nevýhodě jsou karty využívající vlastní DV kodek, který není pro novou Premiere přizpůsoben.

Premiere Pro má nyní modernější vzhled. Nový způsob sdružování plovoucích oken výrazně šetří prostor na menším monitoru. Bohužel většinu nástrojových paletek nelze přemístit na druhý monitor, aniž bychom nemaximalizovali celou pracovní plochu na oba monitory.

frekvencí. Příjemná je automatická detekce scén a příprava materiálu pro tzv. off-line editaci. Scény však nejsou detekovány „za běhu“, jak je dnes běžné. K záznamu lze využít jiný program s „On the Fly“ detekcí scén, ale ten nevyužije Adobe DV Codec a tím ani výhodu formátu YUV.

Novinkou je práce s off-line materiálem, u konkurence celkem běžná. Co to znamená? Manuálním nastavením začátků a konců jednoduše sestavíte soupisku klipů, tzv. Batch List. Ten pak naimportujete do projektu, přičemž nalozované klipy nejsou fyzicky na disku, ale program s nimi zachází jako s běžnými klipy, které lze používat v časové ose. Tyto sekvence jsou v klipu označeny specifickou ikonou

Nový vzhled a intuitivnější ovládání Premiere Pro jen prospívá.

rů P4 nebo multithreadingu na systémech se dvěma Xeony – ty jsou také pro optimální využití programu doporučeny.

Novinky verze Pro jsou opravdu podstatné. Už výběr a zadávání parametrů projektu jsou přehlednější. Program nerozlišuje, zda půjde o real time (RT) editaci, nebo o původní s výpočtem, standardně je nyní RT. S minimální doporučenou konfigurací (CPU 800 MHz) však na RT editaci raději zapomeňte.

Premiere Pro zaznamenává video v barevném prostoru YUV, tak jak je uloženo na DV pásce. Většina stříhových programů pracuje v režimu RGB, takže video se musí při pře-

téměř k dokonalosti byl doveden nástroj pro organizaci materiálu. Přibyl vyhledávání podle mnoha znaků, byly rozšířeny informace o materiálu, k přehlednosti přispívá označení médií barevnými značkami podle typu souboru. Okno Project nahradilo i dřívější Storyboard. Po přepnutí do „ikonového“ zobrazení můžeme materiál seřadit a „ořezat“ ještě před dávkovým vložením do časové osy.

V záznamovém modulu přibyla podpora DV videopřístrojů, například Sony DVCAM. Lze zpracovávat video ve formátech SD a HD (Standard a High Definition) s nečtvercovými pixely a s různou snímkov-

a v ose ikonou s nápisem Media Offline. Po sestavení klipů do osy, třeba spolu se skutečně zaznamenaným videem, můžete provést opětovný záznam. Program si z listu pamatuje pásku i pozici klipu ve videu, takže vše provede automaticky. Lze však postupovat i v opačném pořadí. Zaznamenané klipy na disk, jejich identifikaci ponecháme v programu a pomocí funkce Unlink je fyzicky smažeme. Tím dosáhneme úspory místa na disku, ale o klip nepřijdeme, protože jej můžeme dodatečně znovu nahrát do on-line podoby. Jde o výborný doplněk, podpořený dalšími vlastnostmi Premiere – možností

→ nahrávat do konkrétní složky (Binu, např. jen s off-line materiálem) nebo vytvářet další časové osy (opět třeba jen Timeline s off-line klipy).

Premiere si rozumí se zhruba jedenadvaceti typy grafických, zvukových a video formátů včetně MP3 a s různými typy MPEG. V rámci jednoho projektu lze pracovat s různými formáty videa, ale tento způsob bych příliš nedoporučoval. Výborně pracuje s AVI soubory, střih MPEG však není příliš rychlý. Samozřejmostí je podpora nativního formátu Illustratoru nebo Photoshopu.

Významnou proměnou prošla časová osa. Z levého horního rohu zmizel panel s nástroji a byl nahrazen samostatnou plovoucí lištou. Ikony pro stříhové funkce jsou čitelnější a nejsou již sdružené. Z časové osy byla zcela vypuštěna metoda dvoustupě editace, kdy se prolínací efekty vkládaly mezi stopy A a B. Prolínáčky se nyní aplikují přímo na rozhraní dvou klipů. Naštěstí je tento způsob proveden tak, že přechod lze vložit i mezi nezkrácené klipy – budete jen upozorněni, že efekt bude obsahovat statický náhled posledního a prvního snímku prolnutých klipů. Plnou

Okno monitoru nemusí sloužit jen k náhledu videa, ale také ke kontrole obrazu (například pomocí vektorskopu).

kontrolu nad umístěním efektu pak získáme v okně pro kontrolu efektů, které je v tomto směru vyřešeno výborně. U jednotlivých stop (audio i video) lze nastavit individuální výšku nezávisle na jiných stopách. Zvýraznění stopy lze velmi dobře využít při jednoduché kompozici, při manipulaci s klíčovými snímky nebo pro získání větších ikon klipů. Jednotlivé klipy nebo celý rozpracovaný úsek osy lze kvůli přehlednosti navíc označit jinou barvou.

Novinkou jsou též samostatné nebo vnořené časové osy. V jednom projektu můžeme v několika samostatných osách pracovat na více filmech najednou. Vnořená časová osa má naopak návaznost na materiál ve zdrojové ose. Uvedu malý příklad. Kostra filmu může být ve zdrojové ose sestavena jen z tzv. sequences, které budou zastupovat různé části filmu. Ty pak můžeme upravovat nezávisle na ostatních částech, přičemž úpravy se

PLACENÁ INZERCE

► Objevte efektivní produkt, který vydrží až do cíle

► print ► copy ► scan ► fax

Technologie tisku a kopírování společnosti Kyocera Mita určuje měřítko pro efektivní kancelářské práce. Naše multifunkční zařízení, vybavené součástmi s dlouhou životností, Vám zajistí vynikající síťovou kompatibilitu a nepřekonatelnou efektivitu nákladů. Svěřte tisk, kopírování, faxování a skenování tomuto inteligentnímu zařízení od společnosti Kyocera Mita – a to vše při extrémně nízkých celkových provozních nákladech. Dosáhněte svých cílů se zařízením KM-2530.

► **KM-2530** • Tisk, skenování, kopírování formátu A4 s rychlostí 25 str./min. • Super G3 Fax až do formátu A3 (volitelné) • Řadič tiskárny (volitelný) s rozhraním Fast Ethernet, 2 patice pro volitelné rozhraní • Skenování do počítače, skenování do elektronické pošty (volitelné) • Standardní kapacita 1 200 listů papíru, volitelně až 4 200 listů • Kompaktní konstrukce volitelné vnitřní jednotky pro konečné úpravy dokumentů

autorizovaný distributor Kyocera Mita
JANUS spol. s r.o. • www.janus.cz • info@janus.cz
Sarajevská 8 • Praha 2 • tel. 222 562 246 • fax. 222 563 255

KYOCERA MITA Corporation – www.kyoceramita.com

 KYOCERA

→ odrazí jen ve zdrojové ose. Výhodou tohoto řešení je přehlednost a rychlý přístup k částem projektu.

Přesné trimování videa zůstalo úkolem monitorů v režimu Trim. Ovladače Jog mají podobu tří otočných regulátorů, kterými se pohodlně nastavují hranice klipů. Trimování má překvapivě hladký průběh, nikde nic nezadrhává. V režimu Dual View slouží levý monitor k prohlížení zdrojového materiálu a pravý k přehrávání editovaného materiálu. Monitory mohou sloužit i pro zobrazení nástrojů ke sledování vlastností obrazu, ať už zdrojového, nebo upraveného filtrem. K dispozici je osciloskop pro kontrolu jasové složky nebo vektorskop, pomocí kterého lze sledovat rozložení barev, jejich sytosti a míru chrominance. Dalšími nástroji lze monitorovat podíl složek RGB nebo YCbCr v obrazu. Aby bylo možné tyto vlastnosti i ovlivnit, byly do Premiere integrovány nástroje pro detailní úpravu obrazu, zejména barevných korekcí. Díky nim lze video upravit tak, aby vyhovovalo profesionálním standardům.

Rozumně byla vyřešena editace klíčových snímků. Křivky, definované klíčovými snímky, jsou viditelné a editovatelné přímo na páscích klipů. Pomocí nástroje Pen Tool je jejich nastavení dokonce velmi pohodlné. Po rozvinutí stopy lze u každého klipu okamžitě nastavit keyframy pro průhlednost a animaci obrazu, u zvukové stopy úroveň hlasitosti klipu nebo celé stopy, po přidání efektu pak i jeho úroveň. Nicméně k editaci efektů slouží hlavně nový panel Effect Controls,

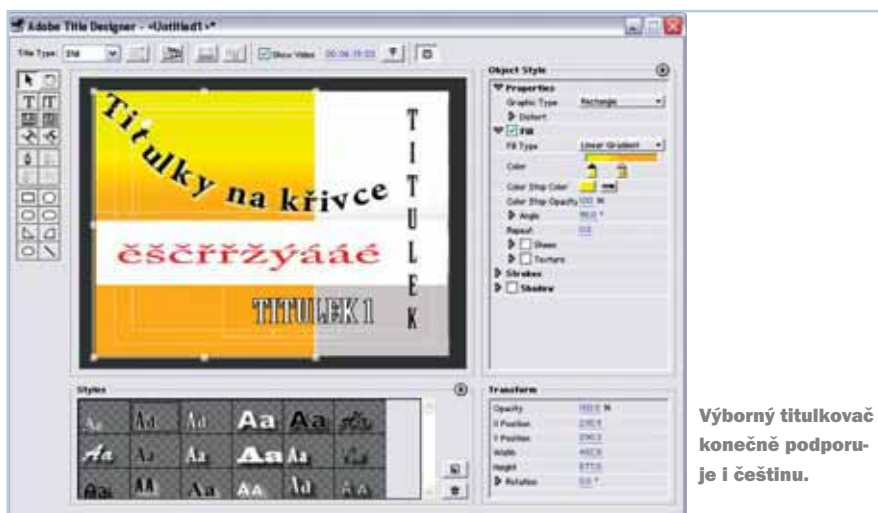
ADOBE PREMIERE PRO

Klasický videoeditační program.

Minimální požadavky Pentium III 800 MHz, 256 MB RAM, 800 MB na HD, 32bitová grafika 1024 × 768, CD-ROM, Windows XP

Výrobce/poskytl Adobe Systems, San Jose, CA, USA

Cena 24 595 Kč včetně DPH

Výborný titulkovač konečně podporuje i češtinu.

v němž jsou soustředěny efekty použité u klipu. U většiny efektů jsou navíc linky pro nastavení pozice klíčových snímků. Do této části byly přemístěny i dříve samostatné nástroje pro animaci obrazu nebo nastavení průhlednosti. Přečody mezi snímky mohou být akcelerované, jejich průběh však nelze upravit.

V Premiere Pro můžeme namixovat plnohodnotný prostorový zvuk ve formátu Dolby Digital 5.1. Pomocí upraveného mixéru lze poměrně komfortně nastavit úroveň jednotlivých kanálů a zvukovými efekty 5.1 doladit celkový prostorový vjem. Při importu videa jsou zvuková složka nebo audio obecně převzorkovány na 32 bitů a uloženy do samostatné složky. Výsledkem by mělo být zrychlení práce se zvukem a zachování rovnoměrné kvality zvuku u různého materiálu (při exportu je však zachována původní kvalita). Program má zabudovanu podporu standardu ASIO, takže při editaci lze využít i profesionálního hardwaru, který ASIO podporuje.

Tím výčet novinek nekončí, ale ty zbývající už nejsou tak důležité. Jistě bychom neměli zapomenout na kvalitní titulkovač, tentokrát už s podporou češtiny (i když ne úplnou), která byla v předchozí verzi velkým problémem. Klávesové zkratky hrají v Premiere důležitou roli, ale nyní lze

v plném rozsahu definovat vlastní. Uživatelé programů Avid nebo Final Cut mají zkratky již přednastaveny, takže jejich aktivace je otázkou okamžiku. Více pozornosti si určitě zaslouží rozsáhlá integrace s dalšími produkty Adobe, zejména s kompozičním programem After Effects nebo s authoringovým DVD Encore. After Effects dokáže otevřít projekt Premiere, ta je naopak kompatibilní s jeho zásuvnými moduly, ale i s plug-iny Photoshopu. Přímou v Premiere lze otevřít PSD obrázek Photoshopu nebo zvukový materiál v Adobe Audition. Pokud v Premiere použijeme značky, DVD Encore je využije jako začátky kapitol. Kdo nemá DVD Encore ani jiný program pro authoring DVD, nemusí zoufat. Premiere dokáže video vyexportovat nejen na pevný disk nebo na pásku, ale také vypálit přímo na DVD – sice bez menu, ale kapitoly zůstanou zachovány.

Závěr je nad očekávání velmi jednoduchý. Firmě Adobe se povedlo vrátit program Premiere opět mezi špičku. Na úspěchu se podílí vylepšené ovládání, nové funkce, perfektní stabilita a koneckonců i moderní vzhled. Osobně si myslím, že nyní najde tento nástroj opět jen jednoho nebo dva vážné konkurenty. V něčem za nimi zaostává, v jiném je předčí – záleží na vašich požadavcích. Ale rozhodně byste měli s novou Premiere opět počítat. ■ ■ ■ Jan Kosnar

inzerce

Výběr nejlepšího freeware a shareware

CD Slunečnice

Každý z nás někdy potřeboval program, ovladač ke grafické kartě či plug-in do prohlížeče. Možná byla i představa o vlastnostech programu, ale přesto scházelo to nejdůležitější: jméno programu a místo, odkud jej můžete rychle stáhnout. Nezbývalo než hledat...

Díky anketě na zářijovém CD jsme se dozvěděli, že se loňský CD Slunečnice s výběrem nejlepšího freewaru a sharewaru stal jedním z nejlépe čtenářsky hodnocených. Rozhodli jsme se proto, že se s podobnou zakázkou obrátíme na tento server i letos. Slunečnice (www.slunecnice.cz) je právě ten setříděný zdroj informací, který dokáže ušetřit drahocenný čas při vyhledávání potřebných programů, skinů, plug-inů, lokalizačních balíčků či aktualizací.

Na tomto CD vás čeká přes 180 programů, které uspokojí snad každého. Můžete si prostřednictvím nich doplnit kancelářský software, upravit vzhled Windows, přehrávat multimédia a nakonec se i pobavit

u nějaké hry. Pokud se vám některý z programů zalíbí, kliknutím na jeho název se dostanete na samostatnou stránku, která

obsahuje detailní popis a screenshot z aplikace. CD obsahuje několik kategorií, které třídí programy podle zaměření. Namátkou uvedme některé tipy:

Kategorie **Grafika a webdesign** obsahuje kromě různých utilit i zkušební verzi grafického editoru PaintShop Pro 8.1 a freewarevého 3D modeláře Blender 2.30. **Hry** jsou naplněny výběrem freewareových kousků,

kteří pokrývají celé žánrové spektrum. Výjimečným zástupcem je propracovaná karetní hra Taroky, která umožní změřit síly s počítačovými i živými soupeři. **Multimédia** jsou tentokrát zaměřena na dvě oblasti – tou první jsou přehrávače a kodeky, do druhé skupiny pak spadají programy pro práci s digitální

CD SLUNEČNICE

- 187 novinek z oblasti freewaru a sharewaru
- grafika a webdesign, hry, multimédia, vzdělání, obchod a kancelář, sítě, internet, systém, utility, rozšíření desktopu

fotografií. **Obchod a kancelář** obsahuje programy pro vedení účetnictví či evidence, kancelářské systémy nebo jen drobnosti, které zpříjemní každodenní rutinní práci. **Rozšíření desktopu** nabídne utility pro práci s počítačem – kromě programků pro sledování výkonu počítače zde naleznete i spořiče obrazovky či aplikace k rychlému vypínání aplikací a počítače. ■ ■ ■ Martin Kučera

IDOS JÍZDNÍ ŘÁDY 2004

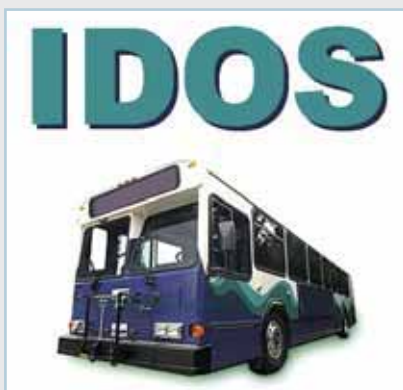
Pro Bonus Chip CD jsme vybrali atraktivní databázový program – Jízdní řády 2004. Jedná se o plnou verzi programu, která není funkčně ani časově omezena, ovšem na rozdíl od zakoupeného produktu zde není možné uplatnit update. V praxi to znamená, že s novelizací jízdních řádů (největší změny se plánují na květen 2004) bude program postupně ztrácet na své aktuálnosti. Program je možné spouštět pouze z Chip CD.

Jízdní řády jsou skvělý a praktický produkt, který najde své uplatnění u mnoha uživatelů. Ovládací program navíc umožňuje opravdu velký uživatelský komfort. Pokud program spustíte, zjistíte, že jsme na CD zařadili jak kompletní vlakové řády ČR a Evropy, tak přehled linkových autobusových spojů v ČR i SR, MHD více než dvacet měst a letové řády ČSA a ČSL.

Výrobce programu Jízdní řády je společnost CHAPS, spol. s r. o., která byla pověřena Ministerstvem dopravy ČR vedením Celostátního informačního systému CIS o jízdních řádech veřejné linkové osobní dopravy. Jízdní řády jsou do CIS předává-

ny dopravními úřady krajských a městských úřadů/magistrátů (veřejná vnitrostátní linková doprava) a samotnými dopravci (veřejná mezinárodní linková doprava).

CHAPS řeší problematiku optimalizace vedení linek, tvorby jízdních řádů, oběhu dopravních prostředků, dopravní obslužnosti, informačních systémů pro cestující, pokladních systémů, svozů, rozvozů, okružních jízdy, optimalizace rozmístění středisek obsluhy v dopravní síti, sestavy plánu údržby komunikací a dopravního zabezpečení při mimořádných událostech.

NÁSTROJE PRO OBRAZY DISKŮ

Na CD Slunečnice najdete i test programů z oblasti archivace pevných disků neboli nástrojů pro vytváření obrazů (image) disků. Připraveny jsou zkušební verze programů Drive Image 7, True Image 7.0 a Drive Backup 6.0. Na CD najdete i kompletní text, který si rovněž můžete přečíst v Chipu na straně 26.

inzerce

Redakční CD

Data z internetu

Internet dávno není jen zdrojem informací, ale také neuvěřitelnou databankou programů, filmů, hudby a dalších dat. Pro stahování dat bylo zavedeno několik prostředků, z nichž se nejvíce prosadil protokol FTP. Chip za vás otestoval několik nejpoužívanějších klientů. Obnovili jsme také test stahovačů dat neboli download manažerů, které se integrují do internetových prohlížečů a přebírají kontrolu nad stahováním dat.

Dalším rozšířeným způsobem stahování dat se staly sítě se sdílenými daty. Každý účastník nabízí na vlastním počítači data, která si může kdokoli z připojených uživatelů stáhnout. Od centralizovaného modelu se díky zásahům organizací, které mají na starosti ochranu autorských práv, přešlo na decentralizované modely. A není to konec všem postihům. Známý jsou dokonce již i tresty konkrétním osobám, které nabízely ke stažení chráněné soubory. V současné době jsou tedy tyto sítě zatím v chodu, ale stahují se nad nimi hustá mračna.

KASPERSKY ANTI-VIRUS 4.5 LITE

Ruský antivirový systém Kaspersky (dříve AVP) zaujímá ve světovém měřítku jedno z předních míst. Je to

dáno nejen kvalitními nástroji vycházejícími z dlouholeté praxe analýzy a potírání virů, ale také pružností, s jakou dokáže firma reagovat na nové poznatky v oblasti bezpečnosti dat, a kvalitní technickou podporou.

Rubrika Servis

INFRAČERVENÉ OVLÁDÁNÍ PC 130

Představte si třeba prezentaci v sále: máte notebook, projektor a nachystanou

slideshow. Samozřejmě nechcete sedět u notebooku a klikat při přechodu na každý další snímek; potřebujete mít volnost. Vezmete si s sebou jen malý dálkový ovladač, třeba od autorádia, a můžete snadno prezentovat. Je to opravdu tak jednoduché. Chip vám poradí, jak na to, a bude vás to stát jen pár korun.

Rubrika Zkuste si sami

JAK NA DATA NA FTP

Služba FTP byla jednou z prvních možností, jak si mezi počítači na internetu vyměňovat objemnější soubory. V dnešní době se i přes rychlý rozvoj různých webových rozhraní používá přenos pomocí FTP při uploadování webových stránek na WWW server a také pro přenos souborů mezi FTP servery v internetu, popřípadě v soukromých sítích různých institucí. Typickým příkladem jsou sítě vysokých škol, kde v podstatě každý počítač slouží zároveň jako FTP server.

Rubrika Téma měsíce

KLONOVÁNÍ DVD

Nová generace nástrojů pro kopírování DVD je kompletní. Slibuje kvalitu obrazu, která tu ještě nebyla, a to při minimálních časech kódování. Chip otestoval, co programy opravdu umí.

Rubrika Zkuste si sami

MOŽNOSTI SVCD 3

140

Již potřeť se věnujeme formátu SVCD. Jste-li majitelem stolního přehrávače a chcete ze svých videodisků vymáčkout to nejlepší, je tento seriál určený právě vám. Po návodech na převody filmů DivX a úpravu prostorového zvuku se tentokrát zabýváme kapitolami, tvorbou úvodních menu a vypalováním.

Rubrika Zkuste si sami

SPECIÁLNÍ VERZE NA CHIP CD

IDOS Jízdní řády 2004

KASPERSKY ANTI-VIRUS 4.5 Lite

Účetní systém EKONOM

RAM Idle LE

RAM IDLE LE

Programů pro správu paměti RAM a její následné čištění je na trhu řada, RAM Idle je však nyní zdarma. Používáte-li starší operační systém Windows 98/ME a velikost vaší paměti je menší než 128 MB, je program určen právě pro vás.

Rubrika Zkuste si sami

ÚČETNÍ SYSTÉM EKONOM

Účetní a evidenční systém EKONOM je výkonný, lehce ovladatelný a cenově přístupný účetní software, určený pro malé a středně velké firmy. Celý systém je komplexní a obsahuje kromě fakturace, jednoduchého a podvojného účetnictví, mezd pro malé i velké organizace, maloobchodu, skladového hospodářství, kompletů, knih dlouhodobého majetku též knihu jízd, graficko-manažerskou nadstavbu a další moduly potřebné pro moderní a efektivní práci, včetně propojení s inter- →

SLEVY PRO ČTENÁŘE CHIPU

PowerDVD 5 Deluxe

Softwarový DVD přehrávač.

Cena 2524 Kč

Cena se slevou 1862 Kč

Ceny jsou uvedeny s DPH. Více na Chip CD v rubrice Software.

CuteFTP Pro

Snadno ovladatelný FTP klient.

Cena 2170 Kč

Cena se slevou 1601Kč

SureThing CD/DVD Labeler Deluxe 4

Editor CD obalů a štítků.

Cena 1341 Kč

Cena se slevou 989 Kč

OVLADAČE

Otázka

Prosím o zaslání driveru pro grafickou kartu Elsa GLoria III (nVidia Quadro2 Pro) – AGP 4x, 64 MB DDR, VGA+DVI pro Windows XP Pro. **Pavel K.**

Odpověď

Nejnovější ovladače pro vaši kartu a operační systém Windows XP:

http://download.nvidia.com/Windows/45.23/45.23_win2kxp_international_whql.exe

Certifikované ovladače pro jednotlivé aplikace: http://www.nvidia.com/object/certified_winxp

Starší ovladače přímo od společnosti Elsa: <ftp://ftp.gwdg.de/pub/misc/elsa/FILES/GRAPHICS/GLORIA/III/WXP/>

Otázka

Kde, prosím, najdu ovladač pro zvukovou kartu s rádiem SF16-FMI (ISA slot) pro OS Win2k? **Erik M.**

Odpověď

Oficiální ovladače pro vaši kartu a OS Windows 2000 výrobce neuvolnil, ale některým uživatelům se podařilo zprovoznit ovladače pro Windows NT 4.0:

http://www.mediaforte.com.sg/sup-port_audio.htm#07

Někteří také využívají pro rádio alternativní aplikace (kompatibilní i s Windows 2000 a XP), např.:

<http://flesko.cz/radiator.htm>

Otázka

Zakoupil jsem základní desku INTEL D865PERL, Rock Lake,P4. Na přiloženém CD není ovladač USB pro Win XP. Již několik dní jej sháním na internetu, ale ani na stránkách Intelu tento ovladač není. Prosím poradte, kde tento ovladač získat. **Petr S.**

Odpověď

Vámi poptávaný ovladač můžete získat buď instalací Windows XP ServicePack1, nebo pomocí služby Windows Update. Drive samostatně distribuovaný ovladač byl na přání MS stažen z Intel serveru.

Miroslav Koukola – Suma
Své dotazy zasílejte
na adresu chipcd@vogel.cz.

netem a spolupráce s ostatními Windows aplikacemi. Chip připravil ve spolupráci s výrobcem speciální verzi programu, kterou lze po registraci používat zdarma. Při nákupu komerční verze může registrovaný uživatel uplatnit slevu 50 %.

Rubrika Zkuste si sami

Tématem příštího Chip CD budou geografické informační systémy, družicová navigace a mapy, takže můžete očekávat novinky a prezentace z této oblasti. Obsahem druhého CD bude téma rekonstrukce starých audionahrávek. Kromě kompletního návodu na nahrávání

a zpracování zvuku najdete na CD i plnou verzi programu pro rekonstrukci zvuku a další speciální akce.

■ ■ ■ Za redakci Chip CD Jan Řezáč a Vlastimil Bret

AVG Anti-Virus

Platnost trvání zkušební verze prodloužíte pomocí speciální utility (nutné je kontinuální prodloužování) nebo přeinstalováním programu.

Aktuální instalace AVG 7.0 bude platná do 15. 3. 2004.

02/2004

Chip CD

Data z internetu

CHIP CD 02/04

DATA Z INTERNETU

Spustit: Je-li aktivní funkce autorun, spustí se automaticky, jinak spusťte program chip.exe.
Další informace naleznete v souboru cti_mne.txt.

PLNÉ TEXTY

Chip 1/04 (PDF, RTE, TXT),
Chip 12/03 (fulltext).

TÉMA MĚSÍCE

TEST: JAK NA DATA NA FTP
AceFTP Pro 3, CuteFTP Pro 3.3,
CoffeeCup Direct FTP 5.2,
FTP Voyager 10.0.0.6, LeechFTP,
Total Commander 6.01,
WS_FTP Pro 8.02, SmartFTP 1.0.

Test: Internetové video
ASFRecorder, RealOne 2.0,
Windows Media 9 CZ,
WM Recorder 0.9, World TV 0.6.

TEST: SÍŤE P2P

Direct Connect a DC++,
IMesh 4.2,
Kazaa 2.6 a Lite 2.4 CZ.

TEST: DOWNLOAD MANAŽERY

Ad-Aware 6,
Download Accelerator 7.0,
Download Express 1.5,
FlashGet 1.40, GetRight 4.5c,
GoZilla 4.11, Net Ants 1.25,
Mass Downloader 2.6,
Net Vampire Pro 4.0.

SOFTWARE

AbiWord 2.0.1, Business XP 2.10,
CamStudio 1.80, CaptureX 1.3,
CaptureEze Pro 8.08, ICQ Lite,
Disk Explorer Professional,
Download Manager 3.17,
DreamCom SE 1.06, DUP-DVD 2.1.2,
HyperSnap-DX 5.40.06,
Kubik SMS DreamCom,
Magic ISO Maker 4.1,
Number Memo 1.0, Radiator 1.8,
Obálky 2.0 SE, Popisovač CD 1.7CE,
TelePort Pro 1.29.2003, TAX 2002,
Total Commander 6.01,
Total Uninstall 2.34, Whereisit? 3.55,
Winamp 5.01, WinGrab 1.50.09,
WinOrganizer 2.6, WinRAR 3.3.

OPERAČNÍ SYSTÉMY

Linux, Windows MakeUp,
Mac OS, Tipy a triky.

SERVIS

AVG 7.0, KAV 4.5 Lite Chip Edition,
Ovladače ATI CATALYST 3.10,
Microsoft update, Čeština ICQ.

BONUS: IDOS Jízdní řády 2003/2004.

Hry: Icy Tower, Sub Hunter 4,
Akční hry, Sportovní simulátory, Flash hry.

ZKUSTE SI SAMI

Účerní systém EKONOM,
RAM Idle LE, Crystal Player 1.7,
Infraporty na PC, Girder 3-28.

ROZŠÍŘENÉ MOŽNOSTI SVCD

Nero 6.3.0.2, VCD Easy 1.1.5.2.

TEST: IMAGE DISKU

Drive Image 7.01, True Image 7.0,
Drive Backup 6.0.

TEST: KLONOVÁNÍ DVD

InstantCopy 8, DVD Copy Suite 1.10,
DVDzone 1.3.0, CloneDVD 1.3.11.2.

PROGRAMOVÁNÍ

Flash, Delphi, Java,
C++&Visual C++, PHP,
Kniha Visual Basic 2003,
Programy od členů.

CHIP PLUS

Auto-tuning Unlimited,
Flash help, Jak psát web,
Reki studio AJ, Free služby,
Svět piva, Excelentně v Excelu,
GoZilla 4.11, Net Ants 1.25,
Psychotrométy, Navrcholu,
Sříběné disky, Kniha

Vogel Burda Communications s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, tel.: 225 018 566, chipcd@vogel.cz

Data z internetu

Chip CD

02/2004

Fedora Core 1

Open source komunita Fedora

Projekt Fedora Core 1 (Yarrow) je nástupcom populárnych distribúcií Red Hat. Tento projekt odštartoval Warren Togami (študent University of Hawaii) v decembri 2002 pod názvom Fedora Linux Project. Niekoľko mesiacov na to Warren kontaktoval Michaela K. Johnsona z firmy Red Hat a navrhol mu spojenie projektov Fedora a Red Hat. Ľudia okolo projektu Fedora totiž už niekoľko mesiacov pracovali na veciach, ktoré u Red Hatu ešte len plánovali. Red Hat so zlúčením súhlasil, a tak vznikol nový projekt Fedora

Red Hat teraz bude podporovať dve rozdielne distribúcie: Red Hat Enterprise Linux a komunitou podporovanú distribúciu z projektu Fedora. Ostrá verzia distribúcie Fedora Core 1 bola uvoľnená pred necelým mesiacom. Poďme sa teda spoločne pozrieť, čo nám distribúcia Fedora môže ponúknuť. V prvom rade ide o distribúciu, ktorá bude obsahovať len voľný (free) software (napr. kodek MP3 je nahradený formátom Ogg/Vorbis). Distribúcia je veľmi podobná poslednej verzii Red Hatu a inštaluje sa z troch CD. Ďalšie tri CD obsahujú zdrojové balíčky a pre samotnú inštaláciu nie sú potrebné. ISO obrazy si môžete stiahnuť cez

oficiálnu stránku projektu Fedora – <http://fedora.redhat.com>.

Po vložení prvého CD sa zobrazí úvodná obrazovka. Okrem iného si tu môžete zvoliť inštaláciu buď v grafickom (stačí stlačiť Enter), alebo v textovom mode (na konzolu zapíšete príkaz *linux text*). Ja som zvolil inštaláciu v textovom mode, pretože grafická mi nenabehla. Ak sa počas inštalácie objavia nejaké problémy, pozrite sa do dokumentu, ktorý nájdete na www.redhat.com/docs/manuals/linux/RHL-9-Manual/install-guide a ktorý podrobne popisuje celý inštalčný proces. Postup inštalácie nemá zmysel opisovať, a tak upozorním len na niektoré podstatné veci. Po okne, ktoré obsahuje úvodné informácie, nasleduje výber jazyka. Bohužiaľ, slovenčinu tu budete darmo hľadať; našťastie je tu možnosť zvoliť český jazyk.

Toto je dôležitá hlavne pre začínajúcich užívateľov Linuxu. Pokračuje sa voľbou klávesnice a myši. Nasleduje obrazovka s názvom Aktualizace systému, pričom sa na obrazovke zobrazí jedna alebo viacej existujúcich inštalácií Linuxu, samozrejme iba v prípade, že ste predtým už Red Hat Linux inštalovali. Ak chcete niektorú z nich aktuali-

zovať, jednoducho ju vyberte. Nový systém nainštalujete pomocou voľby Přeinstalovat systém. Na ďalšej obrazovke si môžete zvoliť typ inštalácie – sú vám ponúknuté nasledujúce voľby: Personal Desktop, Workstation, Server alebo Custom. Ak Linux inštalujete po prvé, zvolte Personal Desktop. Po rozdelení disku nasleduje obrazovka pre výber zavádzača systému. Lilo je definitívne preč, zostal len Grub a možnosť neinštalovať zavádzač. Pokiaľ zvolíte voľbu neinštalovať zavádzač, budete potrebovať jednu disketu na vytvorenie tzv. štartovacej diskety. Ďalej sa pokračuje už tradične nastavením sieťovej karty, firewallu, jazyka či časovej zóny. Pri grafickej inštalácii, tak i v celej distribúcii, bolo logo Red Hatu nahradené logom projektu Fedora.

Po spustení systému, či už cez Grub alebo z diskety, vás zrejme prekvapí, že zavedenie systému prebieha v grafickom režime. Našťastie zostala zachovaná aj pôvodná možnosť zobrazenia štartu jednotlivých služieb. Toto dosiahnete pri štarte systému stlačením klávesy I (Interactive startup). Pri prvom spustení bude od vás systém požadovať →

Grafický desktop distribúcie Fedora

→ informácie ako dátum a čas, budete mať možnosť pridať do systému nového užívateľa či vybrať aktívnu zvukovú kartu. Po zadaní týchto údajov môžete začať systém používať. V distribúcii je použité jadro 2.4.22-1.2115.nptl. Zo štandardných balíkov tu nájdete nasledujúce: KDE 3.1.4, GNOME 2.4.0, Open Office 1.1.0, Mozilla 1.4.1, XFree86 4.3.0, VNC 4.0, VIM 6.2.121, ImageMagick 5.5.6, gimp 1.2.5, evolution 1.4.5, abiword 2.0.1 – ich podrobný zoznam

je uverejnený na stránke <http://fedora.redhat.com/projects/package-list>. Z nových vecí tu nájdete napríklad Package Management (nový nástroj na správu a inštaláciu balíkov), Display Configuration (umožní zmeniť ako rozlíšenie, tak frekvenciu monitora), System Logs (umožní nazrieť do najčastejšie vyhľadávaných log-súborov) a iné.

Hardwarové požiadavky pre systém Fedora Core 1 možno zhrnúť do nasledujúcich bodov:

Procesor minimálne Pentium, resp. iný kompatibilný. Pre textový mod sa doporučuje procesor Pentium 200 MHz alebo lepší, pre grafický mod procesor Pentium II 400 MHz alebo lepší.

Priestor na pevnom disku pre custom installation minimálne 520 MB, maximálne (všetko) 5,3 GB, pre server 870 MB, pre Personal Desktop 1,9 GB a pre workstation 2,4 GB.

Vnútorňa pamäť minimálne 64 MB pre textový mod, pre grafický mod minimálne 192 MB. Pre grafický mod sa odporúča 256 MB.

ZÁVER

Hlavným cieľom projektu Fedora je spolupráca s komunitou okolo Linuxu, ktorá sa bude vo väčšej miere podieľať na vytváraní a dokončovaní univerzálneho operačného systému. Dúfajme, že sa podarí naplniť všetky ciele a bývalí používatelia distribúcie Red Hat na tom len získajú. Pokiaľ to bude niekoho zaujímať, história vývoja distribúcie Red Hat až po prechod na projekt Fedora je zhrnutá v dokumente na stránke <http://fedora.redhat.com/about/history>.

■ ■ ■ Peter Gašparovič

PLACENÁ INZERCE

LINUX • OPEN SOURCE • HARDWARE • SOFTWARE • INTERNET • KOMUNIKACE

LINUX NADĎLED!

ZÍSKEJTE NADĎLED!

1. - 3. dubna 2004
Veletržní palác v Praze

- ZÍSKEJTE KOMPLETNÍ PŘEHLED O NEJNOVĚJŠÍCH PROGRAMECH A PRODUKTECH
- NEPROPÁSŇETE BOHATÝ PŘEDNÁŠKOVÝ PROGRAM PRO LAIKY I ODBORNÍKY
- VYUŽIJTE VELETRŽNÍCH SLEV A NAKUPTĚ HARDWARE I SOFTWARE
- AKCELERUJTE SVĚ PODNIKÁNÍ DÍKY LINUXOVÝM ŘEŠENÍM

- POŘÍDTE SI VHODNÉ ŘEŠENÍ PRO VAŠI FIRMU A KANCELÁŘ
- POZNEJTE PŘEDNOSTI LINUXU VE STÁTNÍ SPRÁVĚ A SAMOSPRÁVĚ
- SEZNAMTE SE S NEJZAJÍMAVĚJŠÍMI NEZISKOVÝMI PROJEKTY A SDRUŽENÍMI
- BAVTE SE A VZDĚLÁVEJTE S LINUXEM

WWW.LINUXEXPO.CZ

generální partner

hlavní partner

mediální partneři

Přehrávače internetového videa

Dotkněte se obrazovky

Rychlost přenosu dat přes internet byla vždy omezená. A to do dnešního dne nutí vývojáře používat různé triky, aby mohli poskytnout uživateli multimediální informace s minimálním zkreslením.

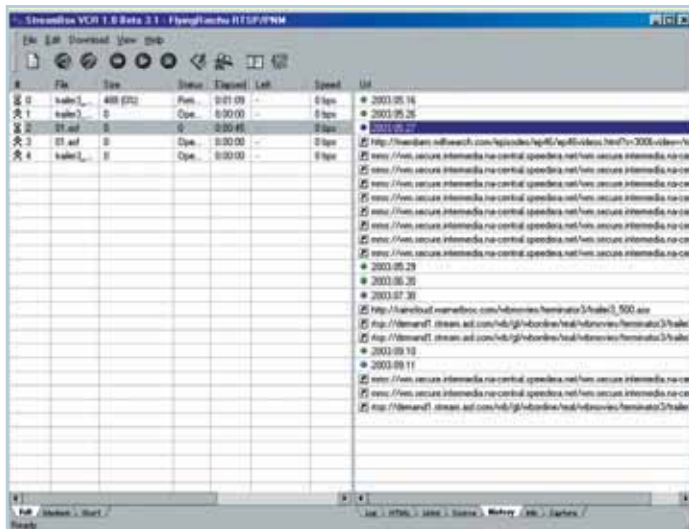
Proudové datové formáty jsou ideální pro publikování multimediálních dat na internetu. Umožňují začít přehrávání na počítači uživatele prakticky okamžitě po kliknutí na příslušný odkaz na webové stránce a není vůbec nutné nejprve zdlouhavě stahovat celý multimediální datový soubor. Poté, co klient

obdrží ze serveru nevelký balík dat, začne přehrávání, během kterého se stahuje následující porce dat a tak dále. Jestliže se následující část dat stihne stáhnout včas, plynulost přehrávání se vůbec nenaruší.

Aby uživatelé linek s různou propustností dat měli zajištěné nepřerušované prohlíže-

ní nebo poslouchání souborů, servery, které publikují soubory s proudovými datovými formáty, nabízejí velmi často možnost výběru různých úrovní digitalizace těchto souborů. Při použití modemu se vám asi těžko povede stahovat data rychleji než rychlostí 56 kb/s, ale při nasazení pevné linky je třeba možné zvolit rychlost 256 kb/s a sledovat například videoklip v poměrně slušné kvalitě. →

- Samozřejmě že možnost okamžitého startu přehrávání zvuku a videa není jediným plusem proudových datových formátů. Tyto formáty také umožňují používat internet

Streambox VCR
– manažer pro-
tokolů streamli-
ne vysílání

k organizování vysílání ráiových a televizních stanic v reálném čase.

PŘEHŘÁVAČE

Na trhu s proudovými datovými formáty existují tři hlavní hráči – Real Networks, Microsoft a Apple. Tyto společnosti se zabývají vývojem formátů a protokolů přenosu dat, programových serverů pro organizování přenosů a přehrávačů umožňujících pracovat s těmito servery. Pojďme si v krátkosti prohlédnout, co nabízejí uživatelům internetu.

WINDOWS MEDIA 9 SERIES

Windows Media 9 Series je zřejmě nejznámějším multimediálním přehrávačem. Je šířen zdarma a je součástí dodávky Windows. Umí pracovat s velkým množstvím audio- a videoformátů. Z řady vybočuje širokopásmovým grafickým ekvalizérem, který výborně funguje v režimu přehrávání videa. V kontextu tohoto článku je ale mnohem důležitější, že je to jediný přehrávač, který korektně pracuje s proudovými datovými formáty Windows Media. Přehrávače od jiných výrobců sice zpravidla také podporují tento formát, ale při jejich práci se mohou objevovat chyby, no a integrace s Internet Explorerem by také mohla být lepší.

Zmíňme se ještě o možnostech playlistu programu. URL multimediálního streamu se dá přidat do příslušné sekce hudebního prohlížeče a následně ho můžete používat jako plnohodnotnou skladbu.

QUICKTIME 6.3

Přehrávač společnosti Apple je nejznámější mezi uživateli Mac OS. Ve verzi, která je šířena zdarma, existuje mnoho omezení. Napří-

klad menu neobsahuje položku umožňující ukládat streamline klipy, které se stahují z internetu, také se nedá cokoli prohlédnout v celoobrazovkovém režimu. Ovšem dokonce i plná verze QuickTime nevypadá ve srovnání s Windows Media 9 příliš dobře. Přehrávač podporuje protokol RTSP pro práci se

přehrávač. Uživatele velmi příjemně překvapí i to, že když se v CD mechanice objeví originální hudební CD (nebo jeho přesná kopie), z internetu se stáhnou nejen názvy skladeb, ale i obrázky z obalu alba. CD disk se dá grabovat do formátu RealAudio 8, MP3 nebo Wave. Mezi dalšími funkcemi můžeme uvést i možnost nahrávání multimediálních CD.

Pro koncového uživatele spočívá základní rozdíl mezi RealOne a Windows Media Playerem v tom, že dítko RealNetworks postrádá vícepásmový ekvalizér a rozšířená nastavení přehrávání videa.

PROČ STAHOVAT?

Zachytávání multimediálního proudu umožňuje získat maximální kvalitu ukládaného materiálu, protože mezi výsledným multimediálním souborem a proudem dat získaných z internetu nejsou žádná zařízení vašeho počítače, jako například zvuková karta nebo grafická karta, zvláštnosti použitého kodeku pro dekompresi atd. Kromě toho, jestliže se proud dat na čas přeruší a další dávka dat se poněkud opozdí, zachytávač proudu si na ni počká – na rozdíl od systémových zachytávačů audio- a videodat, kdy se ve výsledném záznamu objeví díra (chybějící data). Prav-

ASFRecorder
umožňuje sta-
hovat soubory
protokolem
MMS.

soubory používaných formátů (formáty RealNetworks nejsou podporovány), ale v praxi se příliš často neuplatní, ve většině případů se soubory publikují na HTTP serverech.

REALONE 2.0

Mimořádně kvalitní a mnohofunkční přehrávač – dokonce ve volně šířené verzi prakticky neexistují žádné datové formáty, které by neznal (a to včetně proudových datových formátů). RealOne se dá používat i jako DVD

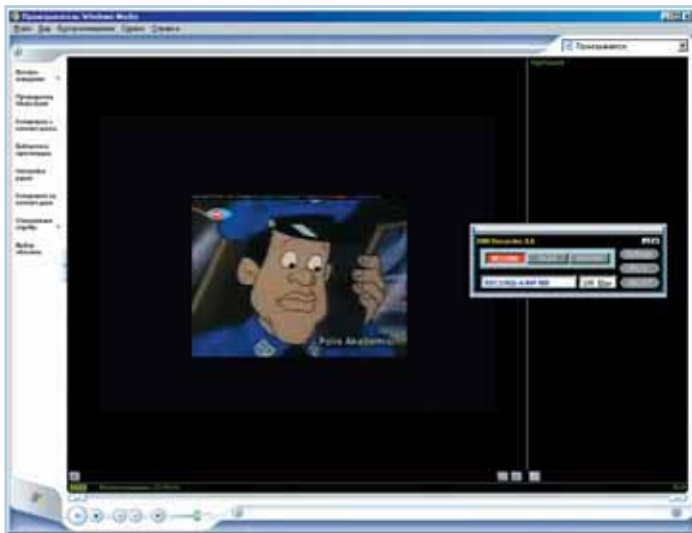
da, to platí pouze pro proudové (streamline) datové soubory. Internetové vysílání v reálném čase bude pokračovat nezávisle na tom, jestli uživatel stačil zachytit další porci dat.

METASOUBORY

První, ale ne jedinou překážkou při stahování multimediálních proudových dat mohou být metasoubory (ASX, RAM nebo MOV), které obsahují přímý odkaz na soubor klipu a také →

→ doplňující informace, jako je například jméno vlastníka práv a autora. Obvykle jsou odkazy z WWW stránek na tyto soubory zamaskovány pomocí skriptů. Přehrávač, ať už RealOne, WMP nebo QuickTime, získá z metasouborů informace o místě, kde se nachází soubor s klipem, a spustí jeho přehrávání.

První, co je dobré udělat, abyste zjistili adresu klipu, je spustit jeho přehrávání z WWW stránky. Zde existuje několik variant. Jestliže přehrávání klipu začne pomocí jednoho z plug-inů RealOne nebo WMP, můžete pomocí kontextového menu donutit klipy, aby se otevřely přímo v přehrávačích, a dále z menu přehrávače zjistit adresu přehrávaného souboru nebo metasouboru. V případě přehrávače QuickTime můžete najít adresu metasouboru v popisu objektu v HTML kódu a samotný soubor MOV v adresáři „WINDOWS\Temporary Internet Files“ po skončení přehrávání. Volba, která ho tam umožňuje zanechat, je v nastaveních plug-inu QuickTime pro Internet Explorer.

WM Recorder zachytává data při přijetí do počítače.

ZDROJE VYSÍLÁNÍ

CO JE K VIDĚNÍ

Jestliže jste se pracovně nebo z jiného důvodu ocitli za hranicemi daleko od doma a stýská se vám po naší televizi, moc na výběr nemáte. Televize Nova (www.nova.cz) své on-line vysílání nedávno stopla, můžete si ale přehrát některé pořady z archivu (včetně Televizních novin nebo třeba Peřička). Jedinou naší televizí, která vysílá skutečně on-line, je ČT (www.czech-tv.cz). V nabídce jsou ale pouze zpravodajské pořady, takže třeba nový díl seriálu Nemocnice na kraji města na internetu neuvídníte. Důvodem jsou právě vysílací práva. Bez ohledu na obecně velký počet programů, které jsou vysílány přes internet, je poměrně složité najít je pomocí jakéhokoli

vyhledávacího nástroje. Proto je místo prohledávání stránek jednotlivých televizních stanic mnohem efektivnější navštívit nějakou tematickou databázi. Jedna z neúplnějších se nachází na adrese www.guzei.com/live/tv. Je sice původně ruská, ale obsahuje poměrně obsáhlý seznam televizních programů vysílaných přes internet. Můžete zde najít nejen adresy serverů televizních kanálů, ale i další videoprodukci, například záběry pořízené soukromými webovými kamerami atd. V databázi je také možné vyhledávat. Většinu nalezených adres (ty, které vysílají ve Windows Media) je možné zanést do databáze programu World TV.

Jakmile stáhnete metasoubor, otevřete si ho v Poznámkovém bloku. Ve většině případech bude potřebná adresa okamžitě vidět,

ovšem může se stát, že nebude absolutní.

V jednodušším případě budou všechny soubory, které chcete stáhnout, publikovány na HTTP serverech. To znamená, že je možné je stáhnout kterýmkoli download manažerem.

NOVÉ PŘEKÁŽKY

Zdá se, že jsou všechny problémy vyřešeny, že máme v rukou hledanou URL adresu a že nedá příliš práce získat data. Ovšem v praxi můžete narazit na to, že multimediální soubor bude přístupný pouze přes protokoly MMS (Microsoft Media Server protocol) nebo RTSP (Real Time Streaming Protocol), které nepodporují ani download manažery, ani prohlížeče. Navíc soubor ani nemusí ve skutečnosti existovat – například při prohlížení v reálném čase váš prohlížeč získá adresu vysílacího serveru. V tomto případě existuje pouze jedna varianta – použít speci-

	Windows Media Player	QuickTime	RealOne
STRÁNKY VÝVOJÁŘE	www.microsoft.com	www.apple.com/quicktime	www.real.com
JAZYK ROZHRAŇÍ	čeština	angl.	angl.
PODPOROVANÉ OS	Windows, Mac OS Classic, Mac OS X, PPC	Windows, Mac OS Classic, Mac OS X	Windows, Linux, Mac OS Classic, Mac OS X, PPC, mobilní telefony
PODMÍNKY ŠÍŘENÍ	freeware	existuje verze zdarma a verze PRO	existuje verze zdarma a verze Plus
CENA, \$	-	29,99	19,95
EKVALIZÉR/ POČET PÁSEM	10	2	3
NASTAVENÍ PŘEHRAVÁNÍ VIDEO	jas, kontrast, odstíny, sytost	-	jas, kontrast
PROTOKOLY, KTERÉ POUŽÍVAJÍ	HTTP, MMS	HTTP, RTPS (s formáty QuickTime)	HTTP, RTPS (s formáty RealMedia)
POSKYTOVATELÉ OBSAHU			
PLUSY	dobry ekvalizér a zvukové efekty	možnost prohlížení streamline klipů bez prodlev až po jejich úplném stažení	práce s velkým množstvím formátů, včetně proudových
MINUSY	nenalezeny	málo funkcí	nenalezeny

ální program pro ukládání proudových (streamline) dat.

STREAMBOX VCR

Kdybychom soudili podle některých starých dokumentů z internetu, pak na serveru www.streambox.com kdysi existoval vyhledávací nástroj streamline serverů a souborů. Jedním programem, který byl schopen zachytit proud dat přenášených protokolem RTSP, byl Streambox VCR. „Byl“ proto, že jeho poslední verze byla datována rokem 1999, pak u jeho výrobce vznikly neshody s RealNetworks a nyní je možné najít jeho distribuční soubor pouze na ne právě zcela legálních serverech.

Ale přece jenom jako jakýsi svérázný nekrolog uvedeme popis funkcí tohoto programu: Streambox VCR je v podstatě dobrý program, download manažer s možností obnovení stahování při přerušení spojení, který podporuje protokoly HTTP, FTP, PNM, MMS a RTSP. V nastaveních můžete zadat proxy server, time-outy, naplánovat stahování do budoucna, program má vestavěný prohlížeč, log soubor atd.

ASFRECORDER

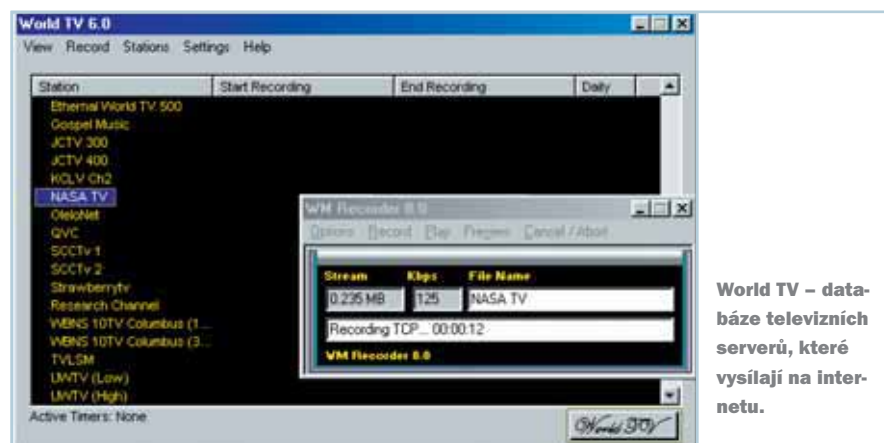
Jedná se o docela pohodlný program pro ukládání souborů ve formátu Windows Media. Má jednoduché ovládání, ale adresu vysílacího serveru si budete muset najít sami. Datum vydání poslední verze ASFRecorderu je březen 2001 (ihned po vydání kodeků WM8), takže pokud je vysílání v jednom z novějších formátů (Windows Media 9), což se stává často, není možné uložit data do souboru.

Podle slov autora programu, který si z pochopitelných důvodů přál zůstat inkognito, byl ASFRecorder vytvořen za účelem demonstrovat poskytovatelům obsahu, že se bez digitálního managementu autorských práv nedají

autorská práva chránit a že program technicky umožňuje jakémukoli uživateli udělat kopie jejich souborů a přenosů. Na první pohled se dá toto prohlášení chápat jako další pokus o vlastní obhajobu, nicméně myšlenka v něm obsažená není až tak zcestná.

WM RECORDER

Velmi dobrý program pro ukládání datových streamů Windows Media. Pro začátek nahrávání multimediálního streamu do souboru je zapotřebí spustit vlastní program a zapnout režim nahrávání přímo před kliknutím na odkaz na webové stránce, po kterém začne reprodukce filmu/hudby. Také je podporován režim práce s URL adresou.

World TV – databáze televizních serverů, které vysílají na internetu.

I když nejsou nastavení programu rozsáhlá, není dobré je zanedbat, protože pokud například nezapnete položku *Seekable*, nebude možné nahrané soubory „převíjet“ pomocí posuvníku.

WORLD TV

Program od stejného výrobce jako WM Recorder je vytvořen na bázi stejného

modulu ukládání proudových datových formátů, je ale orientován na nahrávání televizních stanic, které vysílají přes internet. Základem tohoto balíku je databáze televizních stanic, ve které jsou stovky položek uskupené podle zemí. Záznamy se dají přidávat či odstraňovat, je možné předávat adresy do Windows Media Playeru a je možné zapínat nahrávání proudu dat bez nutnosti jeho otevírání v přehrávači.

LOOK, DON'T TOUCH

Jak vidíte, trh s programy pro přehrávání a ukládání dat získaných z proudových formátů dat je poměrně skoupý. Vývojáři se bojí soudního pronásledování ze stra-

ny vlastníků práv a ze strany autorů proudových datových formátů. Ovšem všechno, co se anonymně dostává na počítače uživatelů, není možné zcela ochránit před kopírováním. Buďme realističtí, vždyť heslo „Look, don't touch“ (Dívej se, ale nedotýkej se) nikdy nenašlo masovou podporu. ■ ■ ■ Dmitrij Asaulenko, Pavel Šošin

	ASFRecorder 1.1	WM Recorder 8.0	World TV 6.0	Streambox VCR
STRÁNKY VÝVOJÁŘŮ	-	www.netfor2.com	www.netfor2.com	www.streambox.com
JAZYK ROZHRANÍ	angl.	angl.	angl.	angl.
PODPOROVANÉ OS	Windows	Windows	Windows	Windows
PODMÍNKY ŠÍŘENÍ	freeware	freeware	freeware	freeware
PODPOROVANÉ FORMÁTY	Windows Media	Windows Media	Windows Media	Windows Media / Real Media
FORMÁT UKLÁDANÉHO SOUBORU	ASF	ASF	ASF	jako na serveru
PLUSY	podpora proxy	automatické zachytávání proudu v podporovaných protokolech	nahrávání dvěma kliknutími, pokud je vysílající server v databázi	podpora formátů RealMedia
MINUSY	je nutné samostatně hledat adresu vysílajícího serveru nebo souboru; nepodporuje formáty Windows Media 9	ukládání souborů se dají často přehrát pouze ve Windows Media Playeru	nenalezeny	projekt byl ukončen a je zakázáno používat program na území USA

Překladače

Sedm tahounů

V tomto článku se podíváme na sedm překladačů jazyka C++, s nimiž se můžeme dnes setkat, a pokusíme se porovnat je z různých hledisek.

PŘEKLADAČE

Porovnávané překladače uvádíme v abecedním pořadí.

Borland C++ Builder 6 (BC6). Byl uveden na trh na počátku roku 2002 jako součást stejnojmenného vývojového nástroje firmy Borland. K porovnání jsme použili provedení Enterprise.

Borland C++BuilderX (BCX). Objevil se ve druhé polovině roku 2003 a je také součástí stejnojmenného vývojového nástroje firmy Borland. I tentokrát jsme k porovnání použili provedení Enterprise.

Borland C++BuilderX – Technology Preview (BCXP). Je součástí nástroje Borland C++BuilderX a lze jej instalovat samostatně. Jde v podstatě o beta verzi překladače, který bude součástí příští verze tohoto nástroje.

GNU mingw32 (GNU). Jde o freewarový překladač g++, verzi 3.2, tj. o překladač GNU

C++ pro dvaatřicetibitová Windows, konfigurovaný jako mingw. Lze jej získat z webových stránek GNU nebo například spolu s nástrojem Borland C++BuilderX.

Intel C++ 7.1 (INT71). Tento překladač je součástí sady vývojových nástrojů firmy Intel z roku 2003. Nelze ho však používat samostatně, vyžaduje instalaci Microsoft Platform SDK. Využívá hlavičkové soubory a linker překladačů firmy Microsoft. Pokud je k dispozici MS Visual C++ .NET 2002 nebo 2003, integruje se do jeho IDE jako implicitní překladač. Překladač INT71 existuje ve dvaatřicetibitovém a čtyřiašedesátibitovém provedení; zde jsme se zabývali pouze verzí dvaatřicetibitovou.

Microsoft Visual C++ .NET v. 2002 (VC02). Tento překladač je součástí Microsoft Visual Studio .NET 2002 a umožňuje překlad pro Win32 a pro platformu .NET. Protože ostatní překladače neumožňují překládat programy pro .NET, budeme se tímto překladačem

zabývat pouze z hlediska překladu programů pro platformu Win32.

Microsoft Visual C++ .NET v. 2003 (VC03). Nová verze Visual C++ byla uvedena na trh v polovině roku 2003. I o ní budeme hovořit pouze z hlediska překladu programů pro platformu Win32.

O CO NÁM JDE

Překladače jazyka C++ lze srovnávat z řady různých hledisek. V tomto článku se zaměříme na následující kritéria:

- shoda implementovaného jazyka C se standardem ISO/IEC 9899:1999,
- shoda implementovaného jazyka C++ se standardem ISO/IEC 14882:1998,
- rychlost přeložených programů (tedy kvalita optimalizace).

I když na první pohled nejzajímavější je asi porovnání překladačů z hlediska efektivity přeloženého kódu, začneme od shody překladačů se standardy, neboť ta ovlivňuje přenositelnost programů mezi překladači a platformami, a to také není zanedbatelné. →

JAZYK C

Nedílnou součástí všech porovnávaných překladačů jazyka C++ je i překladač jazyka C. Pro všechny porovnávané produkty platí, že jako program v jazyce C se implicitně překládá zdrojový soubor, který má příponu .c.

První mezinárodní standard jazyka C, tedy ISO/IEC 9899:1990, byl přijat v r. 1990, takže na konci devadesátých let jej implementovaly již všechny běžně dostupné překladače. Všechny porovnávané překladače kromě GNU také implementují tzv. strukturované výjimky (structured exception handling) a některá další micro-softská rozšíření jazyka C pro Win32.

V roce 1999 však byla přijata nová verze standardu, která přinesla řadu úprav a rozšíření. Ze změn, které nová verze normy jazyka C přinesla, jsme pro účely našeho porovnání vybrali tyto rysy jazyka C:

- restringované ukazatele (modifikátor restrict),
- inicializaci jen vybraných složek polí a struktur,
- vestavěná komplexní čísla,
- podporu typů long long a unsigned long long,
- nekonstantní horní mez v deklaraci lokálního pole,
- deklaraci zapisovanou mezi příkazy,
- literály typu pole a struktura,
- funkci s modifikátorem inline,
- hlavičkový soubor <stdint.h>, přinášející alternativní přístup k implementovaným celočíselným typům.

Podrobnější porovnání, jež zahrnuje větší počet nově požadovaných rysů, najdete

spolu se stručnými poznámkami o významu uvedených konstrukcí v rozšířené verzi tohoto článku na Chip CD, který je přílohou tohoto čísla.

VÝSLEDKY

Podívejme se nyní, jak jednotlivé překladače z tohoto hlediska dopadly. Začneme od věcí, které většina překladačů pomijí:

- Modifikátor restrict v deklaraci ukazatele a inicializaci pouze vybraných složek polí nebo struktur podporuje pouze překladač BCXP a INT71.
- Komplexní čísla podle nového standardu (datové typy float _Complex atd.) implementuje pouze překladač BCXP. V omezeném rozsahu ho implementují také GNU a INT71. Ty sice dovolují datové typy pro komplexní čísla použít a provádět s nimi běžné aritmetické operace, neobsahují však hlavičkový soubor <complex.h> s deklaracemi pomocných maker, jako je I, představující imaginární jednotku, a další.
- Pokud jde o celočíselné typy long long a unsigned long long, je situace poněkud zmatená. Všechny překladače dovolují deklarovat proměnné těchto typů a zapisovat v programu literály těchto typů. Ve všech případech jde o ekvivalent typů __int64 a unsigned __int64 z prostředí Win32. Žádný z překladačů však nepodporuje standardem požadovanou specifikaci „%lld“ (resp. „%llu“) pro výstup těchto čísel realizovaný pomocí funkcí z rodiny printf(). Ve všech překladačích je třeba použít specifikaci „%I64d“, resp. „%I64u“.

- Možnost specifikovat horní mez pole pomocí nekonstantního výrazu, možnost zapisovat deklarace kdekoli mezi výrazy a možnost používat literály, jež představují pole nebo struktury, poskytují pouze překladače BCXP, GNU a INT71.
- Již po několik let se v překladačích jazyka C objevuje jako rozšíření možnost v deklaraci funkce použít modifikátor __inline, který může vést k rychleji běžícímu přeloženému programu. Současný standard ovšem požaduje klíčové slovo inline (bez úvodních podtržitek). Tomuto požadavku vyhovují pouze překladače BCXP, GNU a INT71, v ostatních musíme použít __inline.
- Hlavičkový soubor <stdint.h> můžeme používat v překladačích BC6, BCX, BCXP a GNU; překladače MSVC02, MSVC03 a INT71 ho neposkytují. (Připomeňme si však, že překladač Intel využívá hlavičkové soubory z MS Visual C++.)

Přehledně tyto výsledky shrnuje tabulka 1.

V překladačích BCXP a INT71 je třeba povolit podporu nového standardu jazyka C zvláštním přepínačem.

Shrnuto jazykem politiků, je zřejmé, že implementace nových rysů jazyka C nepředstavuje pro tvůrce překladačů C++ prioritu.

JAZYK C++

Zde je situace přece jen veselejší. Nástroje, které využívají běžní programátoři, jsou v převážné většině již stabilní součástí dodávaných překladačů a odchylky od standardu se týkají hlavně rysů tohoto jazyka, které ocení především autoři knihoven. (Existují →

TAB. 1: SHODA IMPLEMENTOVANÉHO JAZYKA C SE STANDARDEM ISO/IEC 9899:1999

	BC6	BCX	BCXP	GNU	INT71	VC02	VC03
NEKONSTANTNÍ MEZE POLÍ	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ne
MODIFIKÁTOR RESTRICT	ne	ne	ano	ne	ano	ne	ne
DEKLARACE MEZI PŘÍKAZY	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ne
POJMENOVANÉ INICIALIZÁTORY	ne	ne	ano	ne	ano	ne	ne
STRUKTUROVÉ LITERÁLY	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ne
_COMPLEX	ne	ne	ano	ano (?)	ano (?)	ne	ne
LONG LONG	ano (?)	ano (?)	ano (?)	ano (?)	ano (?)	ano (?)	ano (?)
STDINT	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
FUNKCE IN-LINE	__inline	__inline	ano	ano	ano	__inline	__inline

TAB. 2: SHODA IMPLEMENTOVANÉHO JAZYKA C++ SE STANDARDEM ISO/IEC 14882:1998

	BC6	BCX	BCXP	GNU	Intel	VC02	VC03
KOENIGOVO VYHLEDÁVÁNÍ	ano	ano	jen op.	ano	ano	jen oper.	ano
EXPORTNÍ ŠABLONY	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne
VNOŘENÉ ŠABLONY	ano	ano	ano	ano	ano	jen in-line	ano
PARCIÁLNÍ SPECIALIZACE	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano
PARCIÁLNÍ ŘAZENÍ	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano
SPECIFIKACE THROW	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne

→ však i výjimky z tohoto pravidla.) To se týká především šablon: Jejich základní vlastnosti jsou implementovány všemi porovnávanými překladači. Na odchylky od standardu lze však narazit v některých pro běžného programátora spíše okrajových oblastech, jako je např. parciální specializace šablon.

Pro porovnání uvedených překladačů jsme vybrali následující rysy jazyka C++:

- Koenigovo vyhledávání (vyhledávání přetížených funkcí v prostorech jmen parametrů),
- specifikace typů výjimek, které se mohou z funkce rozšířit,
- exportní šablony,
- vnořené šablony,
- parciální specializace šablon objektových typů,
- parciální řazení šablon obyčejných funkcí.

VÝSLEDKY

Začneme opět od vlastností, které překladače nejvíce opomíjejí:

- O implementaci klíčového slova `export`, tedy tzv. exportních šablon, se pokusil pouze jediný z uvedených překladačů, a to BCXP. K tomu je však třeba poznamenat, že řada členů standardizační komise se netají názorem, že tento rys by měl být z jazyka odstraněn.
- Možnost specifikovat typy výjimek, které se mohou z dané funkce nebo metody rozšířit, pomocí klíčového slova `throw` za hlavičkou funkce byla součástí jazyka C++ už v dobách dávno před přijetím standardu. Přesto se kupodivu najdou překladače, které tuto možnost dodnes neimplementují, nebo ji implementují jen omezeně. Překladače INT71, MSVC02 a MSVC03 sice dovolují tuto specifikaci k funkci připojit, ale ignorují ji. Ostatní porovnávané překladače ji implementují v plném rozsahu.
- I když vyhledávání jmen přetížených funkcí v prostorech jmen určených operandy (Koenigovo vyhledávání) usnadňuje především používání přetížených operátorů, platí toto pravidlo i pro „obyčejné“ funkce. Ač jde na první pohled o neproblematickou záležitost, překladače BCXP a MSVC02 provádějí implementaci pouze pro přetížené operátory.

■ Překladač MSVC02 sice dovoluje definovat vnořenou šablonu, požaduje však, abychom do těla obklopující třídy zapsali celou její definici, nikoli pouze deklaraci. (Jinými slovy, vnořená šablona musí být v MSVC02 deklarována in-line.) Ostatní porovnávané překladače dovolují deklarovat vnořené šablony uvnitř i vně obklopující funkce.

■ Překladač MSVC02 nepodporuje parciální specializaci šablon objektových typů ani parciální řazení šablon obyčejných funkcí. Ostatní porovnávané překladače tyto možnosti implementují.

Přehled výsledků porovnávání překladačů z hlediska implementace jazyka C++ najdete v tabulce 2.

EFEKTIVITA PŘELOŽENÉHO KÓDU

Z tohoto porovnávání jsme vypustili překladač BCXP, neboť jde v podstatě o beta verzi – Technology Preview sice zní vznešeněji, ale neznamená nic jiného – a nenabízí možnost optimalizace přeloženého kódu.

Pro porovnání jsme zvolili několik testovacích programů, které ukazují různé stránky optimalizace – práci s reálnými čísly, práci s pamětí, efektivitu vstupních a výstupních operací apod. Použili jsme následující programy:

- Řešení problému 13 dam. V této úloze jde o to, rozmístit 13 dam na šachovnici o rozměru 13 × 13 polí tak, aby se žádné dvě navzájem neohrožovaly. Program má určit celkový počet možných řešení, nevypisuje je. (Poznamenejme, že tato úloha má přes 70 000 řešení.)
- Přechtení 30 000 reálných čísel ze souboru a jejich výpis na konzolu. Ač by se mohlo zdát, že vstupní a výstupní operace, prováděné ve všech případech stejným operačním systémem, zaberou převážnou většinu času, není tomu tak a výsledky se pro jednotlivé překladače liší. Liší se pochopitelně i výsledky pro týž překladač, a to podle toho, zda použijeme vstupní a výstupní funkce z jazyka C (z hlavičkového souboru `<stdio.h>`), nebo objektové datové proudy z jazyka C++ (z hlavičkového souboru `<iostream>`).

■ Zaplňování a vyprazdňování spojového seznamu. Tento program testuje rychlost práce s pamětí tak, že opakovaně (10 000krát) uloží do spojového seznamu 1000 celých čísel a pak tento seznam vyprázdni.

■ Pro test výpočtů s reálnými čísly jsem použil program, který řeší jistou zvláštní soustavu 40 lineárních algebraických rovnic o 40 neznámých.

■ Efektivitu implementace ošetřování výjimek jsem testoval na opakovaném volání funkce, která vždy vyvolá výjimku. Testovací program ji volá 100 000krát. (Tomuto kritériu však není třeba přikládat příliš velkou váhu – koneckonců, výjimky by měly být v programech výjimečné. Na druhé straně ho však nelze zcela pominout.)

Dobu potřebnou pro jednotlivé testovací programy jsem měřil pomocí knihovny funkce `ftime()`, jež sice není součástí standardu, je však natolik běžným rozšířením, že ji implementují všechny testované překladače. Testovací programy jsem spouštěl na PC vybaveném 1GHz procesorem Athlon a 512 MB RAM pod operačním systémem Windows 2000. Každý program jsem spustil desetkrát jako jedinou aplikaci v dosovém okně a tabulka 3 ukazuje průměry dosažených časů.

I když jsou dosažené časy poměrně vyrovnané, lze z nich získat představu o kvalitě porovnávaných překladačů.

CO JE Tedy NEJLEPŠÍ?

Je asi jasné, že na tuto otázku neexistuje jednoduchá odpověď. Přesto z tohoto porovnání můžeme udělat následující závěry:

- Z hlediska implementace nových rysů jazyka C je standardu nejbližší BCXP a INT71, ovšem překladač BCXP zatím není prakticky použitelný. Na druhém místě je GNU. Ostatní porovnávané překladače jsou z tohoto hlediska v podstatě nevyhovující.
- Z hlediska kvality implementace jazyka C++ jsou nejlepší překladače BC6, BCX a GNU.
- Z hlediska efektivitu přeloženého programu vítězí možná trochu překvapivě MSVC02, tedy starší verze microsoftského překladače. (Možná jde o důsledek skutečnosti, že nová verze překladače implementuje mnohé z rysů C++, které předchozí verze opomíjela, a proto se mohla více soustředit na optimalizaci.) Na opačném konci spektra najdeme překladač GNU. Podrobnější článek, zahrnující nejen větší počet kritérií, ale i ukázky zdrojového kódu, stručný výklad o použitých testech apod., najdete na Chip CD v rubrice Chip Plus. ■ ■ ■ Miroslav Virius

TAB. 3: RYCHLOST PŘELOŽENÝCH PROGRAMŮ (KVALITA OPTIMALIZACE)

	CB6	CBX	GNU	INT71	VC02	VC03
13 DAM	7,5	7,5	13,8	5,5	6,1	6,0
STDIO	6,6	3,4	3,2	3,0	2,6	3,0
IOSTREAM	7,2	8,2	11,2	8,5	2,6	8,5
PAMĚŤ	3,0	2,9	7,2	5,3	5,3	5,0
SOUSTAVA	2,4	1,6	2,8	1,6	1,3	1,9
VÝJIMKY	0,8	7,4	1,7	0,6	0,5	0,6

inzerce

BUSINESS XP 2.10

Ekonomický systém

VÝROBCE Allcomp, s. r. o.

INFO www.allcomp.cz

VELIKOST SOUBORU cca 3 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 1990 Kč

Business XP je jednoduchá a uživatelsky příjemná aplikace určená pro malé podniky, které si nákladný software nemohou dovolit. Systém se skládá z modulů Sklad, Fakturace, Kalkulace, Kalendář, Objednávky, Zakázky a Opravy. Uživatelé si mohou vybrat a zaplatit jen ty moduly, které při svém podnikání opravdu potřebují. Instalace a ovládání programu jsou snadné, připravena je dostatečná nápověda a klávesové zkratky. Nejvíce času vám asi zabere naplnění databáze kontaktů, ve které se evidují nejen příslušná jména, telefony či adresy, ale také případná sleva nebo doba splatnosti pohledávek. Databáze kontaktů je samozřejmě propojená s ostatními moduly, uložené kontakty tak už nikdy nebudete muset vypisovat.

Business XP umožňuje firmám vést až 99 různých skladů, včetně přehledu příjmků a výdejků. Sklady jsou dále propojeny s evidencí objednávek a zakázek. Pomocí aplikace mohou dále firmy vytvářet různé kalkulace a nabídky, tisknout a archivovat paragony a faktury nebo vystavovat doklady o opravách výrobků. Položky Skladu a Adresáře je možné exportovat do Excelu. V programu najdete i nabídku archivace a obnovení dat po nekorektním ukončení aplikace, nechybí ani možnost spolupráce více uživatelů v síti.

Možnosti dalších uživatelských nastavení jsou velmi široké, zahrnují například uživatelské texty, měrné jednotky, kurzy měn nebo kategorie výrobků.

Demoverze je omezena pouze na několik spuštění, obsahuje pouze moduly Sklad a Adresář. ■ ■ ■ Radek Kubeš

DOWNLOAD ACCELERATOR PLUS 7

Stahujte rychleji

VÝROBCE Speedbit Ltd.

INFO www.speedbit.com

VELIKOST SOUBORU cca 2,3 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 29,95 USD

Stahování objemnějších souborů z internetových serverů může být skutečným utrpením. Existuje řada více či méně funkčních urychlovačů, mezi skutečně spolehlivě aplikace tohoto typu rozhodně patří Download Accelerator Plus (DAP). Nová verze DAP, poněkud překvapivě označená číslovkou sedm (zatím poslední verze nesla označení 5.3), spolehlivě překvapí i uživatele dřívějších verzí. Uživatelské prostředí aplikace bylo zcela přepracováno, ikony jsou barevnější, ovládacích prvků přibýlo, což ovšem neubírá na přehlednosti a jednoduchosti ovládání. Nově jsou podporovány skiny, které můžete zdarma stahovat z webu výrobce. Další významnou novinkou je například i možnost předběžného zobrazení (Preview) stahovaných hudebních nebo video souborů. Způsob, který DAP používá pro urychlení downloadů, spočívá zejména v nalezení nejlepšího zdroje požadovaného souboru a v následném několikanásobném připojení k vybranému serveru. Zkušený uživatelé ocení možnost velmi podrobného nastavení, jako například typů souborů stahovaných pomocí DAP, použitého připojení, načasování downloadů, maximálního počtu současných downloadů a připojení. DAP výborně poslouží i méně zkušeným uživatelům, jelikož DAP se automaticky integruje do internetového prohlížeče a aktivuje se vždy, když klikneme na soubor ke stažení.

Sharewarovou verzi DAP můžete bez zaplacení používat libovolně dlouho, některé funkce jsou však omezeny, a navíc vás bude obtěžovat reklamní banner. ■ ■ ■ Radek Kubeš

KDO JE KDO

Příruční encyklopedie

VÝROBCE USSOFT

INFO ussoft.hyperlink.cz

VELIKOST SOUBORU cca 10,4 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 149 Kč

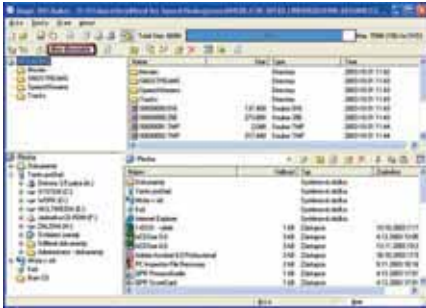
Encyklopedie jsme zvyklí zpravidla vidat v podobě mohutných knižních svazků nebo přinejmenším jako zcela zaplněný CD-ROM. O to více překvapí encyklopedie Kdo je kdo v Česku, na Slovensku a ve světě, která si nárokuje pouze 14 MB. U každé z 6049 domácích i světových osobností najdete nejdůležitější údaje o jejím životě a oboru, ve kterém působila. U bezmála tisíce osobností nechybí ani fotografie. Orientace v encyklopedii je velmi snadná, záznamy je možné vyhledávat a třídit podle řady kritérií (jméno, obor, datum narození či úmrtí atd.). Výtečným doplňkem encyklopedie jsou přehledy českých panovníků, prezidentů a předsedů vlád a kompletní seznamy nositelů Nobelovy ceny a generálních tajemníků OSN a NATO. Při každém spuštění vás aplikace upozorní na aktuální výročí narození či úmrtí významných osobností. Naprosto jedinečná je možnost editace stávajících záznamů, stejně tak funkce pro vytváření záznamů nových. Jedinou nevýhodou je omezení maximálního počtu znaků v jednotlivých kolonkách záznamu, velikost vkládaných fotografií však omezena není.

V Encyklopedii sice nenajdete naprosto vyčerpávající informace, ovšem obsažená data mohou posloužit jako odrazový můstek pro hledání v dalších zdrojích.

Encyklopedii si můžete stáhnout ve dvou verzích, obě obsahují zmíněných 6049 hesel, v menší verzi je ovšem pouze 30 fotografií namísto 977 ve verzi plné. Daty můžete bez zaplacení listovat 21 dní.

■ ■ ■ Radek Kubeš

MAGIC ISO MAKER 4.1

NORTON INTERNET SECURITY 2004 PROFESSIONAL

Kouzla s image soubory

VÝROBCE MagicISO Inc.

INFO www.magiciso.com

VELIKOST SOUBORU cca 1,3 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 29,95 USD

Je tomu už asi více než rok, co jsme v této rubrice psali o aplikaci WinISO, určené pro práci s image soubory. Tentokrát vám představujeme podobný (snad i o trochu lepší) program Magic ISO Maker.

Magic ISO Maker pracuje se všemi běžnými typy image souborů, ať už se jedná o image vytvořené v programu Nero (NRG), CDRWIN (BIN, CUE), CloneCD (CCD, IMG), nebo o standardní formát ISO. Není třeba se nijak hluboce zabírat konverzí mezi jednotlivými formáty, jelikož Magic ISO Maker umí vypalovat ze všech podporovaných typů image souborů přímo na CD nebo DVD. Konverze mezi jednotlivými formáty je samozřejmě možná.

Kromě vypalování můžete s Magic ISO Makerem image soubory vytvářet, editovat nebo rozbalovat zpět na jednotlivé adresáře a soubory. Šikovným doplňkem je možnost vyhledávat soubory či adresáře v image. Nové image soubory můžete vytvářet buďto ze souborů uložených na harddisku, nebo ze souborů na CD a DVD. Ovládání aplikace je snadné, vrchní dvě okna zobrazují adresářovou strukturu a obsah image souboru, spodní část obrazovky slouží k vyhledávání souborů, které chceme do image přidat. Přidávání souborů a adresářů probíhá jednoduchým přetahováním pomocí myši. Je pouze třeba sledovat indikátor zaplnění, který má různou velikost pro CD a DVD. Magic ISO Maker umí vytvořit i bootovací CD, například pomocí systémové diskety.

Demoverzi aplikace můžete používat libovolně dlouho, image soubory, které přesáhnou velikost 300 MB, však není možné ukládat. ■ ■ ■ Radek Kubeš

Chraňte svůj počítač

VÝROBCE Symantec Corporation

INFO www.symantec.cz

POŽADOVANÉ MÍSTO NA DISKU 200 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98, Me, 2000, XP

CENA cca 95 EUR

Norton Internet Security 2004 (NIS) chrání počítač před virem, spamem a dalšími nebezpečnostmi, které můžete očekávat v případě připojení počítače k síti. Je určen pro všechny operační systémy Windows 98 a vyšší s instalovaným browserem MSIE od verze 5.01 (s aktualizací SP2). Na úvod se ale sluší říci, že tenhle produkt bohužel nemůžete instalovat na serverové verze Windows.

Po vložení instalačního disku je obsah počítače zkontrolován na přítomnost virů aplikací Norton Antivirus 2004. Samozřejmě že akce je účinná jen zčásti, protože na instalačním CD jsou k dispozici vzorky virů, které „pocházejí“ z dob jeho vytváření v „pekárně cédéček“. Po instalaci tedy počítejte s tím, že tuto akci budete muset provést ještě jednou s aktuálními vzorky virů, které vám společnost Symantec dovolí pomocí funkce *Live Update* (on-line aktualizace) nasunout do vašeho přítele, který myslí procesorem, vědomosti si zásadně ukládá do paměti a přesunuje je na pevný disk. Norton Antivirus 2004 pak účinně chrání počítač před virem, trojskými koni, applety Java a nebezpečnými prvky ActiveX. Instaluje se i firewall, zabráňující neoprávněnému přístupu k vašim datům. Aplikace chrání Outlook znemožní odeslání citlivých dat (jak citlivá jsou, poznáte většinou až tehdy, když se dostanou do nepovolených rukou). Jakmile je takový pokus rozpoznán, ihned jste varováni a sami můžete rozhodnout, jestli danou akci povolíte, nebo zda je to součást nějakého hackerského útoku. Před dokončením instalace obdržíte rozsáhlou uživatelskou informaci,

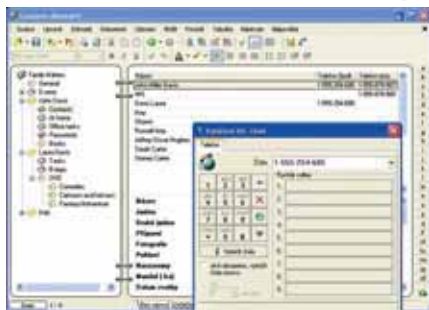
co je instalováno, co (a jak) máte odinstalovat a jak jednotlivé prvky komplety fungují. Tuto informaci čtete velmi pozorně! Po její akceptaci je nutné počítač restartovat. Poté funkce *Instruction Detection* zabrání vniknutí do vašeho počítače zvenčí a *Privacy Control* chrání důvěrné informace. Součástí instalace je i registrace. Nechcete-li ji provést hned, máte na to 366 dní, i přesto ale v této době můžete pomocí *Live Update* odebírat aktuální vzorky virů do databáze a nechat si zasílat informace o inovacích produktu – a ty pak po stažení instalovat. Nastavit si můžete ochranu adres v Outlooku a dalších údajů, o které má NIS dbát. Vytvoříte si také účty pro jednotlivé uživatele a tzv. dětské účty, které blokují webové stránky, diskusní skupiny a internetové programy s nevhodným obsahem. Pro každý účet se instaluje aplikace AntiSpam.

Naše výhrada míří jen k možnosti vytváření opravných 1,44MB disket, které v případě nouze spustí počítač v režimu MS-DOS; v době, kdy především notebooky už nejsou sériově vybavovány disketovou mechanikou 3,5“, je to trochu podivné – a vypálit bootovatelný CD-ROM přímo z NIS nemůžete. Musíte to udělat trochu jinak (připojením do sítě, vytvořením bootovatelného CD vlastnoručně atd.). Zaráží nás, že Symantec v tomto případě nebral příliš v úvahu současný vývoj a trochu pozapomněl na pohodlí uživatelů.

I přesto však Norton Internet Security 2004 patří mezi velmi povedená dílka! Do počítače hned tak někoho nepustí, rozeznává různé uživatele, chrání data před transportem na nevhodné místo, díky jednoduché on-line aktualizaci může ihned zasáhnout proti nejnovějším virům, nabízí možnost záchrany počítače, pokud jeho operační systém Windows zhavaruje, a nelze ho spustit z pevného disku. Prostě pokud rádi řadíte na internetu, zvažte možnost nasazení NIS.

■ ■ ■ Milan Loucký

WinORGANIZER 2.6

Zorganizujte si život

VÝROBCE TGS Labs

INFO www.tgslabs.com

VELIKOST SOUBORU cca 4,1 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 39,95 USD

WinOrganizer je aplikace, díky které už nebudete zapomínat na výročí svatby či narozeniny partnerky nebo ztrácet důležitá telefonní čísla a poznámky. Naopak budete vždy ve správný čas upozorněni na sjednanou schůzku, termín odevzdání práce a čas k vyvenčení psa. Ovládání programu je možná na první pohled poněkud překombinované, nicméně zdaleka ne všechny funkce budete používat denně, navíc s vámi aplikace bude komunikovat česky. První položkou základního menu v levém panelu jsou *Poznámky*. Jedná se v podstatě o textový editor, do kterého můžete kromě libovolně formátovaného textu vkládat i tabulky či obrázky. V nabídce nazvané *Úkol* si můžete nadefinovat své povinnosti, jejich popis, termíny a podmínky pro splnění a samozřejmě i patřičná upozornění na blížící se deadline. Velmi podobnou funkci jako *Úkol* má i nástroj *Událost*. Funkce *Heslo* vám umožní uchovat v diáři uživatelská jména a hesla používaná pro přístup k dalším aplikacím či internetovým službám; v této souvislosti je namístě zmínit možnost zaheslovat přístup k obsahu diáře. Poslední položka menu – *Kontakt* – nabízí možnost přesné evidence údajů o přátelích a spolupracovnících. Při odesílání e-mailů na zadané adresy spolupracuje WinOrganizer s nainstalovaným klientem, telefonovat můžete přímo pomocí modemu a integrovaného nástroje *Telefon*. Nabídka nastavení a individuálního přizpůsobení aplikace je velmi široká, uživatel si může vlastnosti svého diáře vypilovat do nejmenších detailů. Bez zaplacení můžete WinOrganizer s drobnými omezeními užívat 30 dní. ■ ■ ■ Radek Kubeš

RADIATOR 1.8.0.7

Rozhlas z PC

VÝROBCE Miroslav Fleško

INFO <http://flesko.cz>

VELIKOST SOUBORU 2,3 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

Radiator je freewareový program s podporou plug-inů, určený na počívání a nahrávání rádia na radiokartách aj adaptérech na sériový port. K jeho vlastnostem patří intuitivní ovládání, podpora klávesových skratiek, možnosti plánovania a programovania akcií, možnosť nahrávať v rôznych nastaveniach kvality zvuku vrátane použitia kodekov nainštalovaných vo Windows, využitie myši vrátane podpory kolečka, ľahká úprava a usporiadanie staníc, priame ladenie z klávesnice, využitie parametrov príkazového riadku, podpora jazykových modulov a integrácia do ATI Multimedia Centra. Program je k dispozícii vo viac ako 30 jazykových modulov. Ak sa vám nepodarí naladiť stanicu, príčina môže byť v tom, že program vašu kartu nepodporuje (zoznam nájdete na uvedenej webovej stránke alebo v článku na Chip CD), resp. ste použili iný plug-in, alebo ste niečo chybné nastavili. V každom prípade si na webu prečítajte FAQ – často kladené otázky. Tiež je možnosť pripojiť sa k diskusnej skupine. Na <http://flesko.cz/download/stations/> nájdete popisy staníc vo formáte Radiator. Príslušný súbor .RSD stačí nahráť do sekcie *Configuration | Station List*. Nájdete tu stanice rôznych štátov – program Radiator je aj vo svete používaný a uznávaný. Radiator je zdarma, ale ak chcete autora podporiť v ďalšom vývoji, môžete mu poslať mail na adresu miroslav@flesko.cz. Okrem toho možno autora podporiť aj finančnou čiastkou 19 USD na stránke <https://secure.element5.com/shareit/checkout.html?productid=151253&language=English>. ■ ■ ■ Peter Gašparovič

SLOVNÍK PCD

Česky nebo slovensky

VÝROBCE LangSoft

INFO www.langsoft.cz, www.pctranslator.cz

VELIKOST POTŘEBNÉHO MÍSTA min. 20 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA 950 Kč

Potřebujete rozumět slovenštině? Zkuste česko-slovenský slovník PCD od LangSoftu. Program se dodává bez vytištěného návodu, integrovaná elektronická nápověda má jen čtyři stránky, ale pro práci s programem stačí. Ovládání je standardní, využívající všech možností Windows, program rovněž umožňuje editaci slovní zásoby. Za zbytečnou považuji možnost přebarvení některých prvků programu a příliš šťastné není ani označení slovní zásoby písmenem podle toho, do kterého oboru (elektrotechnika, lékařství) slovíčko patří. Vhodnější by asi bylo označení ikonou nebo celým názvem oboru. Součástí dodávky je WebTranslator pro překlad webových stránek a PC Translator pro překlad celých vět. Tyto programy jsou zařazeny spíše z reklamních důvodů jako propagace pro hlavní jazyky, kde jsou dokonale propracované. Slovník zahrnuje 190 064 významových dvojic, což je proti jiným jazykovým mutacím počítačových slovníků od LangSoftu méně. Podle informace výrobce byla zdrojem slovní zásoby programu vlastní slovníková databáze firmy. Srovnával jsem slovní zásobu elektronického slovníku s jediným v současné době prodávaným tištěným slovníkem (Feifičová, Němec: Slovensko-český a česko-slovenský slovník na cestu, Kava-Pech, 2003) a dalšími dvěma slovníky (Gašparíková, Kamiš: Slovensko-český slovník, SPN Praha 1986; Buzassyová a kol.: Česko-slovenský slovník, Veda Bratislava, 1981). Shoda se pohybovala kolem 80 % při náhodném výběru u všech písmen abecedy a odpovídá tak slušnému rozsahu slovníku LangSoftu. ■ ■ ■ Karel Vašíček

TAX 2002

Daně? Hrrr na ně!

VÝROBCE Stormware

INFO www.stormware.cz

VELIKOST SOUBORU cca 8,4 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/NT a vyšší

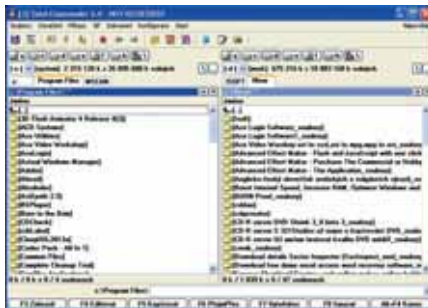
CENA shareware, 980 Kč (TAX Mini), 1980 Kč (TAX Standard)

Období podávání daňových příznání se kvapem blíží, a tak byste možná uvítali pomoc „softwarového daňového poradce“, jakého nabízí česká firma Stormware, tvůrce oblíbeného účetního programu Pohoda. TAX 2002 vám pomůže s přiznáním k dani z příjmu i s přiznáním k silniční dani a DPH. Jestliže k vedení účetnictví používáte zmíněný účetní systém Pohoda, aplikace TAX 2002 vám usnadní práci tím, že si z Pohody načte všechny potřebné údaje.

TAX 2002 umí sestavit daňová příznání pro fyzické i právnické osoby, včetně opravného či dodatečného příznání. Kromě toho obsahuje databázi finančních úřadů, zdravotních pojišťoven, správ sociálního zabezpečení (včetně adresy, telefonu a čísla účtu), kódů bank a konstantních symbolů. Uživatelské prostředí aplikace je přehledné, intuitivní ovládání ještě usnadňují klávesové zkratky. K samotnému zpracování příznání je třeba zadat základní údaje o poplatníkovi (jméno, rodné číslo, IČO, DIČ), daňově odečitatelné položky, příjmy a výdaje za účetní období atd. Na základě vložených údajů vypočte TAX 2002 daň z příjmu a odvody na sociální a zdravotní pojištění. Přímo v aplikaci můžete rovnou vydat i příkaz k úhradě a prostřednictvím homebankingu i zaplatit. V demoverzi programu jsou předdefinovány základní typy řešení daňových příznání, které lze dále libovolně modifikovat. Demoverze není nijak časově omezena, není však možné ukládat ani tisknout vlastní data. Program TAX 2002 se dodává ve verzích Mini, Standard a Profi, které se liší zejména množstvím současně vedených poplatníků a druhem vypočítávaných daní.

■ ■ ■ Radek Kubeš

TOTAL COMMANDER 6.01

Souborový manažer v novém

VÝROBCE Christian Ghisler

INFO www.ghisler.com

VELIKOST SOUBORU cca 1,4 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 30 USD

Populární manažer souborů Total Commander nám poskočil z verze 5.51 na aktuální verzi s číslem 6.01. Možná vás napadne, zda lze u Total Commanderu ještě vůbec něco zlepšit. Nepochybně ano, kromě řady novinek a drobných vylepšení byla totiž opravena i více než stovka chyb. Na první pohled nejsou žádné rozdíly znát. Instalační soubor se stále drží pod hranicí 1,5 MB, uživatelské rozhraní aplikace je téměř beze změny. Hned po prvním spuštění však narazíte na přepracovanou nabídku *Konfigurace/nastavení* umožňující nyní daleko lepší nastavení parametrů *.ini* souboru, který bylo dříve třeba editovat v Notepadu. Při bližším prozkoumání objevíte dvě nové ikonky, které slouží pro rychlejší pohyb v adresářové struktuře (vyvolání historie naposledy otevřených a nadefinování nabídky oblíbených adresářů). Výbornou inovací je funkce záložek (aktivuje se stiskem CTRL+T), která vám umožní otevřít v jednom panelu více adresářů, mezi nimiž pak přepínáte pomocí záložek. Záložky můžete pojmenovávat, uzamykat, ukládat do souborů nebo kopírovat do druhého panelu. Mezi další novinky patří třeba podpora názvů souborů v Unicode (16bitové kódování znaků), včetně možnosti porovnávání obsahu souborů v Unicode, zobrazení rychlosti přenosu, možnost vytvoření fronty a automatického přejmenování souborů při kopírování/přesouvání. Drobná vylepšení se týkají i vestavěného FTP klienta, funkce vyhledávání nebo práce s komprimovanými soubory. Total Commander si svou popularitu nepochybně zaslouží, nová verze jeho příznivce rozhodně nezklame.

■ ■ ■ Radek Kubeš

TUNEUP UTILITIES 2003

Tuning po německu

VÝROBCE TuneUp Software GmbH

INFO www.tune-up.com

VELIKOST SOUBORU cca 6 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 34,99 USD

Z desítek, či spíše stovek aplikací na údržbu a vyladění systému by vaší pozornosti rozhodně neměl uniknout německý program TuneUp Utilities 2003. Nabízí totiž nepřehlednou škálu funkcí a možností nastavení systému, ale také řadu analýz s možností opravy případných problémů, a to vše v lákavém balení plném průvodců s bohatou nápovědou. Základní nabídka je rozdělena do pěti kategorií, které se pak ještě dále podrobněji člení. V sekci *Customize & Analyze* se dozvíte podrobnosti o svém počítači, stejně tak si můžete nastavit vzhled, ikony, programy spouštěné po startu a další vlastnosti svých Windows. Nabídka *Clean & Repaire* vám umožní zbavit se nepotřebných souborů na disku, stejně tak opravit a vyčistit záznamy v registrech. Funkce z nabídky *Optimize & Improve* využijí zejména uživatelé, kteří chtějí z počítače dostat maximální výkon. TuneUp Utilities umí optimalizovat využití operační paměti a odhalit případné konflikty a problémy hardwaru, které by systém zbytečně brzdily. Pro zásahy do registrů, kontrolu běžících procesů a odinstalování nepotřebných aplikací slouží nástroje v oddělení *Administer & Control*. Poslední nabídka – *File recovery & Destruction* – obsahuje funkce pro bezpečné mazání souborů a pro obnovu souborů nechtěně vymazaných. TuneUP Utilities je určen spíše pro pokročilé uživatele, nicméně pomocí bohaté nápovědy a systémů průvodců mohou do tajů nastavení a vyladění systému postupně pronikat i méně zkušené uživatele. Důležité je, že všechny provedené změny jsou vratné. Demoverzi programu můžete bez omezení testovat 30 dní. ■ ■ ■ Radek Kubeš

Infračervené ovládání PC

Multimediální centrum na dálku

Představte si třeba přednášku v sále: máte notebook, projektor a nachystanou prezentaci. Nechte však sedět u notebooku a klikat při každém přechodu na další snímek, potřebujete mít volnost. Vezmete si tedy s sebou jen malý dálkový ovladač, třeba od autorádia, a můžete snadno prezentovat. Je to opravdu tak jednoduché? Chip vám poradí, jak na to, a bude vás to stát jen pár korun.

Infračervené (IR) ovladače známe všichni. Ovládáme s nimi vše, co nás napadne: rádio, televizi, video, satelit, DVD, ale také některé zámky u automobilů, vrata u garáže a další. Infračerveného přenosu využívají také některé typy bezdrátových sluchátek, myši či klávesnic. Infraport je již téměř standardním vybavením notebooků, mobilních telefonů, palmů a příbuzných zařízení. IR rozhraní se tedy používá pro přenos informa-

ce obecně. Rozdíl je v tom, že dálková ovládání vysílají jen krátké impulzy, zatímco u sluchátek nebo u synchronizace notebooků jde o trvalý přenos informace.

Proč ale nevyužít IR ovladač pro komplexní ovládání PC na dálku? Jak to všechno zařídit? Velice jednoduše. Stačí k tomu pouze jednoduchý IR přijímač připojený k počítači. Pro vysílání se hodí jakýkoliv ovladač od TV nebo rádia, využívající IR paprsky k přenosu

INTERNET PRACUJE ZA VÁS

Přiznejte si sami, chtěli byste popisovat všechny funkce programu tak, aby skutečně fungovaly pomocí IR ovládání? Je to příliš zdoluhavé. Naštěstí je tu jednoduché řešení. Všechny příkazy pro Girder se dají uložit do souboru GML a vystavit na internetu. Nejčastěji jsou k dispozici příkazy pro Winamp, Windows Media Player, BSPlayer a pro různé funkce Windows. Výběr funkcí je většinou vyčerpávající a bude bohatě stačit na ovládání daného programu.

→ dat, a samozřejmě software, který toto všechno oživí. Povíme si něco o teorii IR přenosu a o programovém vybavení a následně se zaměříme na nákup nebo sestavení přijímače a kompletní zprovoznění zařízení.

GIRDER A IGOR VŠE VYŘEŠÍ

Začněme tedy u softwaru. Mezi nejznámější freeware patří Girder. Girder 1.0 naprogramoval v roce 1999 pan Ron Bessems z Holandska. V průběhu let vycházely stále nové verze, až k nynější řadě 3.2. V brzké době se již také očekává verze 4.0 s novými funkcemi. Program je pro nekomerční účely poskytován zdarma a na domovských stránkách Girderu www.girder.nl naleznete další užitečné informace.

Existují i jiné produkty, jako například IRAssistant nebo komerční Remote selec-

tor. Girder je však nejznámější a nejpoužívanější. Nespornou výhodou je také jeho lokalizace do českého jazyka. Po jeho instalaci ale ještě není vše hotovo. Girder totiž není pouze program pro ovládání PC přes IR, umí také řídit PC po TCP/IP. Pro IR je nutné použít ještě externí plug-in knihovnu IgorPlug.dll od dalšího autora, která zajistí právě komunikaci s infraportem. Po správné konfiguraci je už možné program využívat.

JAK TO FUNGUJE

Teď zabrousíme trochu do teorie infračervených přenosů. Pro přenos se používají digitální (není to zcela přesné, ale pro naše účely to postačí) impulzy. Tzn. buď je hodnota 0, nebo 1. Přestože je více způsobů modulace IR záření, všechny vychází ze

čtyř klíčovacích technik: impulzové, kmitočtové, klíčování reverzací fáze nebo pulzně šířkového klíčování. Z toho vznikly dva nejčastěji používané standardy.

Standard RC-5 využívá principu klíčování reverzací fáze, avšak je zde ještě navíc

Igor je v podstatě zásuvným modulem Girderu, rozšiřujícím jeho možnosti v oblasti IR.

použita dodatečná modulace na nosnou frekvenci s kmitočtem 36 kHz. Rámec se skládá ze dvou start bitů, za nimiž následuje toggle bit, který pravidelně střídá svou hodnotu. Lze tak identifikovat ztrátu předchozího rámce. Informační část obsahuje pětibitovou adresu a netypická šestibitová data představují vlastní příkaz. Rámce se opakují po celou dobu, kdy je stisknuto příslušné tlačítko.

JAK NA GIRDER

Po spuštění Girderu je vidět jen prázdné okno. Chceme-li přidat příkaz, stačí v menu *Úpravy* vybrat položku *Přidat příkaz* (Ctrl+A), viz první obr. Vpravo v dolní části vybereme z nabídky úkon, který má příkaz dělat. Nabídky jsou rozdělené do šesti skupin + Plug-iny.

V první skupině *Okno* se dají zvolit vlastnosti okna (maximalizovat, skrýt, přesunout atd.). Druhá skupina *O.S.* obsahuje příkazy pro práci s operačním systémem, jako je restartování, odhlášení, vypnutí monitoru či vysunutí optické mechaniky. Třetí skupinu tvoří *Příkaz*. Zde je tlačítko zachytávání, které se používá podobně

jako makrokamera. Po stisknutí se objeví nové okno, které, pokud používáte makra, je vám určitě povědomé. Naučit se s ním pracovat chce trochu cviku, ale

funguje to. Čtvrtou skupinu příkazů tvoří příkazy pro ovládání Girderu. Pátou skupinou je skupina *Myš*, obsahující všechny kombinace, které můžete u myši vymyslet. Předposlední skupinu tvoří položka *Klávesnice* – ta obsahuje všechny nutné klávesy. Poslední skupinou jsou *Plug-iny*. Jsou zde ty zásuvné moduly, které jste si aktivovali ve vlastnostech nebo sami nahráli. Možností je spousta, např. pro monitor, internet atd.

Když už si vyberete vysněnou položku (např. pravý klik myši), nezapomeňte kliknout na *Použít*. Je to opravdu důležité, jinak se příkaz neuloží. Teď už můžete kliknout vpravo nahoře na *Naučit IR kód*.

Od tohoto okamžiku Girder čeká, dokud mu nepošlete z ovladače nějaká data. Ta si potom uloží (viz třetí obr.). Nyní ještě důrazně doporučuji přejmenovat si příkazy nějak smysluplně, abyste se v nich vyznali i druhý den.

Pokud chcete používat už předpřipravené příkazy z GML souborů, je vše ještě jednodušší. Stačí si vždy pouze vybrat konkrétní příkaz a zvolit *Naučit IR kód*. K plné funkci většinou stačí vybrat jen několik příkazů z každého programu.

UŽITEČNÉ ODKAZY

<http://www.girder.nl/>

– domovský web programu Girder

<http://whhttp://www.irassistant.com.lirc.org/>

– infrapřenos pod Linuxem

<http://www.girder.nl/exportgr.php>

– desítky GML souborů s příkazy pro Girder

http://www.hw.cz/docs/ir_prenos/ir_protokol.html

– normy pro IR přenos

http://www.cesko.host.sk/girderplugin_sk.htm

– slovenské stránky o ovládání PC přes IR

<http://www.irassistant.com>

– alternativa ke Girderu

<http://freespace.virgin.net/julian.cable/DigiGuideOSTExample.GML>

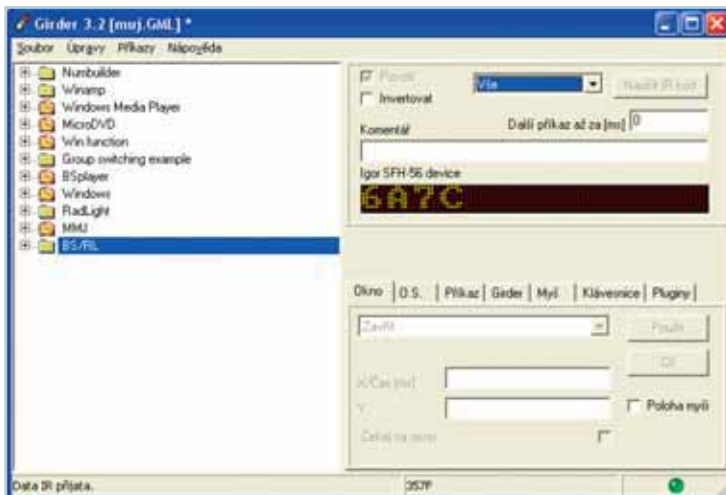
– popis GML souborů

NEC standard rovněž používá dodatečnou modulaci na nosnou frekvenci 36 kHz, ale základem je pulzně šířkové klíčování. Konstantní délky rámce je dosaženo dvojnásobným opakováním přenášených dat (v přímé a v invertované podobě), což slouží k zabezpečení přenosu proti chybám. Na začátku každého rámce je po dobu 9 ms vysílán sluk impulzů, pomocí něhož nastaví přijímací modul svou citlivost. Dále následuje osmibitová adresa →

→ a příslušný příkaz, taktéž osmibitový. Jestliže je tlačítko ovladače stisknuto delší dobu, za prvním kompletním rámcem se vysílají už pouze zaváděcí impulzy a jen jeden bit.

počítač. To je velká výhoda. Třeba pro ovládání BSPlayeru můžete mít ovladač od videa, pro Winamp ovladač hi-fi věže a pro práci se systémem ovladač televize. Brzy zjistíte, že tlačítek není nikdy dost.

Ale teď už k samotnému principu. Je velice jednoduchý. Ke každému příkazu máte možnost přiřadit IR příkaz. Znamená to, že po kliknutí na *Naučit* zmáčknete tlačítko na ovladači a program si jej zapamatuje jako unikátní tlačítko a uloží si kód podle parametrů pulzu z ovladače. Jednoduché a prosté.

Girder je lokalizován do češtiny.

ZKOUŠKA PŘESVĚDČÍ

Pokud máte vlastní IR čidlo, neváhejte program Girder z našeho Chip CD vyzkoušet. Vše je velice jednoduché a užitek znamená. Pakliže IR čidlo nevládníte, přečtěte si rámeček „Udělej si sám“, kde je názorně popsáno, jak si za několik málo korun jednoduše sestavit vlastní IR přijímač.

CO NAJDETE NA CHIP CD?

Na Chip CD najdete instalační soubor Girderu, knihovnu IgorPlug.dll a několik hotových GML souborů pro Girder.

■ ■ ■ Vratislav Klega

Různí výrobci používají různé standardy, které si třeba ještě sami upraví. Proto například ovladač od televize Sony nebude umět ovládat televizor Tesla a naopak.

NASTAVENÍ PROGRAMŮ

Jak tedy program Girder správně používat? Když už máte port připojený a Igor správně nastavený, můžete se pustit do vytváření příkazů. Než se prázdné okno zaplní, dá to docela práci. Nejprve doporučuji vytvořit všechny příkazy. Dělá se to položkou *Přidat příkaz*. Pak už jen vyberete, co má dotýčný příkaz provádět, a kliknete na *Použít*.

Naprogramovat jde prakticky vše. Lze hýbat kurzorem myši, klikat, dvojitě klikat, maximalizovat okno, vysouvat optickou mechaniku, restartovat, zapnout či vypnout monitor. Samozřejmě jsou všechny znaky klávesnice, včetně těch exotických, které většina klávesnic ani nemá. Lahůdkou navíc je ovládání kolečka myši. Pomocí toho všeho máte možnost ovládat téměř všechny aplikace. Není to sice zcela jednoduché, ale je to proveditelné.

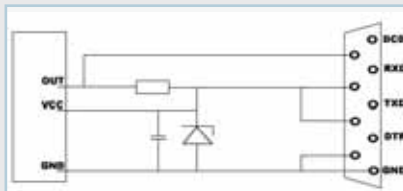
ZMÁČKNI A PAMATUJ

Jak teď vlastně Girder přesvědčit, aby po stisknutí tlačítka na ovladači vykonal daný příkaz? Je to zcela jednoduché. Stačí ho naučit, které tlačítko co znamená.

Vaše IR čidlo v žádném případě nepozná, jaký máte ovladač, zkrátka je mu to úplně jedno. Stačí mu, aby ovladač fungoval na frekvenci, kterou je schopné zachytit. Můžete proto používat všechny ovladače, které máte doma, nebo třeba vhodný kapesní

UDĚLEJ SI SÁM

Jak si postavit vlastní IR čidlo? Není to až tak složité, jak se může na první pohled zdát. Schéma ukazuje, jak takové čidlo vytvořit.

Pokud to vezmeme zleva, vidíme nejprve infračervený přijímač (použít můžete například SFH56-xx). Jeho výstupem je už digitální signál. Další součástí je rezistor – jeho hodnota by měla být v intervalu od 3300 Ω (3k3) do 10 kΩ (10k). Platí, že čím větší odpor, tím vyšší citlivost. Kondenzátor zde funguje pouze jako filtrační, jako ochrana před napěťovými špičkami. Jeho hodnota je optimálně okolo 100 nF. Poslední součástí je Zenerova dioda, zajišťující stabilizaci napětí na 5 V. Na přiložených obrázcích vidíte postup výroby.

Všechny součástky potřebné k výrobě čidla

Zkratované piny 7, 8 a 5, 9

Po připojení rezistoru, Zenerovy diody, infračerveného přijímače a kondenzátoru

Čidlo zapouzdřené do plastového obalu. Teď už se dá použít, lepší však je součástky zalepít gumovým lepidlem.

Native Instruments Absynth 2

Dobří holubi se vracejí

Jsou dvě věci, které mají pověstná tvrdá lihovina a virtuální nástroj firmy Native Instruments společné. Tou první je charakteristická zelená barva, tou druhou pak specifická vlastnost – když si je nedáváte v malých dávkách, nebo lépe po kapkách, nevíte, kde vám hlava stojí. (Schválně pomijím fakt, že většina zvuků, které z nástroje lezou, navozuje pocit, že už jste nějakého toho panáka absintu vypili. Ale oboje se musí zkusit, abyste věděli, o čem se mluví.)

Je spousta nástrojů a počítačových programů, které na první pohled vypadají velice složitě, ale už ten druhý ukáže, že nejsou komplikovanější než dětská hračka. Tak přesně to však není případ Absynthu od Native Instruments. V případě tohoto softwaru, který si ve své první verzi vydobyl takové postavení, že si vynutil i „dvojku“, si neustále připadáte jako Kolumbus. Kdykoliv si myslíte, že už ho dokážete ovládat a že chápete co a jak, vynoří se před vámi další, hlubší možnosti nastavení.

Ale pěkně po pořádku. Absynth je virtuální syntezátor s obrovskými možnostmi. Jeho pomocí můžete vytvořit jakýkoli syntetický zvuk, jaký si jen dovedete (častěji ale nedovedete) představit. Absynth umožňuje kombinaci několika technik syntézy zároveň, nabízí šest oscilátorů, čtyři filtry, tři ring modulátory a waveshaper. Absynth zvuk vygeneruje, upraví, a dokonce – když se používá jako samostat-

monitor by totiž byl tomuto nástroji malý. Navíc se předpokládá, že u elementárních efektů (EQ...) je uživatel jaksi zběhlý. Ovšem

Klaviatura, jež lemuje spodní okraj okna, slouží ke dvěma účelům – zobrazuje, které tóny Absynth přehrává, a při nastavování zvuků umožňuje nahradit klasický MIDI keyboard. Umožňuje však samozřejmě zahrát pouze jeden tón (myší), takže jde jen o to, abyste při editaci mohli rychle posoudit, co změnit. Aby byla funkce virtuální klaviatury dokonalá, naleznete

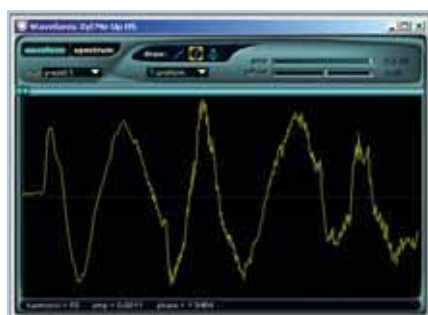
Pomocí hlavního okna listujete presety, načítáte a ukládáte...

kde je to možné (nebo nutné), vypomůže si Absynth vždy výbornou grafikou.

HLAVNÍ OKNO

Když spustíte Absynth poprvé jako samostatnou aplikaci, objeví se před vámi pouze Navigator a hlavní okno (v případě, že ho chcete

nalevo od ní ještě důležité ovládací prvky. Tlačítko Hold drží každou zahraničnou notu až do příchodu další. Nad ním najdete Sustain, jenž, jak název napovídá, drží dozvuk not, které pak přes sebe přeznívají. Tuto dvojici ještě doplňuje pole, které nahrazuje přeladovací kolečko elektrických ➔

Zvuk upravujete tím, že kreslíte vlnu...

... nebo upravujete spektrum.

ná ASIO aplikace (funguje též jako plug-in modul pro VST, RTAS, AudioUnits, DXi atd.) – vzorek nahraje, přičemž vy ho pak můžete používat v jiné aplikaci jako smýčku nebo sampl.

Základní užívání aplikace je velice jednoduché. Pohyb mezi okny umožňuje Navigator – lišta, která na sobě nese zástupce pro jednotlivé kroky syntézy. Jakmile se ale dostanete do hlubších pater Absynthu, mluví na vás často pouze prostřednictvím čísel. Jeden

použit jako plug-in, objeví se v hostitelské aplikaci pouze hlavní okno, které při každé úpravě spustí Absynth jako externí editor.

Toto okno je vstupní branou k Absynthu. Jeho prostřednictvím načítáte banky přednastavených zvuků. Jedna banka může obsahovat až 128 zvuků, které se v prostředku okna přehledně zobrazují po šestnácti. V základní instalaci najdete 13 bank (ne všechny jsou plné), které čítají několik stovek zvuků.

NATIVE INSTRUMENTS ABSYNTH 2

Virtuální syntezátor elektronických zvuků.

Systémové požadavky PC

W98/2k/ME/XP, PIII – 700 MHz, 256 MB RAM

Systémové požadavky Mac

MacOS 9.2+, G3 – 400 MHz, 256 MB RAM

Vyrábí Native Instruments

(www.native-instruments.de)

Zapůjčil Disk Multimedia (www.disk.cz)

Cena 7990 Kč včetně DPH

- + OBROVSKÉ MOŽNOSTI NASTAVENÍ
- + ŠIROKÁ KOMPATIBILITA
- + KVALITA ZVUKU
- + POUŽITELNÝ „ŽIVĚ“ I VE STUDIU
- + ROZSÁHLÉ KNIHOVNY ZVUKŮ
- OTRAVUJE PŘI INSTALACI (NUTNÁ REGISTRACE...)
- UVÍTAL BYCH LEPŠÍ DOKUMENTACI

→ klávesových nástrojů (Pitchbend). Trochu mě zklamalo, že jsem u Absynthu nenašel možnost, kterou má např. (Native Instruments) Reaktor. Tedy možnost použít některá písmena klávesnice počítače jako MIDI keyboard, což samozřejmě není k ničemu při samotném hraní, ale při editaci je to mnohem pohodlnější, než klikat na klávesnici myši (která navíc neumožní zahrát akord) nebo sahat po samotném MIDI keyboardu.

Zdrojem zvuku Absynthu je Patch.

Mezi klaviaturou a presety naleznete výstupní sekci Absynthu. Ta obsahuje nastavení polyfonie – Absynth (samozřejmě také v závislosti na výkonu vašeho CPU) dokáže přehrávat až 64 hlasů zároveň – výstupní hlasitost, panorámu, ale také možnosti ladění a přeladování. Ty jsou ale nejspíš míněny pro úplné šilence. Absynth totiž dovoluje přeladit celý nástroj o +/- 72 půltónů s přesností na tři desetinná místa (tj. tisícinu půltónu!). Navíc si můžete určit ladění každé klávesy zvlášť – s přesností miliontiny hertzu –, to kdybyste náhodou měli uši jako netopýr.

PATCH – GENERÁTOR ZVUKU

Motorem Absynthu je okno Patch. Je to generátor, kde zvuk vzniká. Produkují ho (až) tři oscilátory (u nichž máte na výběr, zda použít fm syntézu, jednoduchou nebo dvojistou, či

Jednoduchá lištička vám pomůže orientovat se mezi okny.

vzorek). Zdrojem zvuku může být též granulární sampler, který přehrává a přeladuje krátký vzorek (wav) – jeden úder nebo třeba krátkou melodii. Vzorek můžete libovolně transponovat, a navíc můžete procentuálně určit, kdy se začne s jeho přehráváním (5 % znamená, že se sampl začne přehrávat v pěti procentech délky zvuku).

Každý z Oscil modulů můžete dále ještě zapojit do filtru, s možností nastavení low pass, hi pass, band pass nebo allpass, který přidává rezonanci. Zvuk dále moduluje efekt Mod.

Dříve než se v okně Patch zvuk oscilátorů sloučí do jednoho, můžete ještě u každého upravit hlasitost (podíl, jakým se bude na výsledném zvuku „angažovat“) a panorámu (pozici ve stereu).

V sekci master pak sloučený signál prochází ještě třemi fázemi. Waveshaping zkresluje signál podobně jako kytarový efekt distortion. Jen k tomu má daleko větší možnosti. V menu Waveshaperu najdete velké množství přednastavených zkreslení. A opravdu je z čeho vybírat. Následuje Filter – stejný jako u jednotlivých oscilátorů, a nakonec (začátku řetězce) ještě modul Effect, který zvuku přidává různé druhy pokročilého delaye.

Vzhledem k tomu, že většina hodnot se v těchto malých oknech zadává číselně, uživatel určitě ocení zvláštní systém ovládní. Každá číslice má vedle sebe několik tlačítek. Pokud některé z nich stisknete a držíte, měníte vertikálním pohybem myši numerické hodnoty parametru. Nejbližším tlačítkem vyšší řady, další slouží pro jemnější práci...

WAVE – UPRAVTE SI BARVU ZVUKU

Velice zajímavou a neobvyklou součástí Absynthu je možnost editace tvaru vlny.

V okně Waveform k tomu máte připraveny hned dva editační nástroje. Průběh vlny můžete upravovat tím, že prostě do okna, kde je zobrazena, dokreslujete ručně její průběh. Zakreslovat můžete přímky nebo cosinové křivky. Zajímavých výsledků rozhodně dosáhnete kombinací obou. Pod tlačítkem Transform se navíc skrývá ještě docela velké množství efektů, které můžete na vlnu použít. Libovolně můžete otáčet a posouvat fázi. Menu nabízí filtr a frekvenční modulaci. Zajímavého efektu – jakéhosi zjemnění zvuku – dosáhnete pomocí filtru Fractalize.

Pro ty, kterým se nechce vyrábět vlastní vlny, je tu připravena i banka přednastavených waveformů. Nejzajímavější výsledky ale vznikají, pokud smícháte dvě různé vlny do sebe (efekt Mix...).

Absynth 2 může pro každý zvuk použít tři různé Low Frequency Oscilatory.

Druhou možností úpravy zvuku vlny a zároveň druhým pohledem do okna Waveform je mod Spectrum. Zvuk zde reprezentují jakási táhla. Co sloupec, to harmonický tón, který se ve zvuku objeví (zobrazuje se prvních 64). Žlutá táhla v horní polovině reprezentují amplitudy harmonických tónů, zatímco spodní polovinou →

Obálkami můžete upravovat snad všechny parametry vln a efektů.

→ ovládáte jejich fázi. (Jsou-li všechna táhla na nule kromě prvního žlutého, zobrazí se vlna jako čistá sinusoida.)

Pomocí tohoto nástroje se dá dobrat k obrovskému množství barev. Jeho možnosti jsou prakticky nekonečné.

ENVELOPE – ZMĚNY PARAMETRŮ OBALOVÝMI KŘIVKAMI

Jestli si kromě editace Waveformu člověk s něčím hodně vyhraje, je to určitě ovládnání „obálek“ – Envelope. První křivkou v tomto okně můžete ovládat průběh amplitudy vlny. Nejedná se pouze o kla-

sickou ADSR obálku. Proces přehrávání totiž můžete rozdělit až do osmašedesáti fází, což vám umožní i vytvoření složitých smyček, které se spouštějí pouhým stisknutím jedné klávesy (také proto v základní instalaci najdete dvě banky s názvem Loops Sequences). Navíc má vlastní křivku každý oscilátor (Patch), takže už v základu můžete kombinovat ve smyčce tři různé zvuky.

Aby toho ale nebylo málo, disponuje vlastní obálkou i každý další modul zdroje zvuku. V závislosti na čase (v tempu skladby) se například filtrům může měnit rezonance

nebo užitá frekvence, modulátorům ratio a zkreslení gain nebo fáze.

Ke každé obálce lze navíc přidat i LFO (Low Frequency Oscillator – přidává další vlnu ve spodních frekvencích), jehož parametry lze měnit úsek od úseku.

Každý úsek obálky je určen třemi body. Krajní definují jeho polohu, prostřední pak určuje tvar křivky. Veškeré přechody tedy mohou být nádherně plynulé. Editace obálek je velice jednoduchá a pohodlná. Lze k ní použít vodička, k nimž se mohou jednotlivé body přichytávat – snap. Zobrazení umožňuje přibližování v horizontálním i vertikálním směru, takže lze obálku editovat velice precizně.

AUDIONOVINKY

M-AUDIO

Po FW410 přichází americké M-Audio (www.m-audio.com) s dalším firewireovým rozhraním. Tentokrát se povýšení dočkala oblíbená karta Audiophile. Jedná se o audio (24/96) a MIDI rozhraní. Použitelné je s PC i Macem.

VOXENGO

Výrobce pluginů – firma Voxengo, přináší na trh nový VST efekt. Je jím Warmifier. Už název napovídá, že tento plug-in má za úkol trochu „ohřát“ zvuk. Toho docílí tím, že simuluje sedm druhů lamp. Mimo to ještě firma inovovala svůj vícepásmový kompresor Polysquasher (na verzi 1.2). Více se dozvíte na stránkách výrobce – www.voxengo.com.

NOVATION

Koncept „vše v jednom“ se zalíbil i společnosti Novation (www.novation.com). Jejich Novation ReMote Xtreme je toho „živým“

důkazem. Jedná se o audio a MIDI rozhraní, kombinované s keyboardem a pokročilým MIDI kontrolérem. Tahle hračka stojí něco přes 1000 dolarů.

KIESEL SOFTWARE

Helga není německá děvečka, ale nový virtuální instrument z dílny Kiesel Software. Tento syntezátor simuluje staré analogové syntezátory. K tomu mu slouží dva oscilátory a dva LFO a spousta dalších parametrů. Demo najdete na www.kiesel.is.

ZERO-G

Jádro nástroje Native Instruments Kompakt využila firma Zero-G, která na něm založila svůj nový virtuální instrument Morphing. Tento VSTi obsahuje syntezátory, obálky a filtry. Jeho více než 3GB knihovnu, s níž se dodává, dokáže načíst i samotný Kompakt. Více na www.zero-g.co.uk.

OPOJENÍ

Testování Absynthu 2, ostatně jako většina nástrojů z dílny Native Instruments, byla radost. Nejsem si úplně jistý, v jaké hudbě najde tenhle nástroj uplatnění. Bude se určitě hodit všude tam, kde jsou zapotřebí zajímavé zvláštní efekty (Absynth 2 je schopen vytvořit cokoli od varhan přes jemný vánek až po přistání flotily mimozemských plavidel.)

Jediné, co mě opravdu zklamalo, byla (vedle otravného systému autorizace, kterou vyžadují všechny nástroje Native Instruments) dokumentace. Její autoři zřejmě spoléhají, že všichni uživatelé mají doma i předchozí verzi Absynthu, a samotnou práci s takto složitým (a nápaditým) instrumentem popisují na pouhých padesáti řídce popsaných stránkách, takže uživatelé nezbyvá než u velké části paramet-

Zvuk Absynthu 2 můžete upravit třemi různými efekty.

rů funkce odhadovat nebo prostě postupovat metodou pokus/omyl. Je sice pravda, že v reálném životě se takhle metoda ukazuje jako nejpraktičtější, ale když už za software platíte, očekávali byste nějaký servis – nejlépe elektronický manuál s vyhledáváním...

Tento nedostatek však kvality tohoto skvělého syntezátoru nijak nesnižuje. A tak nezbyvá než říct, že navzdory zákoníku práce Absynth na pracoviště patří.

■ ■ ■ Jakub Tureček

Freewarové nástroje pro zjištění konfigurace PC

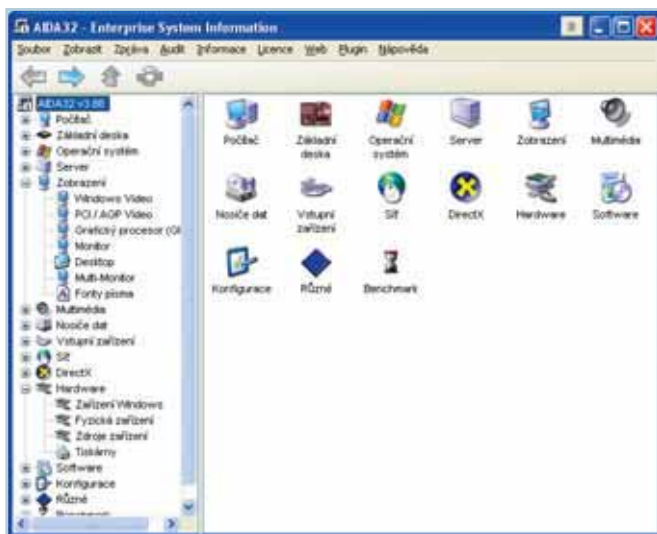
Jaký mám počítač?

Řada z nás potřebuje občas zjistit hardwarovou a softwarovou konfiguraci počítače. Někomu stačí pouze základní údaje, jiný potřebuje detailnější informace.

Náštestí existují specializované nástroje pro zjištění konfigurace PC – některé vám poskytnou vyčerpávající informace o hardwarové i softwarové stránce počítače, jiné se specializují na určitou komponentu (procesor, mechanika, pevný disk apod.). Pojdme se podívat na deset takových nástrojů z kategorie freeware.

AIDA32

AIDA32 je aplikace, která vám podá vyčerpávající informace o hardwarové a softwarové konfiguraci vašeho počítače. Program obsahuje rozsáhlou hardwarovou databázi, a proto se můžete dozvědět nejen fyzické informace o všech komponentách, ale program vám napoví také adresu, ze které můžete stáhnout nejnovější ovladače. K dispozici jsou též funkce pro benchmarking. Podporováno je několik jazykových lokalizací. Chcete-li program počesťit, využijte nabídku „File/Preferences/Language“.

Pomocí programu AIDA32 je jednoduché zjistit nejen fyzické informace o všech potřebných komponentách počítače...

Informace jsou rozříděny do patnácti kategorií: Počítač, Základní deska, Operační systém, Server, Zobrazení, Multimedia, Nosiče dat, Vstupní zařízení, Síť, DirectX, Hardware, Software, Konfigurace, Různé a Benchmark. Stačí vybrat kategorii, která vás zajímá.

Dobře propracovaná je tvorba výsledných zpráv, jež můžete uložit například do formátu TXT, HTML, XML či CSV. Využít můžete buď funkci „Report/Quick Report“ (rychlé vytvoření celkové zprávy ve vybraném formátu), nebo „Report/Report Wizard“ (průvodce pro vytvoření zprávy – budete moci definovat obsah a formát výsledné zprávy).

FRESH DIAGNOSE

Kvalitní nástroj pro analýzu a testování hardwarového i softwarového vybavení počítače. Způsob ovládání a design aplikace jsou podobné jako u programu AIDA32. K dispozici je osm kategorií (Software System, Hardware System, Devices, Network and Internet, Multimedia, Hardware Resources, Snapshot a Benchmarks), v rámci kterých můžete získat potřebné informace.

Výkon vašeho počítače lze prověřit v sekci Benchmarks – najdete zde následující funkce: Processor Benchmark, Multimedia

příslušné sekce (například „Devices/Display Adapters“) a využijte funkci „File/Save Result“ (před uložením zprávy zvolte formát TXT, HTML, RTF nebo DOC).

Chcete-li vygenerovat rozsáhlejší zprávu nebo kompletní zprávu o celém systému, využijte funkci „File/System Report“. Objeví se okno „System Report Wizard“, ve kterém budete moci definovat obsah výsledné zprávy. Pomocí tlačítka „Style“ lze nastavit vzhled výsledné zprávy (ta bude ve formátu HTML). Nakonec využijte tlačítko „Build“ pro generování zprávy.

BELARC ADVISOR

Tato jednoduchá aplikace může posloužit ke zjištění základních informací. Po spuštění se neobjeví okno programu s klasickým ovládacím rozhraním; dojde pouze k vygenerování výsledné zprávy ve formátu HTML, která se zobrazí v internetovém prohlížeči. Výsledná zpráva je stručná, ale pro základní přehled hardwaru a softwaru postačující. Dozvíte se například informace o procesoru, mechanikách, pevném disku, operační paměti, grafické kartě, monitoru, základní desce, verzi BIOS, verzi operačního systému a o nainstalovaných záplatách, nainstalovaných programech atd.

BENCHMARKX

BenchMarX dokáže nejen zjistit informace o jednotlivých částech počítače, ale nabízí také funkce pro benchmarking a funkce pro údržbu (odinstalování aplikací, vyčištění registru, vyčištění disku a hledání duplicitních souborů).

Po spuštění programu najdete v levé části tlačítka pro přepnutí do tří sekcí – System Info, Benchmarks a Tools. V sekci System Info budete moci zjistit celkové informace o počítači (jméno počítače, verzi BIOS, informace o čipsetu apod.), dále informace o procesoru, grafické kartě, pevném disku, paměti, operačním systémem, zvukové kartě, síti, tiskárně atd. V sekci Benchmarks si můžete otestovat výkon procesoru, grafické karty, paměti a pevného disku. A konečně sekce Tools obsahuje (už zmiňované) funkce pro odinstalování aplikací, vyčištění registru, vyčištění disku a hledání duplicitních souborů.

Další kvalitní nástroj pro analýzu a testování hardwarového vybavení „stroje“

MITEC SYSTEM INFORMATION

MiTeC System Information patří mezi lepší aplikace svého druhu – poskytuje rozsáhlé informace o jednotlivých částech počítače. Získané informace jsou opět rozříděny do několika skupin: Processor, Memory, Motherboard, Bus, Video, Monitor, Drives, Audio, Network, Ports a Printers.

Hodit se může příkaz „File/System Summary“, který podá informace o počítači v jiné formě (možná přehlednější), příkaz „View/Processes“ (zobrazí seznam běžících procesů) a příkaz „View/Devices“ (obdoba okna „Správce zařízení“, které je standardní součástí Windows).

Nechybí tvorba výsledných zpráv (viz funkce „Report/Save to XML“). Bohužel lze zprávu uložit pouze do formátu XML (součástí aplikace je však XML prohlížeč).

AEZAY COMPUTER INFORMATION

Jednoduchá, ale pro základní přehled o hardwaru a softwaru postačující utilita. Dozvíte se něco o operační paměti, procesoru, pevných discích a operačním systému. Bohužel není k dispozici funkce pro tvorbu výsledných zpráv.

TESTCPU

TestCPU je český program, který zobrazí vyčerpávající informace o vašem procesoru. Rozpozná kolem šedesáti typů procesorů, zjistí parametry procesoru a paměti cache. Program se neinstaluje; stačí ho pouze spustit.

Aplikace obsahuje několik sekcí, mezi kterými můžete přepínat pomocí „záložek“ v horní části programu. V sekci Procesor a v sekci Vlastnosti se nacházejí informace o procesoru a o paměti cache. Výsledky několika zajímavých testů najdete v sekcích Paměť 1, Paměť 2, Výpočty

a Testy. Sekce Muzeum obsahuje informace o starých i o nových procesorech (včetně obrázků). V části Možnosti lze uložit naměřené výsledky (ukládají se do souboru TestCPU.ini – ten najdete ve složce, ve které je program TestCPU umístěn). Pokud tento soubor s naměřenými výsledky přenesete na jiný počítač, budete moci porovnat výkony různých procesorů (porovnané výsledky uvidíte v sekcích Paměť 1, Paměť 2, Výpočty a Testy).

WCPUID

Další aplikace specializovaná na zjišťování informací o procesoru. Navíc můžete získat podrobné informace o paměti cache (příkaz View/Cache Info) a o základní desce (příkaz View/Chipset Info). Program se neinstaluje; stačí ho pouze spustit.

Naměřené informace můžete uložit (v textové podobě) do schránky pomocí příkazu „Edit/Copy“ nebo jako obrázek (ve formátu BMP) pomocí příkazu „File/Save Bitmap“.

HNET INFO CPU

Česká aplikace zaměřená na analýzu procesoru. Program poskytne opravdu detailní informace o procesoru (například úplné jméno procesoru, kódové jméno, model, jméno výrobce, sériové číslo, uvedení procesoru na trh, frekvenci, typ slotu, počet tranzistorů, informace o cache atd.).

Všechny informace jsou přehledně rozděleny do několika skupin (jde například o tyto skupiny: General Information, Clock Frequencies, Physical Details, Electrical Details, Thermal Details, Cache Information atd.).

Pomocí tlačítka Report můžete vygenerovat kvalitní výslednou zprávu (ve formátu TXT nebo CHM). Kromě češtiny je k dispozici také slovenština a angličtina (viz tlačítka Nastavení).

NERO INFOTOOL

Nero InfoTool je utilita, jež vám zprostředkuje užitečné informace o mechanikách CD-ROM, DVD-ROM, vypalovačkách a také o discích, které jsou v mechanikách vloženy. Program se neinstaluje; stačí ho pouze spustit.

Pokud máte v počítači více mechanik, vyberte z nabídky (umístěné v horní části aplikace) požadovanou mechaniku. Zjištěné informace jsou rozříděny opět do několika sekcí. V sekci Drive se dozvíte typ mechaniky, rychlost čtení, rychlost zápisu, verzi firmwaru, podporované formáty disků pro čtení i zápis atd. Sekce Disc obsahuje informace o typu média, kapacitě, datu vypálení, aplikaci, pomocí které bylo médium vypáleno, a zajímat vás budou jistě také položky Tracks, Sessions, File System, Title apod. Doplnující informace najdete na zbývajících záložkách Configuration, Software, Drivers, Hardware a ASPI. Informace lze samozřejmě vytisknout nebo uložit do textového souboru.

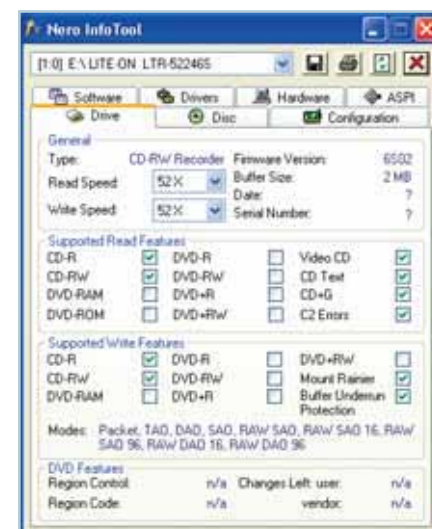
PO KTERÉ SÁHNOUT?

Z deseti popisovaných aplikací si nejvyšší hodnocení zaslouží pouze tři: AIDA32, Fresh Diagnose a Nero InfoTool.

AIDA32 a Fresh Diagnose poskytují opravdu vyčerpávající informace o hardwarové i softwarové stránce počítače. Navíc obsahují slušné funkce pro benchmarking, příjemný design a velmi dobrou tvorbu reportů.

Program Nero InfoTool se specializuje pouze na analýzu mechanik a médií; to mu však neubírá na užitečnosti. Určitě se může někdy hodit.

Ostatní aplikace ale také nejsou k zahoezení a někomu budou možná vyhovovat více než tři výše uvedené. ■ ■ ■ Norbert Gulevič, norbert.gulevic@vogel.cz

Nero InfoTool, specialista na analýzu mechanik a médií

Skrytá nastavení pro Internet Explorer a Eudoru

Nastavte si Internet

Dnešní díl se věnuje především skrytým nastavením oblíbeného e-mailového klienta Eudora, dostane se však i na několik tipů pro Internet Explorer.

SKRYTÉ MOŽNOSTI KONFIGURACE (EUDORA 6 A VYŠŠÍ)

I když Eudora nabízí rozsáhlé možnosti konfigurace již přímo prostřednictvím svých dialogových oken, řada nastavení stále zůstává před uživatelem skryta. Nutno poznamenat, že většina z nich není v praxi moc využitelná.

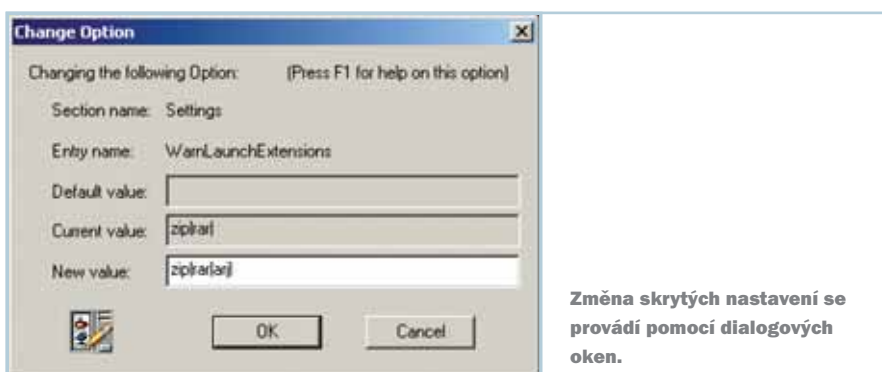
Avšak některé možnosti nastavení jsou skutečně užitečné, a tak je s podivem, proč

je autoři před námi „zatajili“. Právě takové možnosti najdete v několika příložených tabulkách. Změnu těchto skrytých nastavení nám však autoři naštěstí ulehčili – místo zdouhavé editace konfiguračního INI souboru postačí do libovolného spouštěcího dialogového okna (např. Start/Spustit) zadat řetězec x-Eudora-option:YYY, kde YYY je nastavení podle tabulky (např. x-Eudora-opti-

on:WarnLaunchExtensions). Otevře se Eudora (samozřejmě pokud otevřená ještě není) a zobrazí se dialogové okno „Změna nastavení“, zobrazující výchozí (předvolenou nebo-li implicitní) a aktuální hodnotu nastavení; Eudora ji umožní i změnit. Všechny změny se projeví až při dalším spuštění Eudory a platí pouze pro uživatele „v Eudoře aktuálního“ (zjednodušeně pro toho, jehož mailbox se právě používá).

NENÍ INSTALÁTOR JAKO INSTALÁTOR (INTERNET EXPLORER)

Kromě originálního instalačního balíku můžete z různých zdrojů, např. od svého internetového providera, získat i tzv. brandingový instalační balík, jehož poskytovatel může některé drobnosti Internet Exploreru pozměnit – např. titulky okna, obrázky v pravém horním rohu, definici vyhledávací služby pro dialogové okno Hledat (Start/Hledat/V internetu), domovskou stránku, dále přidat libovolné oblíbené položky apod.

NASTAVENÍ E-MAILOVÝCH ZPRÁV

Název nastavení	Popis nastavení	Výchozí (defaultní) hodnota
PrintHeaders	„Určuje, zda se má spolu s e-mailovou zprávou vytisknout i záhlaví a zápatí.“	1 (povoleno)
ReplyStart, ReplyEnd	„Definuje text, který má být při odpovědi na e-mailovou zprávu vložen před začátek (1. možnost), nebo na konec (2.) původní zprávy.“	Prázdná (na konec se nevkládá žádný text, na začátek se vkládá text definovaný v ReplyAttribution, resp. v ReplyAllAttribution)
ReplyPrefix	„Určuje znak, který bude při odpovědi na e-mailovou zprávu vložen před začátek každého řádku původní zprávy.“	> (Eudora místo tohoto znaku zobrazuje svislou čáru.)
QuoteStart, QuoteEnd	„Totéž jako ReplyStart a ReplyEnd při přeposílané e-mailové zprávě.“	Prázdná (žádný text se nevkládá)
QuotePrefix	„Totéž jako ReplyPrefix při přeposílané e-mailové zprávě.“	> (Místo tohoto znaku se zobrazuje svislá čára.)
ReplyAttribution, ReplyAllAttribution	„Definuje text, který má být při odpovědi na e-mailovou zprávu odesílateli (1. možnost) nebo více odesílatelům (2. možnost) vložen před začátek původní zprávy. Před tímto nastavením má však přednost nastavení ReplyStart a ReplyEnd (viz výše) – pokud jsou tato nastavení definována, nastavení ReplyAttribution a ReplyAllAttribution nebudou brána v úvahu.“	At %1, you wrote: (1. možnost), At %1, %2 you wrote: (2. možnost). Místo %1 Eudora dosazuje čas a datum, místo %2 odesílatele původní zprávy.
ShowAttachmentIcons	„Určuje, zda se má odkaz na přílohu e-mailové zprávy zobrazit (pod textem zprávy) i s ikonou, nebo jen textově.“	1 (s ikonou)
ReturnAddressFormat	„Formát pole Odesílatel (From) při odesílaných zprávách. Informace o odesílateli pak bude v tomto formátu doručena příjemci.“	%1 <%2> (Místo %1 je dosazeno jméno odesílatele, místo %2 jeho e-mailová adresa.)
EditAllHeaders	„Změnou hodnoty tohoto nastavení na 1 povolíte editování polí Odesílatel (From) a Příloha (Attached) v okně pro tvorbu zprávy. Je to užitečné zejména pro dočasnou změnu jména odesílatele.“	0
WordWrapOnScreen, WordWrapColumn, WordWrapMax	„Eudora řádky odchozích e-mailových zpráv standardně zalamuje (možno vypnout prostřednictvím Tools/Options/Composing Mail/Word Wrap), ale toto zalamování nezobrazuje. Změnou hodnoty 1. nastavení na 1 ho zobrazovat bude. Druhá možnost definuje, po kolika znacích se má řádek zalomit standardně a po kolika maximálně (i za cenu rozpůlení slova). V obou případech však nedoporučujeme změnit počet znaků na více než 80.“	0 (1. možnost), 76 (2.), 80 (3.)
IncludeSigForward, IncludeSigRedirect, IncludeSigReply	„Určuje, zda se má automatický podpis (pokud nějaký máte) připojit i na závěr zprávy přeposílané (1. možnost), nebo na závěr zprávy přeměrované (2.), anebo na závěr odpovědi na zprávu (3.).“	1 (1. možnost), 1 (2.), 0 (3.)

→ Jestliže se z různých příčin potřebujete těchto změn zbavit, narazíte na problém: zatímco u některých to jde bez problémů, zbavit se některých jiných je naopak obtížné – museli byste manuálně vymazat nebo změnit mnoho hodnot v systémovém registru. To však za vás může udělat nedokumentovaný příkaz `rundll32.exe iedkcs32.dll, Clear`, který stačí zadat do Start/Spustit (neměli byste přitom mít IE otevřený). Změny jsou platné okamžitě.

ZÁKAZ AUTOMATICKÉHO OTEVÍRÁNÍ (INTERNET EXPLORER 5.5 A VYŠŠÍ)

Při stahování souborů z internetu pomocí IE máte možnost soubor uložit nebo otevřít. Můžete i nastavit, aby se systém již příště neptal a soubor daného typu rovnou otevřel (tato možnost je při spustitelných a několika dalších potenciálně nebezpečných typech souborů zakázána, aby uživatel byl pokaždé nucen zvážit, zda soubor otevře, nebo jej raději uloží). Co dělat, když automatické otevírání jednou povolíte, ale později zjistíte, že to nebyl dobrý nápad, nebo když to již za vás udělaly některé „iniciativní“ aplikace?

Samozřejmě můžete automatické otevírání pro daný typ souboru zpětně deaktivovat, a to prostřednictvím Možností složky (Ize je vyvolat prostřednictvím ovládacích panelů, ve Windows 95/98 to jde jenom prostřednictvím průzkumníka, pomocí menu Zobrazení). Tam ze záložky Typy souborů vyberte daný typ a v jeho vlastnostech zaškrtněte volbu Potvrzovat otevření po stažení.

Mnohem bezpečnější je však zajistit, aby volbu automatického otevření nebylo možno aplikovat vůbec. Nastavení automatického otevírání při různých typech souborů pak vůbec nebude bráno v úvahu, čímž získáte úplný přehled o tom, co stahujete.

Nastavení lze aplikovat tak, že v registru ve větvi `HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Policies\Microsoft\Internet Explorer\Restrictions` vytvoříte novou dword hodnotu s názvem `AlwaysPromptWhenDownload` a s údajem 1; platí jenom pro právě přihlášeného uživatele.

JEŠTĚ RYCHLEJŠÍ SPUŠTĚNÍ (INTERNET EXPLORER)

IE (díky provázanosti se samými Windows) startuje na rozdíl od konkurence mnohem

rychleji, zvláště když mu jako domovskou (startovní) stránku nastavíte prázdnou stránku `about:blank`. Jeho start je však možno ještě o něco zrychlit, pokud ho donutíme nezobrazovat po startu žádnou stránku. Na novějších sestavách to samozřejmě nemá smysl činit, neboť rozdíl bude nepatrný, na těch starších (s konfguracemi přibližujícími se konfiguraci minimální, potřebné pro běh příslušné verze Windows) jsme však skutečně zaznamenali celkem slušné zrychlení startu (cca do 3 vteřin).

Jak lze tedy spouštět IE bez zobrazení stránky? Pomocí parametru `-nohome`. Protože však zástupce spuštění IE na ploše je speciální, nelze jej editovat. Budete tedy muset vytvořit nového zástupce, původního pak samozřejmě můžete smazat. Parametr `-nohome` zadejte za cestu k `iexplore.exe` označenou uvozovkami; nachází-li se Internet Explorer ve standardní složce, zápis umístění bude následující: `„C:\Program Files\Internet Explorer\iexplore.exe“ -nohome`. ■ ■ ■ Filip Hanker, www.regedit.sk, hanker@regedit.sk

OSTATNÍ NASTAVENÍ		
Název nastavení	Popis nastavení	Výchozí (defaultní) hodnota
NoSplashScreen	Zobrazit/nezobrazit úvodní obrazovku při spuštění	0
AllowOverwriteMode	„Povolení/zablokování funkce klávesy Insert – automatického přepisování. Doporučujeme aplikovat všem, kteří klávesu Insert nepoužívají, ale často ji aktivují omylem a jimž to jde na nervy.“	1
RasChooseBeforeEvery-Connection	„Pokud používáte více vytáčených připojení, Eudora vám prostřednictvím dialogového okna Tools/Options/Internet Dial-up standardně nabízí možnost vybrat si jedno z nich. Chcete-li však pokaždé používat jiné vytáčené připojení, změňte toto nastavení na 1.“	0
SeparateMSHTMLSettings	„Eudora standardně prohlíží e-maily pomocí MS Vieweru (Tools/Options/Viewing Mail/Use Microsoft’s Viewer). Některé další aplikace (třeba Internet Explorer nebo Outlook Express) ho však využívají také. Nastavení MS Vieweru jsou standardně sdílená, tzn. změny nastavení ohledně MS Vieweru vykonané v jedné z aplikací se projeví i v aplikacích dalších, případně další aplikace změni zpět a v původní aplikaci je budete muset nastavit znovu a tak dokola. Této situaci můžete alespoň v případě Eudory zabránit tak, že ji „donutíte“ ukládat její nastavení MS Vieweru odděleně. Stačí změnit hodnotu tohoto nastavení na 1.“	0
WarnLaunchExtensions, WarnLaunchRemove	„Eudora při souborech některých potenciálně nebezpečných typů zobrazuje varovné upozornění (obr. 3) – standardní seznam jejich přípon se nachází v registru ve větvi <code>HKEY_CURRENT_USER\Software\Qualcomm\Eudora\LaunchManager</code> (viz Tipy a triky – Chip z února 2003). Pomocí 1. možnosti můžete tento seznam rozšířit o další typy, pomocí 2. možnosti zase z něj nějaké ubrat. Při definování více přípon je však odděluje znakem a současně hodnotu tímto znakem i zakončete. Např. budete-li chtít rozšířit seznam typů i o soubory zip a rar, hodnota WarnLaunchExtensions bude <code>zip rar </code> . Pokud byste chtěli přidat jenom zip soubory, hodnota bude jenom <code>zip</code> .“	Prázdná (Eudora se řídí jenom standardním seznamem typů.)
SwitchFindKeyAccl	„Standardně Eudora používá zkratku CTRL + F pro zobrazení dialogového okna za účelem prohledávání ve všech uložených e-mailových zprávách a zkratku CTRL + SHIFT + F za účelem prohledávání textu aktuální zprávy. Jste-li z jiných aplikací zvyklí na to, že CTRL + F otevírá prohledávání textu, změnou hodnoty na 1 docílíte prohození funkcí uvedených klávesových zkratk.“	0
OfflineLinkAction	„Kliknete-li na odkaz na nějakou stránku a nejste-li momentálně připojeni k internetu, Eudora zobrazí dialogové okno s několika možnostmi (obr. 2). Pokud se rozhodnete jednu z nich zvolit natrvalo, a pak zjistíte, že to nebyl dobrý nápad, změňte toto nastavení na 0. Další možnosti: 1 – navštívit hned, 2 – zařadit mezi oblíbené, 3 – připomenout později.“	0
WebLinkReminder-LaterNumMinutes	„Kliknete-li na odkaz na nějakou stránku a zvolíte-li „Připomenout později“ (viz předchozí nastavení), Eudora vám to bude připomínat každých 6 minut. Pomocí tohoto nastavení lze tuto dobu změnit.“	360 (6 minut v sekundách)
CompSummaryItalic	„V mailboxech jiných než ve standardním „Out“ jsou všechny odeslané zprávy odlišeny kurzívou. Zakázat to můžete změnou tohoto nastavení na 0.“	1

Pokud není uvedeno jinak, pro povolení nastavení změňte jeho hodnotu na 1, pro zákaz na 0. Všechna nastavení byla otestována, pokud jde o verzi 6; většina z nich je však platná i pro verze 5.x.

Vypalování, menu a kapitoly na SVCD

SVCD potřetí...

V předchozích dvou článcích jste se dozvěděli, jak vytvořit z DivX souboru film ve formátu SVCD. Nyní zbývá jen doladit drobnosti a můžete CD diskem „nakrmit“ svůj přehrávač.

Máme před sebou poslední článek věnovaný problematice SuperVideo CD. V předchozích dílech jste se dozvěděli, jak se zpracovává obraz a že nejlepší kvalitu v amatérských podmínkách nabídne Tsunami MPEG Encoder. Ukázali jsme vám, jak přidat zvuk v obyčejném stereu, čtyřkanálový zvuk v Dolby Surround ProLogic nebo šestikanálový pomocí MPEG Multichannel.

Čemu jsme ale doposud pozornost nevěnovali, bylo výsledné vytvoření a vypálení SuperVideo CD. Vždy jsme jen vypálili hotový MPEG-2 soubor na médium a neuvažovali jsme o dalších možnostech, které při konečném vytvoření disku máme. Při „obyčejném“ typu vypálení přijdeme na stolním DVD přehrávači o možnost rychlého posunutí se na libovolné místo ve filmu a také musíme film „přetáčet“ podobně jako na klasickém videu.

To je ale téměř neúnosné, protože v případě, že při sledování filmu musíme někam odejít a přehrávač vypnout, přijdeme o aktuální pozici ve filmu a příště budeme muset složitě hledat místo, kde jsme skončili. Některé stolní přehrávače si sice automaticky pamatují místo, kde přehrávání disku skončilo, a po zapnutí a spuštění přehrávání automaticky začnou přehrávat od tohoto místa, ale přijde-li mezitím někdo jiný k našemu přehrávači a přehraje si jiný film, přijdeme samozřejmě i o toto „nastavení“.

Proto jsou u SuperVideo CD zavedeny stejné věci jako u DVD, tedy především úvodní

nabídka (dále jen menu). Film je „rozsekávaný“ na kousky (např. po deseti minutách), na které může vést z menu odkaz a po kterých lze ve filmu rychle „skákat“.

Toto uspořádání na DVD samozřejmě být musí, protože délka záznamu je mnohem delší než na CD, a navíc v menu bývají odkazy na různé bonusy, které DVD obsahuje a které jsou vlastně dalšími MPEG-2 soubory.

Při vytváření takto uspořádaného SuperVideo CD se můžeme nejčastěji setkat se dvěma případy. Buď máme film, který potřebujeme rozkouskovat na kapitoly (které nám zjednoduší orientaci ve filmu), nebo máme spoustu různých krátkých „filmečků“, které chceme dát dohromady a vypálit na jeden disk.

V prvním případě většinou máme již hotový MPEG-2 soubor o velikosti jednoho CD a musíme ho před použitím rozdělit na několik částí. Na dělení ale můžeme myslet již při komprimaci do MPEG-2 a v TMPGEnc si film můžeme rozdělit (např. pomocí funkce Source Range). Pak už samozřejmě nemusíme film dělit při závěrečné tvorbě disku. Tuto možnost ale příliš nedoporučuji. Při použití programu Ahead Nero Burning Rom 6 je to však bohužel nutnost. Nero dokáže u MPEG-2 souboru jen zkontrolovat, zda je podle normy, a vypálit ho. Chceme-li v Nero SVCD menu vypálit, musíme si nainstalovat plug-in, který Nero umožňuje komprimovat obrázky a videa do MPEG-2. Pomocí něj můžeme také zakódovat jakékoliv filmy z DivX přímo

do MPEG-2 a vypálit. Jak jsme se však zmínili již v prvním díle, jeho kvalita není příliš dobrá, nicméně na obrázky stačí. Dá se tedy říci, že jej použijeme na úlohy typu „spousta různých krátkých filmů“, kde ke každému chceme přistupovat z menu.

Na rozdělení jednoho filmu, který byl původně vytvořen jako jeden soubor, použijeme software VCDEasy. Tento program je přímo určen k vytváření VideoCD a SuperVideo CD a podpora vytváření kapitol je u něj velmi dobrá. Samozřejmě také dokáže udělat menu, ale vytvořit ho zde je již pracnější. Proto tento program použijeme jen v případech, chceme-li udělat kvalitní menu, téměř srovnatelné s menu na DVD. Jsme také limitováni kapacitou, a tak nemůžeme dělat rozsáhlá animovaná menu... Pouze si ukážeme, že je to v principu možné. Pomocí menu SuperVideo CD si můžeme zkusit také film zakódovat nebo přidat soundtrack. Začneme ale od začátku...

NERO BURNING ROM 6

WWW.NERO.COM

Nejprve se budeme věnovat programu, ve kterém jsme se již v prvním dílu naučili některé základní kroky. Při vytváření menu budeme předpokládat, že již máme soubory připravené v takovém formátu, že vždy jeden bude odpovídat jedné položce v menu. Ještě jednou připomínám, že musíme mít nainstalovaný plug-in podporující kompresi do MPEG-2. Více informací o něm najdete na stránce výrobce www.nero.com.

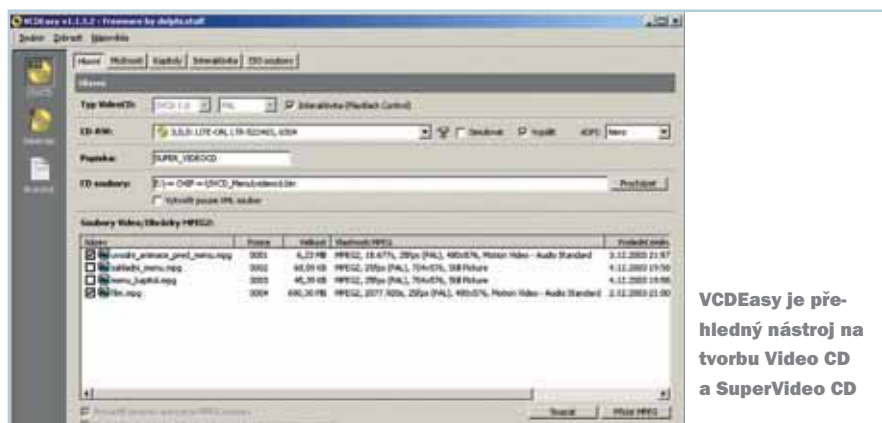
K samotné práci opět použijeme známý Nero Express 6. Je to velmi příjemný průvodce, který dovede k cíli i méně zkušeného uživatele.

Celý postup spočívá jen ve vybrání správných videí, která chceme zahrnout do kompilace, a Nero nám hned sám nabídne základní menu s možností různých úprav. Můžeme také přidat grafické filtry nebo si vybrat, zda chceme menu jen textové, nebo zda má obsahovat i obrázky z jednotlivých videí.

VCDEASY

WWW.VCDEASY.ORG

VCDEasy je, jak už sám název napovídá, velmi přehledný nástroj na tvorbu jak Video

→ CD, tak i SuperVideo CD. My budeme používat verzi 1.1.5.2. Existují i verze novější, ale ty už bohužel nejsou volně šiřitelné. Nezaregistrovaná verze vám dovolí tvořit pouze disky o maximální velikosti 400 MB, což je přibližně polovina 80minutového CD média, případně použít jen omezený počet videí či obrázků v menu. Při instalaci zjistíte, které součásti si VCDEasy „přiiinstaluje“. Například VCDImager v. 7.12 funguje jako konzola a příkazy se mu zadávají jako program napsaný do souboru „XML“. Tedy program VCDEasy je vlastně jen grafické uživatelské prostředí, ve kterém si nastavíme všechno, co chceme, přičemž program vygeneruje „XML“ kód za nás a ten předá VCDImageru, který podle něj vytvoří obraz CD. Obraz můžeme vypálit buď např. v Neru 6, nebo přímo pomocí programu VCDEasy, který k tomuto účelu používá opět externí program.

VCDEasy obsahuje také nástroje, které přímo souvisí se SVCD, avšak nepoužívají VCDImager. Jedním z nich je i MPEG Encoder na obrázky, z kterých si pak budeme vytvářet menu. Tento nástroj nám též řekne, jaké rozlišení je ideální pro obrázky u SuperVideo CD, dovolí nastavit poměr stran atd. Samozřejmě se zde přímo nabízí možnost vytvoření SuperVideo CD s fotografiemi. Hlavním úkolem je zde ale nastavení kapitol, které nám rozdělí dlouhé video na úseky, mezi kterými můžeme libovolně přeskakovat. Jak, kdy, kde a za jakých okolností

Schematicky budou menu vypadat asi takto. Čísla v závorkách označují tlačítka, po jejichž stisknutí se provede odkaz, stejně tak čísla v menu kapitoly.

budeme skákat z jedné kapitoly na druhou nebo z jedné položky menu na druhou, si nastavíme pomocí tzv. interaktivity. Její pomocí si nastavíme u každého obrázku jeho funkci – tzn. co se stane, když zmáčknete tlačítko na ovladači DVD přehrávače, nebo co se stane na konci videa...

Pojďme se nyní podívat, jaké základní typy menu se dají vytvořit.

KLASICKÉ MENU

V našem prvním případě budeme uvažovat toto základní menu jako na obrázku dole.

Jak vidíme z obrázku, napřed se spustí úvodní animace a z ní se pokaždé skočí do základního menu. Zde se vše zastaví až do doby, než zmáčkne „play“ nebo „1“ na dálkovém ovládání DVD přehrávače. Zmáčkne-li „play“, spustí se film od první kapitoly a po skončení filmu se vrátíme do

základního menu. Druhou možností v základním menu je skočit do tzv. „menu kapitol“, kde budeme mít odkazy na každou ze čtyř kapitol, které ve filmu vytvoříme. V praxi jsou čtyři kapitoly málo, ale pro názornou ilustraci to stačí.

Úvodní animaci si můžeme vystříhnout z filmu pomocí TMPGEnc a udělat z ní MPEG-2. Stejným způsobem vytvoříme film. V našem případě jsou obě menu (základní i kapitoly) statická, tedy budeme potřebovat dva obrázky, které budou mít rozlišení 768 × 576.

KÓDOVÉ MENU

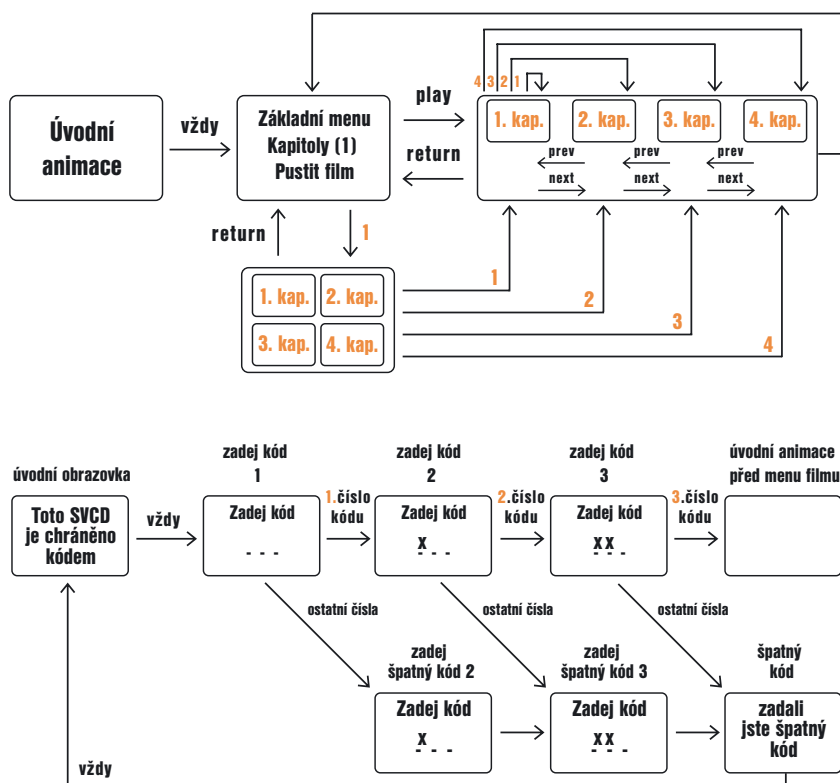
Poslední věcí, kterou si ukážeme, bude kódové menu. Toto menu nám umožní zakódovat si SuperVideo CD několikamístným kódem a ochránit ho tak před všemi, kdo neznají kód. V našem případě vytvoříme ochranu trojmístným kódem.

Toto menu potom stačí jen přidat před menu, které již máme vytvořeno podle předchozího návodu, a poslední položku tohoto menu připojit k první položce menu dalšího (v našem případě úvodní animace).

Menu podle tohoto schématu budeme tvořit úplně stejně, jako se tvořilo menu předchozí, jen si musíme dávat pozor na to, aby ostatní tlačítka (jako „play“, „next“ apod.) byla vypnuta. Dále musí být u každé obrazovky menu nastaveno „čekat do neoknečna“. Potom již stačí přiřadit správné odkazy numerickým tlačítkům podle toho, jaký jste si zvolili kód.

Jak vidíte, možnosti menu u SuperVideo CD si nezadají s možnostmi menu u DVD. Pokud chceme, můžeme přidat např. i soundtrack nebo obrázky z filmu. Bohužel jsme limitováni kapacitou média a přidáme-li k filmu všechny výše uvedené možnosti, může se nám klidně stát, že se na CD vejde jen 20 minut filmu. Což opravdu není mnoho...

Musíme si proto dobře rozmyslet, co všechno chceme v kompilaci mít nebo na kolik CD chceme film umístit. ■ ■ ■
Lubomír Říha, autor@chip.cz

Princip připojení kódového menu je jasný z tohoto schématu

High Order Messaging

Druhá zpráva o HOM

High Order Messaging (dále jen HOM) je objektová technologie, která umožní podstatným způsobem zjednodušit kód a zvýšit jeho flexibilitu. Před časem jsme se seznámili s jejími základy (viz Chip 12/02 nebo www.ocs.cz/Text/HOM.html). Dnes se seznámíme se základními principy, na nichž je technologie HOM založena.

HOM bychom mohli volně přeložit jako „nepřímé zasílání zpráv“. Při objektovém programování objektu běžně posíláme zprávy, jejichž prostřednictvím si vyžádáme nějaké akce (Java využívá jiné terminologie – místo zasílání zpráv hovoří o volání metod; my však budeme využívat standardní objektové terminologie a budeme mluvit o zprávách).

ZÁKLADY

Princip HOM spočívá v tom, že zprávu nezasiíláme přímo. Místo toho „mezi objekt a zprávu“ vložíme další příkaz, který určí, co se se zprávou má stát. Jedním z nejjednodušších příkladů může být opožděné odeslání zprávy: například chceme, aby se okno zavřelo za deset sekund. Řešením HOM je použít speciální „high-order“ zprávu, jež objektu řekne: „Následující zprávu máš dostat za deset sekund.“ Zápis v Objective C by vypadal takto:

```
[[okno afterDelay:10] close];
```

Možností využití služeb HOM je řada. Velmi vhodné jsou pro práci s poli, kde ušetří spoustu příkazů for: stačí zavést HOM zprávu *each*, která poli řekne: „Následující

zprávu předej každému ze svých prvků.“ Takto třeba zavěme všechna okna v poli:

```
[[pole0ken each] close];
```

A takto uložíme do samostatného pole jejich titulky nebo vybereme jen ta okna, jež jsou právě viditelná:

```
NSArray *titulky=[[pole0ken
collect] title];
NSArray *vo=[[pole0ken select]
isVisible];
```

Principem funkce HOM je využití tzv. zástupného objektu. Vraťme se k příkladu se zavíráním oken. Zajistíme, aby libovolný objekt po přijetí zprávy *afterDelay*: vytvořil a vrátil nový objekt třídy řekněme *DelayedPerformer*. Ten bude obsahovat pouze odkaz na původního příjemce zprávy a v našem případě také časový interval, určující dobu, na kterou se má zpracování zprávy odložit. Objekt třídy *DelayedPerformer* přímo nezpracovává žádnou zprávu. Místo toho ve chvíli, kdy jakoukoli zprávu dostane, udělá dvě věci (viz obrázek):

- zprávu i její případné argumenty si zapamatuje (nyní tedy objekt obsahuje trojici údajů: původního příjemce zprávy, časový interval a zprávu);
- spustí časovač (s dříve uloženým časovým intervalem), po jehož uplynutí předá uloženému objektu uloženou zprávu.

U poli zpráva *each* vytvoří a vrátí nový zástupný objekt, třeba třídy *Trampoline*, který obsahuje jen odkaz na pole, jež bylo původním příjemcem zprávy. Jakmile objekt třídy *Trampoline* dostane nějakou zprávu, rozešle ji všem objektům z pole, na něž má v sobě odkaz.

Složitější je to u zpráv, jež vracejí nějakou hodnotu – *collect*, *select* apod. Zpráva *collect* nejenže rozešle zprávu všem objektům z pole, ale navíc výsledek každého odeslání uloží do nového pole, jež pak vrátí. Zpráva *select* prozkoumá výsledek odeslání zprávy a do nového

pole uloží ty z původních objektů, pro něž zpráva vrátila pravdivou či nenulovou hodnotu. Obdobně lze konstruovat i další, složitější HOM zprávy.

Ani řetězení zpráv není žádný technický problém: nejjednodušší je, když zástupné objekty místo jedné zprávy (již si pamatují pro odeslání cílovému objektu) mají pro zprávy celé pole. Do něj se zprávy ukládají a při vlastním zpracování se odešlou všechny „najeďnou“ (první zpráva z pole se pošle cílovému objektu, výsledku se ihned pošle zpráva druhá, výsledku se pošle třetí atd.).

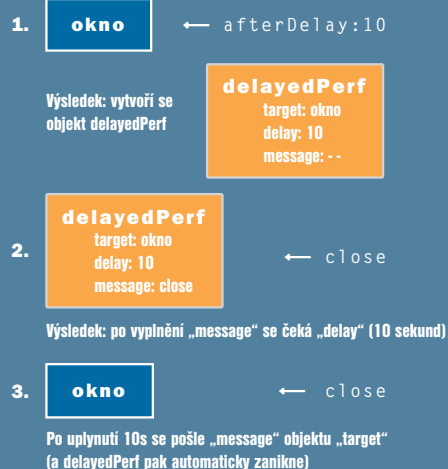
Potom je jednoduchá i implementace speciálních zpráv *begin* a *end*, jež umožňují řetězení zpráv (i těch, jež s HOM nemají nic společného). Zpráva *begin* v zástupném objektu zvedne pomocný čítač, zpráva *end* jej opět sníží. Zástupný objekt využívá čítač při rozhodování, zda zprávy ukládat, nebo rovnou zpracovat: jde-li o HOM zprávu nebo je-li čítač nenulový, zpráva se uloží.

Implementace služeb popsanych v minulém textu o službách HOM už by měla být vcelku zřejmá: třeba zpráva *safely* prostě vytvoří zástupný objekt, který svému cílovému objektu pošle zprávu v rámci zabezpečeného výjimečného bloku (try... pro Javu, NS_DURING... NS_HANDLER pro Objective C). Zpráva *inNewThread* vytvoří zástupný objekt, který svému cílovému objektu pošle zprávu v samostatném threadu.

Speciální technika však je zapotřebí pro implementaci automatické synchronizace mezi thready na základě vrácené hodnoty. Připomeňme si, o co jde: služba, jež spouští nový thread, může vrátit tzv. zástupný objekt *fault*. Ten pouze udržuje vazbu na thread a čeká, až mu kdokoli pošle jakoukoli zprávu. Potom zástupný objekt vyvolá službu *wait* (počká, až thread skončí), nahradí sám sebe skutečným výsledkem threadu a nakonec ještě tomuto výsledku pošle zprávu, již sám dostal. V programovacím jazyce s využitím HOM je to jednoduché:

```
NSArray *seznam=[[database
future] complicatedSearch];
...
printf(“%d prvků”,[seznam
count]);
```

Využití zástupného objektu

→ Služba *future* spustí nový thread a v něm předá objektu *database* zprávu *complicated Search* stejně, jako by to udělala zpráva *inNewThread*. Zpráva *future* však navíc vytvoří speciální zástupný HOM objekt řekněme třídy *ArrayFault* a ten vrátí místo požadovaného pole. Objekt *ArrayFault* obsahuje odkaz na thread, v němž probíhá zpracování; thread zase obsahuje odkaz na *ArrayFault*. Jestliže objekt *ArrayFault* dostane libovolnou zprávu, zapamatuje si ji a využije systémových služeb pro řízení threadů k tomu, aby počkal na ukončení threadu, na nějž je vázán. Pak zprávu pošle sám sobě. (Zní to divně? Čtěte dál!)

Jakmile thread skončí, poslední instrukce threadu uloží výsledek do paměti na místo objektu *ArrayFault* (objekt *ArrayFault* zanikne, neboť jeho data jsou přepsána daty objektu, jenž je výsledkem práce threadu). To znamená, že pokud zástupný objekt *ArrayFault* poslal zprávu „sám sobě“ (tj. na svou vlastní adresu), ve skutečnosti ji poslal objektu, jenž je výsledkem threadu. To proto, že ukončení threadu objekt *ArrayFault* v paměti tímto výsledkem nahradilo.

JAZYKOVÁ PODPORA

Jestliže mají služby HOM fungovat s libovolným příjemcem zpráv, je třeba, aby zprávy typu *afterDelay* či *each* byly k dispozici pro libovolný objekt. To znamená, že chceme-li implementovat HOM, musíme mít možnost přidávat nové metody ke kořenové třídě (aby byly k dispozici kterémukoli objektu kterékoli třídy). V dobře navržených objektových jazycích to není problém (Objective C k tomu má tzv. kategorie). V jazycích typu Javy, jež kate-

gorie ani obdobnou službu nemají, to však znamená mít možnost zasáhnout přímo do zdrojových kódů kořenové třídy.

Nutností je, aby objektový programovací jazyk podporoval polymorfismus, jinými slovy, aby bylo možné objektu zaslat libovolnou zprávu s tím, že konkrétní zpracování této zprávy závisí na objektu samotném. To je důsledek toho, že zástupný objekt (*Delayed Performer*) musí být schopen přijmout jakoukoli zprávu, neboť ji sám nezpracovává.

U jazyků typu Javy nebo C++ zde opět narazíme – polymorfismus podporují pouze zčásti, jen v rámci dědicke hierarchie tříd (a v Javě také rozhraní). Vytvořit objekt, jenž přijímá libovolnou zprávu, v nich možné není (v Javě to možné je, pokud využijeme služby *java.lang.reflect*; problém však je v tom, že nemůžeme využívat standardní syntaxi pro předávání zpráv a zápis programu se komplikuje).

Další podmínkou pro implementaci HOM je, aby bylo možné zprávu vzít a jako objekt uložit do proměnné (a odeslat později). Zde jde spíše o služby standardních knihoven; v Javě lze opět za cenu nepohodlí využít služby *java.lang.reflect*. Standardní knihovny Objective C obdobné služby přímo nepodporují. Objective C se však se standardními knihovnami už téměř nevyužívá, běžně se používají bohatší knihovny založené na standardu OpenStep (např. Cocoa). Tam je k dispozici třída *NSInvocation*, určená k ukládání zpráv a jejich argumentů.

Poslední „trik“, který musí programovací jazyk pro implementaci HOM nabízet, je zpracování obecné zprávy. To úzce souvisí s polymorfismem i s ukládáním zpráv: má-li objekt třídy *DelayedPerformer* být schopen přijmout (a uložit a později předat) jakoukoli zprávu, musíme

mít v jazyce nebo ve standardních knihovnách podporu pro implementaci „neznámé zprávy“.

V Objective C (s knihovnami a runtime založenými na standardu OpenStep) taková podpora je. Standardně tam platí, že pokud objekt dostane zprávu, pro niž není v jeho třídě ani v žádné z rodičovských tříd definována metoda, runtime zprávu i její argumenty automaticky „zabalí“ do objektu třídy *NSInvocation* a ten cílovému objektu předá jako argument zprávy *forwardInvocation*.

Žádná ze současných verzí Javy nic podobného standardně neobsahuje. Jelikož ale Java přímo nepodporuje ani polymorfismus, musíme se při implementaci HOM stejně obrátit na vhodný preprocesor a v rámci jeho maker implementovat vlastní konvenci obdobnou zprávě *forwardInvocation*: z Objective C.

Zástupný objekt typu *fault* je nahrazen jiným objektem, takže moduly, jež s objektem pracují, vůbec „nepostřehnou změnu“. To vyžaduje zásah do objektového systému na poměrně nízké úrovni. V Objective C je to možné díky jeho „céčkovému“ dědictví a díky tomu, že objektová struktura je veřejně zdokumentována (objekty obsahují odkaz na svou třídu a odkaz je na nízké úrovni přístupný). Bohužel, v Javě, pokud mi je známo, nic podobného není možné.

TO JE ZATÍM VŠE...

Do tohoto článku se už více informací o HOM nevejde. Příště si však ukážeme konkrétní implementaci HOM a seznámíme se i s některými praktickými příklady použití. Více informací o HOM včetně zdrojových textů (anglicky) lze najít na adrese www.metaobject.com. ■ ■ ■ Ondřej Čada

PLACENÁ INZERCE

SmartQ

Komplexní řešení pro zabezpečení a účtování tisků a kopií
tiskárny, kopírovací stroje, multifunkční zařízení, plottery

- ✓ **Ekonomika** detailní sledování nákladů
možnost účinného omezení tisku
- ✓ **Bezpečnost** vytištění úloh až po autorizaci na terminálu
odepření neoprávněného přístupu k vytištěným dokumentům
- ✓ **Komfort** příjemné a propracované uživatelské prostředí
funkce follow me
- ✓ **Centrální správa** nastavování uživatelských práv, přehled přístupů
ekonomické i statistické informace, přidělování kreditu
- ✓ **Individuální přístup** přizpůsobení řešení konkrétním požadavkům klienta
nadstandardní servis

ysoft

Vinařská 5a, 603 00 Brno, CZ Tel: +420 549 240 950, 925 Fax: +420 549 240 951
Sokolovská 119, 180 00 Praha 8, CZ Tel: +420 284 819 921, 922 Fax: +420 284 819 923
<http://www.ysoft.cz>, e-mail: info@ysoft.cz

Televize s vysokým rozlišením

HDTV: Lepší televize přichází

Jednou z mála oblastí spotřební elektroniky, ve které jako by se zastavil čas, je televize. Tedy pokud zapomeneme na smutné příznivce HDTV. Ti byli doposud jen odkázáni na internet, dovozy z USA nebo na soukromou výměnu mezi jednotlivými uživateli. V roce 2004 však vstoupí na scénu první HDTV stanice v Evropě.

Je jedno, zda doma máte malou televizi sovětské výroby, nebo nejnovější plochý

HDTV A ČESKÁ TELEVIZE?

HDTV (High Definition Television), televizní přenosová soustava s větším počtem řádků, s vyšší rozlišovací schopností než současná a s rozšířeným formátem obrazu. Systém není celosvětově normalizován a návrhy i zkušební provozy mají více variant. Složkové signály mají být zachovány a má být umožněn převod soustavy HDTV do kterékoliv v současnosti používané televizní normy. Systému HDTV musí být přizpůsobeny i přijímače, zejména obrazovky nového formátu.

Zdroj: www.ct.cz

zázrak od Sony. Teprve HDTV dělá ze sportovních přenosů, cestopisů nebo hraných filmů úplně jinou podívanou. Křišťálově čistý obraz bez kmitání, neuvěřitelná barevná hloubka a plastické zobrazení, které vás svádí uchopit míhající se obrázky, vtáhnou diváka téměř až do obrazu. V porovnání s tím se obraz dobře udělaného DVD zdá vybledlý a neostrý. Proti běžnému PAL standardu s 576 viditelnými řádky po 720 obrazových bodech totiž stojí High Definition Television až s 1080 řádky s rozlišovací hodnotou 1920 (bodů). V praxi tento rozdíl detailního rozlišení znamená, že je např. bez problémů viditelný i nepatrný tah tužkou nebo že namísto celého účesu rozlišíte jednotlivé prameny vlasů. V odrazu na brýlích můžete vytušit právě se odehrávající šacho-

vou partii, anebo dokonce můžete podrobně sledovat rozmístění jednotlivých figur na šachovnici.

„Kdo jednou viděl HDTV, už nechce nic jiného,“ říká Jadran Covo, specialista společnosti Cinema & Sound. Pokud si však chcete okouzující detailní rozmanitosti užít naplno, potřebujete k tomu na jedné straně úhlopříčku větší než 1 metr a na straně druhé HDTV materiál a odpovídající přehrávací zařízení. V každém případě velkoformátové televize jsou stejně jako projektor s vysokým rozlišením stále dostupnější. Zatímco však v Mexiku nebo Jižní Koreji lze HDTV televizi bez problémů přijímat, celá Evropa zatím patří k zástupu „neposkvřených“.

HISTORIE

Již v 60. letech začali vědci v laboratoři japonské státní televize NHK vyvíjet systémy televizních obrázků s vysokým rozlišením. Výsledkem těchto pokusů byl na začátku →

→ 80. let analogový postup, který nesl název Muse. Evropské firmy a televizní stanice kontrovaly systémem HD-Mac, také analogovým, ale s digitálním zvukem. Americké úřady se začátkem 90. let rozhodly vsadit na vývoj zcela digitálních postupů.

Olympijské hry poté posloužily jako příležitost k prezentaci HDTV. Muse byla v praxi otestována v roce 1988 v Soulu, HD-Mac debutoval o čtyři roky později v Barceloně a Američané využili k prezentaci digitálního ATSC systému olympijské hry v Atlantě. Vysílání japonského systému HDTV začalo v roce 1991 přes satelit, vysílání televize s vysokým rozlišením realizované pomocí pozemních vysílačů posvětili americké úřady v roce 1998. K těmto zemím se od té doby přidala ještě Jižní Korea, Austrálie, satelit nad Mexikem a řada zkušebních vysílání.

Japonský průmysl a televizní stanice NHK vydržely nejdéle a vysílaly Muse déle než deset let, a to i přes mnohem nižší prodej televizních přístrojů, a tedy přes mnohem nižší divácký zájem, než se původně očekávalo. V Evropě byl projekt HD-Mac odsunut k ledu již v roce 1992, krátce po zkušebním vysílání. Digitalizace totiž byla považována spíše za možnost, jak zvýšit počet přenášených programů. Místo jednoho konvenčního kanálu jich lze při digitálním přenosu v rozlišení PAL přenést nejméně šest. HDTV program naproti tomu potřebuje opět kanál celý. Evropa tedy před léty upřednostnila kvantitu před kvalitou a projekt HDTV tak na poměrně dlouhou dobu odsoudila k zapomnění.

Projekt však zcela nezankl, protože belgická stanice Euro1080 7. června 2003 promítala fotbalový zápas Dánsko – Norsko v HDTV kvalitě živě ve dvou kinech. Stanice rovněž předpokládá zahájení stálého vysílání přes satelit Astra od 1. 1. 2004. Stanice Euro1080, která má v názvu uveden počet řádků HDTV, bude zpočátku vysílat jen šest hodin denně, a to především sportovní přenosy, ale také třeba koncerty a některé živé přenosy. „Budeme přímo spolupracovat s japonskou televizí NHK,“ říká manažer stanice Euro1080 Rob de Vogel, „protože po více než deseti letech vysílání mají kolegové z Japonska ochromnou zásobu materiálu.“ Méně úspěšné však bylo hledání hardwarových partnerů. Doposud se přihlásila pouze firma Wela, která představila Smart Imperator, satelitní přijímač, který odpovídá standardu HDTV. Panasonic předložil prozatím pouze slib, že v dohledné době vhodné přijímací zařízení dodá: „Právě

STANDARDS A FORMÁTY

PŘEHLED NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH POJMŮ Z OBLASTI HDTV

HDTV: High Definition Television, televize s vysokým rozlišením a nejméně 720 řádky, širokoúhlým formátem (16 : 9) a vícekanálovým zvukem.

ATSC: US norma pro přenos HDTV a digitální televize, schválená Advanced Television Standards Committee. Zvláštností normy je rozdělení kanálů a paketizace (svazování). U obrazu a zvuku sází ATSC na mezinárodní standardy, jako je MPEG-Video a Dolby Digital. Vedle USA tuto normu používá také Jižní Korea.

DVB: Digitální televize (Digital Video Broadcast) z evropského vývoje (kromě jiného Institut pro rozhlasovou techniku v Mnichově, Philips, Thomson); původně jen pro standardní rozlišení, před několika lety rozšířeno také na HDTV (HD-DVB), DVB je kromě jiného k dispozici pro kabelovou televizi (DVB-C), satelit (DVB-S) a kontinentální vysílání (DVB-T). HD-DVB se používá prozatím pouze v Austrálii.

1080i: HDTV standard s 1080 řádky a 1920, resp. 1440 obrazovými body na

řádce, přenášený postupem půlsnímků („interlaced“, při změně obrazu vždy jen poloviční počet řádků). Používá se s frekvencí 50 nebo 60 Hz. Hodí se především pro hrané filmy a dokumenty.

720p: HDTV standard se 720 řádky a 1280 obrazovými body na řádce, přenášený postupem celých snímků („Progressive Scan“, při změně obrázku vždy všechny řádky). Možné s 24, 25, 50 nebo 60 Hz. Hodí se především pro sportovní přenosy s rychlými pohyby.

1080p: HDTV standard s 1080 řádky a 1920, resp. 1440 obrazovými body na řádce, přenášený postupem celých snímků („Progressive Scan“, při změně obrázku vždy všechny řádky). Možné s 24, 25, 50 nebo 60 Hz. Používá se především stejně jako 24p pro filmovou produkci.

24p: Standard produkce pro kinofilmy a televizní filmy s 24 snímky za sekundu (24 Hz) – 1080 řádků a 1920 pixelů na řádce. Frekvence výměny snímku odpovídá frekvenci u kinofilmu.

ZAŘÍZENÍ PRO HDTV

NÁSLEDUJÍCÍ VYBRANÉ PŘÍSTROJE PŘEDSTAVUJÍ ZAJÍMAVÉ A DOSTUPNÉ ŘEŠENÍ, KTERÉ JE V SOUČASNÉ DOBĚ K DISPOZICI.

Projektory: Cenově dostupné projektory s HDTV rozlišením jsou Sanyo XV-Z10000 (cca 8000 eur) nebo Marantz VP12S2 (cca 12 000 eur).

Plazmové a LCD televizory: Panasonic TH-50PHW5 (cca 12 000 eur), Pioneer PDP-503MXE (cca 14 000 eur), oba plazmové; LCD: Samsung LW-40A2 (cca 8000 eur).

Klasické (elektronkové) televizory: Panasonic TX36PD30D (cca 2300 eur).
Projektční televizory: Samsung SP-46 L5H (cca 4500 eur), Loewe Articos 55 (cca 7000 eur).

Na vyzkoušení však nepotřebujete plazmový monitor v ceně malého auta. Na TFT monitoru 1024 × 768 je kvalitativní rozdíl s PAL DVD také patrný. Každý nový fanoušek HDTV je důležitý. Soukromé dovozy se totiž o prosazení „zapovězeného“ standardu už jednou postaraly: Stejná situace, jakou dnes v Evropě máme v případě HDTV, byla v minulosti v souvislosti s kauzou Dolby Digital. Spousta prvních příznivců DVD se také rozhodla jinak – a průmysl se jejich volbě podřídil.

Digitální receiver firmy Wela Smart Imperator s twin-tunem přijímá jak satelitní HDTV, tak digitální anténní televizi.

VÝVOJ TELEVIZE S VYSOKÝM ROZLIŠENÍM

1967: Vědci japonské státní televize NHK poprvé veřejně představili televizi s vysokým rozlišením, kterou vyvinuli.

1982 – 1985: Vývoj tzv. Muse postupu (Multiple Sub Nyquist Sampling Encoding; analogová redukce šířky pásma v závislosti na obsahu obrazu) realizovaný společnostmi NHK, Sony a ostatními.

1986 až 1992: Evropské firmy a stanice (mezi jinými Philips a Thomson) vyvíjejí HD-Mac (Multiplexed Analog Components; analogový obraz, ale digitální zvuk).

1986: Konference telekomunikačních a poštovních společností (CCIR) v Dubrovniku: NHK navrhuje Muse jako celosvětový standard, ale to je Evropou odmítnuto.

1988: NHK přenáší olympijské hry v Soulu pomocí Muse.

1988: Vypuštění TV-Sat1, prvního evropského satelitu, který měl etablovat euro normu D2-Mac jako kompatibilního předchůdce HD-Mac (smlouva Německa s Francií); přenos ztroskotává, protože dojde k zachycení slunečního kolektoru. O rok později Astra sází na PAL.

1989: Začátek vysílání HDTV přes satelit v Japonsku (HiVision, na bázi Muse postupu).

1992: Přenosy z olympijských her v Barceloně pomocí HD-Mac, krátce poté je experiment ukončen (techniku nechtěla používat žádná stanice). Namísto toho je jako digitální norma pro televizní vysílání vyvinuta norma DVB ve standardním rozlišení.

1996: Olympijské přenosy z Atlanty pomocí digitálního ATSC systému.

1998: Začátek HDTV vysílání v USA (nejprve kontinentálně, poté přes satelit).

2001: Přejít od Muse k digitálnímu ISDB standardu (Integrated Services Digital Broadcasting; vyvinuto také společností NHK – podobné systému DVB).

červen 2002: V USA jsou k dostání první HDTV filmy jako D-VHS kazety.

2003: HDTV vysílání je možno přijímat v USA, Kanadě, Mexiku, Jižní Koreji a Austrálii, a to kontinentálně a/nebo přes satelit.

7. červen 2003: Belgická stanice Euro1080 přenáší fotbalové utkání Dánsko – Norsko live do dvou kin (v Bergenu a Kodani) ve formátu HD-DVB.

1. leden 2004: Euro1080 chce spustit pravidelné vysílání.

2006: Stanice ZDF chce přenášet fotbalové mistrovství světa v Německu pomocí HDTV.

Scéna z filmu *Den nezávislosti*, odfotografovaná z projekčního plátna, ukazuje rozdíly v rozlišení detailu (vlasy, zrcadlení) mezi HDTV (D-VHS kazeta – nahoře) a PAL-DVD (dole).

→ řešíme problém, který bychom mohli přirovnat k problému týkajícímu se vejce a slepice,“ říká Lothar Kerestredjian, který je u Panasonicu v Hamburku odpovědný za technologii digitální televize. Jde o to, že má být vyroben přístroj, i když vlastně ještě nebyly šířeny žádné programy.

O HDTV se zajímají také provozovatelé satelitů. Stále více a více stanic totiž přechází na digitální PAL přenos a výsledkem je stále se snižující vytížení kanálů. HD kanály by tak přišly z pohledu provozovatelů satelitů právě včas. Provozovatel satelitů Astra, totiž společnost SES z Lucemburska, se proto zavázala vyčlenit část šířky pásma právě pro televizi s vysokým rozlišením. Dalším argumentem, který hovoří pro HDTV, je produkce. Stále více filmařů, snímkem *Star Wars Episode 2* počínaje a krátkým německým filmem *Gone Underground* konče, objevuje možnosti elektronické produkce. Také ve vysílacích stanicích, ať už v Premiere, nebo v RTL, je HDTV vybava k dispozici. Totéž platí pro produkční firmy, např. pro firmu Plazamedia Mnichov, která přenáší řadu zápasů bundesligy.

Požitek z HDTV je v Evropě sice možný už dnes, celá věc se však podobá spíše dobám alkoholové prohibice ve Spojených státech, kde když jste si chtěli alespoň

trochu loknout whisky, museli jste prostě znát ty správné „adresy“. Celé to začíná již u přehrávacích zařízení. Kvůli prozatím neudělenému CE certifikátu se například v Německu nesmí zatím prodávat jediný přístroj schopný přehrávat HDTV, totiž přístroj D-VHS Recorder HM-D1130000 od JVC. Pokud se rozhodnete pořídit si přístroj z USA (třeba na www.tpitavel.com), musíte si včetně přepravy a cla připravit 1200 amerických dolarů. Brzy by však měl přijít na trh jeho následovník DH40000 a JVC podle slov svého zastoupení uvažuje o jeho uvedení do prodeje také v Německu.

Ale i v případě kladného rozhodnutí JVC, že přístroj se v Německu prodávat bude, budou i nadále přetrvávat omezení digitálního systému. Především téměř prehistorický a mechanicky relativně rychle opotřebovatelný systém pásku s dlouhou dobou čekání při převíjení a bez možnosti přímého přeskokování na jednotlivé kapitoly se ovládacím komfortu systému DVD ani nepřibližuje. Sony sice přišla v podobě BDZ-S77 na japonský trh s prvním rekordérem Blu-Ray-Disc, ale pomocí něj lze nahrávat pouze HDTV vysílání – odpovídající verzi s DVD prozatím nikdo nenabízí. Cena cca 4000 eur k rychlému rozšíření standardu Blu-Ray také prozatím nepřispívá. Podstatně cenově dostupnější je pře-

CHCETE TOČIT PRO HDTV?

Jestliže patříte mezi technické nadšence a rolls-royce je pro vás jen vůz pro každodenní dojezdění do práce, pak vás nedostatek materiálu pro HDTV nemusí trápit. Stačí zakoupit si kameru umožňující snímání v HD formátu (rozlišení je 1920 × 1080 pixelů), a máte vystaráno. U nás se touto technologií dokonce natáčel i první film – Děvčátko.

<http://www.broadcam.com.au/html/hdcam.html>

→ hrát HDTV materiál pomocí počítače.

V podstatě existují dvě možnosti:

1. MPEG soubory s vysokým rozlišením nahrajete z internetu a přehrajete je pomocí Windows Media Playeru 9, který HDTV zvládá. Někteří nadšenci se „spojili“ a vyměňují si data na externích hard discích: Na HD o kapacitě 160 GB se vejde cca deset filmů.

2. Prostřednictvím rozhraní firewire připojíte k počítači vhodný D-VHS přehrávač HDTV. Windows XP přehrávač automaticky identifikují. Odpovídající software pro ostatní operační systémy najdete na adrese www.kgbird.com/DVHSTool. Pokud jste si přehrávač např. půjčili od známého, musíte nejprve převést do souboru MPEG soubor HDTV Transportstream (soubor .TS) uložený na kazetě, abyste záznam mohli pomocí Media Playeru přehrát. Příslušný program je k dispozici na adrese www.midwinter.com/~bcooley. Pokud naopak D-VHS přehrávač vlastníte, můžete ho využít k přehrávání souborů Transport Stream stažených z webu. Musíte však D-VHS přehrávač připojit k počítači pomocí DV-In (firewiru) a přehrávač již poté převede proud dat z PC na HDTV obrázky.

Zvláštní kapitolou je WM9 – verze Terminátora 2 na „T2 – Extreme DVD“. HDTV verzi, obsaženou na přidaném disku, lze přehrát pouze na počítači. Pro plynulé přehrávání je však zapotřebí procesor nejnovější generace (nejlépe 3 GHz a více) stejně tak jako internetové připojení pro odblokování Schwarzeneggerova filmu.

Většina počítačů má však problémy s frekvencí výměny obrázků a má sklony k „trhání a cukání“. V tomto případě pomůže sharewarový program Powerstrip (www.entechtaiwan.com), který rozlišení grafické karty přizpůsobí jak HDTV materiálu, tak i monitoru. Pokyny pro používání Powerstripu najdete na adrese www.ramelectronics.nct/html/powerstrip.html.

Pokud chcete HDTV materiál zobrazit na displeji nebo pomocí projektoru, musí přístroj

VÝHLED: HDTV NA DVD

BOJ O DVD BUDOUCNOSTI ZAČAL

Aby se hraný film vešel na DVD v HDTV kvalitě, musel by disk disponovat kapacitou 20 GB nebo používat optimální kompresní postup. V současné době o HDTV-DVD bojují tři technologie.

BLU-RAY-DISC (BD): U technologie BD leží informační vrstva, kterou modrý laser čte, jen 0,1 mm pod povrchem disku, namísto 0,6 mm, jak je tomu u dnešních DVD disků. Předností tohoto systému, vyvinutého firmami Sony a Pioneer a podporovanými mnoha firmami, je kapacita až 27 GB.

ADVANCED OPTICAL DISC (AOD): AOD technologie, vyvinutá firmami Toshiba a NEC, pracuje také s modrým laserem, ale informační vrstva leží v hloubce 0,6 mm. Z technických příčin musí být stopy širší než u BD; kapacita je omezena na 20 GB. Předností AOD je snadnější

výroba než u BD. Ta může probíhat na dnes používaných zařízeních.

HD-DVD9: Aby byla kapacita normálního DVD 8 GB pro HDTV film dostačující, musí přijít ke slovu podstatně lepší komprimace, než jakou představuje doposud používaný systém MPEG2. Jako favorit vykrystalizoval Advanced Video Coder (nazývaný H.264) v systému MPEG4 – a to dokonce i proti konkurentům, jako je Windows Media Player nebo DivX.

Prognóza: Nejpravděpodobnější je, že DVD fórum schválí standard HDTV-DVD, aniž by stanovilo standardní datový nosič. Studia, která chtějí produkovat levněji, pravděpodobně sáhnou po HD-DVD9. Pokud bude aktuální poptávka po více speciálních funkcích a efektech, přijde na řadu BD. Pokud uvažíte fungující neúprosnou ruku trhu, Vypadá to s AOD bledě.

HDTV potřebuje vstup DVI nebo vstup komponentní.

disponovat komponentním vstupem, který je dimenzován pro 1080i a 720p; HDTV je možné realizovat také přes DVI. Přístroje s 720 řádky a více se většinou označují jako vhodné pro HDTV; podstatné zlepšení obrazu

je však pozorovatelné na plazmových obrazovkách a projektorech s 480 řádky, protože v tomto případě jsou barvy v lepším souladu s konturami.

■ ■ ■ Ulrich von Löheysen, autor@chip.cz

ZDROJE

KDE NAJDETE HDTV MATERIÁLY.

WWW STRÁNKY:

NASA: <http://svg.gsfc.nasa.gov/cgi-bin/xmlsearch.cgi?query=hdtv®=search>.

Dvico: <http://www.dvico.com/hdtv/download.asp>.

Reklamní film Samsung: www.samsung.com/PressCenter/PRStory/pr_film/img_e.aspx.

HDTV KAZETY

Přehled s možností objednání: www.dvhsmovieguide.com.

Záznamy z korejské televize (např. fotbalové mistrovství světa 2002):

<http://my.netian.com/?pcaudio/>.

Názory a komentáře

Malé povánoční bilancování

Obchody jsou zavřeny, je Štědrý den. Začíná čas bilancování. Za co a kolik jsme utratili, kolik jsme si vypůjčili...

Obchodníci si mnou ruce, takové obraty snad ani nečekali. Co bylo fenoménem letošních Vánoc? Zcela určitě zábava. Domácí kina, širokouhlé televize, DVD přehrávače, filmy, hry, konzoly, počítače, notebooky a digitální fotoaparáty.

Spotřební technika a výpočetní technika se střetly v přehrávačích, na které lze nahrávat, mechaniky DVD skončily v jed noučelových DVD přehrávačích nebo v systémech domácího kina. Počítač s klasickým monitorem se stal strašidlem. Proto letos mnoho lidí nastavilo svá čela k plochým monitorům, které mají konečně dobrou cenu, obraz, nezáří a netopí jako jejich předchůdci. Trend? Určitě ano. Pro domácí i kancelářské využití se stává plochý monitor standardem. Otázkou zůstává, zda vymřou i klasické monitory. Zcela jistě ne, ale jejich tržní

Milan Loucký – ředitel Vogel Computer Media a publicista

podíl bude i nadále klesat. Nevzhledné počítačové krabice ustupují uměleckým dílům, která vypadají – světe, div se – čím dál víc jako výrobky spotřební elektroniky. Přichází počítač jako umělecké

dílo: jeho vnitřek je ozářen modrým světlem, vypadá to impozantně...

ZE STOLU NA KOLENA A DO RUKY

V posledních měsících loňského roku se jak v domácnostech, tak v kancelářích stále více uplatňovaly notebooky. Jejich ceny pod hranicí 30 tisíc korun vyzývají ke koupi. Velkokapacitní disky, velké displeje, technologie, které natáhly práci bez síťového napájení vysoko nad čtyři hodiny. USB 2.0, FireWire, Bluetooth, Wi-Fi, síťová karta, kombi DVD/CD-R/RW – to jsou dnes běžné prvky standardní výbavy. Nastávající rok bude zcela jistě rokem notebooků.

Kapesní zařízení s barevným displejem, mobily a smartphony přebírají úkoly, které jsme dosud svěřovali jen počítačům. Mobilní havěť se dere na svět ryze agresivní metodou – vzpomeňte si na reklamy, které ponoukaly: Jsme tu, kupte si nás! Mnohým zatím nevádí slabá výdrž baterií, jsou uneseni možnostmi takových přístrojů. A budou i nadále, protože tahle oblast bude mít zelenou i letos.

HERNÍ PRŮMYSL

Před Vánoci došlo k zajímavému úkazu. Očekávaný mobilní hit roku Nokia N-Gage se stal propadákem, věcí, která leží ve výkladech a čeká na kupce, a Nokia tiše omezila reklamu. N-Gage má své nevýhody: nedostatek her a nemožnost hrát on-line. Díky Bluetooth může spolu sice pařit v jedné třídě až šest hráčů, ale GPRS je technologie, která není stavěna na hraní on-line. S někým z druhé části „datového bezdrátu“ si nezhrajete. A tak se dá čekat, že hitem roku budou spíše hry a aplikace napsané v Javě. Vracíme se tím opět do éry ZX-Spectrum.

X-Box stále nebyl Microsoftem oficiálně uveden na náš trh. Vše, co tu je, jsou šedé dovozy, závislé na přímých smlouvách mezi výrobcí a velkými obchodními řetězci. Podobná situace je i u Game Cube od společnosti Nintendo. Ovšem kdo se směje, je Sony. Má připravené eso v rukávu – tím je projekt

konzoly do ruky PSX – a čeká. I u nás je stále zájem o PlayStation 2, proto jí Sony stále zaplavuje trh.

PC hry jsou i nadále populární, ale... U PlayStation 2 máte garanci výrobce, že hra, kterou masíte, je dostatečně rychlá. Ale hry na PC? Koho pořád baví kupovat rychlejší procesory, větší disky, rozšiřovat paměť počítače a grafické karty? Bát se, že synek zatáhne s nově přinesenou hrou od kamaráda vir, který skolí účetnictví v počítači? Stále miň lidí. Budoucnost herního průmyslu je v konzolách. I když existují dokonalé hry pro PC. Kam se ale vrhnou vývojáři her?

DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE

Trh se tomuto fenoménu přizpůsobil. Bohatý výběr digitálních fotoaparátů a příslušenství, paměťové karty s vhodnou cenou. Na loňském CES (největší výstava spotřební elektroniky konající se v lednu v Las Vegas) byly k vidění automaty, do nichž vložíte paměťovou kartu, na displeji označíte obrázek, zasunete kreditku a za chvíli máte fotky v ruce. Skoro bych čekal, že telefonní budky budou nahrazeny těmito fotolaboratořemi. V Americe už to je skutečnost. Pokud ale vezmu virtuální fotosběrny – a Chip některé loni testoval –, tuhle službu máme u nás na hodně dobré úrovni, ať si necháte fotky poslat domů nebo třeba do trafiky k Bohoušovi u hřiště.

Ve fotografii klasické i digitální jde o zachycení krásy okamžiku. A naopak: okamžik je krásný. Nástroje na jeho zachycení a reprodukci tu jsou. Jde o to, abychom jej dokázali vystihnout. To je na nás. Okamžik vyvolá vzpomínky na to, jak jsme jej dostali do paměti nebo na filmové políčko, mívá dlouhou historii. Máme ale tolik práce, že možností vychutnání okamžiku je pořád miň.

I přesto zájem o digitální fotopřístroje roste. Co kdybychom někdy měli čas se prohrabat desetitisíci krásnými okamžiky, které máme na disku?

Doufám, že nový rok vám dá šanci pořádně užít technologií, do kterých jste, mnohdy bezhlavě, před Vánoci investovali. ■ ■ ■
Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

inzerce

inzerce

inzerce

Zlevnit, či nezlevnit? Toť otázka!

S trochou nadsázky by se dalo říci, že pro Microsoft začíná nové století až letos. Uplynulý rok totiž přinesl řadu událostí, které v konečném důsledku mohou pozici tohoto softwarového gigantu vážně ohrozit, jakkoli se dnes zdá na první pohled neotřesitelná.

V uplynulých letech proti Microsoftu bojovaly konkurenční firmy především soudní cestou. Ta však k úspěchům nevedla, ani když se k protiredmondské frontě přidala vláda Spojených států. Dnes už můžeme říci, že Microsoft tyto soudní útoky ustál, a větší šance nelze přikládat ani prosincové žalobě firmy Real Networks, která Microsoft viní z obvyklých nekalých praktik (nátlak na výrobu počítačů, aby propagovali jeho produkty na úkor produktů konkurenčních, popř. neúplné dokumentování aplikačních rozhraní). Je sice docela dobře možné, že firma Real Networks vysoudí požadovanou miliardu dolarů,

ale ta jí v nejlepším případě umožní přežít o nějaký ten rok déle, zatímco Microsoft příliš nepoškodí. Podobnou casu koneckonců před časem bez valného výsledku vedla dnes už neexistující společnost Netscape. Microsoft by měl svou pozornost obrátit jiným směrem. Už od časů Pána prstenů ohrožovaly západní společnost útoky z Východu, a nejnak je tomu i tentokrát. Pomineme-li trochu bizarní aktivity východoasijských států, které odmítají Windows a pokoušejí se vyvinout vlastní linuxový systém, zaznamenal Microsoft na asijském kontinentě ve druhém pololetí loňského roku dvě významné porážky.

Zrádná „siamská sleva“ Tou mediálně známější je prosincové rozhodnutí izraelského ministerstva financí, které od Nového roku pozastavilo nákup softwarových produktů Microsoftu pro potřeby tamní státní správy. Oficiálním zdůvodněním je neochota Microsoftu prodávat jednotlivé součásti balíku Office samostatně, ale vzhledem k tomu, že jde o rozhodnutí ministerstva financí, které se v letošním roce potýká s 25procentními rozpočtovými škrty, musíme za celou věc hledat peníze. Už od října si vrabci na střeších cvrlikali, že izraelské ministerstvo využívá doběhu existující licenční smlouvy (skončila k 31. prosinci) a snaží se na Microsoftu vyjednat významné slevy. A s tím souvisí druhá významná redmondská prohra z roku 2003. Thajské království totiž v rámci rozvoje počítačové gra- →

V HLAVNÍCH ROLÍCH ÚČETNÍ

V průběhu prosince 2003 pokračovaly akcie počítačových (i jiných) firem v trendu nastoupeném už před mnoha měsíci. Růst sice nebyl příliš strmý, ale přesto došlo koncem roku k symbolické události – hodnota technologického indexu NASDAQ se přehoupla přes magickou hranici 2000 bodů, které naposledy dosáhla v polovině ledna 2002. Pozitivní nálada ve vedení předních počítačových firem se tak přenesla i do nového roku. Nejúspěšnějším prosincovým titulem se jednoznačně staly akcie společnosti **Red Hat**, které si po oznámení hospodářských výsledků společnosti během jednoho dne polepšily o 22,5 procenta. Hlavním důvodem k optimismu byl jednak narůstající

počet zákazníků (viz zmínka v sekci věnované hospodářským výsledkům), jednak utěšeně rostoucí hotovostní zásoba – během jediného roku zbohatla společnost o více než 280 milionů USD. U dalších firem z modré části tabulky tak razantní nárůst pozorovat nemůžeme, pár zajímavých informací se ale přesto najde. Společnost **SGI** je na vzestupu už od konce listopadu, kdy se jí podařila úspěšná emise nových dluhopisů a zpětné odkoupení starších dluhopisů s rokem splatnosti 2004. Transakce, definitivně uzavřená v polovině prosince, posouvá splatnost podstatné části dluhů SGI až do roku 2009, což jí dává dost času na to, aby se dala dohromady. Podobné příčiny stojí za nárůstem kurzů **Xeroxu** – přední makléřské firmy (mj. Merrill Lynch a Moody's) zvýšily rating cenných papírů společnosti a ohodnotily její střednědobou perspektivu termínem „stabilní“. Na podrobení akcí **CA** měl zřejmě vliv odprodej jejího 90% podílu ve firmě **ACCPAC International**, která se zabývá účetním softwarem. Novým majitelem firmy ACCPAC se stává britská společnost **Sage** a do pokladny CA tak přiteče zhruba 88 milionů USD.

V červené polovině máme také jednoho vyčnívajících zástupce a také zde

hrají roli nepříznivé finanční výsledky. V případě firmy **PalmOne** se k nim přidává ještě neuspokojivý vývoj do nadcházejících dvou kvartálů a nejistota ohledně publikovaných čísel. V případě společnosti **AMD** je situace velmi zajímavá – vypadá to, že firma poprvé po delší době vykáže čistý zisk (to uvidíme až za měsíc), ale v tomto případě finanční domy s největší pravděpodobností uplatní své opce, což hodnotu akcií o něco sníží. Analytici kalkulují s tím, že opce budou uplatněny při výšší zisku pěti centů na akcii, a to povede k nucené emisi dalších 50 milionů akcií. AMD se tak sice s největší pravděpodobností vrátí po více než dvou letech opět do černých čísel, ale paradoxně to bude spíš bolet. O společnostech **Macromedia** a **Citrix** jsme se toho v prosinci příliš mnoho nedočetli, takže nabídneme komentář alespoň k poslednímu zástupci červené pětičky, tj. ke společnosti **Unisys**. Také v tomto případě byl pokles ceny akcií zřejmě způsoben zvláštními účetními pravidly. Společnost v polovině prosince oznámila, že v roce 2004 očekává mimořádné zvýšení výdajů svého zaměstnaneckého penzijního fondu. Toto zvýšení zřejmě srazí hrubý zisk společnosti minimálně o 85 milionů USD. →

VZESTUPY...				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	1. 12.	2. 1.	Absolutní	Relativní
Red Hat	13,27	18,37	5,10	38,46 %
SGI	1,18	1,37	0,19	16,10 %
CA	23,75	27,09	3,34	14,06 %
Xerox	12,19	13,59	1,40	11,48 %
Net. Ass.	13,46	14,96	1,50	11,14 %

... A PÁDY				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	1. 12.	2. 1.	Absolutní	Relativní
Unisys	16,70	14,81	-1,89	-11,32 %
Citrix	24,19	20,86	-3,33	-13,77 %
Macromedia	21,40	17,98	-3,42	-15,98 %
AMD	18,07	14,86	-3,21	-17,76 %
PalmOne	15,03	11,99	-3,04	-20,23 %

→ motnosti vyhlásilo ambiciózní program, v jehož rámci vláda dotovala milion nových osobních počítačů pro začínající uživatele. Microsoft o tuto zakázku mimořádně stál, a proto vládě Thajského království nabídl skutečně mimořádnou slevu – balík Windows/Office v thajském provedení ocenil na 37 dolarů (normální katalogová cena činí něco okolo 600 USD). Ani to nepomohlo – Thajsko se rozhodlo pro kombinaci Linux/OpenOffice. Ještě větší ranou pro Microsoft je fakt, že Thajci si tuto levnou kombinaci (250 USD včetně veškerého hardwaru a softwaru) oblíbili natolik, že podle společnosti Gartner zůstane freesoftwarové platformě věrně více než 70 % oslovených uživatelů, což při marketingové síle Redmondu není vůbec špatné číslo. Pravda, těch pár ztracených milionů nemusí Microsoft zas tolik mrzet. Mimořádná sleva byla částečně zaměřena proti prodeji pirátských cédéček, která se na thajských ulicích prodávají za pár dolarů. Horší už je skutečnost, že na veřejnost prosákla tato dumpingová 37dolarová cena. A výše zmíněná izraelská vláda se domáhala právě „siamské

slevy“, kterou nakonec nedostala. Podle informací internetového bulletinu The Register skončila nabídka Microsoftu na 186 dolarech, zatímco izraelská vláda odmítla platit větší než thajskou cenu. Takže Microsoft má teď cestu do izraelských vládních a veřejných institucí uzavřenou (snad s nějakými výjimkami, kde je finančně zainteresována americká vláda, např. ve zbrojních programech).

Nelehká úloha prodejců Jestliže thajská porážka spočívala ve zveřejnění dumpingové ceny, izraelská porážka tuto informaci přenesla do evropského prostoru. Prodejci nabízející redmondské programy to teď skutečně nebudou mít lehké. Zatímco doposud mohli argumentovat tím, že tzv. bezplatný software nezahrnuje skryté náklady (instalace, zaškolení uživatelů, správa) a že celkové náklady na provoz jsou v případě technologií Microsoftu nižší (ačkoliv tyto argumenty pocházejí v drtivé většině z případových studií sponzorovaných Microsoftem), teď budou muset čelit požadavkům na radikální slevu. Mezi námi – kdybych měl nakupovat licence, asi bych taky chtěl „siamskou slevu“.

Copak jsem horší než Thajci? Kdybych byl prodejce, měl bych ještě jednu možnost – ukončit licitaci a říci: „Berte, nebo nechte být.“ Ani to už však není tak lehké. Dnes totiž existuje poměrně solidní alternativní nabídka kancelářských aplikací na platformě free softwaru. Pravda, konkurenční programy mohou být o něco horší a uživatelé jsou často na produkty Microsoftu zvyklí, ale nedávné epidemie počítačových virů a červů přinesly další argumenty pro změnu platformy. Dá se říci, že v oblasti kancelářského softwaru vzniká poprvé po deseti letech (vzpomínáte si na WordPerfect či Lotus?) opět funkční konkurenční prostředí, zvláště když zákazníci mají stále častěji tendenci zdůrazňovat cenu na úkor funkčnosti. Uvidíme tedy, co nám následující měsíce přinesou. Jestliže Microsoft v letošním roce nepřinese „očekávané skvělé“ výsledky, nejspíš tím vyvolá značné zklamání investorů spojené s poklesem cen akcií. To by pak mohlo vést ke zhoršení celkového image neotřesitelného softwarového gigantu a k dalšímu odklonu směrem ke konkurenčním produktům.

■ ■ ■ Karel Stachovec

JAK ÚTOČIT NA KONKURENCI A POPLÉST INVESTORY

→ Nejvýznamnější ze společností, které v průběhu prosince publikovaly své hospodářské výsledky, je bezesporu **Oracle**. Mnohem zajímavější jsou však čísla menších firem; příkladem mohou být třeba **ATI**, **Red Hat**, **3Com** nebo **PalmOne** (tak se teď jmenuje výrobce osobních organizérů, vzniklý spojením bývalých společností **Palm** a **Handspring**). Publicita ohledně společnosti Oracle se v posledních měsících točila spíše okolo navrhované akvizice firmy **PeopleSoft** a s tím souvisejícího soudního sporu. Firma PeopleSoft se totiž domnívá, že návrh Oraclu na odkoupení (za cenu 7,3 mld. USD) má jediný význam, totiž odlákat jí zákazníky. Některé poznámky výkonného ředitele Larryho Ellisona, pronesené na analytické konferenci při příležitosti ohlášení hospodářských výsledků, by tomu nasvědčovaly. Aplikační segment s meziroční mírou růstu 27 % přesto není hlavním trumfem Oraclu. Tím je outsourcing, který nyní vykazuje největší dynamiku (82 %). Celkové výhledy společnosti jsou neoptimističtější za několik posledních let. Analytici soudí, že slušná růstová dynamika vydrží společnosti Oracle ještě nejméně dalšího půl roku. Absolutně nejvyšší nárůst čistého zisku vykázala společnost **Red Hat**, ale to vzhledem k mizerným výsledkům z roku 2002 nebylo takovým překvapením. Mnohem důležitější je v případě firmy Red Hat publikovaná struktura příjmů a klientské základny. Je evidentní, že sázka na podnikové linuxové servery se vyplácí: ke konci roku hlásila firma 33 tisíc placených instalací systému Enterprise Linux a netajila se cílem zvýšit tento počet do konce února (kdy uzavírá svůj fiskální rok) na plných 40 tisíc. Čistý zisk by se měl v tomto závěrečném kvartálu zvýšit o další čtvrtinu. Největší důvod k radosti mohou mít hardwarové firmy, resp. v našem případě producenti polovodičových komponent. Všichni bez výjimky mohou považovat rok 2003 za velmi úspěšný. Je sice pravda, že firma **National Semiconductor** dnes nemá se světem ICT příliš mnoho společného (jejím hlavním artiklem jsou analogové čipy používané za oceánem při výrobě mobilních telefonů), ale příklad firmy **Micron** naznačuje, že se křemíkovým firmám zřejmě už podařilo vyřešit problémy s nadbytečnou kapacitou svých výrobních závodů. Také softwarové firmy si většinou vedly velmi dobře.

My zmíníme ještě alespoň společnost **Adobe**, jejíž výsledky byly lepší, než se čekalo. Hlavním motorem růstu se v jejím případě stávají produkty z kategorie ePaper, tj. především Acrobat. A na závěr zbývá komentář k největším průšvihům. Společnost **3Com** pokračuje ve své permanentní restrukturalizaci, která se projevila mj. razantním zvýšením čisté ztráty. Přesto se však našly i optimistické hlasy, které poukazyvaly na skutečnost, že podzimní odhady počítaly s ještě větším poklesem obrátu. Uvidíme, jak se bude situace firmy vyvíjet, ale její hlavní konkurenční cíl (společnost **Cisco**) se nachází v podstatně lepší kondici. Svou premiéru si pak v přehledech výročních zpráv odbyla společnost **PalmOne**, která vznikla z firmy Palm odštěpením softwarové divize a pohlcením konkurenčního Handspringu. Meziroční srovnání je v tomto případě tudíž značně irelevantní a je překvapivé, že ho vedení společnosti uvádí.

Firma	Období	Obrat mil. USD	Změna oproti loňsku	Čistý zisk mil. USD	Změna oproti loňsku
Hardware					
ATI	Q1/04	470	+40 %	47	+546 %
Micron	Q1/04	1107	+62 %	1,1	N/A
NSM	Q2/04	474	+12 %	66	+961 %
Software					
Adobe	Q4/03	359	+22 %	3,8	N/A
Lawson	Q2/04	84	-4 %	-1,3	-63 %
Oracle	Q2/04	2498	+8 %	617	+15 %
Progress	Q4/03	82	+14 %	8,8	+28 %
Red Hat	Q3/04	33	+36 %	4,1	+1832 %
Verity	Q2/04	29	+26 %	3,6	+54 %
Ostatní					
3Com	Q2/04	182	-33 %	-139	+103 %
PalmOne	Q2/04	271	+5 %	-4,1	N/A

Vysvětlivky

Q = čtvrtletí příslušného fiskálního roku

N/A = v předchozím roce firma nevykázala zisk, resp. ztrátu

Názory a komentáře

Proč nám to děláš, HP?

Před časem jsem měl na vyzkoušení celou řadu zařízení HP, protože loňský podzim měla tahle firma extra silný. Navíc předtím schroupala – a zdá se, že i „zažila“ – Compaq, čímž se její produkty „poněkud“ namnožily. Zároveň jsem si ale u HP všiml trendu, který má kořeny v hluboké minulosti, který se mi zároveň vůbec nelíbí a který dnes začíná být trendem bohužel i u jiných. Je to trend nepříjemný, trend, před kterým byste měli být varováni, a zároveň trend, na který je třeba se zeptat předtím, než si ten který výrobek zakoupíte.

Začalo to vlastně už před lety, kdy jsem si koupil skener od HP. Byl to skener ve své době takzvaně lepší, blížíci se vrcholu „amatérské třídy“. Tenkrát mi nevadilo, že se k němu nedodává samostatný ovladač, nevěnoval jsem tomu pozornost. Jak snadno se člověk mýlí...

Ovladač byl součástí velkého balíku softwaru a vše se muselo instalovat naráz. Až letos na podzim jsem si uvědomil, že to, co HP provedl u skenerů, nyní provádí i u tiskáren. Zkrátka nedodává samostatné ovladače, nýbrž jen balík softwaru, jehož součástí je i ovladač.

A NA PROBLÉM JE ZADĚLÁNO!

Pokud totiž z nějakého důvodu nenainstalujete celý software, máte smůlu. Přejděte-li na nový operační systém – a to bylo u mě jasně znát při přechodu z W98 na W2000 –, musíte počkat, až někdo upraví celý aplikační software, což nepochybně trvá déle, než jen předělat ovladač. Nehledě na to, že jste firmou tlačeni do používání pouze jejích aplikací či aplikací kompatibilních. Žádná fototiskárna – a že jsem jich měl na podzim požehnaně – neměla klasické ovladače! Měly ho zasuté kdesi v balíku softwaru. Dvě z nich jsem vůbec na dvou různých počítačích pod Windows 2000 nenainstaloval.

Problém? HP ho koneckonců nemá, má ho hlavně potenciální majitel, a tedy i já! Já vím, že se mi tyhle věci stávají daleko častěji než jiným, a když na to přijde, jsem za to i placen, ale je takovéto „ušíť na míru“ vůbec dobré pro uživatele? Na tuhle otázku

si musí odpovědět každý sám. Měl by ji ale před koupí dobře zvážit.

Mimochodem, přednedávnem se mi dostala do ruky pěkná věcička jménem HP Movie Writer – externí DVD vypalovačka s A/D převodníkem, určená mj. i pro přímé převedení analogových filmů na DVD disk. Abyste to ale mohli udělat, musíte nainstalovat 470 MB (!) softwaru, jehož součástí je i HP Video Transfer Wizard. Samotný ovladač mechaniky, resp. samotný průvodce už vůbec nenainstalujete! Hodně by mě zajímalo, jak tohle vidíte a jaké s tím máte zkušenosti. Ať kladné, či záporné. S tímhle totiž mohou být setsakra velké problémy!

O PAMĚŤOVÝCH KARTÁCH

Klid v oblasti paměťových karet zjevně nehrozí. Zhruba rok a půl uplynulo od uvedení té poslední a už je tady další. Tentokrát s posvěcením asociace PCMCIA přichází ExpressCard, která svým způsobem připomíná MemoryStick. Dlouhá je 75 mm a v jedné verzi je široká 34 mm, v druhé, „elkové“ verzi je na jednom konci široká stejně jako PC karta, tedy 54 mm, na druhém konci má pak přechod na zmíněných 34 mm. Oba typy jsou vysoké 5 mm.

ExpressCard má být univerzální kartou, ale prvoplánově má sloužit především k modulárnímu rozšíření určenému pro stolní a přenosné počítače. Fyzicky si má rozumět s USB 2.0 a s nově vytvářeným standardem PCI Express. Karta bude zřejmě

re.com/chaos32.html mě tedy také dostala. Už úvodní věta „Time and Chaos is the best contact manager software for...“ mýlí opravdu stojí za to.

Bohumil Herwig
– volný novinář a publicista

O WI-FI

Tak mě pražská firma Noranet u nás na vesnici připojila ke svému Wi-Fi okruhu a já zažívám blaho znovuzrození. Být čtrnáct dnů bez internetu bych opravdu nepřál nikomu, kdo je na něj zvyklý.

KDO PRACUJE USILOVNĚJI NEŽ TEN, KDO PRACUJE PRO SEBE... – lidové rčení

obecně přijata velmi rychle, protože se na jejím formátu shodly firmy jako Dell, HP, IBM, Intel, Lexar či Microsoft.

O SOFTWARU

Přednedávnem jsem objevil firmu Chaos Software a její Time & Chaos contact manager. Musím říci, že už dlouho jsem se nad něčím z počítačového světa tolik nenasmlál jako nad názvy produktů téhle firmy. Mimochodem, adresa www.chaossoftwa-

A první zkušenosti? Mám zatím puštěnu nejnižší variantu (64 kb/s, sdílenou až šesti uživateli) a po čtrnácti dnech provozu si stále lebedím. Je jasné, že v tomhle okamžiku nemohu říci ani popel, ale už vím, že husté sněžení není problém a zatím jsem neměl jediný výpadek. Uvidíme, jak to bude pokračovat, protože vše mám zapůjčeno na dva měsíce.

■ ■ ■ Bohumil Herwig,
bohous@herwig.cz

333 tipů a triků pro vypalování CD a DVD

Petr Broža | Computer Press, Praha 2003, 150 stran, 129 Kč, v češtině, ISBN 80-7226-964-X

Technický pokrok nelze zastavit, opět postoupil o něco dále a zapříčinil, že pokud jsme ještě před několika měsíci byli zvyklí setkávat se v domácích podmínkách nebo v prostředí menších firem pouze s vypalováním CD, dnes je třeba tuto problematiku doplnit také o vypalování DVD. Vypalovací mechaniky se staly běžnou součástí osobních počítačů a díky tomu je možná snadná archivace dat či vytváření záložních kopií oblíbených aplikací na CD. Ve své knihovně jsem našel ne více než rok starou publikaci *222 tipů a triků pro vypalování CD*. Nová publikace *333 tipů a triků pro vypalování CD a DVD* rozhodně nezapře, že ji vydalo stejné nakladatelství, byť autor je jiný. Část tipů a triků je stejná, nicméně v žádném případě nelze knihu označit jako doplnění dříve vydané publikace o problematiku DVD: struktura kapitol je jiná, mnohé tipy a triky byly doplněny. Autor problematiku vypalování CD a DVD rozdělil do devíti kapitol, které se dále člení na jednotlivé podkapitoly. V úvodu knihy se dočtete něco z historie a také pár slov o porušování autorských práv. V kapitole *Hardware počítače* jsou tipy pro výběr vypalovací mechaniky, něco málo o firmwaru vypalovačky, o péči o ni a také o vyladění systému. Na své si částečně

přijdou příznivci Linuxu i PlayStationu. V další kapitole, nazvané *Pod pokličku CD a DVD*, se dozvíte nejen to, jak vypalovací média fungují, ale také třeba to, jak na ně dostat více dat. Nejrozšířenější vypalovací programy včetně možností jejich lokalizace do češtiny nebo slovenštiny jsou obsahovou náplní kapitoly čtvrté. Pak již vám kniha obsáhle poradí, jak vypalovat hudební CD a datové CD nebo DVD. Máte-li problém se zálohováním některých médií, příčina může být v jejich nastavené ochraně. Nejčastěji používané ochrany jsou popsány v kapitole sedmé. Pak již následuje jen část věnovaná úpravám, potisku a archivaci a poslední kapitola je v podstatě slovníčkem pojmů. Tato publikace si neklade za cíl objasňovat veškeré pojmy, metody a techniky vypalování, ale zaměřuje se spíše na praktičtější rady a postřehy související s procesem ukládání dat na běžná cédéčka a dévédéčka. Podle mého názoru lze tuto knihu doporučit zejména těm uživatelům, kteří se buď o vypalování CD a DVD chtějí dozvědět více, než je standard potřebný pro úspěšnou zálohu vlastních dat, nebo mají jakékoli problémy a otázky. Je poměrně pravděpodobné, že mezi 333 tipy a triky naleznou potřebné odpovědi. ■ ■ ■ Michal Prádka, michal.pradka@vogel.cz

Přecházíme na Linux

Martin Kysela | Computer Press, Brno 2003, 190 stran, 189 Kč (284 Sk), v češtině, ISBN 80-7226-844-9

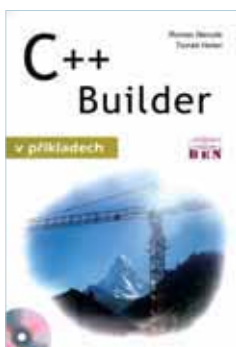

Autor této knihy, Martin Kysela, se Linuxem zabývá již dlouhou dobu jako programátor a systémový administrátor a v poslední době též jako redaktor webových magazínů. Jeho kniha je pojata jako příručka, která se snaží poskytnout čtenáři co nejvíce praktických informací o operačním systému Linux. I když název zdánlivě napovídá, že by mohlo jít o knihu pro uživatele Windows, není znalost tohoto systému podmínkou. Kniha dopřává čtenáři seznámení se s možnostmi Linuxu a popisuje i jak s ním pracovat bez nutnosti vzdát se hned svého dosavadního operačního systému (pravděpodobně Windows). Podívejme se nejprve na obsah této knihy. Po úvodním povídání o tom, co to vlastně Linux je a jak dopadá ve srovnání s ostatními operačními systémy, začne skutečný výklad. Autor se krátce věnuje výběru distribuce Linuxu, pak probere instalaci, konfiguraci základních částí a význam základních adresářů. Poté následuje kapitola věnovaná práci se systémem v textovém režimu. Zde se seznámíme s nejdůležitějšími příkazy a nástroji (včetně např. Midnight Commanderu, linuxové obdoby pro-

slulého Norton Commanderu). Poznáme i neinteraktivní editor SED, jazyk AWK pro manipulaci s textem nebo textový editor vi. Pak přijde na řadu práce se systémem v grafickém režimu. Po seznámení se systémem X Window se naučíme pracovat s grafickým uživatelským rozhraním KDE. V této kapitole poznáme i řadu uživatelských nástrojů – mezi jinými grafický editor Gimp, internetový prohlížeč Konqueror, programy pro multimédia nebo kancelářské balíky. Dojde i na vypalování CD nebo na počítačové hry. V závěru knihy najdeme informace o linuxové komunitě a dozvíme se, kde hledat další informace, a to jak v knižní podobě, tak i na internetu. Knihu uzavírá kontrolní kvíz a odpovědi na jeho otázky. V záplavě publikací o Linuxu se kniha Martina Kysely jistě neztratí. Její styl je příjemný, informace se v ní snadno vyhledávají. Nejsou samozřejmě vyčerpávající – ostatně o každém z nástrojů, o nichž se autor zmiňuje, lze napsat objemnou knihu. Nicméně jako úvod pro začátečníka, který o Linuxu téměř nic neví, je tato publikace vhodná. I přesto, že se mi kniha líbila, tak zatím na Linux ale nepřejdu. ■ ■ ■ Miroslav Virius

C++Builder v příkladech

Roman Neruda, Tomáš Holan | BEN – technická literatura, Praha 2002, 192 stran, doporučená cena 299 Kč, v češtině, ISBN 80-7300-042-3

Tato kniha je o tom, že člověk nemusí tak dokonale rozumět všemu, co chce používat. Je víc o programování ve Windows, než jen o C++ Builderu. Publikace obsahuje řadu příkladů, jež ukazují, jak se řeší různé běžné i méně běžné úlohy v C++Builderu. Obsahuje příklady vybrané a používané během několika let vedení komerčních kurzů programování, výuky programování na vysoké škole i na letních školách pro středoškolské učitele informatiky. Není to učebnice; autoři své dílo v úvodu přirovnávají ke konverzační příručce.

V první části najdeme příklady zaměřené na vytváření grafického uživatelského rozhraní aplikace a jeho ovládání. Ve druhé části jsou příklady zabývající se grafikou a ve třetí části jsou příklady věnované jednoduchým databázovým aplikacím. V poslední části je rozsáhlejší příklad – aplikace pro evidenci knih a výpůjček v knihovně.

Zdrojové texty programů jsou spolu se spustitelnými soubory a s demoverzí C++Builderu na CD. Mnohé z příkladů ukazují možnosti, které běžné učebnice pomíjejí. Příklady v knize se drží schématu zadání – program (nebo jeho podstatné části) – vysvětlující poznámky. Autoři v poznámkách samozřejmě nejdou do hloubky, to by nemohli hovořit o konverzační příručce, ale alespoň naznačí, oč jde, a čtenář si může podrobnosti najít v dokumentaci. Některé z příkladů jsou podobné jako v knize T. Holana *Delphi v příkladech*; to ovšem není na závadu.

Ke čtení této knihy nepotřebujete znát C++Builder; musíte ovšem ovládat alespoň základy jazyka C++. Co této knize vytknout? Přiznám se, že po prvním čtení mne nic nenapadá – snad jen to, že mohla být rozsáhlejší a že se mohla dotknout i dalších programátorsky atraktivních témat. Mohu ji jen doporučit.

■ ■ ■ Miroslav Virius

JavaScript – příručka programátora

Elmar Dellwig, Ingo Dellwig | Grada Publishing, Praha 2003, 1. vydání, 278 stran, 290 Kč (419 Sk), v češtině, ISBN 80-247-0298-3

Kniha JavaScript zkušených bratří Dellwigů představuje kvalitní informační zdroj, ve kterém budou patrně hledat všichni ti, jejichž „každodenním“ chlebem je tvorba „profesionálních“ internetových stránek či rovnou celých i-aplikací. Již dávno pryč je totiž doba, kdy se návštěvníci nejrozšířenějších stránek setkávali pouze se statickým obsahem, který tvůrcům umožňoval samotný jazyk HTML. Dnešní stránky jsou mnohdy obohaceny řadou aktivních prvků, které umožňují především interaktivní objekty skriptovacích jazyků.

V této knize se čtenáři konkrétně seznámí s nejnámějším z nich, se skriptovacím jazykem JavaScript. Kniha je rozdělena do tří hlavních částí (Úvod, Stručná referenční příručka, Tipy a triky).

První část patrně nejvíce uvítají začínající tvůrci internetových stránek, neboť jsou v ní postupně seznamováni se základy JavaScriptu. Vyzkouší si napsání tradičního skriptu Hello World, seznámí se s proměnnými, funkcemi, prostředky pro větvení skriptů, objekty, událostmi, formuláři a s okny a rámečky.

Zkušení autoři patrně zase nejvíce ocení druhou část (nejobsáhlejší – 128 stran) knihy, která obsahuje přehlednou referenční příručku. V ní totiž naleznou informativní popis všech objektů jazyka JavaScript 1.3, který je doplněn přehlednými tabulkami s jejich metodami a atributy a s informacemi o jejich podpo-

ře v nejrozšířenějších verzích internetových prohlížečů (Netscape Navigator/Communicator a Microsoft Internet Explorer). Tato část je tematicky rozčleněna na čtyři menší: *Objekty, metody, vlastnosti; Vlastnosti a funkce nejvyšší úrovně; Ovladače událostí; Rezervovaná slova.*

V třetí části, nazvané *Tipy a triky*, jsou uvedeny hotové příklady, např. skripty pro stromové a pohyblivé menu a pro práci s cookies. Tato část knihy dále obsahuje přehled značek HTML a jejich atributů. Kniha je zakončena částí *Dodatky*, v níž je například uvedena jakási referenční příručka pro formuláře a tabulka obsahující všechny barvy předdefinované v JavaScriptu s jejich RGB hodnotami.

Z uvedeného obsahu je zřejmé, že kniha si může najít řadu spokojených a vděčných čtenářů, neboť kromě nutných základů obsahuje již zmíněnou referenční příručku jazyka JavaScript.

Je určena těm, kteří chtějí přidat svým webovým stránkám dynamiku a hledají kompaktní úvod do programování v jazyce JavaScript. Obsahuje informace o jazyku a jeho konstrukcích, i stručný přehled knihoven a tipy k efektivnímu využití nabízených funkcí. Na druhou stranu se nejedná o plnohodnotnou učebnici jazyka JavaScript, pomocí které by byl začínající autor schopen tvořit rozsáhlejší skripty. To ale ani není cílem této knihy.

■ ■ ■ Milan Pinte

Java – bohatství knihoven

Pavel Herout, Kopp | České Budějovice 2003, 242 stran, 199 Kč, v češtině, ISBN 80-7232-209-5

Třetí, zatím poslední kniha Pavla Herouta o Javě se zabývá nejčastěji používanými knihovnamy. Podat úplný výklad všech knihoven by znamenalo napsat knihu podstatně rozsáhlejší, ale její úplné využití by bylo sporné. Hlavním kritériem pečlivého výběru se proto stala možnost praktického využití nabytých poznatků. Na základě osobních zkušeností (autor pracuje jako odborný asistent na katedře informatiky a výpočetní techniky Západočeské univerzity v Plzni a zabývá se výukou softwarově orientovaných předmětů včetně jazyka Java) je stěžejním tématem oblast datových kolekcí, o jejichž existenci programátoři v Javě leckdy netuší.

Výklad začíná u nástrojů pro práci s poli, ale nejrozsáhlejší část knihy je věnována kolekcím (kontejnerům). Zde se dočteme nejen o samotných třídách pro ukládání dat, jako je ArrayList, Set nebo TreeMap, ale i o rozhraních, která tyto třídy implementují, o iterátorech a práci s nimi atd.

Zvláštní pozornost autor věnuje problematice hešových tabulek (třídy HashSet a HashMap) a výpočtu hešových kódů, který je třeba často implementovat vlastními silami. V dalších částech této knihy si přečteme o třídách pro práci s extrémně velkými čísly a o generování pseudonahodných čísel. Tyto části jsou ovšem již podstatně struč-

nější. Kapitoly věnované používání tříd pro reprezentaci data, času a kalendáře se zabývají nejen problematikou formátování těchto údajů, ale i dalšími operacemi, které tyto třídy umožňují. V závěru se autor zabývá také třídami, které implementují nástroje pro kompresi dat.

Tato kniha volně navazuje na autorovy první dvě knihy o Javě, které se zabývaly samotným jazykem Java, grafickým uživatelským rozhraním a problematikou používání češtiny v Javě. Pro čtení této knihy ovšem zdaleka není nezbytné znát Javu v plném rozsahu těchto dvou knih. Příklady, které v hojně míře doprovázejí výklad, neobsahují zpravidla žádné speciální konstrukce a jsou zde dostatečně vysvětleny. Zajímavé jsou i výsledky experimentů, v nichž autor porovnával efektivitu různých způsobů použití tříd z knihoven Javy.

Styl výkladu je podobný jako v předchozích dvou Heroutových knihách; to znamená, že text se skládá z řady krátkých oddílů, které osvětlují nejrůznější aspekty probíraného tématu. Přitom je zřejmé, že se autor opírá především o vlastní zkušenosti. Výklad je podán velmi srozumitelně a – pokud jde o kvalitu jazyka – kultivovaně. Nezbyvá než tuto knihu vřele doporučit všem, kdo Javu opravdu používají.

■ ■ ■ Miroslav Virius

Ožívování WWW pomocí skriptů

David Morkes | Grada Publishing, 192 stran, 195 Kč, v češtině, ISBN 80-247-0325-4

Moderní web – to už na straně klienta není jen jazyk (X)HTML, ale i kaskádové styly a JavaScript. Právě těmito technologiím se věnuje publikace *Ožívování WWW stránek pomocí skriptů* od Davida Morkese, kterou před časem vydalo známé nakladatelství Grada.

Knihy je návodem k vytváření funkčních dynamických HTML stránek, autor věnuje velkou pozornost možnostem formátování prvků WWW stránek s ohledem na ovládání jejich formátovacích vlastností pomocí JavaScriptů. Díky tomu lze dosáhnout jednoduchým způsobem zajímavých grafických a dynamických efektů na stránkách (zejména jako odezvy na vznik událostí vyvolaných uživatelem, jako je například klepnutí myši, stisk kláves, pohyb kurzoru nad HTML prvkem či změna dat ve formulářích).

Už z rozsahu knihy – 192 stran – je na první pohled zřejmé, že nás nečeká podrobná referenční příručka, ale spíše útlá učebnice. Autor při výkladu zvolil příjemné tempo, neztrácí čas podrobným popisem syntaxe a soustředí se opravdu jen na to, co je pro praktické použití popisované problematiky nejdůležitější. V každé kapitole navíc najdeme řadu příkladů, jejichž

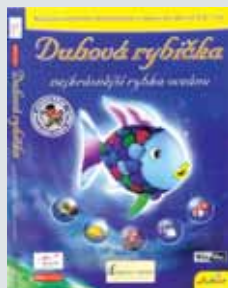
přínos pro pochopení látky je podle mého názoru nezanedbatelný.

Škoda jen, že příklady nelze stáhnout z internetu – čtenář je musí přepsat ručně. V úvodních kapitolách nás tedy čeká popis proměnných, datových typů, funkcí a událostí, které lze při programování skriptů využít. Další pasáž je ve znamení objektů jazyka JavaScript a jejich praktické aplikace, zejména při programování formulářů. Další část knihy je pak věnována kaskádovým stylům a jejich interakci se skripty. V závěru knihy je na několika stránkách stručně popsán postup pro vytvoření JavaAppletu a prvku ActiveX za použití nástrojů MS Visual Studio.

Popisovaná publikace podle mého soudu vhodně doplňuje nabídku knížek věnovaných tvorbě webových stránek. Pokud vám nevyhovují strohé referenční příručky, *Ožívování WWW stránek pomocí skriptů* pro vás bude zajímavým zpestřením. Myslím, že řadu nových informací zde vedle začátečníků najdou rovněž i uživatelé, kteří už zkušenosti s tvorbou stránek (se skripty) mají. ■ ■ ■ Tomáš Vostrý

Recenze dalších knih najdete na CD Chip Plus.

Novinky na stříbrných discích

DUHOVÁ RYBIČKA – NEJKRÁSNEJŠÍ RYBKA OCEÁNU

Media Trade Interactive, Praha 1150 Kč

Zí krabi ukradnou Duhové rybičky její blyskavé šupiny. Spolu s jejími kamarády je nutné vyřešit řadu úkolů, na kterých se děti budou učit kreativnímu myšlení, všimnout si detailů, logicky uvažovat, kombinovat, cvičit paměť apod. CD je namluven a ozvučen, graficky velmi pěkně proveden a dětem se bude jistě líbit.

8 bodů

JAK SE CO DĚLÁ V DIGITÁLNÍ FOTOGRAFII

DTP Studio, Praha 499 Kč

CD-ROM s podtitulem „aneb co jste vždycky chtěli vědět a báli jste se na to zeptat“ nabízí jeden z úspěšných internetových kurzů DTP Studia. Probírána jsou například témata týkající se klasického fotoaparátu v porovnání s digitálním, základů fotografování, světla ve fotografii, zpracování fotografie v PC, manipulace s obrazem a tisku fotografií.

8 bodů

ŠKOLA HROU – ZEMĚPIS 1

LANGMaster Group, Praha 699 Kč

Zeměpis 1 odpovídá 6. a 7. ročníku ZŠ. Nabízí dvě sekce: Planeta Země a Na povrchu a pod povrchem. Probírá základní poznatky o vesmíru, sluneční soustavě, planetě Zemi, její atmosféře, počasí a vodních systémech a poznatky o geologii planety a hlavních formách života na ní. Nechybí kapitoly probírající určování zeměpisné polohy.

10 bodů

ŠKOLA HROU – DĚJEPIS 1

LANGMaster Group, Praha 699 Kč

Souhrn základních informací o nejstarších dějinách světa. Úvod patří obecnému definování pojmu historie a počítání času. Vlastní obsah je pak rozdělen do dvou tematických bloků: Prehistorie (6 kapitol) a Starověk (22 kapitol). Textové informace jsou doplněny mnoha obrázky, animacemi, mapami, životopisy, slovníčkem apod.

10 bodů

LANGMASTER – VĚDOMOSTI V HRSTI 2

LANGMaster Group, Praha 1999 Kč

Komplet 13 CD-ROM obsahuje dva tituly řady M (9 – 12 let), tj. části Přírodověda 2 a Matematika 2, a čtyři tituly řady S (12 – 16 let), tj. části Dějepis 1, Fyzika 2, Chemie 2 a Zeměpis 1. V prostředí systému Brána vědění se můžete seznámit i se zajímavou aplikací eduAuthor pro přípravu vlastních prezentací, sestavených ze zdrojů jednotlivých titulů.

10 bodů

Další informace naleznete i s ukázkami obrazovek na Chip CD.

Dědeček automobil

CHIP tip
únor 2004

Dědečkovo pohlazení

Milovníci historie automobilů si jistě nedali o Vánocích ujít na ČT 1 kouzelný film Alfréda Radoka Dědeček automobil i navazující barevný film Adolfa Branalda o natáčení uvedeného černobílého filmu.

Pro ně i pro ostatní zájemce o historii automobilismu máme dobrou zprávu. DTP Studio vydalo koncem loňského roku stejnojmenný multimediální titul, který má s uvedenými pořady mnoho společného. Jde o kombinaci CD-ROM, „knížních komponent“ a dalších drobností, mezi které patří třeba brýle pro 3D vidění.

Hlavní částí obsahu CD je kompletní text knihy Adolfa Branalda Dědeček automobil o počátcích motorismu a závodění v Čechách s charakteristickými kresbami Kamila Lhotáka. Knížku si můžete po jednotlivých kapitolách číst na monitoru počítače nebo poslechnout v neopakovatelném podání Radvana Lukavského. Opět před vámi ožijí osudy pana Projsy, mechaniků Vajdy, Plíška a Pulcharta, závodníků Vondřicha, Tomana a Kolovrata, závodů Dourdan a Semering a značky Laurin & Klement – jde prostě o oslavu řemesla, šikovných rukou a především zapálených lidí.

Abyste tuto zajímavou publikaci mohli číst i mimo dosah počítače, najdete na CD návod, jak si knížku vytisknout a pomocí připravených dílů vyrobit vlastní knihu s kroužkovou vazbou a pevnými deskami. Působivá kniha vás vrátí o více než sto let zpět, do prvních počátků výroby kol, motocyklů a automobilů v Čechách i do následných slavných sportovních úspěchů našich prvních automobilových závodníků.

Další atraktivní nabídkou CD je zkrácená verze barevného filmu o natáčení filmu Dědeček automobil. Uvidíte nejen řadu zajímavostí z natáčení, ale také mnoho hereckých osobností při práci. To ještě není vše. Na CD se nachází několik dalších bonusů – fotogalerie obrázků Kamila Lhotáka, fotografie historických vozidel Laurin & Klement a Škoda a několik unikátních 3D fotografií z Radokova natáčení. Zajímavý je příspěvek Adolfa Branalda o historii tohoto námětu, a to od prvních kontaktů s auty přes první knižní vydání a úspěšnou podobu filmu až po jeho zatím poslední elektronickou verzi.

Jako drobná pozornost je na CD připraven tisk nástěnných kalendářů podle vlastních představ s obrázkovými náměty z historie automobilistů a interaktivní hra typu „hádej slova inspirovaná oblíbenou knihou“.

Dědeček automobil je krásná kniha, film, CD-ROM, oslava umu českých rukou a mozků – prostě hebké pohlazení kouzelného dědečka. ■ ■ ■ Milan Pola

DĚDEČEK AUTOMOBIL

Sada pro všechny pány kluky.

Vyrobil/poskytl DTP Studio, Praha, <http://www.dtpstudio.cz>

Cena 399 Kč

Duháček v lese

Za půvaby lesa

Představujeme vám zajímavý multimediální CD-ROM, který je sice určen především jako doplněk pro výuku přírodovědy na prvním stupni ZŠ, ale jistě potěší i ostatní zájemce o krásy přírody, zejména lesa a jeho obyvatel.

Informace, které autoři připravili pro zvědavé zájemce, jsou rozděleny do části výkladové a do části testů. Hlavní část CD nabízí deset kapitol, věnovaných různým druhům lesa, rostlinám, bezobratlým živočichům a obratlovcům, houbám a potravinovým řetězcům, které s lesem souvisí. Nechybí ani kapitoly věnované možným zdrojům ohrožení lesa (a to jak přírodním, tak i lidským), různým formám péče o lesy, využití jejich bohatství a celkovému významu lesa a přírody jako celku pro život člověka. Základním informačním prvkem jsou didaktické karty. Na každé z nich je stručná textová informace o příslušné rostlině, houbě, zvířeti apod., obrázek v perokresbě se zvýrazněnými charakteristickými prvky, fotografie (nebo jejich série) skutečného objektu a také videoukázka, je-li k dispozici. Pokud existuje zvuková sekvence příslušného hlasu, automaticky se spustí; pokud není, dělá zvukovou kulisu náhodně vybraný ptačí zpěv. Základní informace jsou namluveny, takže si je mohou osvojovat i děti, které neumějí ještě příliš dobře číst. Program umožňuje tisk všech didaktických karet i dalších souhrnných přehledů. Tyto tisky mohou sloužit jako zajímavá učební pomůcka ve škole.

Pro ověření získaných znalostí je připraven propracovaný soubor testů, které se řídí tím, že testy lze absolvovat jednotlivě, v libovolném pořadí i opakovaně, přičemž se pamatuje jen nejlepší výsledek. Navíc program oslovuje děti jmény a snaží se tak získávat jejich pozornost. Po úspěšném absolvování testů a po získání potřebného počtu bodů získáte Duháčkův ekologický diplom.

Aby se dívka jenom neučila, má Duháček připravenou i nabídku čtyř her, tedy Eneří omalovánky, Watíkovo pexeso, Joulinčiny puclíky a bheliom – piškvorky, a tří energetických „záležitostí“ (testik o úsporách energie, přehled typů elektráren a pozvání do informačních center ČEZ). To proto, že CD-ROM je součástí vzdělávacího programu ČEZ Energie pro každého.

Didaktická i grafická úroveň CD-ROM je opravdu výborná (hlavním garantem výukové části je RNDr. Danuše Kvasničková, CSc., velká propagátorka ekologických aktivit a komplexního pohledu na přírodu, grafiky jsou Květoslav Hýsek a Milan Kopřiva).

Duháčka v lese můžeme vřele doporučit každému milovníkovi přírody a produktů, které v příjemném prostředí poučí i pobaví. To se autorům povedlo i se závěrečnými „animovanými titulky“. Stojí za to si je promítnout až do konce. ■ ■ ■ Milan Pola

DUHÁČEK V LESE

Výukový program pro žáky prvního stupně ZŠ.

Vyrobil/poskytl Simopt, Tábor, <http://www.simopt.cz>

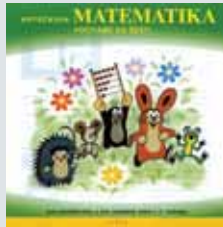
Cena 290 Kč

Novinky na stříbrných discích

KRTEČKOVA MATEMATIKA

Alter, Praha

800 Kč

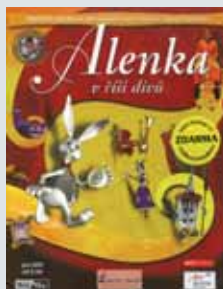
Elektronická podoba učebnice Matematika pro 1. ročník ZŠ učí děti poznávat jednotlivé číslice, chápat, jak velké množství představují, jak se píše, co je více, co je méně, jak se dá zobrazit součet nebo rozdíl na číselné ose a další. To vše pomocí menu, kde jsou informace sdělovány nejen psaným textem, ale hlavně mluveným slovem.

9 bodů

ALENKA V ŘÍŠI DIVŮ

Media Trade Interactive, Praha

1395 Kč

Hlavní postavou je Alenka, která se vydává po stopách záhadného bílého králíčka. Před vámi je mnoho zajímavých úkolů, které vyžadují do řešení plně zapojit mozkové závity, všimnout si detailů, správně kombinovat různé indicie. Prostě navštívit deset míst světa kouzel, zázraků a fantazie. Vše v zajímavém multimediálním prostředí.

8 bodů

PROZKOUMEJ TAJEMSTVÍ LETADEL

SPG, Kolín

595 Kč

Na CD je připraveno pět sekcí: Videocentrum, Atlas letadel, Jak pracuji, Časová linka a Test pilota. Atlas letadel představuje stovku typů letadel, uvádí nejdůležitější technické parametry, 500 fotografií a 33 videoukázek. Časová linka přibližuje jednotlivé dekády minulého století z pohledu nejdůležitějších událostí ve světě letadel.

8 bodů

CHYTRÝ HONZA A KOUZELNÉ KOLO

SPG, Kolín

595 Kč

S malým Honzou se učíte poznávat základní dopravní značky a správně se chovat v dopravních situacích, zejména na křižovatkách. Čeká na vás tajemný hrad, kde hlídá čaroděj Pokučák, a jen správné odpovědi na testy vám otevřou cestu dál. Lépe si zapamatovat dopravní značky umožní animace figurek i pexeso.

7 bodů

PÍSNĚ BOBRA HERMANA

L. Šlampa, Zlín/J. Pachner, Praha

795 Kč

Titul je metodickou pomůckou pro učitele hudební výchovy na 1. stupni ZŠ. V části Písňe si můžete dát přehrávat některou ze třiceti písniček, zobrazit její notový záznam, text a obrázek do omalovánky, v případě některých písniček také přehrávat videozáznam doprovodného tanečku. Velmi zajímavou částí jsou Luštěnky. Výuku písni lze doplnit také pohádkami.

8 bodů

Další informace naleznete i s ukázkami obrazovek na Chip CD.

PŘEDPLATNÉ CHIPU

Stálým předplatitelům zasíláme v dostatečném předstihu před skončením předplatného složenku a zálohovou fakturu na další předplatitelské období.

Novým předplatitelům (soukromým osobám i firmám) je určen objednávací kupon vložený v časopise. Lze použít i vlastní písemnou objednávku, musí však obsahovat všechny údaje požadované na předtištěném kuponu. Objednávky přijímáme poštou na adresu redakce, faxem na číslo 225 018 900, prostřednictvím webových stránek (www.vogel.cz), na e-mailové adrese abonence.chip@vogel.cz nebo také při vaší osobní návštěvě v našem oddělení distribuce (Na Florenci 19, Praha 1). Do jednoho týdne od obdržení objednávky vám zašleme zálohovou fakturu s poštovním poukázkou typu „A-V“. Zkontrolujte prosím veškeré údaje na zálohové faktuře. Pokud jsou některé nesprávné uvedeny, urychleně nám to sdělte.

Zaplatit předplatné můžete prostřednictvím vystavené poštovní poukázky nebo převodem na základě údajů uvedených na zálohové faktuře. Pokud uvedete v objednávce IČO a DIČ firmy, vystavíme vám po obdržení platby daňový doklad.

Pozor! – platíte-li ze **sporožirového účtu**, nezapomeňte nám sdělit i číslo účtu banky i specifický symbol vašeho účtu. Pokud chcete zaplatit bez vyčkání na zálohovou fakturu a „A-V“ poukázku, platbu proveďte na náš abonentní účet 481841803/0300 u ČSOB Praha 1. Současně nám pošlete i objednávku s uvedením čísla účtu, ze kterého provádíte převod.

S platbou neotálejte, objednané výtisky zasíláme až po obdržení platby. Uzávěrka objednaných a zaplacených výtisků je vždy 14 dní před expedicí nového čísla.

Od čísla 1/04 je cena samostatně prodávaného výtisku (se dvěma přílohami CD-ROM) 158 Kč nebo (s jednou přílohou DVD) 198 Kč, abonentní ovšem výrazně ušetří, a to takto:

Cena za roční předplatné Chipu s CD (12 po sobě jdoucích výtisků) je 1344 Kč, resp. 780 Kč bez příloh CD-ROM, za půlroční předplatné (6 čísel) zaplatíte 672 Kč, resp. 414 Kč bez CD-ROM, za čtvrtletní předplatné (3 čísla) zaplatíte 336 Kč. Tyto zvýhodněné sazby (při ročním předplatném přijde jedno číslo Chipu s CD-ROM na pouhých 112 Kč) platí jen pro uvedené počty výtisků; při objednání jiného počtu se za každý výtisk účtuje plná prodejní cena plus poštovné. Lze objednat i předplatné s Chip DVD, které bude vycházet v roce 2004 v každém lichém čísle (1/04, 3/04, 5/04, 7/04, 9/04, 11/04). Cena ročního předplatného Chipu s DVD je 1500 Kč, za půlroční předplatné zaplatíte 750 Kč a za čtvrtletní předplatné 375 Kč. V měsících, kdy nebude přílohou Chipu DVD, čtenář obdrží Chip s 2 CD.

Adresa (resp. adresy) pro dodávání časopisu může být jiná než adresa plátce (nezapomeňte, že formát časopisu je A4 a nejvede se do běžné domovní schránky). Časopis vám můžeme zasílat i doporučeně – příplatek za jednu zásluku (dle momentálně platného ceníku) pak činí 25 Kč, tj. 300 Kč za rok (při doporučeně zasílání není sleva na poštovném). Předplacené výtisky zasíláme i do ciziny s výjimkou SR – cena předplatného se pak zvyšuje o sazby poštovného platné v době vystavení faktury.

Další informace o předplatném vám rádi poskytneme v pracovní dny od 8.00 do 16.30 hodin na číslech 225 018 942, 225 018 944.

AKO NA SLOVENSKU?

V SR je cena za jednotlivé číslo (vrátane 2 CD-ROM) 259 Sk, cena za Chip DVD je 319 Sk.

Předplatné v SR je možné objednat takto:

Chip + CD-ROM ročně (12 čísel) za 2388 Sk, **poloročně** (6 čísel) za 1194 Sk, **štvrtročně** za 597 Sk, **alebo Chip bez CD-ROM ročně** (12 čísel) za 1416 Sk, **poloročně** (6 čísel) za 708 Sk, **alebo Chip DVD ročně** (12 čísel) 2712 Sk, **poloročně** (6 čísel) za 1356 Sk, **alebo štvrtročně** za 678 Sk.

Objednat je možné i v uvedených variantách.

Časopis vám můžeme posílat i doporučeně – příplatek za jednu zásluku (podle momentálně platného ceníku) je potom 22 Sk.

Abonenci Chipu na Slovensku zabezpečují:

Magnet-Press Slovakia, s. r. o.
Teslova 12, P. O. BOX 169, 830 00 Bratislava 3
tel./fax: (+421 2) 44 45 45 59, 44 45 06 97
e-mail: magnet@press.sk

Na túto adresu zasielajte objednávky predplatného, ako i všetky platby poštovou poukázkou typu C. Pri platbe poštovou poukázkou uveďte v správe pre prijímateľa názov časopisu (Chip s CD-ROM, alebo Chip s CD-ROM doporučené, alebo Chip bez CD-ROM), obdobie predplatného (ročné, alebo poloročné) a údaj, od ktorého čísla požadujete dodávku. Ak chcete platiť prevodom z bežného účtu, zašlite na uvedenú adresu písomnú objednávku a počkajte na obdržanie faktúry.

Mediaprint-Kapa Pressegrasso, a.s.,

oddelenie inej formy predaja
Vajnorská 137, P.O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3
tel: (+421 2) 44 45 88 16, 44 45 88 21, 44 44 27 73
fax: (+421 2) 44 45 88 19
e-mail: predplatne@abompkapa.sk

POZOR! DOČASNÁ ZMĚNA SÍDLA VYDAVATELSTVÍ A REDAKCE CHIPU:

Vogel Burda Communications, s. r. o.,
t. č.

Na Florenci 19, 110 00 Praha 1
(Pro poštovní styk použijte původní adresu!)

Magazín informačních technologií, ročník 14
ISSN 1210-0684; MK ČR 5361

Toto číslo vyšlo 23. 1. 2004

Redakce časopisu Chip je členem hodnotící komise ocenění „The Best of Invenx“.

Šéfredaktor: Ing. Jiří Palyza

Zástupce šéfredaktora: Ing. Josef Mika

Redakce: Vlastimil Bret (Chip CD), Ing. Helena Hajsterová, Ing. Josef Chládek (grafika, Linux, Mac), Mgr. Petr Kratochvíl (internet), Ing. Martin Kučera (Chip CD), Adam Nosek, Michal Novák (Chip CD, www.chip.cz), Jan Řezáč, Miroslav Stoklasa (hw), Ing. Pavel Trousil (hw), chip@vogel.cz

Sekretariát: Zdena Šlégrová, Jana Kalašová, tel. 225 018 566, 225 018 568

Inzerce ČR: Ing. Hana Vančurová (vedoucí), Eva Brožková, Jaroslava Tajčmanová, inzerce.chip@vogel.cz, tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Předplatné: Lucie Hošková, abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942 (prac. dny 8-16 hod.)

Distribuce: Alena Philipppová, distribuce@vogel.cz, tel. 225 018 928

Technický úsek: Radim Zeman, Pavel Zima

E-mail: U členů vydavatelství lze použít adresu ve tvaru jmeno.prijmeni@vogel.cz

Adresa redakce: Chip, Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Telefonní a faxová čísla

Sekretariát: tel. 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500

Inzerce: tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Externí spolupracovníci: Dr. Ing. Bedřich Beneš, Ing. Ladislav Bittner, Ing. Milan Brož, CSc., Ing. Jan Buriánek, RNDr. Ondřej Čada, Mgr. Jiří Donát, Martin Dvořáček, Jakub Formánek, Ing. Jaroslav Franěk, Ing. Miroslav Herold, CSc., Ing. Jiří Chrustawczuk, Radek Kubeš, Ing. Petr Matiasovits, Ing. Lukáš Mikšíček, Ing. Milan Pinte, Michal Pohořelský, Mgr. Milan Pola, CSc., Ing. Michal Prádka, doc. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., Štefan Stieranka, Michal A. Valášek, Ing. Miroslav Vinus, CSc., Petr Vostrý, Petr Zákostelný, Ph.D. Ing. Ivan Zelinka, doc. Ing. Jiří Žára, CSc.

Design a sazba: Vogel Burda Communications DTP – Viktor Janeba, Honza Kalaš, Milan Kratochvíl, David Vladyka

Foto: Martin Trysčuk

Osvit a tisk: Tiskárna Reproprint

Reklamacce: V případě obdržení vadného výtisku nebo CD se obračtejte na naše oddělení předplatného (abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942), kde vám bude defektní exemplář vyměněn za nový.

Ze obsah inzerce ručí zadavatel.

Ze původnost a obsahovou správnost příspěvku ručí autor. Právní režim autorských děl nabídnutých redakci se řídí zejména autorským zákonem č. 121/2000 Sb. a dalšími českými právními normami.

Rukopisy redakce nevrací. V případě přijetí díla k uveřejnění redakce autora o této skutečnosti uvědomí. Tím nabývá vydavatel práva k šíření přijatého díla časopiseckou formou včetně možnosti zveřejnění na WWW stránkách časopisu, vydání na CD-ROM nebo jiným způsobem v elektronické podobě.

Autorská odměna bude poskytnuta jednorázově do pěti týdnů po prvním uveřejnění příspěvku ve výši určené interním sazebníkem a zahrne i odměnu za případné vydání díla v elektronické podobě.

Všechna práva k uveřejněným dílům jsou vyhrazena. Přetisk, přepracování, překlad do jiného jazyka a jiné užití díla nebo jeho části, jakož i zařazení díla do jiného díla (souborného, spojení s dílem jiným, zařazení do jakékoliv formy elektronické publikace ap.) bez souhlasu vydavatele jsou zakázány. Autorské právo k časopisu a navazujícím elektronickým publikacím vykonává vydavatel.

Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1.

V ČR rozšiřuje společnost PNS, a. s.,
na Slovensku Mediaprint & Kapa Pressegrasso, s.r.o.

O vydavatel: Časopis Chip vychází v licenci německého nakladatelství Vogel Burda Holding, G.m.b.H., ve vydavatelství Vogel Burda Communications, s. r. o. (IČO 45280681) jako měsíčník divize Vogel Computer Media.

Jednatel společnosti: Ing. Pavel Filipovič, pavel.filipovic@vogel.cz

Ředitel Computer Media: Ing. Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

Výrobní ředitelka: Ing. Vladimíra Kuklovská, vladimira.kuklovska@vogel.cz

Marketing: Ing. Petr Moláček (vedoucí), Ing. Radek Benda, Michaela Hájková, marketing@vogel.cz, tel. 225 018 544, 225 018 546, 225 018 540

Adresa vydavatelství: Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Adresa pobočky v Brně: BVV – pavilon B, Vystaviště 1, 647 00 Brno
Vedoucí pobočky Ing. Martina Olšanová, tel. a fax 541 159 758, mobil 602 689 473

Vogel Burda Communications, s. r. o., dále vydává časopisy LEVEL, MEDIAshop, Oficiální PlayStation 2 magazín a Počítač pro každého. Podrobnější informace o vydavatelství a jeho produktech viz www.vogel.cz, na www.chip.cz najdete i vlastní stránku Chipu.

International Connection

CIS: 100440/67

Advertising: Vogel Burda Holding, G.m.b.H., Poccistr. 11, D-80336 München: Erik N. Wicha, ewicha@vogel.de, Tel. (+49 89) 74 64 23 26, Fax (+49 89) 74 64 22 17. More information about the publishing house and its products is also available on www.vogel.cz.

SEZNAM INZERCE

AKTIS, PRAHA	61	EUROSAT CS, BRNO	87
ALWIL SOFTWARE, PRAHA	15	GRISOFT, BRNO	17
AV MEDIA, PRAHA	13	IMPROMAT, ZLÍN	63
BMI, PRAHA	161	KYOCERA MITA, PRAHA	109
BORLAND, PRAHA	163	LINUX EXPO, PRAHA	117
CALLIDA, PRAHA	81	MICROSOFT, PRAHA	31
CANON CZ, PRAHA	49	MIRONET, PRAHA	164
CASABLANCA, PRAHA	67	NIKON, PRAHA	41
CINEMAX, PRAHA	125	PROCA, PRAHA	53
COMPLEX, PRAHA	19	PS-PRO, PRAHA	2
ČESKÝ MOBIL, PRAHA	35	STORMWARE, JIHLAVA	11
DEUTSCHE MESSE, HANNOVER	59	STRATOSFÉRA, PRAHA	37
DIGITAL MEDIA, OLOMOUČ	103	SYMANTEC, RATINGEN	71
DXT, PRAHA	67	TOSHIBA, BRNO	7
EPSON, MEERBUSCH	55	Y SOFT, PRAHA	143

PLACENÁ INZERCE

www.brezen.cz

Záštitu primátora hl. m. Prahy

INTERNET LEŽÍCÍ, SPÍCÍ ...?

Internet v naší zemi nevzkvétá.
Poté, co jej zásadním způsobem
ovlivnil Jára Cimrman,
dnes postrádá výrazný impuls
k dalšímu rozvoji.
Dojde k jeho novému probuzení?
Možná se něco změní...
...právě během magického sedmého
Března – měsíce Internetu :-)

Mediální partneři

Pořadatel

Partneři

Odborný partner

O ČEM SI PŘEČTETE V BŘEZNU

**BŘEZNOVÝ CHIP
TAKÉ S DVD!**

Chip 3/04 vyjde 27. 2. 2004

Zájem o notebooky se zvyšuje a jejich podíl na celkovém množství prodaných PC roste. Je vidět, že mobilita je pro uživatele stále podstatnější vlastností. Jak je to z tohoto hlediska s tak významným a potřebným periferním zařízením, jako jsou tiskárny? Existuje vůbec na trhu dostatečný výběr přenosných tiskáren, které byste mohli přibalit na cesty k notebooku? Chip vám na to dá ve svém srovnávacím testu odpověď.

ALTERNATIVNÍ ROZHRAŇÍ PRO WINDOWS

Windows jsou už dávno známé jako perspektivní a spolehlivý operační systém. Občas jim ale přece jen něco chybí. Ne každému vyhovuje podoba jejich uživatelského rozhraní, lidé se prostě chtějí odlišovat. Naštěstí nikdo nemusí zůstat v šedi davu, možnostmi nadstandardních úprav interface Windows se zabývá dost externích firem. Přinášíme srovnávací test jejich produktů.

NA INTERNET BEZ DRÁTŮ

Vzhledem k tomu, že se nám nejmenovaná monopolní firma stále snaží namluvit, že kabelový internet je luxusní zboží, nezbyvá nám než upřít svou pozornost jinam. Jednou z možných cest je vzduch. A právě o bezdrátovém přístupu k internetu

a o jeho možnostech (včetně cenových srovnání) se více dozvíte v příštím čísle.

XML UNIVERZÁL

Většina z nás už slyšela o XML, ale málokdo umí přesně říct, na co je přesně XML formát dobrý a v čem tkví jeho největší výhody. Vše spočívá v jeho univerzálnosti: dnes je využíván v mnoha oblastech k řešení nejrůznějších úkolů.

FINAL CUT

Final Cut Pro, špičkový představitel videoeditorů určených pro platformu Mac, je zajímavou ukázkou vyspělých technologií pro zpracování videa a zvuku na počítači. V Chipu jsme se mu již věnovali, a proto se můžeme soustředit na novinky, které přinesla jeho v současné době nejnovější, čtvrtá verze.

Pozn.: Redakce si vyhrazuje právo na případné změny.

Nejen při návrhu webových stránek, ale i při návrhu čehokoli, kde se používají barvy (počítačové aplikace, návrh interiéru atd.), potřebujeme najít vhodné barevné schéma – tedy sadu barev, které mají produkovat co nejlepší celkový dojem. Ne všechny barvy mohou koexistovat, některé kombinace působí nepříjemně či rušivě. I tento problém pomáhají řešit počítačové aplikace.

Jednou z velmi populárních technik moderní počítačové grafiky je tzv. nonrealistický rendering, tedy zpracování 3D grafických výstupů tak, aby vypadaly jako kreslené od ruky, zpracované některou z malířských technik nebo jako kreslené figurky v animovaném disneyovském filmu. Sketch and Toon je jedním z nástrojů, které tuto možnost nabízejí.

Tiché počítače jsou tématem srovnávacího testu, jaký jsme v Chipu ještě neměli. Doba se prostě mění, dnešní počítače už nabízejí také výkonné rezervy, že se při výběru můžeme soustředit i na další aspekty. A jedním z nich – důležitým především pro ty, kteří s PC pracují celý den – je právě hlučnost. Je jasné, že v tomto parametru se nabízené počítače mohou lišit více než výkonem. Pokud je i pro vás ticho při práci důležité, nenechte si příští Chip ujít. Zároveň zveme k účasti všechny výrobce, kteří „tiché“ modely PC mají v nabídce.